Isaac Asimov

Dünya Hepimize Yeter

bilim kurgu



Isaac Asimov'un daha önce yayınlarımız arasında **DÜNYA DIŞI UYGARLIKLAR, SONSUZLUĞUN SONU** adlı kitapları, **DÜNYALILARIN GELİŞİ** adlı derlemede de **Robot** Mantığı adlı öyküsü çıkmıştır.

Astronomiden matematiğe, biyolojiden Incil'e. Şair Milton'dan bilim kurgu romanlarına değin olağanüstü geniş bir yelpaze içinde eser veren Asimov'un kitaplarının toplamı 260'ı geçmiştir. Özellikle popüler bilim alanındaki yapıtlarıyla tanınan Asimov, üç kez Hugo, üç kez de Nebula ödülü almıştır.

Bu kitapta, yazarın arka planında yeryüzünün bulunduğu öykülerini içeren bir derlemesi sunulmaktadır. Derlemenin önsözünde, yazar şöyle demektedir: «Yeryüzünden başka yerlere gitmeden de yapılacak ve düşünülecek bir sürü şey vardır; .»

EARTH IS ROOM ENOUGH DÜNYA HEPİMİZE YETER ISAAC ASIMOV'un öyküleri
türkçeleştiren: hulusi özaykun
1957 Doubleday, New York
1984 cep kitapları a.ş. İstanbul
1979 doubleday baskısından eksiksiz olarak türkçeleştirilmiştir

cep kitapları : 40/bilim kurgu: 4

birinci baskı : ekim 1984

kapak filim: ebru grafik
dizgi — baskı: dizerkonca matbaası

ISAAC ASIMOV

DÜNYA HEPİMİZE YETER

CEP KİTAPLARI A.Ş.

Piyerloti Caddesi 7-9 Çemberlitaş-İstanbul

ÖLÜ GEÇMİŞ

Dr. Arnold Potterley, İlkçağ tarihi profesörüydü. Bu durumun tek başına bir tehlikesi yoktu. Düşlerin ötesindeki dünyayı değiştiren şey ise, Dr. Potterley'in tam bir ilkçağ tarihi profesörüne benzemesi gerçeğiydi.

Eğer Dr. Potterley iri ve köşeli bir çeneye, şimşek gibi parlayan gözlere, kartal gagası gibi bir bur. na ve geniş omuzlara sahip olsaydı, kronoskopi bölümü başkanı Thaddeus Araman, gereken eylemde bulunacaktı.

Ne var ki Thaddeus Araman, kendisini, masasının üzerinden, halim selim bir adama bakar buldu. Adamın düğme burnunun iki yanındaki soluk mavi gözleri, huzursuzca bir yandan bir yana seğirerek kendisini izliyordu. Özenle giyinmiş ufak tefek vücuduyla süt dökmüş bir kedi gibi oturuyordu karşısında. Seyrek kahverengi saçları ve dikkatle boyanmış ayakkabıları, muhafazakar bir orta sınıf insanının kıyafetini tamamlıyordu.

Nazikçe, «Sizin için ne yapabilirim Dr. Potterley?» diye sordu Araman.

Dr. Potterley, görünüşüne gayet iyi uyan yumuşak bir sesle, «Bay Araman,» dedi, «size geldim, çünkü kronoskopinin bir numaralı kişisi sizsiniz.»

Araman gülümsedi. «Pek değil. Benim üstümde

Araştırma Komisyonu üyesi, onun üstünde de Birleşik Devletler Genel Sekreteri var. Ve tabii ki onların üstünde de yeryüzünün güçlü insanları.»

Dr. Potterley başını salladı. «Onlar kronoskopiy-le ilgilenmezler. Ben size geldim efendim, çünkü iki yıldır eski Kartaca üzerine yaptığım araştırmalarla ilgili olarak zaman gözlemi, yani kronoskopi yapmak için izin almaya çalışıyorum. Bu izni bir türlü alamadım. Oysa araştırmalarım kurallara uygun. Bilimsel çabalarımda herhangi bir düzensizlik yok ve...»

«Eminim sorun düzensizlikle ilgili değildir,» de. di Araman karşısındakini yatıştırmaya çalışarak. Üzerinde Potterley'in ismi bulunan dosyadaki reprodüksiyonlara parmaklarıyla dokundu. Bu kâğıtlar, bölümün tüm kayıtlarını belleğinde saklayan Multi-vac'm ürünüydü. Iş sona erdiği zaman kâğıtlar yok edilebilir, istendiği zaman da birkaç dakika içinde yeniden elde edilebilirdi.

Araman sayfalan çevirirken, Dr. Potterley'in sesi yumuşak ve tekdüze bir şekilde sürdü.

«Sorunumun çok önemli olduğunu açıklamalıyım,» dedi tarihçi. «Kartaca, doruğa ulaşmış bir ticaret merkeziydi. Roma öncesi Kartaca, atom öncesi Amerika'nın en yakm benzeriydi; hiç değilse ticari işler açısından. Kartacalılar, Vikinglerden önceki en cesur denizci ve kaşiflerdi; gereksiz yere göklere çıkarılmış olan Yunanlılardan ise çok daha iyi...

«Kartacayı tanımak bize çok şey kazandıracak. Ne var ki, onlara ilişkin bilgileri ancak can düşmanları Yunanlıların ve Romalıların yazılarından elde edebiliyoruz. Kartaca hiçbir zaman kendini savunmak için bir şeyler yazmadı, yazdıysa da bunlar günümüze ulaşamadı. Sonuç olarak, Kartaca, tarihteki azgın devletlerden biri olarak kaldı; belki de haksız yere... Zaman gözlemi gerçeği ortaya koyabilir.»

Anlattı durdu Potterley.

Hâlâ önüdeki kâğıtlarla oynamakta olan Araman, «Anlamalısınız Dr. Potterley,» dedi. «Kronoskopi, ya da zaman gözlemi, zor bir iştir.»

Sözü kesilen Dr. Potterley suratım asarak, «Yalnızca göstereceğim belli birkaç zamanın ve yerin gözlemlenmesini rica ediyorum,» dedi.

Araman içini çekti. «Birkaç, hatta tek bir gözlem bile olanaksız... înamlamayacak kadar nazik bir sanattır bu Potterley. Belli bir nokta üzerinde yoğunlaşmak, uygun görüntüyü yakalayıp onu tutabilmek gibi sorunlar vardır. Sesin senkronize edilmesiyse birbirinden tümüyle bağımsız devreler gerektirir.»

«Ama benim sorunum büyük çaba harcamayı haklı gösterecek kadar önemlidir.»

«Evet efendim, kuşkusuz,» diye sözü yapıştırdı Araman. Herhangi birisinin araştırma konusunun önemini inkâr etmek bağışlanamayacak denli kötü bir davranış olurdu. «Ama basit bir gözlemin bile ne kadar zaman aldığını anlamalısınız. Kronoskop için sıra bekleyen çok kişi var; kontrol işlerimizde bizi yönlendiren Multivac için sırada bekleyenlerin sayısıysa çok daha fazla.»

Potterley oturduğu yerde huzursuzca kıpırdandı. «Ama hiçbir şey yapılamaz mı? İki yıldan beri...»

«Sıra meselesi efendim. Bağışlayın... Sigara?»

Bu öneri karşısında tarihçi geri sıçradı, kendisi, ne uzatılan pakete bakarken gözleri iri iri açıldı. Araman şaşakaldı, paket geri çekti, kendisi için bir sigara alıyormuş gibi bir hareket yaptı, sonra bundan vazgeçti.

Sigara paketi gözden kaybolduğunda gerçekten ferahlamışcasına derin bir soluk aldı Potterley. «Meseleyi bir kez daha gözden geçirip beni mümkün olduğu kadar öne koymanın yolu yok mu? Nasıl desem...»

Araman gülümsedi. Bazıları benzer koşullarda para teklif etmişlerdi ama bunun onlara bir yaran olmamıştı, «öncelik konusundaki kararlan bilgisayar verir. Ben bu kararlan hiçbir şekilde değiştire-mem.»

Potterley hışımla ayağa kalktı. Bir altmış beş kadardı boyu. «Öyleyse iyi günler efendim.»

«İyi günler Dr. Potterley. Gerçekten üzgünüm.»

Potterley, kendisine uzatılan eli şöyle bir tutup bıraktı.

Çıkıp gitti tarihçi. Dokunulan bir zil Araman'ın sekreterini içeri çağırdı. Dosyayı uzatan Araman,

«Bunları ortadan kaldırabilirsiniz,» dedi.

Yeniden acı acı gülümsedi. İnsan soyuna çeyrek yüzyıldır verdiği hizmete bir madde daha eklenmişti; gönülsüzce yapılan bir hizmete...

Hiç değilse bu adamı baştan savmak kolay olmuştu. Kimi zaman akademik baskı uygulamak gerekiyordu.

Beş dakika sonra Dr. Potterley'i unutmuştu. Daha sonra bu konu üzerine düşündüğünde, o sırada herhangi bir tehlike sezip sezmediğini de anımsaya-

madı.

Düş kırıklığının ilk yılında, bu düş kırklığından başka hiçbir deneyimi olmamıştı Dr. Potterley'in. İkinci yılda ise bu düş kırıklığı önce korkutan sonra da çekici gelen bir fikir verdi ona. Düşüncesini eyleme geçirmekten onu; iki şey alıkoydu ama engellerin ikisi de düşüncesinin ahlaka aykırılığıyla ilgili değildi.

Birincisi, hükümetin sonunda kendisine izin vereceği umudunu sürekli korumuştu; kendisinin başka bir şey yapması gerekmeyecekti. Araman'la yaptığı görüşmeden sonra bu umut tümüyle yıkıldı.

İkinci engel ise herhangi bir umutla ilgili değildi ama yetersizliğinin ürkütücü bir şekilde farkında olmasmdandı. Potterley fizikçi değildi ve kendisinden yardım isteyebileceği hiçbir fizikçi tanımıyordu. Üniversitenin fizik bölümü pek çok araştırma izni olan adamlarla doluydu. En iyi olasılıkla Potterley'i dinlemeyeceklerdi. En kötüsü ise, entellektüel bir anarşi yarattığı gerekçesiyle kendisini rapor edebilirlerdi. Böylece Kartacalılar için aldığı araştırma iznini de yitirebilirdi.

Bu tehlikeyi göze alamazdı. Ama çalışmasını sürdürebilmek için biricik yol da kronoskopiydi. Kronoskopiyi elde edemediği takdirde, araştırmayı yitirmekten daha kötü olamazdı durum.

İkinci güçlüğü alt edebileceğine ilişkin ilk işaret Aramanla görüşmesinden bir hafta önce ortaya çıkmıştı, ama o zaman bunu fark etmeden geçmişti. Fakültenin çaylı toplantılarından birindeydi. Potterley hiç aksatmadan bu toplantılara katılırdı, çünkü bunu görev olarak kabul ederdi ve görevlerini de ciddiye alırdı. Ne var ki, toplantıya katılınca, oradaki-lerle konuşmayı ve yeni arkadaşlar edinmeyi kendi sorumluluğu olarak görmezdi. Dozunu kaçırmadan bir-iki içki içer, dekanla ya da toplantıda bulunan bölüm balkanlarıyla nazikçe birkaç söz eder, diğer-lerineyse gülücükler dağıttıktan sonra erkenden çıkıp giderdi.

Doğal koşullarda olsaydı, son gittiği çayda, sessiz sakin, hatta biraz ürkekçe bir köşede duran genç adama kesinlikle ilgi göstermezdi. Onunla konuşmak aklının köşesinden geçmemişti. Ne var ki, koşulların karmaşıklığı onu tabiatına aykırı bir şekilde davranmaya ikna etti.

Aynı günün sabahı kahvaltıdayken, Bn. Potterley, düşünde bir kez daha Laurel'i gördüğünü bildirmişti; ama Laurel bu kez büyümüştü. Yine de üç

yaşında gösteren yüzü kendisinin onların çocuğu olduğunu belirtiyordu. Potterley, karısının konuşmasına karışmadı. Hoş, geçmişle ve ölümle fazla içlidışlı olduğu için karısıyla kavga ettiği zamanlar olmuştu. Laurel, gerek konuşmalarla gerekse düşler aracılığıyla artık onların yanına gelmemeliydi. Ama Caroline

Potterley'i yatıştırıyor olduktan sonra, karısı varsın düş görüp konuşsundu.

Ne varki o sabah okula gittiği zaman, Potterley, karısının budalalıklarının kendisini etkilemiş olduğunu gördü. Laurel büyümüştü ha! Oysa yirmi yıl önce ölmüştü; sahip oldukları biricik çocuklarıydı. Bütün bu süre boyunca, kızım anımsadığı zaman, Laurel ona hep üç yaşında görünürdü.

Şimdi ise şöyle düşündü: Eğer yaşamış olsaydı, üç yaşında değil de yirmi üçünde olacaktı.

Elinde olmadan, Laurel'in büyümesini gözlerinin önüne getirmeye çalıştığını fark etti; sonunda yirmi üçe gelmişti. Ama bunu tümüyle başaramadı.

Yine de denedi: Laurel makyaj yapıyor, Laurel erkek arkadaşlarıyla çıkıyor, Laurel evleniyor!

Öğretim üyeleri arasında uçarcasına dolaşan bir gence gözü iliştiği zaman bu noktaya gelmişti. Hiçbir çıkar gözetmeksizin, Laurel'in böyle bir gençle evlenmiş olabileceği akima geldi. Belki de bu gencin ta kendisi...

Laurel onunla burada üniversitede ya da gencin Potterleylere yemeğe davet edildiği bir akşam tanışmış olabilirdi. Birbirlerine duydukları ilgi giderek artabilirdi. Laurel, kuşkusuz zarif bir kız olacaktı, bu genç de yakışıklı görünüyordu. Esmer tenliydi, zayıf ve ciddi bir yüzü, rahat bir yürüyüşü vardı.

Kurduğu hayal sabun köpüğü gibi dağıldı, ama Potterley kendini hâlâ aptalca genç adama bakıyor buldu; bir yabancı değil de müstakbel damadıydı baktığı. Elinde olmadan gence doğru ilerlediğini fark etti. Kendini ipnotize etmenin bir başka biçimi gibiydi bu.

Elini uzattı. «Tarih bölümünden Amold Potterley. Sanınm burada yenisiniz?»

Genç adam şaşkınlıkla baktı, Potterley'in elini sıkmak için içkisini sağ elinden sol eline aktardı. «Benim adım Jonas Foster efendim. Yeni fizik okutmanıyım. Göreve bu yan-dönemde başlıyorum.»

Potterley başım salladı. «Size burada başarı ve mutluluklar dilerim.»

Hepsi bu kadar sürdü. Huzursuzca kendine gelen Potterley, sıkıldığını hissetti ve oradan uzaklaştı. Omzunun üzerinden bir kez daha geriye baktı, ama hayalinde kurduğu ilişki kaybolmuştu. Gerçeklik ağırlığını ortaya koymuştu. Karısının Laurel hakkm-daki budalaca sözleriyle ördüğü ağa düştüğü için kendine kızdı Potterley.

Ama bir hafta sonra, Araman'm konuşması sırasında, genç adam yeniden aklına geldi. Demek fizik okutmanıydı. Hem de yeni bir okutman. Potterley o zaman sağır mıydı? Beyniyle kulağı arasında kısa devre yapan bir yer mi vardı? Yoksa kronosko-pi başkanıyla yapacağı görüşmenin yaklaşmasından dolayı kendi kendine uyguladığı otomatik bir sansür mekanizması mıydı bu?

Ama görüşme başarısızlıkla sonuçlandı ve Pot-terley'i daha fazla yalvarmaktan alıkoyan şey, genç adamla ettiği bir çift söz oldu. Çıkıp gitmek için sabırsızlanıyordu.

Üniversiteye geri dönerken, boş inanç sahibi bir kişi olmuş olmayı diledi. O zaman, bu anlamsız ve raslantısal karşılaşmanın, ne yaptığını bilen bir Kader tarafından yönlendirilmiş olduğu düşüncesiyle avunabilirdi.

Jonas Foster, akademik yaşamın yabancısı değildi. Doktora vermek için yapılan uzun ve hırpala-yıcı uğraş herkese deneyim kazandırırdı. Doktora sonrası yaptığı çalışmalar ise, genç adama yepyeni bir güç kazandırmıştı.

Ama şimdi, Okutman Jonas Foster'di ve kendisini diğer profesörlerle yepyeni bir ilişki içinde bulmuştu.

Birincisi, gelecekteki terfiler için oylama yapacaklardı. İkincisi, hangi fakülte üyesinin dekan ya da başkan olabilmek için yeterli özelliklere sahip olduğunu söyleyecek durumda değildi. Kendisini bir kampus politikacısı olarak görmüyordu ve bu işi başaramayacağından da emindi, ama bunu kendisine kanıtlamak için başını belaya sokmasının bir anlamı yoktu.

Foster, bu yüzden, bu nazik tavırla tarihçinin sözlerine kulak verdi. Adam tuhaf bir şekilde sinirli görünüyor ve kendisini birdenbire susturup başından savmaya çalışmıyordu. Elbette bunlar daha ilk izlenimleriydi.

Foster, Potterley'i oldukça iyi anımsadı. Şu çay partisinde yanına sokulmuştu. Kendisiyle ciddi bir şekilde, biraz donuk gözlerle konuşmuş, dikkat çekici bir tavırla yanma gelmiş ve telaşla çekip gitmişti.

O zaman Foster'i eğlendirmişti bu, ama şimdi...

Potterley belli bir amaçla kendisini tanıtmak istiyor ya da tuhaf ama zararsız bir kongre üyesi gibi kişiliğiyle Foster'i etkilemeye çalışıyor olabilirdi. Belki de şimdi Foster'in düşüncelerini tartıyor, havada kalmış fikirlerini araştırıyordu. Elbette kendi düşüncelerini açıklamadan önce böyle yapmak zorunda olabilirdi. Yine de...

Potterley ciddi olabilirdi, belki yapıyor olduğu şeyin gerçekten farkına varmamıştı. Belki de tehlikeli bir hainden pek farklı değildi.

Zaman kazanmak için, «Şey, şimdi...» diye mırıldandı Foster, cebinden bir paket sigara çıkardı. Niyeti Potterley'e bir sigara tutmak ve onun sigarasını da kendi sigarasını da ağırdan alarak yakmaktı.

Ama Potterley, «Lütfen Dr. Foster, sigara içmeyelim,» dedi.

Foster irkildi. «Özür dilerim efendim.»

«Hayır, ben özür dilemeliyim. Kokuya dayanamıyorum. Garip bir huy. özür dilerim.»

Benzi uçmuştu. Foster sigaraları cebine koydu.

Sigaraların yokluğunu hisseden Foster, kestirmeden söze girdi.

«Sanıyorum benden yalnızca tavsiye istiyorsunuz Dr. Potterley, ama ben bir nötrinikçi değilim. Bu konuda profesyonelce hiçbir şey yapamam. Herhangi bir fikir ileri sürmem bile uygun olmaz. İçtenlikle söylüyorum, ayrıntılara girmemenizi yeğlerdim.»

Tarihçinin ciddi yüzü sertleşti. «Nötrinikçi olmadığınızı söylemekle ne demek istiyorsunuz? Henüz hiçbir şey değilsiniz. Henüz araştırma izni de almadınız, öyle değil mi?»

«Bu benim daha ilk dönemim.»

«Bunu biliyorum. Sanırım araştırma izni almak için başvuruda bile bulunmadınız.»

Foster yarım ağızla gülümsedi. Üniversitedeki üç ay içinde, araştırma izni almak için bildireceği isteklerini, Araştırma Komisyonunu bırakın, profesyonel bir bilim yazarına iletecek biçime getirmeyi bile başaramamıştı.

(Neyse ki bölüm başkanı bunu hoşgörüyle karşılamıştı. «İşinizi özenle yapın,» demişti, «düşüncelerinizi iyi toparlayın. Yolunuzdan ve sizi nereye götüreceğinden emin olun, çünkü bir kez izin alınca, uzmanlık dalınız

resmen tanınacak ve iyi ya da kötü, meslek hayatınızın geri kalan kısmı bu olacak.» Basmakalıp bir tavsiyeydi bu, ama basmakalıp şeyler genellikle gerçekleri içerme meziyetine sahipti ve Foster bunu biliyordu.)

«Öğrenimim ve eğilimim açısından ben bir hi-peroptikçiyim, biraz da gravitikçi (yerçekimci). Bu konum için kendimi böyle betimliyorum. Resmi uzmanlık dalım olmayabilir bu, ama olacak. Başka türlü olması olanaksız. Nötrinik konusuna gelince, bunu hiç incelemedim bile.»

«Niçin?» dedi Potterley hemen.

Foster bakakaldı. Bir başkasının meslekî statüsüne kaba bir ilgi göstermek sinir bozucuydu. Nezaketinin sınırlarına dayanmış olarak, «Benim üniversitemde nötrinikle ilgili ders verilmedi,» dedi.

«Ulu Tanrım, neredeydiniz siz?»

«M.I.T.,» dedi Foster sükunetle.

«Ve orada size nötrinik öğretmiyorlar ha?»

«Hayır, öğretmiyorlar.» Foster kızardığını hissetti ve savunmaya geçti. «Son derece uzmanlık isteyen ama fazla değeri olmayan bir konudur bu. Kronoskopinin belki biraz değeri olabilir, ama nötrinikin biricik uygulama alanıdır bu ve çıkmaz bir yoldur.»

Tarihçi ciddiyetle gözlerini dikti. «Şunu söyleyin bana: Bir nötrinikçiyi nasıl bulabileceğimi biliyor musunuz?»

«Hayır,» dedi Foster umursamazca.

Potterley alaycı bir şekilde gülümsedi.

Foster, bu gülümsemeye içerledi, bunu bir hakaret olarak gördü ve yeterince usanmış olarak, «Size çizmeyi aştığınızı söylemek istiyorum efendim,» dedi.

«Nasıl?»

«Demek istediğim, bir tarihçi olarak herhangi bir fizik konusuna ilgi duymanız, mesleğiniz açısından...» Sustu, sözcüğü getiremedi.

«Ahlaksızca mı?»

«Aynen söylediğiniz gibi Dr. Potterley.»

«Araştırmalarım beni buna sürükledi,» dedi Potterley yoğun bir fısıltıyla.

«Gidilecek yer Araştırma Komisyonu. Eğer onlar izin verirlerse...»

«Gittim onlara, ama tatmin olmadım.»

«Öyleyse bu işin peşini bırakmanız gerekir.» Foster, ukalaca bir erdemlilik havasına girdiğinin farkındaydı, ama bu adamın kendisini entellektüel bir anarşiye çekmesine izin vermeyecekti. Budalaca tehlikelere atılmak için mesleğinde henüz çok yeniydi.

Görünüşe göre, sözleri Potterley üzerinde etkisini göstermişti. Adam, herhangi bir uyanda bulunmadan, fırtına gibi patladı.

Bilim adamlarının ancak kişisel meraklannı özgürce izleyebildikleri takdirde özgür olabileceklerini 14 söyledi. Araştırmaların ipleri elinde tutan güçlerce, önceden çizilmiş bir yola girmeye zorlandığını belirtti. Hiç kimsenin bir başkasının entellektüel ilgileri üzerinde dikta kurmaya hakkı olmadığını söyledi.

Foster, bu sözlerin hepsini umursamadan dinledi. Söylenenlerin hiçbirine yabancı değildi. Üniversiteli oğlanların profesörleri şoke etmek için bu şekilde konuştuklarını duymuştu, kendisi de bu şekilde birkaç kez eğlenmişti. Bilim tarihini incelemiş olan herhangi biri, pek çok kişinin bir zamanlar böyle düşüncelere sahip olduğunu bilirdi.

Yine de, modem bir bilim adamının bu tür saçmalıklar ileri sürmesi Foster’e tuhaf, hatta doğaya aykın görünüyordu. Her bir işçinin canının istediği şekilde çalışmasına izin verilerek bir fabrikanın işletilmesini hiç kimse savunamazdı, ya da mürettebatın ileriye sürdüğü çelişkili fikirlerle bir geminin yürütülmesini. Merkezi bir denetim unsurunun bulunması herkesçe kabul edilmeliydi. Fabrikaya ya da gemiye yaran olan bir denetimin ve yönlendirmenin, bilimsel araştırmalara neden yaran olmasın?

însan beyninin nitelikçe bir gemiden ya da fabrikadan farklı olduğu söylenebilirdi, ama zihinsel çalışmalann tarihi bunun tersini kanıtlıyordu.

Bilimin henüz yeni olduğu ve bilgilerin çoğunun ya da tümünün insan zihninde bulunduğu zamanlarda, herhangi bir yönlendirme yapmaya gerek yoktu belki. Bilgisizliğin ayak izi değmemiş kumsallarında gezinen bir kör, tesadüfen harikalar bulabilirdi.

Ama bilgiler arttıkça, bilgisizlik kumsalına doğru yola çıkmadan önce giderek daha fazla veri toplamak zorunluluğu doğdu. însaıiiar, uzmanlaşmak durumundaydı. Araştırıcı, kendisinin toplayamayacağı bilgileri içeren bir kütüphaneye ve sahip olmaya gücünün yetemeyeceği

aletlere gereksinim duydu. Bireysel çalışmalar giderek daha fazla ekip çalışmalarına ve araştırma kurumlanma dönüştü.

Aletlerin sayısı artıkça, araştırma yapmak için gerekil fonlar da büyüdü. En az bir nükleer mini-reak törle üç kademeli bir bilgisayara gereksinimi olmayan hangi üniversite kalmıştı günümüzde?

Yüzyıllarca önce, bireyler, tek başlarına bilimsel araştırmaları finanse edemez hale gelmişlerdi. 1940' lı yıllarda, yalnızca hükümet, büyük endüstriler ve üniversiteler ya da araştırma enstitüleri temel araş-tımalan finanse edebilecek durumdaydı.

1960'larda ise, en büyük üniversiteler bile hükümete muhtaçtı. Vergi gelirleri ve halktan toplanan yardımlar olmaksızın bu kuramların ayakta durmaları mümkün değildi. 2000 yılıyla birlikte, sınai gruplar, dünya hükümetinin bir dalı haline geldi ve ondan sonra da bilimsel araştırmaların finanse edilmesi ve yönlendirilmesi doğallıkla hükümetin bir dairesinde merkezileştirildi.

Bu durum doğal bir şekilde ortaya çıktı ve aksamadan yürüdü. Her bilim dalı halkın gereksinimlerine bağlandı ve çeşitli bilim dallan uygun bir şekilde koordine edildi. Son yanm yüzyıl içinde kaydedilen ilerlemeler, bilimin bir durgunluk içine düşmediğini yeterince kanıtlıyordu.

Foster, biraz bunlardan söz etmeye çalıştı ama Potterley tarafından susturuldu: «Resmi propagandayı papağan gibi tekrarlıyorsunuz siz. Resmi görüşün tümüyle karşısında olan bir örneğin ortasında oturuyorsunuz. Buna inanabilir misiniz?»

«İçtenlikle söyleyeyim, hayır.»

«Öyleyse neden zamanı gözlemenin çıkmaz yol olduğunu söylüyorsunuz? Nötrinik neden önemsiz? Böyle söylediniz siz.

«Ezbere söyledniz bunu. Ama bu konuda hiçbir zaman çalışmadınız. Konudan tümüyle habersiz olduğunuzu söylediniz. Okulda ders bile verilmediğini...»

«Yeterli bir kanıt değil mi bu?»

«Ah, anlıyorum. Önemsiz olduğu için dersi verilmiyor. Ve dersi verilmediği için de önemsiz. Bu mantık sizi tatmin ediyor mu?»

Foster, şaşkınlığının arttığını hissetti. «Kitaplar, da böyle yazıyor.»

«Hepsi bu. Kitapların dediğine göre nötrinik ö-nemsiz. Profesörleriniz kitaplann böyle yazıldığım söylüyor size. Kitaplar böyle yazıyor, çünkü onları yazan profesörler. Kişisel deneyimine ve bilgisine dayanarak böyle söyleyen kim var? Kim araştırma yapıyor? Tanıdığınız kimse var mı?»

«Bir yere vardığımızı sanmıyorum Dr. Potterley. Yapmam gereken...»

«Bir dakika. Yalnızca şunu düşünmenizi istiyorum; bakalım size nasıl görünüyor. Diyorum ki, hükümet etkin bir şekilde nötrik ve kronoskopi üzerine yapılan çalışmaları engelliyor. Kronoskopinin uygulamasını engelliyor.»

«Yok canım».

«Niçin olmasın? Bunu yapabilirler. Merkez tarafından yönlendirilen bir araştırmanız var. Eğer bi. limin herhangi bir dalında araştırma yapılması için izin vermezlerse, bu bilim dalı ölür. Nötrinik daimi da öldürdüler. Bunu yapabilirler, yaptılar da.»

«Ama neden?»

«Nedenini bilmiyorum. Bunu sizin bulmanızı istiyorum. Yeterince bilgim olsaydı ben yapardım. Taze bilgilere sahip bir genç olduğunuz için size geldim. Yoksa beyniniz şimdiden kabuk mu bağladı? İçinizde hiç merak yok mu? Bilmek istemiyor musunuz? Yanıtları elde etmek istemiyor musunuz?»

Tarihçi, gözlerini kasıtlı bir şekilde Foster'in yüzüne dikmişti. Burunları arasında ancak birkaç santimlik bir mesafe vardı, ama Foster kendisini öylesine kaybetmişti ki, geri çekilmek akima gelmiyordu.

Potterley'e çıkıp gitmesini söylemeliydi; buna hakkı vardı. Eğer gerekiyorsa, Potterley'i kolundan tutup dışan kendisi atmalıydı.

Foster'i durduran şey yaşa ve mevkiye duyduğu saygı değildi. Potterley'in sözleri de kesinlikle kendisini etkilemiş değildi. Üniversite onuruyla ilgili küçük bir noktaydı bu.

Neden M.I.T. nötrinik üzerine ders vermemişti? Bu bakımdan, şimdi, kütüphanede nötrinik üzerine tek bir kitap bulunduğundan bile kuşkuluydu. Herhangi bir nötrinik kitabı gördüğünü anımsamıyordu.

Bu konuda düşünmek üzere durdu.

İşte bu yıkımı oldu onun.

Caroline Potterley bir zamanlar çekici bir kadındı. Akşam yemekleri ve üniversite toplantıları gibi çeşitli fırsatlarda, büyük çabalar harcayarak, bu çekiciliğinin kalıntılarını gösterebiliyordu.

Genelde çökmüştü. Kendisinden tiksindiği zamanlar kendisi için kullandığı sözcüktü bu. Yıllarla birlikte tombullaşmıştı, ama vücudunun diriliğini yitirmiş olması yalnızca bir yağ sorunu değildi. Kasları gücünü yitirip pörsümüş gibiydi, yürürken ayak, lan yerde sürünüyordu, gözler torbalaşmış, yanakları sarkmıştı. Grileşen saçları bile seyrelmiş olmaktan çok yorgun görünüyordu. Aşağı doğru dümdüz inmesi yerçekimine boyun eğmiş olmaktandı, başka bir şey değil.

Caroline Potterley aynada kendisine baktı ve kötü günlerinden birinde olduğunu kabullendi. Nedenini de biliyordu.

Düşünde Laurel'i görmüştü. İşin tuhafı, Laurel büyümüştü. Gördüğü düşten sonra kendini topar-layamamıştı.

Yine de, Amold'a bundan söz ettiği için üzgündü. Amold hiçbir şey söylememişti, ama sarsılmıştı. O günden sonra kabuğuna çekilmişti. Belki hükümetin başgörevlisiyle birlikte vereceği konferansa hazırlandığı için böyleydi (sürekli olarak herhangi bir başarı beklemediğini söylüyordu), ama Caroüne'in rüyasından dolayı bu hale gelmiş de olabilirdi.

Amold'un kendisine öfkeyle bağırdığı eski günler daha iyiydi. «Geçmişi bırak Caroline! Konuşmakla onu geri getiremezsin, düş görmekle de...»

İkisi için de kötü bir olaydı. Tüyler ürpertecek kadar kötü. Caroline evde değildi; o zamandan beri bundan suçluluk duyarak yaşadı. Eğer evde kalmış olsaydı, gereksiz yere alışverişe gitmiş olmasaydı, ikisi de evde bulunacaktı. O zaman ikisinden biri Laurel'i kurtarmayı başarabilirdi.

Zavallı Amold başaramamıştı. Tanrı biliyor ya çabalamıştı. Kendisi de yarıyarıya ölmüş haldeydi. Istırap içinde sendeleyerek, vücudu kabarmış ve kömürleşmiş bir halde, yan kör, kucağında Laurel'in ölüsüyle yanan evden çıkmıştı.

Bu olayın karabasanı sürüp gitti, hiçbir zaman tümüyle kaybolmadı.

Bundan sonra Amold çevresine yavaş yavaş bir koza ördü, içinden hiçbir şeyin kaçmadığı, hiçbir ışığın sızmadığı alt perdeden bir yumuşaklık takındı. Giderek sofulaştı, küçük kusurlarını bile terk etti; sigara içmek,

arasıra bağırarak kaba sözler söylemek gibi. Kartaca’mn yeni bir tarihini hazırlamak için izin aldı ve başka her şeyi ikinci plana attı.

Caroline ona yardım etmeye etmeye çalıştı. Çalışmasıyla ilgili belgeleri topladı, notlarını daktilo etti ve mikrofilme çekti. Ama sonra hepsi birdenbire sona erdi.

Bir akşam masadan fırlayıp kendisini banyoya dar attı Caroline ve korkunç bir şekilde öğürmeye başladı. Kocası endişeyle peşinden geldi.

«Ne oldu Caroline?»

Bir yudum brandi Caroline’ı kendine getirdi. «Gerçek mi?» diye sordu. «Ne yaptı onlar?»

«Kimler?»

«Kartacalılar.»

Amold şaşkınlıkla karısına baktı. Caroline dolaylı bir şekilde anlattı; doğrudan doğruya söyleyemedi.

Göründüğü kadarıyla, Kartacalılar, Moloh’a tapıyorlardı; pirinçten yapılmış, içi boş ve karnında fırın bulunan bir mabuttu bu. Ülkenin güç zamanlarında rahipler ve halk bu mabutun önünde toplamrdı ve bebekler, geleneksel törenler yapılarak canlı canlı alevlerin içine atılırdı.

Korkuyla çığlık atarak kurban verme işleminin değerini düşürmesinler diye, bebeklere önceden şekerlemeler verilirdi. Tam ateşe atıldıktan sonra ise bebeğin birkaç saniye süren cıyaklamasını boğmak için davullar çalınırdı. Törende ana-babalar da hazır bulunurdu; belki de verdikleri kurbanla tanrıları memnun ettikleri için huzur içindeydiler...

Amold Potterley suratını astı. Bunların kötü yalanlar olduğunu söyledi, Kartacalıların düşmanları uydurmuşlardı. Karısını uyarmalıydı. Yalancı propagandalar az görülen şeyler değildi ki. Yunanlılara göre eski İbraniler kutsal günlerinde bir eşeğin kafasına tapıyorlardı. Romalıları dinleyecek olursanız, ilk Hıristiyanlar dinsizlerin çocuklarını katakomplarda kurban ediliyorlardı.

«Yani Kartacalılar böyle bir şey yapmadı mı?» diye sordu Caroline.

«Eminim yapmadılar. Belki ilkel Fenikeliler yapmıştır. İnsanların kurban edilmesi ilkel kültürlerde yaygındır. Ama Kartaca, görkemli günlerindeyken ilkel bir kültür değildi. İnsanların kurban edilmesi, çoğu kez sünnet gibi simgesel eylemlere neden olmuştur. Yunanlılar ve Romalılar, Kartacalıların

simgelerini yanlış anlamış olabilirler; ya bilgisizlikten ya da kötülüklerinden.»

«Emin misin?»

«Henüz emin olamam Caroline, ama yeterince kanıt elde ettiğim zaman kronoskopiyi kullanma izni için başvuracağım ve böylece her şey kesinlikle aydınlanacak.»

«Kronoskopi mi?»

«Zamanın gözlenmesi. Eski Kartaca'nın bunalım içinde olduğu bir zamanı seyredebiliriz, örneğin İ.Ö. 202'de Scipio Africanus'un karaya çıkışım... ve neler olup bittiğini kendi gözlerimizle görürüz. O zaman, haklı olduğumu sen de anlayacaksın.»

Karısının sırtım okşadı ve cesaret vermek istercesine gülümsedi. Ama Caroline, iki hafta boyunca her gece, düşünde Laurel'i gördü ve Kartaca projesi için kocasına bir daha yardım edemedi. Amold da ondan böyle bir istekte bulunmadı.

Ama şimdi kocasının dönüşünü bekliyordu Caroline. Kasabaya dönünce kocası ona telefon etmiş, hükümetteki adamlarla görüştüğünü ve her şeyin umduğu gibi gittiğini söylemişti. Başarısızlık demekti bu, ama Potterley'in sesinde sinir bozukluğu işareti yoktu, yüz çizgileri telefonun televizyonunda gayet sakin görünüyordu. Eve gelmeden önce yapacak bir işi olduğunu söylemişti.

Yani eve geç gelecekti, ama bu sorun değildi. İkisi de yemek saatleri konusunda titiz değildi. Paketler buzdolabından alındığı zaman hangi paketlerin dışarı çıktığına ve otomatik ısıtıcının ne zaman çalıştığına önem vermezlerdi.

Eve geldiği zaman karısını şaşırttı Potterley. Halinde belirgin bir rahatsızlık yoktu. Karısını uzun uzun öpüp gülümsedi, şapkasını çıkardı, evde olmadığı zaman işlerin yolunda gidip gitmediğini sordu. Hemen hemen her şey yolundaydı.

Ne var ki, küçük şeylere dikkat etmeyi öğrenmişti. Kocası biraz aceleci adımlar atıyordu. Kocasının gerilim altında olduğunu anlamak için Caroline'ın deneyimli gözlerine bu kadarı yetti.

“Bir şey mi oldu?» diye sordu.

«Öbür gece akşam yemeğine bir misafirimiz olacak Caroline. Sence bir sakıncası var mı?»

«Yo, hayır. Tanıdığım birisi mi?»

«Hayır. Genç bir okutman. Meslekte yeni. Onunla konuştum.» Ansızın karısına döndü Potterley ve kollarını dirseklerinden yakaladı, bir an ellerinde tuttu, sonra böyle bir heyecan gösterdiği için şaşırmış bir halde geri bıraktı.

«Neredeyse onunla anlaşamayacaktım,» dedi. «Düşün bir. Boynumuza vurulan boyunduruğa boyun eğmemiz, dizginlerimize sevgiyle bakmamız korkunç bir şey, korkunç.»

Bayan Potterley bir şeyler anladığından pek emin değildi, ama bir yıldan beridir kocasının giderek isyancı bir hal aldığını gözlemliyordu; Arnold, hükümeti eleştirmeye gittikçe daha fazla cüret ediyordu. «Onunla aptalca konuşmadın, değil mi?» diye sordu Bayan Potterley.

«Aptalca sözüyle ne demek istiyorsun? Benim için nötrinikle ilgilenecek.»

«Nötrinik» sözcüğü üç hecelik bir saçmalıktı Bayan Potterley için, ama bunun tarihle ilgisi olmadığını anlamıştı. Hafif bir sesle, «Arnold, bu iş hiç hoşuma gitmiyor,» dedi, «mevkini kaybedeceksin. Bu iş...»

«Bu iş entellektüel bir anarşi, hayatım,» dedi Potterley. «Söylemek stediğin sözcük bu. Pekâlâ. Ben bir anarşistim. Eğer hükümet araştırmalarımı sürdürmeme izin vermezse bildiğim yolda yalnız gideceğim ben de. Yolu bir kez gösterince, peşimden başkaları da gelecek. Gelmeseler de fark etmez, Söz konusu olan Kartaca ve insan bilgisi, sen ve ben değil...»

«Ama bu genç adamı tanımıyorsun. Ya Araştırma Komisyonu’nun bir ajanıysa!»

«Pek olası değil. Hem şansımı deneyeceğim.» Sağ elini yumruk yaptı ve sol avucunun içinde ovuşturdu. «Şimdilik benim yanımda. Bundan eminim. Başka türlü olamaz. Entellektüel merakı bir insanın gözünde, yüzünde ve tavırlarında görür görmez tanırım; uysal bir bilim adamı için öldürücü bir hastalıktır bu. Bugün bile bunu bir insandan çekip almak zordur, üstelik gençler daha duyarlıdır. Neden çekinelim? Neden kendi kronoskopumuzu kendimiz yapıp da hükümete defolup...»

Birdenbire sustu, başım sallayıp döndü.

«Umarım her şey yolunda gider,» dedi Bayan Pot-terley, her şeyin kötü gideceğini elinde olmadan hissederek. Kocasının mesleki durumu ve yaşlılık güvencelerini yitirmekten korkuyordu.

Kötü bir şeyler olacağı için endişelenen tek kişi Caroline'dı. Tabii ki yersiz bir endişeydi bu.

Jonas Foster, Potterleylerin kampus yakınındaki evlerine yarım saat kadar geç geldi. O akşama kadar gidip gitmeyeceğine bir türlü karar verememişti. Sonra, tam son dakikada, davet edildiği bir akşam yemeğini kararlaştırılan zamandan bir saat önce kırarak toplumsal bir suç İşleyemeyeceğini anladı.

Akşam yemeği bitmek bilmedi. Foster iştahsızca yedi. Bayan Potterley dalgın bir halde oturdu. Yalnızca bir kez Foster'in evli olup olmadığını sormak için daldığı dünyadan çıktı ve adamın evli olmadığını öğrenince hoşnutsuzluğunu belirten bir ses çıkardı. Dr. Potterley, genç adamdan mesleki yaşamını anlatmasını istedi ve ciddi bir tavırla başını salladı.

Can sıkıcıydı bu.

Oldukça zararsız görünüyor, diye düşündü Foster.

Son iki gününü Dr. Potterley'in kitaplarını okuyarak geçirmişti Foster; tabii ki ihtiyatlı bir şekilde. Aslında Sosyal Bilimler Kütüphanesinde görülmekten dolayı özel bir endişesi yoktu. Tabii ki tarih, kıyıda köşede kalmış konulardan biriydi ve tarih yapıtları halk tarafından genellikle hoş vakit geçirmek için oku. nurdu.

Ne var ki bir fizikçi halktan biri değildi. Tarih okumaya başlayınca tuhaf biri olarak düşünülecekti Foster. Elbette bölüm başkanı da bir süre sonra, yeni okutmanın gerçekten işinin adamı olup olmadığını merak edecekti.

Bu yüzden ihtiyatlı olmalıydı. Tenha köşelerde oturdu. Arasıra dışarı çıkıp içeri girdiği zaman başını yere eğiyordu.

Dr. Potterley, görünüşe göre, Eski Akdeniz uygarlıkları üzerine üç kitap ve birkaç düzine makale yazmıştı. Son makalelerinin hepsi de sempatik bir tutumla Roma öncesi Kartaca hakkında yazılmıştı.

Hiç değilse bu, Potterley'in anlattıklarına uygundu ve Foster'in kuşkularını biraz olsun yatıştırdı. Yine de Foster, sorunu baştan incelemenin daha akıllıca ve güvenli olacağını hissetti.

Bir bilim adamı gereğinden fazla meraklı olmamalı, diye acı bir şekilde düşündü. Tehlikeli bir özellikti bu.

Yemekten sonra Potterley'in çalışma odasına alındı, ama eşikte hayretten kalakaldı. Duvarlara boylu boyunca kitaplar dizilmişti.

Yalnızca filmler değil. Tabii ki filmler de vardı, ama kitaplar (kâğıda basılı olanlar) sayıca çok daha fazlaydı. Şimdiye dek, bu kadar çok kitabın bir arada bulunabileceğini hiç düşünmemişti.

Bu durum Foster'i huzursuz etti. Bir insan neden bu kadar çok kitaba sahip olmayı işteşindi? Bir mikrofilmi incelemek gibi ufak bir zahmete katlandığı takdirde bunların hepsini üniversite kütüphanesinde ya da Kongre Kütüphanesinde bulabilirdi.

Evdeki kütüphane, bir gizlilik havası içeriyor, en-tellektüel bir anarşi kokuyordu. Bu son düşünce tuhaf bir şekilde yatıştırdı Foster'i. Potterley'in ajan provokatör rolü oynamasından çok gerçek bir anarşist olmasını yeğlerdi.

Ve şimdi saatler, çabucak ve şaşkınlık içinde geçiyordu.

«Görüyorsunuz,» dedi Potterley, berrak ve telaşsız bir sesle, «çalışmalarında kronoskopiyi kullanmış olan birini bulabilme sorunuydu hepsi. Tabiatıyla açıkça isteyemezdim, çünkü resmi olmayan bir araştırma olurdu bu.»

«Evet,» dedi Foster kuru bir sesle. Böylesi önemsiz bir düşüncenin bu adamı durdurması kendisini biraz şaşırtmıştı.

«Dolaylı yöntemler kullandım ben...»

Öyle yapmıştı. Eski Akdeniz kültürüne dair ufak tefek tartışmalı hususları aydınlığa çıkaran ciltlerce yazıyı gören Foster hayretler içinde kaldı. «Tabii ki. hiç kronoskopi kullanmadan...» ya da, «Kronoskopik veriler elde etmek için yaptığım başvurunun askıda olması dolayısıyla, bu sonuç şimdilik kuşkulu...» biçiminde deyişler vardı.

«Bunlar gelişigüzel sorulmuş sorular değil,» dedi Potterley. «Kronoskopi Enstitüsü tarafından aylık olarak bir kitapçık yayınlanır. Zamanı gözlemleyerek geçmiş hakkında elde edilen bilgiler bu kitapçıkta yazılır. Her seferinde bir ya da iki konu.

«Beni ilk etkileyen şey konuların suya sabuna dokunmayan türden yavan şeyler olması oldu. Böylesi konular neden benim çalışmalarımdan önce gelsin? Bu yüzden, kitapçıkta anlatıldığı biçimde araştırma yapmaya istek

duyabilecek kişilere yazılar yazdım. Size gösterdiğim gibi, bu kişiler kronoskopu kullanmadılar. Şimdi bu durumu adım adım gözden geçirelim.»

Potterley'in titizce toparladığı ayrıntılardan başı dönen Foster sonunda, «Ama neden?» diye sordu.

«Nedenini bilmiyorum,» dedi Potterley, «ama bir fikrim var. Kronoskop ilk kez Sterbinski tarafından icat edildi —görüyorsunuz bu kadarını biliyorum— ve halka iyi bir şekilde tanıtıldı. Ama daha sonra hükümet alete el koydu ve kullanılmasını durdurdu. Ama o zaman halk, aletin neden kullanılmadığını merak edebilirdi. Merak, böylesi kötü bir şeydir Dr. Foster.»

Evet. Fizikçi içinden kabul etti bunu.

«O zaman,» diye sözünü sürdürdü Potterley, «aletin kullanıldığı izleniminin verilmesinin ne derece etkili olacağım hayal edin. Böylece sır olmaktan çıkıp herkesin bildiği bir şey olacaktı bu. Ve ister yasal, isterse yasa dışı olsun, meraklan çekmeyecekti alet.»

«Ama siz merak ettiniz,» dedi Foster.

Potterley rahatsız olmuş gibiydi. «Benim durumum farklıydı,» dedi kızarak. «Benim yapmam gereken bir şey var ve saçma bir şekilde önüme çıka-nlan engellere boyun eğmeyeceğim.»

Biraz da paranoid, diye içinden geçirdi Foster karamsarca.

Ama paranoid olsa da olmasa da, adam sonunda bir şeyle ortaya çıkmıştı. Nötrinik konusunda tuhaf bir şeyler döndüğünü artık inkâr edemezdi Foster.

Ama Potterley neyin peşindeydi? Foster'in hâlâ canını sıkıyordu bu. Eğer Potterley, Foster'in ahlak görüşünü sınamak niyetinde değilse ne istiyordu?

Foster, mantıklı bir açıklama getirmeye çalıştı. Paranoyaya yakalanmış entellektüel bir anarşist kro-noskopu kullanmak istiyorsa ve birtakım güçlerin yolunu engellediğine inanmışsa, nasıl bir eyleme geçecekti?

Ben olsam ne yapardım, diye düşündü Foster.

Yavaşça, «Belki de kronoskop diye bir şey yok,» dedi.

Potterley sıçradı. Halindeki dinginlik hemen hemen yok olmuştu.

Ama tarihçi dengesini korudu ve, «Yo, hayır, bir kronoskop olmalı,» dedi.

«Ama neden? Siz hiç gördünüz mü onu? Ben gördüm mü? Belki de her şeyi bu açıklıyor. Kasıtlı olarak sakladıkları bir kronoskop yok.»

«Ama Sterbinski yaşadı. Bir kronoskop yaptı. Bu bir gerçek.»

«Kitaplar öyle söylüyor,» dedi Foster soğuk bir sesle.

«Bak, dinle.» Potterley uzanıp Foster’in ceketinin kolunu yakaladı. «Bir kronoskopa ihtiyacım var. Ona sahip olmalıyım. Kronoskopun varolmadığını söyleme bana. Yapacağımız şey, nötrinik hakkında yeterince bilgi toplayarak...»

Potterley iyice yakınına gelmişti.

Foster kolunu çekti. Cümlenin sonunu duymaya ihtiyacı yoktu. Kendisi tamamladı. «Biz mi bir kro-noskop yapalım?»

Bu sözün açıkça söylenmemiş olmasını tercih edercesine acı acı baktı Potterley. Yine de, «Neden olmasın?» dedi.

«Olacak şey değil,» dedi Foster. «Eğer okuduğum doğruysa, aleti inşa etmek Sterbinski’nin yirmi yılını aldı. Bunu yasal olmayan bir şekilde becerebileceğimizi sanıyor musunuz? Yeterince zamanımız olduğunu, ki yok, ve benim kitaplardan yeterince bilgi edindiğimi, ki kuşkuluyum, varsaysak bile, parayı ve gerekli aletleri nereden bulacağız? Tanrı aşkına, Kro noskopun beş katlı bir binayı doldurduğu sanılıyor!»

«Öyleyse bana yardım etmeyeceksiniz?»

«Ne olacağım size söyleyeceğim. Bir şeyler bulabileceğim tek bir yol var ki...»

«Nedir o?» diye hemen sordu Potterley.

«Önemli değil. Ama hükümetin kronoskopla araştırma yapılmasını kasıtlı olarak engelleyip engellemediğini öğrenebilirim. Sahip olduğunuz kanıtların doğruluğunu araştırabilirim, ya da tersini kanıtlarım. Her iki durumda da bunun size ne faydası olur bilmiyorum, ama ben ancak bu kadarım yapabilirim.»

Potterley, uzaklaşıp giden genç adamı seyretti. Kendi kendine kızıyordu. Neden genç adamın, kronoskopun yalnızca hayalinde var olduğunu düşünmesine izin verecek kadar ihtiyatsızca ileri gitmişti? Tatsız bir durumdu bu.

Ama bu genç aptal da neden kronoskopun var olmayabileceğini düşünüyordu?

Kronoskop var olmak zorundaydı. Var olmadığını söylemenin faydası neydi?

Hem ikinci bir kronoskop neden inşa edilemesin-di? Sterbinski'den sonraki elli yıl içersinde bilim ilerlemişti. Gerekli olan tek şey bilgiydi.

Genç adam hele biraz bilgi toplasın da. Varsın toplayacağı bilginin sınırlı olduğunu düşünsün bakalım. Anarşinin yoluna bir kez girince sımr diye bir şey yoktur artık. Oğlanın içinde kendisini dürtükle-yen bir şey bulunmasa bile, atacağı ilk adımlar, onu gerisini tamamlamaya zorlayacak kadar hatalı olacaktır. Potterley onun şantaja başvurmaktan kaçınmayacağından tümüyle emindi.

Kesinlikle! Gerekirse şantaj yapacaktı, ama asia durdurulamayacaktı Foster.

Arabasını kasabanın ıssız kıyılarına doğru sürdü Foster, yağmur yağdığının hemen hemen farkında değildi.

Bir aptal olduğunu söyledi kendi kendine, ama hiçbir şeyi olduğu gibi bırakamazdı. Bilmek zorundaydı. Disiplin tanımayan merakına lanet okudu, ama bilmek zorundaydı.

Ama Ralph Amca'dan daha ileriye gitmeyecekti. Orada duracağına dair kendi kendine yemin etti. Böyle davranınca, ortada kendisine karşı elle tutulur bir kanıt bulunmayacaktı. Ralph Amca'nın ağzı sıkıydı.

Bir bakıma, Ralph Amca'dan gizliden gizliye utanıyordu. Kısmen ihtiyatlı olmak, kısmen de hayretle kalkmış bir kaşla bıyık altından gülümsemeye tanık olmamak için Ralph Amca'ya Potterley'den söz etmemişti. Profesyonel bilim yazarları, ne denli yararlı kişiler olsalar da, düzenin biraz dışında kalıyorlar ve yalnızca hor görmeyi biliyorlardı. Tabii ki, araştırma yapan bilim adamlarından daha fazla para kazanmaları gerçeği işleri daha da kötüleştiriyordu.

Yine de, ailede bir bilim yazarının bulunmasının yararlı olduğu zamanlar da vardı. Tam bir eğitim görmediklerinden, uzmanlaşmak zorunda değildiler. Sonuç olarak, iyi bir bilim yazarı, pratik olarak her şeyden anlayan bir adamdı... Ralph Amca ise en iyilerinden biriydi.

Ralph Nimmo'nun kolej diploması yoktu ve bundan gurur duyardı. İkisinin de oldukça genç olduğu günlerden birinde, «Bir diploma,» demişti Jonas Foster'e, «bozuk bir caddeye atılan ilk adımdır. Bu adımının boşa

gitmesini istemediğin için master ve doktora çalışması yaparsın. Sonunda, önemsiz bir tek şey dışında dünyadaki her şeyden habersiz kalırsın.

“Öte yandan, kafanı iyi koruyabilir ve olgunluğa erişene dek onu karmakarışık bilgilerden uzak tutabilirsen ve beynini yalnızca zekâyla doldurup, açık seçik düşüncelerle eğitirsen, emrinde güçlü bir alet bulur ve bir bilim yazarı olursun.»

Nimmo, ilk görevini, acemiliğini tamamladıktan sonra, yirmi beş yaşında aldı. Kendisine verilen müsveddelerin dili, ne kadar bilgili olursa olsun, okuyan kişiye herhangi bir anlam pırıltısı vermekten uzaktı. Nimmo müsveddeleri aldı ve yazarları olan biyofizikçilerle beş uzun ve çekişmeli görüşmeden sonra, diline anlam kazandırıp uslûbunu tatlılaştırarak yazıyı yeniden yazdı.

Kendisinin kolayca bilimin kıyılarına yapışarak diplomayı küçümsemesini eleştiren yeğenine, «Neden olmasın?» derdi hoşgörüyle. «Kıyılar köşeler önemlidir. Sizin bilim adamlarınız yazı yazamaz. Hem neden bunu yapmalarını beldeyelim onlardan? Onlardan usta bir satranç oyuncusu ya da bir keman vir-tüyözü olmaları bekleniyor mu? Öyleyse neden sözcüklerin nasıl bir araya getirileceğini bilmelerini isteyelim? Neden bu işi de uzmanlarına bırakmayalım?

«Yüz yıl önceki yazılan oku Jonas. O zamanki bilimin ve bazı deyimlerin modasının geçmiş olduğunu dikkate alma. Yalnızca oku ve bir anlam çıkarmaya çalış. Hepsi amatörce. Boş yere doldurulmuş, sayfalar, anlamsız makaleler...»

«Ama seni değerli gören kimse yok,» diyerek protesto etti genç Foster. O sıralar kolej kariyerine başlamaya hazırlanıyordu ve bu işe hayranlık duyuyordu. «Yaman bir araştırmacı olabilirdin.»

«Bana değer veriliyor,» dedi Nimmo. «Bir an bile bunun tersini düşünme. Elbette bir biyokimyacı ya da meteorolog tüm bir gününü bana ayırmaz, ama iyi para öder. Bilimsel yazısının kötülüğünden dolayı, birinci sınıf bir kimyacının bir yıllık bursunun Komisyon tarafından kesildiğini düşün. Bir iyonografa sahip olmaktansa benim gibi birini bulabilmek için çalışacaktır adam.»

Ağzını yaya yaya sırıttı, Foster de karşılık verdi. Aslında, boşvermişlik gibi bir özelliği bulunduğundan, anlamsız gururu, dazlak kafasındaki saç kalıntılarını boş yere fırçalamasına ve giysilerinin derlenip toparlanmamış

bir saman yığını gibi durmasına neden olan koca göbekli, yuvarlak yüzlü ve küt parmaklı amcasından gurur duyuyordu. Evet utanıyordu, ama gurur da duyuyordu.

Ama şimdi amcasının apartmanına girerken Foster'in hiç de sırıtacak hali yoktu. Artık dokuz yıl daha yaşlıydı; amcası da öyle. Dokuz yıl içinde bilimin bütün dallarından pek çok yazı elinin altından geçmiş, güçlü hafızasına her birinden küçük bir şey yerleşmişti.

Nimmo, tanelerini tek tek ağzına atarak, çekirdeksiz üzüm yiyordu. Foster'e bir salkım fırlattı. Salkımı kıl payı yakalayan Foster yere eğilerek dökülen taneleri topladı.

«Bırak kalsın, kendini yorma,» dedi Nimmo. «Ortalığı temizlemek için haftada bir kez biri geliyor.

N'oldu? Araştırma izni almak için yazacağın dilekçe de bir sorun mu çıktı?»

“Henüz o noktaya gelmedim.»

«Gelmedin mi? Biraz kıpırda evlat. Son düzenlemeleri yapmak için benim öneride bulunmamı mı bekliyorsun?»

«Benim param sana yetişmez amca.»

«Haydi canım. Aile içi sorunlar bunlar. Bana bütün popüler yayınların haklarım temin et yeter, para filan istemez.»

Foster başını salladı. «Eğer ciddiysen anlaşabiliriz.»

«Anlaşabiliriz.»

Tabii, bu bir kumardı, ama Foster bunun karşılığını alabileceğini kavrayacak kadar Nimmo'nun çalışmalarını tanıyordu. İlkel insanlar ya da yeni bir cerrahi tekniği üzerine yapılacak ve halkın ilgisini çekecek bir keşif, bol para getirecek bir makale demekti.

Örneğin, Bryce ve meslekdaşlan tarafından yapılan ve iki kanser virüsünün yapılarım aydınlatan çalışmaların yazısı Nimmo tarafından yazılmıştı. Bu iş için Nimmo bin beş yüz dolar gibi ufak bir ücret almıştı ama halk için yayınlanma hakları da kendisine aitti. Nimmo, daha sonra, aynı yazıyı yarı dramatik bir şekilde video için yazmış, karşılığında yirmi bin dolar ile beş yıl sonra bile parasının hâlâ kendisine aktığı kiralama haklarını almıştı.

“Nötrinik hakkında ne biliyorsun amca?» diye gelişigüzel sordu Foster.

«Nötrinik mi?» Nimmo’nun ufacık gözleri şaşkın şaşkın bakıyordu. «Bu konuda mı çalışıyorsun? Yapay yerçekimsel optikle ilgileniyorsun sanıyordum.»

«Doğru. Ben öylesine sordum.»

«Tekin bir konu değil bu. Çizmeyi aşıyorsun. Bunun farkındasm, değil mi?»

«Birazcık meraklıyım diye Komisyona haber vermezsin sanırım.»

«Başın derde girmeden haber versem belki daha iyi olur. Merak, bilim adamlarının meslek hastalığıdır. Bunun nasıl gerçekleştiğini gözlemledim. Bir sorun üzerinde sakin sakin çalışırken, tuhaf bir çıkmaza sokar adamı merak, insan gerçek sorunlarını çözmek için o kadar az şey yapmış olur ki projelerini yenilemek için hak iddia edemez. Dahasmı da gördüm...»

«Benim bütün bilmek istediğim,» dedi Foster sabırla, «son zamanlarda elinden nötrinik hakkında neler geçtiği.»

Nimmo arkasına yaslandı, ağzındaki üzümü düşünceli bir şekilde çiğnedi. «Hiçbir şey. Elimden nöt-rinikle ilgili bir yazı geçtiğini hiç anımsamıyorum.»

«Nasıl!» Foster hayretten kalakaldı. «Öyleyse bu işi kim yapıyor?»

«İlk kez sen soruyorsun,» dedi Nimmo. «Bilmiyorum. Yıllık toplantılarda herhangi birinin bundan söz ettiğini anımsamıyorum. Sanırım bu konuda fazla bir çalışma yapılmadı.»

«Neden?»

«Hey, bağırıp durma. Benim bir şey yaptığım yok. Sanırım...»

«Gerçekten bilmiyor musun?» Foster çileden çık mıştı.

«Hımm! Sana nötrinik hakkında neler bildiğimi söyleyeceğim. Nötrinolann hareketleriyle uğraşan bir bilim dalıdır bu ve...»

«Tamam, tamam. Tıpkı elektroniğin elektronların hareketleriyle, pseudo-gravitik’in ise yapay çekim alanlarıyla ilgilenmesi gibi. Sana bunun için gelmedim. Bütün bildiğin bu kadar mı?»

«Ve,» diye sükunetle devam etti Nimmo, «nötri-nikin zamamn gözlemlenmesinin temeli olduğunu biliyorum. Hepsi bu.»

Foster, iskemlesinin arkasına yaslandı ve yanağını ovalamaya başladı. Öfke içinde, istediğini elde edememiş olduğunu hissediyordu. Kafasında

açık bir şekilde biçimlendirmemiş olmasına karşın Nimmo’nun her nasılsa kendisini aydınlatacağını ummuştu. Nim-mo’dan modem nötrinikle ilgili bilgileri alacak ve Pot-terley’e gidip eski tarihçinin yanıldığını söyleyecekti.

Sonra da kendi çalışmalarına dönebilirdi.

Ama şimdi...

Kendi kendine öfkeyle söylendi: Demek bu konuda fazla çalışma yapmıyorlar. Acaba özellikle baskı mı yapıyorlar? Ya nötrinik verimsiz bir bilim dalıysa? Belki de öyledir. Bilmiyorum. Potterley de bilmiyor. İnsan zekâsım neden bir hiç uğruna harcamalı? Bazı yasalar dolayısıyla çalışmalar gizli yapılıyor da olabilir. Belki...

Mutlaka öğrenmeliydi. Hiçbir şeyi kendi haline bırakamazdı. Hayır, bırakamazdı!

«Nötrinik üzerine yazılmış bir ders kitabı var mı Ralplı Amca?» diye sordu. «Demek istediğim açık seçik yazılmış basit bir kitap.»

Nimmo düşündü, tombul yanaklarını şişirerek birkaç kez pufladı. «Lanet olası sorular soruyorsun. Duyduğum tek şey Sterbinski ve bir başkası hakkındaydı. Hiçbir zaman görmedim, ama bir kez bu konuda gözüme bir şey çarptı... Sterbinski ve LaMarr, evet evet, böyle...»

«Kronoskopu icat eden Sterbinski mi?»

«Öyle sanıyorum, Kitabın iyi olduğunu kanıtlar

bu.»

«Yeni bir baskısı var mı? Sterbinski otuz yıl ön-<ce ölmüş.»

Nimmo omuzlarım silkti ve herhangi bir şey söylemedi.

«Bir tane bulabilir misin?»

Bir an sessizce oturdular, Nimmo iri vücudunu kımıldatarak oturduğu iskemleyi gıcırdattı. Sonunda, «Bütün bunların nedenini söyler misin?» diye sordu bilim yazarı.

«Söyleyemem. Her şeye rağmen bana yardım edecek misin Ralph Amca? Bununla ilgili bir kitap bulabilir misin?»

«Şey... Yapay çekim üzerine bütün bildiklerimi senden öğrendim. Teşekkür etmem gerek. Yani... Bir koşulla sana yardım ederim.»

«Nedir?»

Olgun adamın yüzü birden ciddileşti. «Çok dikkatli olmalısın Jonas. Bilmiyorum ama her ne yapıyorsan çizgiyi aşıyorsun. Üstüne vazife olmayan bir şey yüzünden kariyerini mahvetme. Anlaştık mı?»

Foster başını salladı, ama söyleneni pek duymamıştı. Harıl harıl düşünüyordu.

Tam bir hafta sonra, Ralph Nimmo, Jonas Foster'in kampustaki iki odalı dairesine süzüldü. Boğuk bir fısıltıyla, «Bir şeyler buldum,» dedi.

«Ne buldun?» Foster heyecanlanmıştı.

«Sterbinski ve LaMarr'ın bir nüshası.» Kutuyu, daha doğrusu kutunun ucunu paltosunun altından gösterdi.

Foster içgüdüsel bir şekilde kapıya ve pencereye bakarak kapalı olduklarından emin oldu, sonra elini uzattı.

Film kutusu eskilikten pul pul soyulmuştu, içinde bulunan film ise solgun ve dağılacakmış gibi görünüyordu. «Hepsi bu kadar mı?» dedi Foster.

«Şükret oğlum, şükret!» Homurdanarak oturdu Nimmo ve bir elma çıkarmak için elini cebine attı.

«Şükrediyorum tabii, ama çok eski.»

«Bunu elde ettiğin için şanslısın da. Kongre Kü tüphanesi'nden bir film almaya çalıştım. Nerede! Kitap yasaklanmıştı.»

«Peki bunu nasıl aldın?»

«Çaldım.» Çatırtıyla koçanı kemiriyordu. «NewYork Kütüphanesi'nden.»

«Nasıl?»

«Gayet basit. Kütüphanelere girmek için iznim var. İçeri daldım, etrafta kimsenin olmadığı sırada filmi yürütüp dışarı çıktım. Orada insanlara biraz fazla güveniyorlar. Yıllarca da farkına varmazlar bunun... Ama kimsenin bunu senin üzerinde görmemesine dikkat edersen iyi olur evlat.»

Foster, insanın elini yakan bir şeye bakar gibi bakıyordu filme.

Nimmo, koçanı atıp bir başka elma çıkardı. «Komik şey. Nötrinik konusunda daha yeni hiçbir şey yok. Ne bir monograf, ne bir kâğıt, ne de bir not; kronoskopun icadından beri hiçbir şey.»

«Ya,» dedi Foster, dalıp gitmişti.

Foster akşamlan Potterley'in evinde çalıştı, kampustaki dairesine güvenemiyordu. Akşamlan yaptığı bu çalışmalar giderek kendi konusundan daha gerçek görünmeye başladı.

Önce, filmi tekrar tekrar seyretti. Daha sonra bunun üzerinde düşünmeye başladı.

Zaman zaman Potterley de filmi seyretmeye geliyordu. Düşünce sürecinin her bir kıvrımının yoğu-şup gözle görünür bir hale gelmesini beklercesine, arzulu bakışlarla, ciddi bir tavırla oturuyordu. Sadece iki şekilde müdahale ediyordu: Foster'in sigara içmesine izin vermiyor, ara sıra da birkaç söz söylüyordu.

Karşılıklı bir konuşma değildi bu; asla... Daha çok, alt perdeden bir monolog gibiydi. Potterley de, görünüşe göre, kimsenin dikkatini çekmeyi ummuyordu. Daha çok, içinde biriken basıncı rahatlatmaya çalışıyordu sanki.

Kartaca! Hep Kartaca!

Kartaca; ilkçağ Akdenizının NewYork'u. Ticaret imparatorluğu ve denizlerin kraliçesi Kartaca. Sira-kuza ve İskenderiye'nin benzemeye çalıştığı Kartaca Düşmanlarınca lanetlenen ama kendini savunamayan Kartaca.

Biz kez Romalılar tarafından yenilmiş, Sicilya ve Sardunya'dan sürülmüştü, ama İspanya'da kurduğu yeni dominyonlarla eski kayıplarını fazlasıyla telafi etmişti. Haruıibal'i yetiştirmiş ve on altı yıl boyunca Romalıları dehşete düşürmüştü.

Sonunda, ikinci kez yeniden kaybetmişti. Kendisini kadere alıştırmış, kırık dökük aletlerle uzak köşelerde kendi halinde bir yaşam kurmuştu. Ama öylesine başarılı olmuştu ki, kıskanç Roma üçüncü bir savaşa girişmişti. Bileğinin gücüyle sarsılmaz inancından başka hiçbir şeyi olmayan Kartaca, yeni silahlar yapmış ve iki yıl boyunca Roma'yla savaşmıştı. Ama sonunda kent yerle bir edilmiş, halkı ise teslim olmaktansa kendilerini yanan evlerinin alevleri içine atmıştı.

«İlkçağ yazarlarının böylesine kara sürerek anlattıkları bir kent için insanlar böylesine savaşıp böy-leşi bir yaşam sürerler miydi? Hannibal, bütün Romalılardan daha iyi bir generaldi ve askerleri kendisine kesinlikle sadıktı. En büyük düşmanlan bile ondan övgüyle söz etti. Onun bambaşka bir Kartacalı olduğunu söylemek moda olmuştu. Hepsinden daha iyiydi,

çöpler arasında parlayan bir elmastı. Ama öyleyse, Hannibal Kartaca'ya neden bu denli sadık kaldı; yıllarca sürgünde yaşadıktan sonra ta ölünceye kadar? Moloch hakkında derler ki...»

Foster her zaman dinlemiyordu, ama bazen kulak kabartmaktan da kendini alamıyordu. Kurban edilen çocukların kanlı öyküsünü dinlediği zaman sarsıldı, fenalaştı.

Ama Potterley istifini bozmadan devam etti. «Ne var ki, gerçek değil bu. Yunanlıların ve Romalıların başlattıkları iki bin beş yüz yıllık yalan. Oysa köleliğin, çarmıha germenin, işkencenin ve gladyatör müsabakalarının âlâsı vardı onlarda. Azizlik mertebesine varmış ak pak kişiler değildi kendileri. Moloch hikâyesi, gelecekte, bir savaş propagandası olarak adlandırılacaktır; bir büyük yalan... Bunun bir yalan olduğunu kanıtlayabilirim ben. Kanıtlayabilirim ve... Tanrım... kanıtlayacağım da... kanıtlayacağım...»

En ciddi tavrıyla bu sözü defalarca tekrarladı.

Bayan Potterley de onu ziyarete geliyordu, ama pek sık değil; daha çok Potterley'in akşam dersleri dolayısıyla evde bulunmadığı zamanlar.

Sessizce oturur, pek ender konuşurdu. Yüzü gevşer, boş gözlerle bakar, tavırları çekingen olurdu.

Bir akşam sıkılarak konuştu:

«Sizi rahatsız mı ediyorum?» diye sordu ölgün bir sesle.

«Tabii ki hayır,» diyerek yalan söyledi Foster. «Yalnızca... yalnızca...» Cümlesini tamamlayamadı.

Kalması için yapılan bir daveti kabul etmişçesine başını salladı Bayan Potterley. Sonra, yanında getirdiği bezden bir çantayı açtı, içinden bir tomar vitron çıkardı. Bir çift ince ve kare şeklinde delikli depo-larizerle bunlan örmek için çabuk ve zarif hareketler yaptı. Aletin batarya beslemeli telleri, elinde iri bir örümcek tutuyormuş görünümünü veriyordu.

Bir akşam yumuşak bir sesle, «Kızım Laurel sizinle aynı yaşta,» dedi.

Foster, söylenen sözün yanı sıra, sözcüklerin umulmadık tınısına da şaştı kaldı. «Bir kızınız olduğunu bilmiyordum Bayan Potterley,» dedi.

«Öldü. Yıllar önce.»

Vitron, maharetli ellerde, Foster'in henüz ne olduğunu teşhis edemediği bir giysinin şeklini almaya başladı. Anlamsız bir sesle, «Üzüldüm,» diye mırıldanmaktan başka yapacak bir şey kalmadı Foster'e.

Bayan Potterley içi çekti. «Onu sık sık rüyamda görüyorum.» Derinlerdeki mavi gözlerini Foster'e dikti.

Foster ürperdi, gözlerini kaçırdı.

Bir başka akşam, giysisine takılan bir vitron parçasını çekiştirerek, «Zaman gözlemi nedir?» diye sordu.

Bu sözün kafasındaki bir düşünce zincirini parçalaması üzerine, Foster huysuzca, «Dr. Potterley bunu açıklayabilir,» dedi.

«Anlatmaya çalıştı. Ah, evet. Ama sanırım bana karşı pek sabırlı değil. Çoğu zaman kronoskopi diyor buna. Geçmişteki şeyleri gerçekten görüyor musunuz, üç boyutlu olarak? Yoksa kullandığınız bilgisayar gibi noktalardan meydana gelmiş birtakım resimler mi gösteriyor?»

Foster hoşnutsuzlukla el bilgisayanna baktı. Oldukça iyi çalışıyordu, ama her işlemin elle kontrol edilmesi gerekiyordu ve cevaplar kodlanmış olarak almıyordu. Eğer okuldaki bilgisayarı kullanabilseydi... Ama ne diye hayal kurmalı. Her akşam bürosundan ayrılırken koltuğunun altında bir el bilgisayarı taşıdığı için yeterince dikkati çektiğini hissediyordu.

«Hiç kronoskop görmedim,» dedi, «ama öyle sanıyorum ki gerçek resimleri görüp gerçek sesleri duyabiliyorsunuz.»

«İnsanların konuşmaları da duyulabilir mi?»

«Sanırım öyle.» Sonra yarı umutsuz bir halde, «Bakın Bayan Potterley,» dedi, «bütün bunlar sizin için müthiş sıkıcı olmalı. Anlıyorum, konuğunuzu yalnız başına bırakmak hoşunuza gitmiyor, ama kendinizi buna zorunlu hissetmenize...»

«Zorunlu hissetmiyorum,» dedi Bayan Potterley. «Sadece oturuyorum burada, bekliyorum.»

-Bekliyor musunuz? Neyi?»

Sakin bir sesle, «O ilk akşam sizi dinledim,» dedi.

- Arnold'la ilk konuştuğunuz zaman. Kapıdan dinledim.»

«Sahi mi?»

«Biliyorum doğru değildi, ama Amold için çok endişeleniyordum. Yapmaması gereken bir şey yapacağını anlamıştım ve bunun ne olduğunu duymak istedim. Duyunca da...» Sustu, vitronun üzerine eğildi, gözlerini oraya dikti.

«Ne duydunuz Bayan Potterley?»

«Bir kronoskop yapmayacağınızı.»

«Şey, elbette.»

«Düşündüm ki, belki fikrinizi değiştirirsiniz.»

Foster, ateş püsküren gözlerle baktı. «Yani buraya benim bir kronoskop yapmam için geldiğinizi mi söylemek istiyorsunuz?

«Umut Dr. Foster, yalnızca umut.»

Sanki yüzünden bir anda belli belirsiz bir peçe düşmüş, yüz çizgilerini belirgin bir şekilde ortaya koymuş, yanaklarına renk, gözlerine can gelmiş, sesi yaklaşan bir heyecanla titreşmeye başlamıştı.

«Ne harikulade bir şey olurdu,» diye fısıldadı, «bir kronoskopa sahip olmak. Eski zamanların insanları yeniden yaşayabilirdi. Firavunlar, krallar ve... sade insanlar. Umarım bir tane yaparsınız Dr. Foster. Umarım...»

Görünüşe göre kendi sözcüklerinin şiddetiyle tıkandı, kucağındaki vitronlar kayıp düştü. Ayağa kalktı, merdivenlere koştu. Foster'in gözleri, kadının acemice kaçıp giden vücudunu hayret ve üzüntüyle

izledi.

Foster'in geceleri bölündü, uykusuz kaldı, düşünmekten kaskatı kesildi. Adeta zihinsel bir hazımsızlıktı bu.

Onay dilekçesi sonunda güçbela Ralph Nimmo' ya ulaştı. Pek umudu yoktu. Onaylamayacaklar, diye düşündü uyuşmuş bir halde.

Ama onaylanmayınca bölümde bir skandal olacaktı, belki de üniversitedeki görevi yenilenmeyecekti.

Ümranda değildi. Önemli olan nötrinoydu, nöt-rino, yalnızca nötrino. Nötorinonun keskin dönemeçlerle dolu yolu Foster'i, Sterbiski ve LaMarr'm bile girmediği yerlere soluksuz sürüklemişti.

Nimmo'ya telefon etti. «Ralph Amca, bazı şeylere ihtiyacım var. Kampustan arıyorum.»

Nimmo'nun videoda görünen yüzü neşeliydi, ama sesi sertti. «Senin insanların nasıl aranması gerektiği üzerine bir derse ihtiyacın var. Lanet olası dilekçeni anlaşılabilir bir hale getirmeye çalışıyorum. Eğer bunun için arıyorsan...»

Foster sabırsızca başını salladı. «Bunun için aramadım. İhtiyacım olan bazı şeyler var.» Bir kâğıt parçası üzerine çabucak bir şeyler yazdı ve ekrana tuttu.

Nimmo uludu. «Hey, kaç kere dolap çevirebileceğimi sanıyorsun?»

«Bunları temin edebilirsin Amca. Yapabileceğini biliyorsun.»

Nimmo, etli dudaklarını sessizce kımıldatarak listeyi yeniden okudu, sinirli görünüyordu.

«Bunları elde edince ne olacak?» diye sordu. Foster başını salladı: «Ortaya her ne çıkarsa halk için yayınlama haklarına sahip olacaksın. Ama şimdi lütfen hiç sora sorma.»

«Mucizeler yaratamam, biliyorsun.»

«Bu sefer yap. Buna mecbursun. Sen bir bilim yazansın, araştırmacı değil. Hiçbir şeyi açıklamak zorunda değilsin. Arkadaşlann ve bağlantılan var. İlerdeki yayın haklanndan bir şeyler koparmak için yap-tıklanm görmezlikten gelmezler mi?»

«Etkileyici bir azmin var evlat. Çalışacağım.»

Nimmo işi başardı. Malzeme ve cihazlar, bir akşam geç saatlerde özel bir otomobille getirildi. Nimmo ve Foster, bunlan ite kaka, bedensel çalışmaya alışkan olmayan kişiler gibi homurdanarak içeri aldılar.

Nimmo ayrıldıktan sonra, kapının girişinde duran Potterley, «Bunlar ne için?» diye sordu.

Alnına dökülen saçları geriye attı Foster ve kaskatı kesilen bileğini ovuşturdu. «Basit birkaç deney yapmak istiyorum,» dedi.

«Sahi mi?» Tarihçinin gözler heyecandan parladı.

Foster, kendisinin kullanıldığını hissetti. Sanki burnuna yapışan birtakım parmaklar onu tehlikeli bir yola sürüklüyordu. Sanki yolun sonunda kendisini bekleyen yıkıntıyı görebiliyordu. Yine de tutku ve kararlılıkla yürüyordu. Hepsinin kötüsü, burnuna yapışıp kendisini sürükleyen parmaklar yine kendi parmaklarıydı.

Evet işi başlatan Potterley’di; şimdi karşısında şeytanca dikilen Potterley... Ama dürtü kendi içinden geliyordu.

Yüzünü ekşiterek, «Şimdi yalnız kalmak istiyo rum Potterley,» dedi Foster. «Sizin ve eşinizin etrafımda dolanarak canımı sıkmanıza izin

veremem.»

İçinden şöyle düşündü: Eğer bu sözüm onu gü-cendirirse, tekmeyi basıp beni kovar. Böylece de her şeyi bitirmiş olur.

Yüreğinden ise, kovulsa bile hiçbir şeyin bitmeyeceğini söylüyordu.

Ama böyle bir şey olmadı. Potterley hiçbir gücenme belirtisi göstermedi. Yumuşak bakışları değişmedi. «Tabii Dr. Foster, tabii,» dedi, istediğiniz gibi yalnız kalın.»

Foster onun gidişini seyretti. Yolda yalnız ilerlemek üzere terk edilmişti; sapıkça bir zevk duyuyordu bundan; zevk duyduğu için de kendinden nefret ediyordu.

Potterleylerin alt katındaki bir portatif karyolada uyumaya alışmıştı ve hafta sonlarını hep orada geçiriyordu.

Bu süre içinde, araştırma izni için verdiği yazının kabul edilmiş olduğu haberini aldı. Bölüm başkanı kendisini tebrik ediyordu.

Foster uzaklara doğru bakarak, «Güzel, sevindim,» diye mırıldandı. Bu sözü öylesine belli belirsiz söylemişti ki, Nimmo suratını astı ve hiçbir şey demeden çekip gitti.

Foster bir daha bu konu üzerine düşünmedi. Küçük bir şeydi bu, önem vermeye değmezdi. Gerçekten önemli olan bir şey planlıyordu şimdi; kritik bir deney yapacaktı bu akşam.

Böylece üç akşam geçti, yorgunluktan bitkin düşmüştü. Sonunda Potterley'i içeri çağırdı.

Potterley merdivenden aşağı indi ve ev yapısı elektronik cihazlara baktı. Yumuşak bir sesle, «Elektrik faturaları oldukça yüklü,» dedi. «Para önemli değil, ama nedenini sorabilirler. Bir şey yapabilir miyiz?»

Ilık bir akşamdı, ama Potterley yakalı bir gömlekle ceket giymişti. Fanilasıyla duran Foster, şişmiş gözlerini kaldırdı ve titrek bir sesle, «Fazla sürmeyecek Dr. Potterley,» dedi. «Sizi aşağıya bir şey söylemek için çağırdım. Bir kronoskop yapılabilir. Küçük bir tane, ama yapılabilir.»

Potterley trabzanlara yapıştı. Vücudu çöktü. «Burada yapılabilir mi?» diye güçbela sorabildi.

«Burada, bodrumda yapılabilir,» dedi Foster, yorgun bir halde.

«Ulu Tanrım! Yani diyorsunuz ki...»

«Ne dediğimi biliyorum,» diye sabırsızca bağırdı Foster. «Daha önce yapılamayacağım söylemiştim. O zaman bir şey bilmiyordum. Sterbinski bile bir şey bilmiyordu.»

Potterley başını salladı. «Emin misiniz? Yanılmıyorsunuz değil mi Dr. Foster? Aksi halde buna dayana...»

«Yanılmıyorum,» dedi Foster. «Eğer yeterli bir kurama sahip olsaydık, yüz yıl önce nötrino kuramı ilk kez ortaya atıldığında zaman gözleyici bir alet yapabilirdik. Ne var ki, ilk girişimci kişiler, nötrinoyu, kütlesi ya da elektrik yükü bulunmayan ve asla tespit edilemeyecek olan esrarengiz bir partikül olarak düşündüler. Onlara göre, birtakım matematik hesaplan açıklamak ve kütle enerjisinin sakinimi yasasını kurtarmak için ileri sürülmüş bir şeydi bu.»

Sözünü ettiği şeyleri Potterley’in anladığından emin değildi Foster. Umrunda da değildi. Dinlenmeye ihtiyacı vardı. Potterley’e daha sonra anlatmak zorunda kalacağı şeyler için de bazı temeller gerekliydi.

Anlatmaya devam etti. «Nötrinonun uzay-zaman •engelini aştığını, uzayda olduğu gibi zaman içinde de yol aldığını ilk kez Sterbinski keşfetti. Nötrinolan durdurmak için ilk kez bir yöntem bulan kişi de Ster-binski’ydi. Bir nötrino kaydedicisi icat etti ve bu kayıtların nasıl yorumlanacağını öğrendi. Nötrino akıntıları, doğallıkla zaman içinde yol alırken, arasından geçtiği maddeler tarafından etkilenip yollarından saptırılıyorlardı. Bu sapmalar analiz edilebilir ve sapmayı meydana getiren maddenin görüntüsüne dönüştürülebilirdi. Zamanı gözlemek mümkündü. Hava titreşimleri bile bu yolla saptanabilir ve sese dönüştürülürdü.»

Potterley kesinlikle dinlemiyordu. «Tabii, tabii,» dedi. «Kronoskopu ne zaman yapabilirsiniz?»

«Sözlerimi bitireyim,» dedi Foster. «Her şey nötrino akıntısını tespit ve analiz etmek için kullanılacak yönteme bağlı, Sterbinski’nin yöntemi güçtü, korkunç -enerji istiyordu. Ama ben yapay çekim üzerine çalış-tim Dr. Potterley, yapay yerçekimi alanları üzerine. Işığın böyle alanlar içindeki davranışları üzerinde uzmanlaştım. Yeni bir bilimdir bu. Sterbinski’nin bundan haberi yoktu. Eğer haberi olsaydı, yapay çekim alanları kullanarak nötrinolan daha kolay saptayacak bir yöntem bulunduğunu görecekti. Başlangıçta nötrinik üzerine daha fazla bilgim olsaydı, ben de bunu hemen fark ederdim.»

Potterley'in yüzü parladı. «Bunu biliyordum,» dedi. «Nötrinik üzerine yapılan araştırmaları engellese bile, bir başka dalda yapılacak çalışmaların nötrinike yansımayacağından hükümet emin olamaz. Bilimin merkeziyetçi bir yöntemle yönlendirilmesinin değeri işte bu kadar. Bunu çok eskiden düşünmüştüm Dr. Foster, siz buraya gelmeden çok önce.»

«Bu konuda sizi kutlarım,» dedi Foster, «ama bir şey var ki...»

«Ah, bunlara boş verin. Cevap verin bana. Lütfen, Kronoskopu ne zaman yapabilirsiniz?»

«Size bir şey anlatmaya çalışıyorum Dr. Potterley. Kronoskopun size yaran olmayacak.» (İşte böyle, diye düşündü Foster.)

Potterley yavaşça basamakları indi. Yüzünü Foster’e dikti. «Ne demek istiyorsunuz? Neden bana yaran olmayacakmış?»

«Kartaca’yı göremeyeceksiniz. Bunu size söylemek zorundayım. Vardığım sonuç bu. Kartaca’yı asla göremeyeceksiniz.»

Potterley yavaşça başını salladı. «Yo, hayır, yanılıyorsunuz. Eğer bir kronoskopunuz olursa ve onu uygun bir şekilde yönlendirirseniz...»

«Hayır, Dr. Potterley. Yönlendirme meselesi değil bu. Bütün alt-atomik parçacıklar için olduğu gibi, nötrino akımlarını da etkileyen gelişigüzel etkenler var. Belirsizlik ilkesi dediğimiz şey. Akım kaydedilip de yorumlandığı zaman, belirsizlik ya da telsizcilerin deyimiyle gürültü artıyor. Zaman içinde ne kadar geriye giderseniz gürültü de o kadar artıyor, belirsizlik büyüyor. Bir noktadan sonra gürültü resmi boğuyor. Anladınız mı?»

«Gücünü artırsak,» dedi Potterley ölü bir sesle.

«Yararı olmaz. Gürültü nasıl ayrıntıları bulandı, rıyorsa, ayrıntı büyüütmek de gürültüyü artırıyor. Yanmış bir filmi büyüterek bir şey göremezsiniz, öyle değil mi? Şimdi şunu kafanıza sokun. Evrenin fiziksel özelliği birtakım sınırlar koyuyor. Hava moleküllerinin gelişigüzel ısıl hareketleri, sesin belli bir alet tarafından saptanmasını sınırlar. Işık ya da elektron dalgasının boyu dolayısıyla cisimleri ancak belli bir uzaklığa kadar görebiliriz. Kronoskopi için de durum böyle. Zamanı belli bir uzaklığa kadar gözlemleyebilirsiniz.»

«Ne kadar uzağa?»

Foster derin bir soluk aldı. «Yüz yirmi beş yıl. En fazla bu kadar.»

«Ama Komisyon'un aylık bülteni hemen hemen tüm ilk çağı kapsıyor.» Sarsak sarsak güldü tarihçi. «Yanılıyor olmalısınız. Hükümet İ.ö. 3000 yılına kadar verilere sahip.»

«Ne zamandan beri onlara inanmaya başladınız? Bu işe onların yalan söylediklerini kanıtlayarak başladınız. Hiçbir tarihçinin kronoskopu kullanmadığını söylediniz. Şimdi bunun nedenini göremiyor musunuz? Çağdaş tarihle ilgilenenler dışında hiçbir tarihçi gözlem yapamaz. Hiçbir kronoskop hiçbir koşul altında, 1920 yılında gerisini göremez.»

«Yanılıyorsunuz, Her şeyi bilmiyorsunuz siz,» dedi Potterley.

«Gerçekler sizin düşünceleriniz önünde eğilmez. Bunu kabullenin. Hükümetin bu işteki rolü kaba bir aldatmacayı sürdürmek.»

«Neden?»

«Nedenini bilmiyorum»

Potterley'in küçük ve kalkık burnu titredi, gözleri şişti. Yalvararak, «Bu yalnızca bir kuram, Dr. Foster,» dedi. «Bir kronoskop yapın ve deneyin.»

Foster ansızın Potterley'in omuzlarından yakaladı. «Yapmadığımı mı sanıyorsunuz? önceden denemesini yapmadan bu sözleri söyleyebileceğimi mi sanıyorsunuz? Bir kronoskop yaptım. Etrafınıza bakın!»

Enerji tablosundaki anahtarlara koştu, birer birer açtı. Bir rezistörü çevirdi, şalterleri ayarladı, bodrumun ışıklarını söndürdü. «Bekleyin, ısınsın.»

Duvarlardan birinin merkezinin yakınlarında ufak bir parıltı vardı. Potterley anlaşılmaz bir şeyler söylüyordu. Foster yeniden bağırdı: «Bakın!»

Işık netleşip parlaklaştı, aydınlık ve karanlık parçalara bölündü. Erkekler ve kadınlar! Belli belirsiz. Yüzler bulanık. Kollar ve bacaklar çizgiler halinde. Eski model bir otomobil. Pek açık seçik değil, ama bir zamanlar benzin kullanan, içten yanmalı motoru bulunan arabalardan biri olduğu anlaşılıyordu..

«Yirminci yüzyılın ortalarında herhangi bir yer,» dedi Foster. «Henüz bir ses aygıtı bağlayamadığım için sessiz. Daha sonra onu da yaparız. Ne var ki, yirminci yüzyılın ortaları gidebileceğimiz en uzak zaman. İnanın, yapabileceğimiz en iyi ayarlama bu.»

«Daha büyük, daha güçlü bir makina yapın,» dedi Potterley. «Devrelerinizi geliştirin.»

«Belirsizlik İlkesi’ni çiğneyemezsiniz. Birtakım fiziksel sınırlamalar var.»

«Yalan söylüyorsun. Sana inanmıyorum. Ben...»

Başka bir ses çınladı, duyulabilmesi için feryat eder gibi çıkmıştı.

«Amold! Dr. Foster!»

Olduğu yerde ansızın döndü genç fizikçi. Dr. Potterley uzun süre dondu kaldı, sonra arkasına dönmeden, «Ne var Caroline? Bizi rahatsız etme,» dedi.

«Yo, hayır!» Bayan Potterley basamakları indi. «Duydum. Duymamak elimde değildi. Burada bir zaman gözleyicisi mi var, Dr. Foster? Burada, bodrumda? »

«Evet, Bayan Potterley. Bir çeşit zaman gözleyici. Pek mükemmel değil. Henüz ses alamıyorum, resimlet' de bulanık. Ama çalışıyor.»

Bayan Potterley ellerini kenetledi ve sıkıca göğsüne bastırdı. «Harikulade bir şey, harikulade.»

«Hiç de harikulade değil,» dedi Potterley. «Genç aptal yirminci yüzyıldan ötesine...»

«Bakın şimdi,» diye başladı Foster öfkeyle...

«Lütfen!» diyerek haykırdı Bayan Potterley. «Dinleyin beni. Anlamıyor musun Arnold, yirmi yıl kadar geriye gidecek olursak Laurel’i yeniden görebiliriz. Kartaca ve eski zamanlardan bize ne? Laurel’i göreceğiz. Bizim için yeniden canlanacak o. Makineyi burada bırakın Dr. Foster. Nasıl çalıştığını gösterin bize.»

Foster önce kadına, sonra kocasına baktı. Dr. Potterley'in yüzü bembeyaz kesilmişti. Sesinin alçak ve pürüzsüz çıkmasına karşın, sükûnetini yitirmişti «Sen bir aptalsın!» dedi.

Caroline zayıf bir sesle, «Arnold!» diye haykırdı.

«Sen bir aptalsın diyorum. Ne göreceksin? Geçmişi mi? Ölü geçmişi. Laurel yapmadığı bir şeyi mi yapacak? Sen henüz görmediğin bir şeyi mi göreceksin? Ne kadar seyredersen seyret asla büyümeyecek olan bir bebeğe mi bakacaksın?»

Sesi çatırdayacak gibi oldu ama kendini tuttu. Karısına yaklaştı, omuzlarından yakaladı ve sertçe sarstı. «Eğer bunu yaparsan sana ne olacağını biliyor musun? Gelip seni götürecekler, çünkü çıldıracaksın. Evet, çıldıracaksın. Hastaneye kapatılmak mı istiyorsun?»

Bayan Potterley boşandı. Yumuşaklığın ve kuşkuculuğun zerresi yoktu üzerinde. Şirretleşmişti birden «Çocuğumu görmek istiyorum Arnold. Bu makinenin içinde o ve ben onu istiyorum.»

«Makinenin içinde değil. Yalnızca bir görüntü o.

Anlamıyor musun? Bir görüntü! Gerçek olmayan bir şey!»

«Çocuğumu istiyorum. Beni duyaıyor musun?» Haykırarak, yumruklayarak Potterley’in üstüne atıldı. «Çocuğumu istiyorum.»

Saldırının şiddetinden geri çekildi tarihçi, haykırdı. Foster aralarına girmeye çalışırken, Bayan Potter-ley hıçkırarak yere yıkld.

Potterley döndü, umutsuzca bir şeyler araştırıyordu. Ani bir dürtüyle fırlayıp bir Lando çubuğunu yakaladı, çekip yerinden koparttı. Bütün bu olup bitenlerden şaşkına dönmüş olan Foster onu engelleyemedi.

«Geri çekil!» diye bağırdı Potterley, «yoksa seni öldürürüm. Yemin ederim öldürürüm.»

Hırsla atıldı. Foster geri sıçradı.

Potterley odadaki her şeyi öfkeyle parçaladı. İlk cam kırılışından sonra Foster, olup biteni uyuşmuş bir halde izledi.

Öfkesini söndüren Potterley, elinde kırık Lando çubuğuyla, kırık dökük parçaların ortasında dikilip durdu. Fısıltı halinde, «Şimdi buradan defol!» dedi Foster’e. «Bir daha da gelme! Bunlar için para harca-dınsa faturayı gönder, ben öderim. İki katını ödeyeceğim.» ,

Foster omzunu silkti, gömleğini aldı, merdivenlere yürüdü. Bayan Potterley’in yüksek sesle hıçkırdığını duydu. Merdivenin başında son bir kez bakmak için geri döndüğünde, Dr. Potterley’in karısının üzerine eğilmiş olduğunu gördü; adamın yüzü üzüntüden titriyordu.

İki gün sonra paydos saatine doğru, Foster, yeni onaylanan projesiyle ilgili olarak eve götüreceği birtakım veriler bulunup bulunmadığını yorgun bir halde araştırırken, Dr. Potterley çıkageldi. Foster'in odasının açık kapısı önünde dikilmiş duruyordu.

Her zamanki gibi özenle giyinmişti tarihçi. Elini öyle bir tavırla havaya kaldırdı ki, selam mı veriyordu özür mü diliyordu belli değildi. Foster duygusuzca baktı.

«Beşe kadar bekledim,» dedi Potterley, «ta ki siz... İçeri girebilir miyim?»

Foster başını salladı.

«Sanırım davranışımdan ötürü özür dilemem gerekiyor,» dedi Potterley. «Korkunç bir düş kırıklığına uğramıştım; kendime hakim olamadım. Yine de bağışlanır gibi değil.»

«Özürünüzü kabul ediyorum,» dedi Foster. «Hepsi bu kadar mı?»

«Sanırım karım size uğradı.»

«Evet.»

«İsterik bir haldeydi, size uğradığını söyledi, ama ben pek emin...»

«Karınız bana uğradı.»

«Söyleyebilir misiniz... şey... Sizden ne istediğini söylemek nezaketinde bulunur musunuz?»

«Bir kronoskop istedi. Kendisine ait biraz parası olduğunu söyledi. Masrafları ödemeye hazırdı.»

«Herhangi... herhangi bir vaadde bulundunuz mu?»

«îmalat işleriyle uğraşmadığımı söyledim.»

«Güzel,» diyerek soluk aldı Potterley, «Lütfen onun sözlerini dikkate almayın. O kendine pek...»

«Bakın Dr. Potterley,» dedi Foster, «karı koca araşma girecek değilim, ama bir şeye hazır olsanız iyi edersiniz. Kronoskop herhangi biri tarafından kolayca yapılabilir. Birtakım parçaları elde ettikten sonra, evdeki bir atölyede bile inşa edilebilir.»

«Ama bunu sizden başka hiç kimse düşünemeyecek, öyle değil mi?»

«Bunu bir sır olarak saklamaya niyetim yok.»»

«Ama bunu yayınlayamazsınız. Yasa dışı bir araştırma bu.»

«Artık önemi yok Dr. Potterley. Yetkilerimi kaybedersem kaybederim. Üniversite hoşnut kalmazsa istifa ederim. Hiç önemli değil.»

«Ama bunu yapamazsınız!»

«Şimdiye kadar,» dedi Foster, «mevkimin tehlikeye girmesine hiç önem vermediniz. Şimdi neden bu kadar duyarlı oldunuz? Bana ilk geldiğiniz zaman, organize edilen ve yönlendirilen bir araştırma biçimini savunmuştum; diğer bir deyişle şimdiki durumu. Sizin entellektüel bir anarşist ve tehlikeli bir insan olduğunuzu düşünmüştüm Dr. Potterley. Ama şu ya da bu nedenden dolayı, birkaç aydır ben kendim anarşist oldum ve önemli işler başardım.

«Bu işler benim zeki bir bilim adamı olmam dolayısıyla başarılmadı. Hayır. Bu işler başarıldı, çünkü araştırmalar yukardan yönetiliyordu ve doğru bir şekilde bakmasını bilen herhangi biri arada kalan gedikleri görüp doldurabilirdi. Eğer hükümet etkin bir şekilde önlemeseydi, herhangi biri yapabilirdi bunu.

«Şimdi beni anlayın. Araştırmaların yukardan yönlendirilmesine hâlâ inanıyorum. Tümüyle anarşik cepheye çekilmekten yana değilim. Ama bir orta yol bulunmalı. Merkeziyetçi araştırma biçimi esneklik kazanabilir. Bir bilim adamının meraklarını tatmin etmesine izin vermek gerekir; hiç değilse boş zamanlarında.»

Potterley oturdu. Karşısındakinin hoşuna gitmeye çalışırcasma, «Gelin bunu tartışalım, Foster,» dedi. İdealizminizi takdir ediyorum. Ama yanılıyorsunuz. Siz gökteki yıldızları istiyorsunuz. Araştırmaların nasıl olması gerektiği hayaline kapılarak kendinizi tahrip edemezsiniz. Sizi bu duruma ben soktum. Bundan ben sorumluyum ve kendimden utanıyorum. Duygusal davrandım. Kartaca'ya duyduğum ilgi beni kör etti.»

Foster sözünü kesti. «İki gün içinde tümüyle değiştiğinizi mi söylemek istiyorsunuz? Kartaca önemli mi? Hükümetin araştırmalar üzerinde baskı yapması sorun değil mi?»

«Benim gibi lanet olası bir aptal bile bir şeyler öğrenebilir, Foster. Karım bana şunu öğretti: Hükümetin nötrinik konusunda neden baskı yaptığını şimdi anlıyorum. İki gün önce farkında değildim. Şimdi anlıyor ve onaylıyorum. Karımın bodrumda kronoskop haberine nasıl bir tepki gösterdiğini gördünüz. Ben araştırma amacıyla kullanılacak bir kronoskop düşle-miştim. Onun isteği ise nörotik bir şekilde geçmişe dönerek kişisel zevkin tatmin etmekti, ölü bir geçmişe dönerek. Araştırmacı insanlar azınlıktadır Foster; karım gibi kişiler bize baskın çıkacaktır.

«Hükümetin kronoskopiyi desteklemesi, herkesin geçmişinin görünür hale gelmesi demektir. Hükümet görevlileri şantaj ve gereksiz baskılarla

karşı karşıya kalacaktır, çünkü yeryüzünde geçmişi temiz olan kim vardır? Böylece yönetimi örgütlemek olanaksızlaşa çaktır.»

Foster dudaklarını yaladı. «Belki. Belki hükümet kendi sözlerine inanmakta halelidir. Ama burada önemli bir ilke söz konusu. Bilim adamlarının dar bir yolda yürümeye zorlanmasıyla başka bilimsel ilerlemelerin engellenmediğini kim bilebilir? Eğer kronoskop birkaç politikacının korkulu rüyası haline gelecekse, ödenmesi gerekli bir faturadır bu. Bilimin özgür olduğunu kavramalıdır halk. Bunun için de, şöyle ya da böyle, yasal ya da yasa dışı, benim keşfimi yayınlamaktan daha çarpıcı bir yol olamaz.»

Potterley'in kaşları terden sırılsıklam olmuştu, ama sesi dengeliydi. «Ah, yalnızca birkaç politikacı değil, Dr. Foster. Böyle düşünmeyin. Benim de korkulu rüyam olacak bu. Kanm tüm zamanını ölmüş olan kızımızla birlikte geçirecek. Gerçeklerden iyice uzaklaşacak. Aynı sahneleri tekrar tekrar yaşayarak çıldıracak. Yalnızca benim korkum değil bu. Aynı şekilde başkaları da olacak. Çocuklar ölmüş olan ana-babala-nnı, insanlar kendi gençliklerini arayacaklar. Hepi miz, geçmişte yaşayan bir dünya haline geleceğiz.»

«Ahlaki yargılar bilimin yolunu engelleyemez,» dedi Foster. «Tarihte hiçbir ilerleme yoktur ki, insan zekâsı onu çarpıtmamış olsun. Ama insanlar koruyucu yöntemler bulacak zekâyı da göstermiştir. Kronoskopa gelince, geçmişi araştıracak olan kişiler çok geçmeden bundan bıkacaktır. O çok sevdikleri ana babalarını birtakım şeyler yaparken yakalayacaklar ve tüm coşkularını yitireceklerdir. Ama bütün bunlar ufak tefek şeyler. Benim içinse önemli bir ilke bu.»

«Lanet olsun senin ilkene,» dedi Potterley. «İlken kadar insanları da düşünemez misin? Karımın çocuğumuzu öldüren alevler içinde yaşayacağını anlamıyor musun? Kendisini kurtaramayacak. Onu tanırım. Her seferinde gerçekleşmesini dileyerek bu olayı defalarca yaşayacak. Laurel'i kaç kere öldürmek istiyorsun?» Sesi boğuklaştı.

Foster'in akima bir şey geldi. «Karınızın görmesinden korktuğunuz şey aslında nedir, Dr. Potterley? Yangın çıktığı gece neler oldu?»

Tarihçinin elleri yüzüne kapandı ve kuru hıçkırıklarla sarsıldı. Foster döndü ve huzursuzca pencereden dışarsını seyretti.

Potterley, bir süre sonra, «Düşünmeyeli uzun zaman geçti,» dedi. «Karım evde değildi. Bebeğe bakıyordum. Üstünü açıp açmadığına bakmak için odasına gittim. Elimde sigara vardı... o zamanlar içerdim. Konsolun üzerindeki tablaya koymadan önce izmariti söndürmüş olmalıydım. Her zaman dikkatliydim. Bebeğin durumu iyiydi. Oturma odasına geri döndüm ve videonun önünde uykuya daldım. Uyandığım zaman etrafım alevler içindeydi. Nasıl başladığını bilmiyorum.»

«Ama sigaranın neden olmuş olabileceğini sanı-

yorsunuz, değil mi?» dedi Foster. «Söndürmeyi unuttuğunuz bir sigara?»

«Bilmiyorum. Onu kurtarmaya çalıştım, ama dışarı çıktığım zaman kollarımda ölmüştü.»

«Sanırım karınıza sigaradan hiç söz etmediniz.»

Potterley başını salladı. «Ama hep bununla yaşadım.»

«Ama şimdi bir kronoskopla kannız bunu görecek. Belki neden sigara değildi. Belki sigaranızı söndürmüştünüz. Olamaz mı?»

Potterley'in yüzündeki gözyaşları kurumuş, kızarıklık kaybolmuştu. «İşi şansa bırakamam,» dedi. «Ama yalnızca benim için değil Foster. Geçmiş, çok kişi için dehşet vericidir. Bu dehşeti insanların üzerine salmayın.»

Foster odayı adımlayıp duruyordu. Bu durum Potterley'in bağnazca ve mantıksızca Kartacalılan neden göklere çıkardığım, onlar neden ilahlaştırdığını biraz açıklıyordu. Bütün bunlar, Kartacalılann bebeklerini Moloch'a kurban ettikleri hikayesini yalanlamak içindi. Onlar bebek yakma suçundan kurtarınca, simgesel olarak kendini de kurtaracaktı.

Ve onu bir kronoskop yapmaya iten neden, şimdi onu aleti parçalamaya itiyordu.

Foster acıyarak yaşlı adama baktı. «Durumunuzu anlıyorum. Dr. Potterley,» dedi, «ama bu iş kişisel duyguları aşar. Bilimin gırtlağındaki bu düğümü çözmek zorundayım.»

Potterley hiddetle, «Bu keşifle birlikte şöhret ve servet kazanmayı istediğinizi mi söylemek istiyorsunuz?» dedi.

«Servet konusunu bilmiyorum, ama bu da olabi lir. Sonunda ben de insanım.»

«Bilgini saklamayacak mısın?»

«Asla. Koşullar ne olursa olsun.»

«Şey, öyleyse...» Tarihçi ayağa kalktı ve düşmanca bakışlarla bir süre durdu.

Fos ter bir an dehşete düştü. Adam kendisinden daha yaşlı, ufak tefek ve zayıftı; silahlı gibi de görünmüyordu. Yine de...

«Eğer beni öldürmeyi, ya da benzeri bir çılgınlık yapmayı düşünüyorsanız bilin ki, sahip olduğum bilgileri güvenli bir yere sakladım. Ortadan kaybolmam ya da ölmem halinde gerekli kişiler onları ortaya çıkaracaktır.»

«Aptallık etme,» dedi Potterley ve azametle çıkıp gitti.

Foster kapıyı kapattı, kilitledi ve düşünmek üzere oturdu. Kendini budala hissediyordu. Tabii ki herhangi bir yere bilgi filan saklamış değildi. Böylesi me-lodramatik bir şey yapmak aklına gelmemişti. Ama şimdi düşünüyordu bunu.

Kendisini daha da budala hissederek, bir saat boyunca birtakım denklemler yazdı. Yapay çekimsel optiğin nötrinik üzerine uygulamalarıydı bunlar ve cihazın yapımını gösteren bazı mühendislik resimleri. Hepsini bir zarfa koydu ve üzerine Ralph Nimmo'nun adını yazdı.

Oldukça huzursuz bir gece geçirdi ve ertesi sabah, okul yolu üzerindeki bankaya teslim etti zarfı. Kasanın ancak ölümünden sonra açılacağına dair bir kâğıt imzalattı memur ona.

Zarftan söz etmek üzere Nimmo'ya uğradı ama zarfın içeriğini açıklamayı kesinlikle reddetti.

Kendisini hiçbir zaman şimdiki kadar bencil hissetmemişti.

O gece ve ertesi gece, düzensiz bir uyku uyudu Foster. Dürüst olmayan bir yolla elde edilmiş verileri nasıl yayınlayacağı sorunuyla karşı karşıyaydı.

En iyi bildiği Yapay Çekim Bilimi Derneği dergisi, dipnotunda, «Bu makaledeki çalışmalar Birleşik Devletler Araştırma Komisyonu'nun filanca sayılı onayıyla yapılmıştır,» ibaresi bulunmayan hiçbir yazıyı yayınlamazdı.

Aynı şey kuşkusuz Fizikçiler Dergisi için de geçerli y di.

Tabii ki sansasyon yaratmak amacıyla makalelerin niteliğine önem vermeyen birtakım küçük dergiler vardı, ama bu iş biraz fazla para gerektirdiğinden Foster tereddüt ediyordu. Bilim adamlarına dağıtılmak

üzere küçük bir kitapçık bastırsa belki çok daha iyi olurdu. Bunun için güvenilir bir matbaacı bulmak zorundaydı. Ralph amcanın tanıdığı biri olmalıydı.

Koridor boyunca çalışma odasına doğru yürüdü. Bir yandan da endişeyle, daha fazla zaman kaybetmemesi gerektiğini düşünüyordu. Daha fazla kararsızlığa düşmeden, Ralph Amca'yı aramak tehlikesini göze almalıydı. Düşüncelerine öylesine gömülmüştü ki, ceketini çıkartıp da masasına ilerleyinceye dek odanın dolu olduğunu fark etmedi.

Dr. Potterley oradaydı; ve Foster'in tanımadığı biri daha...

Foster bakakaldı. «Ne istiyorsunuz?»

«Özür dilerim,» dedi Potterley, «ama sizi durdurmak zorundaydım.»

Foster bakmaya devam etti. «Neden söz ediyorsunuz siz?»

«Kendimi tanıtayım,» dedi yabancı. Pek düzgün olmayan iri dişleri vardı, güldüğü zaman ağzından taşıyordu. «Adım Thaddeus Araman. Kronoskopi Bölümü başkanıyım. Profesör Amold Potterley'in bana verdiği ve bizim kaynaklarımızca da onaylanmış olan bazı bilgiler dolayısıyla sizi görmek için buraya gel dim ve...»

«Bütün suçu üzerime alıyorum. Dr. Foster,» dedi Potterley soluk soluğa. «Siz istemediğiniz halde ahlak dışı bazı çalışmalar yapmaya sizi benim zorladığımı açıkladım. Tüm sorumluluğu ve cezayı kabul ettiğimi söyledim. Herhangi bir şekilde zarar görmenizi istemiyorum. Bütün istediğim kronoskopiye izin verilmemesi!»

Araman başını sallayarak onayladı. «Dediği gibi tüm sorumluluğu üzerine aldı, Dr. Foster, ama artık bu iş onun denetiminden çıktı.»

«Ne olmuş yani,» dedi Foster. «Ne yapacaksınız? Tüm araştırma izinlerimi elimden alacak mısınız?»

«Bunu yapacak gücüm var,» dedi Araman.

«Beni kovmaları için üniversiteye emir mi vereceksiniz?»

«Bunu da yapacak gücüm var.»

«Pekâlâ, yapın. Bunu yapmış olduğunuzu varsayın. Şimdi sizinle birlikte odamdan çıkıp gideceğim. Kitaplarımı daha sonra aldırtırım. Israr ederseniz kitaplarımı da bırakırım. Hepsi bu kadar mı?»

«Pek değil,» dedi Araman. «Bundan böyle Kronoskopi üzerine hiçbir araştırma yapmayacağınıza, kro. noskopi üzerine hiçbir bulgunuzu yayınlamayacağınıza dair bir belge imzalamak zorundasınız; ve tabii kronoskop yapmayacağınıza dair... Bu sözünüzü tuttuğunuzdan emin olmak için de sizi sürekli göz altında tutacağız.»

«Diyelim ki söz vermeyi reddettim. O zaman ne yapabilirsiniz? Kendi konum dışında araştırma yapmam ahlaka aykırı olabilir, ama bu bir suç oluşturmaz.»

«Kronoskopi söz konusu olduğunda, genç dostum,» dedi Araman sabırla, «bu bir suçtur. Gerekirse, hapse atanz sizi.»

«Neden?» diye bağırdı Foster. «Kronoskopideki bu sihir nedir?»

«Öyle işte,» dedi Araman. «Bu alanda daha fazla ilerlenmesine izin veremeyiz. Benim başlıca görevim de bu konuda emin olmaktır. Görevimi yapmaya kararlıyım. Ne yazık ki, benim ya da bölümümüzdeki herhangi birinin, yapay çekim optiğinin kronoskopi-

ye kolayca uygulanması hakkında hiçbir bilgimiz yoktu. Ama bundan böyle bu konudaki çalışmalar da denetlenecektir.»

«Bunun bir yaran olmaz,» dedi Foster. Ne sizin ne de benim hayal edemeyeceğimiz başka bir şey çıkabilir ortaya. Bilim dallan birbirine bağlıdır. Bu yalnızca bir parçası. Eğer tek bir parçayı engellemek isterseniz, bütün bilimi engellemeniz gerekir.»

«Kuşkusuz doğru bu söylediğiniz,» dedi Araman, «ama kuramsal olarak. Uygulamadaysa, kronoskopiy-le ilgili bilgilen elli yıldır Sterbisnki'nin zamanındaki düzeyde tutmayı başardık. Sizi zamanında yakalamış olarak, Dr. Foster, bu durumu sonsuza dek sürdürebilmeyi umuyoruz. Ve eğer Dr. Potterley'i zamanında ciddiye alsaydım, şimdi tehlikeye bu derece yaklaşmış olmayacaktık.»

Tarihçiye döndü ve kendi kendisini küçümsemesine alaycı bir şekilde kaşlannı kaldırdı. «Korkarım efendim, bir tarih profesörü olarak sizi ilk karşılaşmamızda başımdan savdım ve başka hiçbir şey yapmadım. Eğer görevimi gereğince yerine getirip sizin hakkınızda araştırma yapsaydım, bunlar olmayacaktı.»

Foster birdenbire, «Hükümetin kronoskopunu kullanması için hiç kimseye izin veriyor musunuz?»

«Bizim bölümümüz dışında hiç kimseye; bahanesi ne olursa olsun. Böyle söylüyorum çünkü sizin bu konu üzerinde çok düşündüğünüzden eminim. Sizi uyarıyorum, yaptıklarınızı tekrar ederseniz ahlak değil ama ceza yasalarını çiğnemiş olacaksınız.»

«Kronoskopunuz yüz yirmi beş yıldan daha geriye gidemiyor, değil mi?»

«Gidemiyor.»

«öyleyse eski zamanlan gözlemlediğinize ilişkin öykülerinizi yayınladığınız bülteniniz bir aldatmaca?»

«Şu anda sahip olduğunuz bilgiden anlaşıldığına göre, bunu kesinlikle bildiğiniz açık,» dedi Araman soğuk bir sesle. «Yine de bu bilginiz onaylıyorum. Aylık bültenimiz bir aldatmacadır.»

«Bu durumda,» dedi Foster, «Kronoskopiyle ilgili bilgilerimi saklayacağıma dair söz vermeyeceğim. Beni tutuklamak isterseniz, buyrun. Mahkemedeki savunmam o sizin denetimli araştırmanızı altüst edip yıkacaktır. Denetimli araştırma başka şeydir, elde edilen bilgileri saklayarak insanları bundan yoksun bırakmak başka...»

«Bir noktada anlaşalım, Dr. Foster,» dedi Araman. «Bizimle işbirliği yapmazsanız, doğrudan doğruya kodese gidersiniz. Avukat filan göremezsiniz, herhangi bir şeyle de suçlanmazsınız. Yargılanmazsınız bile. Yalnızca kodeste kalırsınız.»

«Yo, hayır,» dedi Foster. «Blöf yapıyorsunuz. Artık yirminci yüzyılda değiliz, bunu siz de biliyorsunuz.

Kapının önünde bir koşuşma oldu. Foster'in çok iyi tanıdığı tiz bir bağırtı oldu. Kapı kırılarak açıldı, birbirine girmiş üç kişi İçeri daldı.

Bu sırada adamlardan biri havaya bir sopa kaldırdı ve sertçe ötekinin kafasına indirdi.

Tükenen bir soluğun hırıltısı duyuldu ve kafasına sopa yiyen kişi yere yıkıldı.

«Ralph Amca!» diye bağırdı Foster.

Araman suratını astı. «Şu iskemleye oturtun onu,» diye emretti, «ve biraz su getirin.»

Tiksintiyle başını ovuşturan Ralph Nimmo, «Kaba davranmana hiç gerek yoktu, Araman,» dedi.

«Seni dışarda tutmak için nöbetçi kaba davranmak zorundaydı,» dedi Araman. «Bunu yapmasaydın iyi ederdin.»

«Birbirinizi tanıyor musunuz?» diye sordu Foster.

«Onunla ilişkilerim oldu,» dedi hâlâ başını ovuşturan Nimmo. «Şu anda bu odada bulunduğuna göre başın dertte demektir yeğenim.»

«Ve senin de,» dedi Araman öfkeyle. «Dr. Foster'in nötrinik hakkında sana danıştığım biliyorum.»

Nimmo alnını buruşturdu, sonra bu hareketi kendisine acı vermişcesine, yeniden düzeltti. «Öyle mi?» dedi. «Benim hakkımda başka ne biliyorsunuz?»

«Yakında seninle ilgili her şeyi öğreneceğiz. Şimdilik canına okumak için bu kadarı yeter. Buraya ne halt etmeye geldin?»

«Sevgili Dr. Araman,» dedi Nimmo, fütursuzluğunu biraz toparlayarak, «evvelki gün yeğenim olacak eşek bana uğradı. Birtakım gizli bilgileri...»

«Sakın söyleme! Hiçbir şey söyleme ona!» diye bağırdı Foster.

Soğuk bir ifadeyle baktı Araman. «Hepsinden haberimiz var, Dr. Foster. Kasa açıldı ve içindekiler alındı.»

«Ama bunu nerden biliyorsunuz...» Öfkeyle karışık bir düş kırıklığıyla sesi dağılıp gitti Foster'in.

«Her neyse,» dedi Nimmo, «Foster'in etrafındaki ağın giderek kapandığına karar verdim ve birtakım şeyleri güvenceye aldıktan sonra bu yaptıklarından vazgeçmesini söylemek için buraya geldim. Kariyerini yitirmeye değmez bu iş.»

«Foster'in neler yaptığını bildiğiniz anlamına mı geliyor bu sözleriniz?»

«Yaptıklarını bana hiçbir zaman anlatmadı,» dedi Nimmo, «ama ben bir bilim yazarıyım ve bir sürü tecrübem var. Elektronun atomun hangi tarafında olduğunu bilirim. Foster, yapay çekimsel optik konusunda uzmandır, bu konuda bana ders verdi. Sonra nötrinikle ilgili bir kitap bulmamı istedi. İkisini kafamda birleştirdim. Fiziksel bir aletin parçalarım bulmamı istedi; bu da bir kanıttı. Yanılıyorsam söyleyin, ama yeğenim yan portatif, düşük güçflü bir kronoskop yaptı. Doğru mu?»

«Doğru.» Araman düşünceli bir halde bir sigara almak için uzandı ve bütün bu olup bitenler birer düşmüş gibi bakan Dr. Potterley'e aldırmadı. «Yaptığım bir başka hata. İstifa etmem gerek. Potter-ley ve Foster'le bu

kadar uğraşacak yerde seni de sıkıça gözaltında tutmalıydım Nimmo. Fazla zamanım yoktu ve sen rahatça buraya kadar geldin, ama bu beni temize çıkarmaz. Tutuklandın Nimmo.»

«Ne için?» diye sordu bilim yazarı.

«Yasa dışı araştırma yapmaktan.»

«Ben bir şey yapmadım. Kayıtlı bir bilimadaım olmadığım için yapamam da. Ama yapsaydım da cezayı gerektiren bir suç değildir bu.»

«Yararı yok, Ralph Amca,» dedi Foster öfkeyle. «Bu bürokrat kendi yasalarına göre iş görüyor.»

«Ne gibi?» diye sordu Nimmo.

«İnsanı yargılamadan hapse atmak gibi.»

«Lanet olsun,» dedi Nimmo. «Yirminci yüzyılda değil...»

«Ben de bunu söylemeye çalıştım,» dedi Foster. «Ama bu onun için önemli değil.»

«Lanet olsun,» diye bağırdı Nimmo. «Buraya bak Araman. Benim ve yeğenimin, bizi arayacak olan akrabalarımız var. Sanırım profesörün de öyle. Bizi birdenbire ortadan kaldıramazsın. Soru soranlar olacak ve bir skandal çıkacaktır. Yirminci yüzyılda yaşamıyoruz. Onun için bizi korkutmaya çalışıyorsan vazgeç, işe yaramaz.»

Araman sigarasını parmaklan arasında parçaladı ve hırsla fırlattı. «Lanet olsun! Ne yapacağımı bilmiyorum. Daha önce hiç böyle bir şey olmamıştı... Bakın! Siz üç aptal ne yaptığınızı bilmiyorsu nuz. Hiçbir şey anladığınız yok. Beni dinleyecek misiniz?»

«Ah, tabii dinleyeceğiz,» dedi Nimmo.

(Foster sessizce oturuyordu, gözlerinden ateş fışkırıyordu, dudaklannı sıkmıştı. Potterley'in elleri birbirine dolanmış iki yılan gibi kıvranıyordu.)

«Size göre geçmiş ölüdür,» dedi Araman, «ölü geçmiş. Bu iki sözcüğü kaç kez duyduğumu bilseydiniz soluğunuz kesilirdi.

«İnsanlar geçmiş hakkında düşündükleri zaman, onun ölü olduğunu, uzaklarda, çok uzaklarda ve geçip gitmiş olduğunu düşünüyorlar. Biz de onları böyle düşünmeleri için cesaretlendiriyoruz. Zamanın gözlemlenmesinden söz ettiğimiz zaman yüzyıllarca öncesi hakkında konuşuyoruz, ama bildiğiniz gibi yüz yıldan öncesini görmek

olanaklı değil. Halk bunu kabulleniyor. Geçmiş demek, Yunanlılar, Roma, Kartaca, Mısır ve taş devri demektir. Ne kadar ölü olursa o kadar iyi.

«Ama şimdi siz üçünüz bir yüzyıldan biraz fazlasının sınır olduğunu biliyorsunuz. Öyleyse sizin için geçmiş ne demek? Gençliğiniz. İlk kız arkadaşınız. ölmüş olan anneniz. Yirmi yıl öncesi. Otuz yıl öncesi. Elli yıl öncesi. Ne kadar eski olursa o kadar iyi... Ama aslında geçmiş ne zaman başlar?»

Öfkeyle sustu. Diğerleri ona bakıyordu. Nimmo huzursuzca yerinde kıpırdadı.

«Evet,» dedi Araman, «geçmiş ne zaman başladı? Bir yıl önce mi? Beş dakika önce mi? Bir saniye önce mi? Geçmişin biraz önce başladığı açık değil mi? Ölü geçmiş, yaşayan şimdiki zamanın bir başka adıdır. Kronoskopu saniyenin yüzde biri kadar bir geçmişe çevirirseniz ne olur? Şimdiki zamanı gözlüyor olmaz mısınız?»

«Lanet olsun!» dedi Nimmo.

«Lanet olsun,» diye alayla tekrarladı Araman. «Bir gece önce Potterley hikayesini anlatmaya geldiğinde, sizin hareketlerinizi nasıl izledim sanıyorsunuz? Kronoskopla yaptım bunu, aleti şimdiki zamanın hemen yakınlarına ayarlayarak.»

«Bankadaki kasayı da böyle mi öğrendiniz?» diye sordu Foster.

«Diğer bütün önemli olaylar gibi. Şimdi düşünün bakalım: Bir ev kronoskopu yapıldığını etrafa yayarsak ne olur? İnsanlar gençliklerini ve ana-ba-balarını seyretmeye başlayabilirler, ama çok geçmeden olasılıklara yöneleceklerdir. Ev kadını, ölmüş olan annesini bırakıp komşusunu ve bürodaki kocasını izleyecektir. İşadamlan rakiplerini, işverenler işçilerini...

«Özel yaşam diye bir şey kalmayacak. Dinleme cihazları ve perde arkasından bakan gözler bu aletin yanında bir hiç kalacak. Video yıldızlan her an herkes tarafından izlenecek. Her insanın bir röntgencisi olacak ve bundan kurtulmak olanaksızlaşacak. Karanlık bile kaçmaya yetmeyecek, çünkü kro-noskop kızıl ötesi bölgeye ayarlanıp insan vücutları kendi ışılan dolayısıyla gözlenebilir. Tabii ki şekille*-bulanık ve çevreleri karanlık görünecek, ama belki-böylesi daha iç gıcıklayın olacak... Aletten sorumlu olan kişiler yasalara karşın bu işi deniyorlar.»

Nimmo hastalanmış gibi görünüyordu. «Kronoskopun hükümet dışında imalatını yasaklayabilirsiniz...»

Araman öfkeyle ona döndü. «Yasaklayabiliriz, ama bunun bir yaran olacağını sanıyor musunuz? İçkiyi, sigarayı, zinayı ya da dedikodu yapmayı yasalarla engelleyebilir misiniz? Bu merak ve şehvet karışımı alet ise insanları hepsinden beter saracaktır. Ulu Tanrım, binlerce yıldan beri çalıştığımız halde eroin trafiğini yok edemedik. Siz de kalkmış, istediğiniz zaman istediğiniz kişiyi gözetlemenize yarayacak bir aletin evde yapılmasını yasaklamamızı istiyorsunuz.»

Foster birdenbire, «Bilgilerimi yayınlamayacağım,» dedi.

Potterley hıçkırarak patladı, «Hiçbirimiz konuşmayacak. Öyle pişmanım ki...»

Nimmo söze karıştı. «Beni kronoskopla izlemediğinizi söylemiştiniz, Araman.»

«Hiçbir zaman,» dedi Araman, yorgun bir halde. «Görüntüler kronoskopta gerçek hayattakinden daha hızlı hareket etmez. Bir film gibi hızlandıramazsmız onu. Son altı aydır her yirmi dört saat Potterley ve Foster'in önemli anlarını yakalamaya çalıştık. Başka bir şeye zamanımız yoktu ve bu kadarı da yeterliydi.»

«Yeterli değildi,» dedi Nimmo.

«Neden söz ediyorsun sen?» Araman'm yüzünde birdenbire bir telaş belirdi.

«Yeğenim Jonas'm, bir banka kasasına önemli bilgiler koyduğunu söylemek için bana uğradığını anlatmıştım size. Başı dertte olan biri gibi hareket ediyordu Jonas. Benim yeğenimdir o. Kendisine yardım etmek istedim. Zaman aldı bu iş, sonra ne yaptığımı ona söylemek için buraya geldim. Buraya geldiğim zaman, adamın beynime sopayı indirdikten sonra, birtakım şeyleri güvence altına aldığımı söylemiştim sana.»

«Ne! Tanrı aşkına...»

«Portatif bir kronoskopun ayrıntılarını yarım düzine kişiye gönderdim.»

Kimse bir şey söyleyemedi. Çıt çıkmıyordu. Soluk bile almıyordu kimse.

«Böyle bakmayın,» diye bağırdı Nimmo. «Ne yapmak istediğimi anlamadınız mı? Halk için kitap yayınlama haklarına sahibim ben. Jonas bunu biliyor. Onun bunu yasal yoldan bilimsel olarak yaym-layamayacağmı biliyordum. Yazısını yasa dışı yayınlayacağından emindim ve bankadaki kasayı bunun için kiraladığını sandım. Ayrıntıları zamanından önce

yayınlarsam, tüm sorumluluğu yüklenmiş olacağımı düşündüm. Böylece onun mesleği kurtulacaktı. Sonunda bilim yazarlığı lisansımı kaybetsem bile, sahip olduğum kronometrik bilgilerle hayatımın sonuna kadar geçinip giderdim. Jonas kızabilirdi, bunu bekliyordum, ama hareketimin nedenlerini açıklayabilirdim ve kazancımızı yan yanya bölüşebilir-dik... Öyle bakmayın bana. Nerden bilebilirdim ki...»

«Hiç kimse bir şey bilmiyordu,» dedi Araman acı bir şekilde, «ama zaten siz hepiniz önyargılı bir şekilde hükümetin aptalca bir bürokrasi uyguladığını, kötü ve zalim olduğunu ve araştırmalan engellediğini kabul etmiştiniz. Elimizden gelen en iyi şekilde insanlan korumaya çalıştığımız hiçbirinizin aklına gelmedi.»

«Oturup boş yere konuşmayın,» dedi Potterley, «nötrnikle ilgili bilgileri verdiğiniz kişilerin adla, nnı almaya...»

«Çok geç,» dedi Nimmo omuzlannı silkerek. «Onlar bilgileri alalı bir günden fazla oldu. Şimdiye kadar haber yayılmıştır. Meslekdaşlanm verdiğim bilgilerin doğruluğunu kontrol etmek için birtakım fizikçileri aramışlardır, sonra da birbirlerine haber vermişlerdir. Bilim adamları nötrnikle yapay çekimi bir araya getirince de, evde bir kronoskop yapmak işten bile olmayacak. Bu hafta bitmeden önce, beş yüz kişi küçük bir kronoskopun nasıl yapılacağını öğrenecek. Hepsini nasıl yakalayacaksınız?» Tombul yanakları sarktı. «Sanırım ok yaydan çıktı.»

Araman ayağa kalktı. «Deneyeceğiz Potterley, ama Nimmo’yla aynı fikirdeyim. Artık çok geç. Bundan sonra nasıl bir dünyamız olacak, bilemiyorum, bunu söyleyebilecek halde değilim, ama şimdiye kadar bildiğimiz dünya artık alt üst oldu. Şimdiye dek her türlü geleneğin, alışkanlığın ve yaşam biçiminin bir noktaya kadar kişiselliği vardı, artık bu yok olmuştur.»

Üçüncü de kibarca selamladı.

«Kendi aranızda yepyeni bir dünya yarattınız. Sizi kutlarım. Herkese, size, bana mutluluklar, ama belki sizler cehennemde sonsuza dek yanabilirsiniz de. Tutukluluk kalkmıştır, serbestsiniz.»

ÖZGÜR SEÇİM

Ailede uyanık kalmaktan hoşlanır görünen tek kişi, on yaşındaki Linda'ydı.

Norman Muller, ilaçlarla girdiği koma halindeyken hile onu duyabiliyordu. (Bir saat önce güç bela uyumayı başarabilmişti, ama uykudan çok baygınlık gibi bir şeydi bu.)

Linda, yatağının yanına gelmiş kendisini sarsıyordu. «Babacığım, uyan. Uyan!»

İçinden gelen bir iniltiyi bastırdı Norman. «Pekâlâ Linda.»

«Baksana babacığım, etrafta her zamankinden daha çok polis var! Ortalık polis arabalarıyla dolu!»

Norman Muller sonunda pes edip dirseklerinin üzerinde doğruldu. Gün başlıyordu. Dışarda tanyeri yavaş yavaş ağarıyordu. Mutfakta kahvaltıyı hazırlayan Sarah'nın, karısının ayak seslerini duyabiliyordu. Kayınpederi Matthew, banyoda gürültüyle ve büyük bir çaba harcayarak boğazını temizliyordu. Agent Handley kuşkusuz hazırdı ve kendisini bekliyordu.

Gün buydu işte.

Seçim Günü!

Başlangıçta tıpkı diğer yıllar gibiydi. Belki biraz kötüydü, çünkü başkanlık seçiminin yapılacağı bir yıldı, ama sorun yalnızca buysa, başkanlık seçiminin yapıldığı diğer yıllardan daha kötü değildi.

Politikacılar, seçmenlerden ve onların hizmetçisi olan elektronik zekâdan söz ediyorlardı. Basın, endüstriyel bilgisayarlarla durumu analiz etmişti (New Yok Times'ın ve St. Louis Post-Dispatch'ın kendi bilgisayarları vardı) ve gelecekte neler olacağına ilişkin pek çok fikir dolaşıyordu. Yorumcular ve köşe yazarları zevk içinde birbirleriyle zıtlaşarak seçimde kilit eyalet ve şehirlerin hangileri olduğuna dair yorumlar yapıyorlardı.

Bu yılın diğer yıllara pek benzemeyeceğine ilişkin ilk işaret, Sarah Muller'in 4 Ekim akşamı kocasına söylediği sözlerdi: «Cantvvell Johnson diyor ki, bu yılki eyalet Indiana olacak. Bunu söyleyen dördüncü kişi. Bir düşünsene, bu kez bizim, eyaletiniz.»

Matthew Hortenweiler, etli yüzünü gazetenin arkasından kaldırdı, kızına ters ters bakarak, «Bu adamlara yalan söylemeleri için para veriyorlar,» diye homurdandı. «Onlara kulak asma.»

«Dördü de aym şeyi söylüyor, baba,» dedi Sarah kibarca. «Hepsi Indiana diyor.»

«Indiana kilit eyaletlerden biri, Matthew,» dedi Norman, aynı derecede kibarca, «Hawkins-Smith yasası ve şu Indianapolis'teki rezalet yüzünden. Yani..»

Matthew buruşuk yüzünü çarpıttı ve kulakları tırmalayan bir sesle, «Hiç kimse Bloomington ya da Monroe County demiyor, öyle değil mi?»

«Şey...» dedi Norman.

Sivri çeneli yüzünü sürekli olarak birinden öbürüne çeviren Lında, düdük gibi bir sesle, «Bu yıl oy verecek misin baba?» diye sordu.

Norman nazikçe gülümsedi ve, «Sanmıyorum,, hayatım,» dedi.

Ama bu sözler, başkanlık seçimi yılının heyecanı giderek artan ekim ayında söylenmişti ve Sarah, eşi için kurduğu düşlerle sakin bir yaşam sürmüştü. Arzulu bir sesle, «Ama harika bir şey olmaz mıydı bu?» diye sordu.

«Oy verince mi?» Norman Muller'in küçük san bıyığı, ona genç Sarah'nın gözünde zarif bir hava verirdi, ama bıyığın giderek kırlaşmasıyla bu hava kaybolmuştu. Alnında kararsızlığın verdiği derin çizgiler vardı ve genelde, kâtip ruhunu, büyük bir adam olarak doğduğu ya da herhangi bir koşulda büyük işler başaracağı düşüncesi bozmamıştı. Karısı, işi ve küçük

bir kızı vardı. Aşırı sevinç ya da bunalm gibi olağanüstü koşullar dışında, bu durumunu, yaşamak için yeterli bulma eğilimindeydi.

Bu yüzden, karısının düşüncelerinin almaya başladığı biçimden biraz sıkılır, biraz huzursuzluk duyar gibiydi. «Doğrusu, hayatım,» dedi, «memlekette iki yüz milyon insan ve böylesi düşük bir olasılık varken, böyle bir şeyi düşünerek zamanımızı boşa harcamamız doğru olmaz sanırım.»

«İki yüz milyon insan söz konusu değil Norman,» dedi kansı, «bunu sen de biliyorsun. Birincisi, yalnızca yirmi ile altmış yaş arasındakiler oy kullanabiliyor ve yalnızca erkekler. Böylece sayı belki elli milyona düşüyor. Dolayısıyla, eğer Indiana gerçekten...»

«Öyleyse, bir milyon iki yüz elli bine karşılık bir. Bu olasılıkla bir at yanşı bahsine girmemi istemezsiniz herhalde, değil mi? Haydi, yemeğimizi yiyelim.»

Matthew gazetesinin arkasından mırıldandı. «Aptallığın daniskası.»

Linda yeniden sordu. «Bu yıl oy verecek misin, baba?»

Norman başını salladı ve hep birlikte yemek odasına geçtiler.

20 Ekim’le birlikte Sarah’nın heyecanı arttı. Kahve içerlerken, kuzeni bir milletvekilinin sekreteri olan Bayan Schultz’un, iyi haber alan çevrelerin Indiana üzerine yatırım yaptığını söylediğini bildirdi.

«Bayan Schultz diyor ki, Başkan Villers, Indiana-polis’de bir konuşma bile yapacakmış.»

Mağazada yorucu bir gün geçirmiş olan Norman Muller, bu haberi kaşlarım kaldırarak karşıladı, ama daha fazla önemsemeden geçti.

Washington’la arası hiçbir zaman iyi olmayan Matthew Hortenweiler, «Eğer Villers Indiana’da konuşma yapacaksa, bu demektir ki, kendisi aslında Multivac’ın Arizona’yı seçeceğini düşünüyor,» dedi, «daha yakına gitmeye cesaret edemez, etkafalı herif.»

Nezaketini koruyabildiği zamanlar babasına aldırmayan Sarah, «Bilmem ki neden bir an önce kazanacak olan eyaleti ve ilçeyi söylemezler,» dedi. «Böy-lece elenenler rahatlardı.»

«Eğer böyle bir şey yapsalardı,» diyerek söze karıştı Norman, «politikacılar duyurulan akbabalar gibi izlerdi. Sınırları bir ilçenin çevresine kadar daraltırsan her köşebaşından bir Kongre üyesi çıkar.»

Matthew gözlerini kıstı. Ellerini öfkeyle seyrek kır saçlan arasından geçirdi. «Yine de hepsi birer akbabadır. Dinle...»

«Ama baba...» diye mırıldandı Sarah.

Matthew'un gürleyen sesi kızının protestosunu boğdu. «Dinle! Multivac'ı kurduklan zaman ben dünyadaydım. Onun partizanca politikayı sona erdireceğini söylemişlerdi. Seçmenlerin paraları artık kampanyalara harcanmayacaktı. Kongre'ye ya da Beyaz Saray'a girmek için artık kimse sırıtmayacak, büyük baskılar altına girmeyecek, reklam kampanyaları yapmayacaktı. Peki ne oldu? Kampanyalar her zamankinden daha şiddetlendi. Değişen şey, bu işi şimdi körlemesine yapıyor olmaları. Birtakım adanılan Hawkins-Smith yasası diye Indiana'ya, ya da Joe Hammer olayı diye Califomia'ya gönderiyorlar. Bu saçmalıklara boşverin, derim ben. Gelin o güzel eski günlere dön...»

Linda birdenbire sordu: «Babamın bu yıl oy vermesini istemiyor musun büyükbaba?»

Matthew genç kıza dik dik baktı. «Sen böyle şeylere kanşma.» Norman ve Sarah'ya döndü. «Bir kez ben de oy vermiştim. Doğruca seçim odasına gittim, yumruğumu makinaya dayadım ve oy verdim. Basit bir şeydi bu. Dedim ki: Bu benim adamımdır ve oyumu ona veriyorum; başka türlü olamaz.»

Linda heyecanla, «Sen oy verdin mi büyükbaba?» diye sordu. «Gerçekten verdin mi?»

Sarah, münasebetsiz bir şekilde konu komşunun diline düşecek bir hikayeyi örtbas etmek için çabucak atıldı. «Önemli bir şey değil bu Linda. Büyükbaban gerçekten oy verdiğini söylemek istemiyor. Bu tür oylamaları hemen herkes yapmıştır, büyükbaban da, ama gerçek bir oy verme işlemi değil bu.»

Matthew gürledi: «Senin sözünü ettiğin şey benim çocukluğumdaydı. Bense o zaman yirmi iki ya-şımdaydım ve oyumu Langley'e verdim. Üstelik gerçek bir oylamaydı bu. Belki benim oyumun fazla bir önemi yoktu, ama herkesinki kadar iyiydi. Herkesin-ki kadar. Ve hiçbir Multivac...»

Norman müdahale etti. «Haydi bakalım Linda, yatma zamanı geldi. Seçimler hakkında soru sormaktan da vazgeç. Büyüdüğün zaman hepsini anlayacaksın.»

Norman kızı hafifçe öptü ve Linda, annesinin iteklemesiyle isteksizce odadan çıktı. Ayrıca, banyosunu çabucak yaptığı takdirde saat 9.15’e kadar yatağında video seyredebileceğine dair söz aldı.

«Büyükbaba,» dedi Linda ve çenesi aşağıda, elleri arkasında bekledi. Ta ki büyükbaba gazetesini indirip de kırışıklıklar içine yuvalanmış gözleri ve gür kaşları ortaya çıkana dek. Günlerden cumaydı. Ekimin 31’i.

«Evet?» dedi büyükbaba.

Linda yaklaştı ve her iki dirseğini de yaşlı adamın dizlerine dayadı. Büyükbaba gazetesini tümden kaldırıp kenara koymak zorunda kaldı.

«Büyükbaba, gerçekten oy kullandın mı sen?» diye sordu.

«Kullandığımı söylerken duymadın mı? Yalan söylediğimi mi sanıyorsun?»

«Yo, hayır. Ama annem o zaman herkesin oy verdiğini söylüyor.»

«Öyleydi.»

«Ama nasıl olabiliyordu bu? Herkes nasıl oy kullanabiliyordu »

Matthew, ciddi bir tavırla baktı ona, sonra küçük kızı havaya kaldırıp kucağına oturtu.

Sesinin tonunu yumuşatarak, «Bak Linda,» dedi, «yaklaşık kırk yıl öncesine kadar herkes oy kullanırdı. Diyelim ki Birleşik Devletler’in yeni başkanının kim olacağına karar vermek istedik. Demokratlar ve Cumhuriyetçiler binlerinin adını ileri sürerlerdi, herkes do İçimi istediğini söylerdi. Seçim günü sona erdiği zaman kaç kişinin Demokratların ileri sürdüğü kişiyi, kaç kişinin de Cumhuriyetçilerin ileri sürdüğü kişiyi istediği sayılırdı. Hangisi daha çok oy almışsa seçilirdi. Anlıyor musun?»

Linda başını salladı ve, «Kime oy verileceğini herkes nereden biliyordu?» diye sordu. «Multivac mı söylüyordu?»

Matthevv’un kaşlan çatıldı, sert sert baktı. «Herkes kendi karar verirdi.»

Linda kendini geri çekince büyükbaba sesini yeniden yumuşattı. «Sana kızmış filan değilim Linda... Ama kimi zaman herkesin ne dediğini saymak da ge-ceyarılanna kadar sürüyordu ve insanlar sabırsızlanıyordu. Bu yüzden birtakım özel makineler icat ettiler. Bu makineler ilk birkaç oya bakıyor ve bu oylan aynı yerden önceki yıllarda gelen oylar ile karşılaştırıyordu. Bu

yöntemle makine, toplam oyla-nn ne kadar olabileceğini ve kimin seçileceğini söyleyebiliyordu. Anlıyor musun?»

Linda başını salladı. «Multivac gibi.»

«İlk bilgisayarlar Multivac'dan çok daha küçüktü. Ama zamanla makineler büyüdü ve giderek daha az oya bakarak sonucu söyleyebilir hale geldi. Sonunda, tek bir oya bakarak sonucu söyleyen Multivac yapıldı.»

Öykünün kendisinin bildiği hir kısmına gelmiş oldukları için Linda gülümsedi ve «Ne güzel,» dedi.

Matthew suratını astı. «Hayır, hiç de güzel değil. Sırf Mihvauke'daki bir soytarının yüksek vergilere karşı olduğunu söylemesi dolayısıyla, bir makinenin oyumu nasıl kullanmış olabileceğimi bana bildirmesini istemem. Belki ben salt eğlenceli olsun diye oyumu saçma sapan bir şekilde kullanacağım. Belki oy vermeyi hiç istemeyeceğim. Belki...»

Ama Linda kucağından inmiş ve koşmaya başlamıştı.

Kapıda annesiyle karşılaştı. Mantosu üzerinde olan ve henüz şapkasını bile çıkarmaya vakit bulamamış olan annesi, soluk soluğa, «Dikkatli koş Linda,» dedi, «annene çarpma.»

Sarah şapkasını çıkarıp da eliyle saçlarını düzeltirken Matthew'a döndü ve, «Agatha'daydım,» dedi.

Matthew, sitem ederek baktı ona ve bu habere karşılık homurdanmaya bile tenezzül etmeden gazetesine uzandı.

«Ne söylediğini tahmin edebilir misin?» dedi Sa-rah, mantosunun düğmelerini gözerken.

Matthevv hışırtıyla gazetesini düzeltti ve «Umurumda bile değil,» dedi.

«Baba, bak...» dedi Sarah. Ama kızmak için zamanı yoktu. Haberleri ille de vermeliydi ve şu anda en yakınındaki kişi de Matthew'du. O yüzden devam etti. «Bilirsin Agatha'nın kocası polistir. Dediğine göre geçen gece Bloomington'a gizli servisten bir kamyon dolusu adam gelmş.»

«Bana ne, benim peşimde değiller.»

«Anlamıyor musun baba? Gizli servis ajanları... Üstelik seçim zamanında... Bloomington'a gelmişler.»

«Belki bir banka soyguncusunun peşindedirler.»

«Kentte yıllardır banka filan soyulmadı... Senden hayır yok baba.»

Hışımla çekip gitti Sarah.

Norman Muller de haberleri özel bir ilgiyle karşılamadı.

«Agatha’nm Joe’su onların gizli servis ajanları olduğunu nereden biliyormuş, Sarah?» diye sükûnetle sordu Norman. «Herhalde alınlannda yazmıyordu.»

Ama ertesi akşam, kasım ayı bir gün daha yaşlandıktan sonra, Sarah coşkuyla, «Bloomington’daki herkes buradan birinin seçmen olmasını bekliyor.» dedi. «The Bloomington News da videoda böyle söyledi.»

Norman huzursuzca kıpırdandı. Bunu inkâr edemezdi. Halsizleşmişti. Eğer Multivac Bloomington’u seçecek olursa, bu demekti ki, bütün gazeteciler, video gösterileri, turistler,.. Ortalık alt üst olacaktı. Norman sakin bir hayat sürmeyi seviyordu, ama po-litikanırı uzaktaki fırtınası rahatsız edici bir şekilde yaklaşıyordu.

«Hepsi söylenti,» dedi. «Başka bir şey değil.»

«Öyleyse bekle ve gör.»

Bunlar olup biterken bekleyecek fazla zaman kalmamıştı, çünkü kapımn zili ısrarla çalıyordu. Nor-man Muller kapıyı açıp da, «Buyrun?» dediği zaman, karşısında duran uzun boylu, ciddi suratlı adam, «Norman Muller siz misiniz?» diye sordu.

Norman yeniden, «Buyrun?» dedi, ama sesi giderek canlılığım yitirmişti. Yabancı adamın tavrından onun resmî bir görevli olduğunu anlamak güç değildi. Ve görevinin türü, birkaç saniye önce düşünülmesinin olanaksız olduğu kadar apaçık bir şekilde ortaya çıkmıştı.

Adam kimliğini gösterdi, içeri girdi, kapıyı ardından kapattı ve resmi bir şekilde, «Bay Norman Muller,» dedi, «Birleşik Devletler Başkanı adına size bildirmeliyim ki, 4 Kasım 2008 salı günü Amerikan seçmenlerini temsil etmek üzere seçildiniz.»

Norman Muller kendini güç bela iskemleye attı. Bembeyaz bir yüzle ve hemen hemen aklı başından gitmiş bir halde orada bir süre oturdu. Sarah su getirdi, heyecanla ellerine sarıldı ve birbirine kenetlenmiş dişleri arasından «Kendini topla Norman,» diye inledi. «Kendini topla. Bir başkasını seçerler.»

Norman, kendini konuşabilecek halde hissettiği zaman, «Özür dilerim efendim,» diye fısıldadı.

Gizli servis ajanı paltosunu çıkarmış, ceketinin düğmelerini çözmüş, rahatça divanda oturuyordu.

«Pekâlâ,» dedi adam. Üzerindeki resmiyet gitmiş, basit bir insan görünüşünü almıştı. «Aynı haberi verdiğim altıncı kişisiniz. Çeşit çeşit tepkiyle karşılaştım. Hiçbiri videoda gördüğünüz türden değildi. Ne demek istediğimi anlıyor musunuz? Saygılı, sadık bir bakış ve 'Memleketime hizmet etmek benim için büyük bir şereftir,' gibisinden söylenen bir söz. Bu tür şeyler.» Rahat bir havayla güldü ajan.

Sarah'mn ona eşlik eden gülüşü isteri kokuyordu.

«Bir süre sizinle birlikte kalacağım,» dedi ajan. «İsmim Phil Handley. Bana Phil diye hitap ederseniz sevinirim. Bay Muller seçim gününe kadar evden ayrılamaz. Kendisinin rahatsız olduğunu mağazaya bildirmeniz gerek, Bayan Muller. Siz işinize bir süre daha devam edebilirsnz, ama bu konuda tek bir söz söylememeyi kabulleneceksiniz. Anlaştık mı Bayan Muller?»

Sarah başını salladı. «Tek bir söz bile söylemem efendim.»

«Pekâlâ, Bayan Muller.» Handley ciddi görünüyordu. «Şaka yapmıyoruz. Ancak gerektiği zaman dışarı çıkın. Bizler peşinizde olacağız. Üzgünüm, ama çalışma şeklimiz böyle olmak zorunda.»

«Beni izleyecek misiniz?»

«Kimse fark etmeyecek. Kaygılanmayın. Resmi açıklamanın yapılmasına sadece iki gün kaldı. Kızınız...»

«Uyuyor,» dedi Sarah telaşla.

«Güzel. Ona benim akrabalarınızdan ya da arkadaşlarınızdan biri olduğumu, bu yüzden evde kaldığımı söyleyeceksiniz. Gerçeği öğrenecek olursa, evde alıkoyacağız onu. Babanızın da evde kalması daha iyi olur.»

«Bundan hoşlanmayacak,» dedi Sarah.

«Başka çare yok. Evde başka kalan olmadığına göre...»

«Anlaşılan hakkımızda epey bilgi sahibisiniz,» diye fısıldadı Norman.

«Oldukça,» diyerek onayladı Handley. «Şimdilik size söyleyeceklerim bu kadar. Elimden geldiğince sizinle işbirliği yapacağım. Masraflarımı hükümet ödeyecek, size yük olmayacağım. Her gece benim yerime burada biri nöbet tutacak, o yüzden yatak sorunu olmayacak. Şimdi, Bay Muller...»

«Efendim?»

«Bana Phil diyebilirsiniz,» dedi ajan yeniden. «Resmi açıklama yapmadan iki gün önce sizinle birlikte olmamızın nedeni, sizi durumunuza alıştırmak. Multivac'm karşısına elden geldiğince sakin bir kafayla çıkmanızı isteriz. Rahatlayın ve bu işi sıradan günlük bir iş gibi düşünün. Tamam mı?»

«Tamam,» dedi Norman, sonra da başını şiddetle salladı. «Ama ben sorumluluk almak istemiyorum. Niçin seçildim?»

«Pekâlâ,» dedi Handley, «işe başından başlayalım. Multivac, bilinen tüm faktörlere sahiptir; mil-yarlarcasına. Yalnızca bir faktör bilinmiyor, uzun zaman da bilinemeyecek. Bu da, insan beyninin tepki gösterme biçimi. Bütün Amerikalılar, diğer Amerikalıların yaptıklarından ve söylediklerinden etkilenirler. Multivac'ın karşısına herhangi bir Amerikalı getirilebilir. Bu kişinin eğiliminden memleketteki herkesin eğilimi tahmin edilebilir. Bazı Amerikalılar, belli bir zaman için, o yıl meydana gelen olaylara bağlı olarak, bu iş için daha elverişlidir. Multivac sizi bu yılın tipik kişisi olarak seçti; en zeki, en güçlü, en talihli kişi olarak değil, yalnızca en tipik kişi olarak. Biz de Multivac'a soru sormuyoruz, ne dersiniz soralım mı?»

«Yanlış yapmış olamaz mı?» diye sordu Norman.

Konuşulanları sabırsızca dinlemekte olan Sarah, atılıp sözlerini kesti. «Ona aldırmayın efendim. Sadece sinirli, biliyorsunuz. Aslında çok iyi bir okuyucudur ve politikayı her zaman yakından izler.»

«Kararlan Multivao verir, Bayan Muller,» dedi Handley. «Kocanızı o seçti.»

«Ama her şeyi biliyor mu bakalım?» diye diretti Norman. «Bir yanlışlık yapmış olamaz mı?»

«Evet, yapabilir. Dürüst davranmamanın bir anlamı yok. 933 yılında seçilen Seçmen, haber kendisine iletilmeden iki saat önce kalp krizinden ölmüştü. Multivac bu durumu önceden haber vermedi, veremezdi. Seçmenin ruhsal dengesi bozuk, kendisi ahlaki açıdan uygunsuz olabilir. Bütün verilere sahip olmadıkça Multivac herkes hakkında her şeyi bilemez. Bu yüzden her zaman yedek olarak başkaları da saptanır. Bu sefer böyle bir şeye ihtiyacımız olacağını sanmıyorum. Sağlığınız yerinde Bay Muller ve hakkınızda ayrıntılı inceleme yapıldı. Bütün koşullar uygun.»

Yüzünü elleri arasına gömdü Norman ve kıpırdamadan oturdu.

«Yarın sabaha kadar kendini iyice toparlar efendim,» dedi Sarah. «Yalnızca alışması gerekiyor, hepsi bu.»

«Tabii,» dedi Handley.

Yatak odalarına çekildiklerinde, Sarah Muller duygularını çok daha değişik ve güçlü bir şekilde dile getirdi. Verdiği nutkun ağırlığı şu noktadaydı: «Kendini toparla Norman. Bir ömür boyu elde edilemeyecek bir şeyi tepmeye çalışıyorsun.»

Norman umutsuzca fısıldadı. «Beni korkutuyor Sarah. Her şey korkutuyor.»

«Tann aşkına, niçin? Bir iki soruya yanıt vermekten başka ne var bunda?»

«Sorumluluk çok büyük. Kaldıramam bunu.»

«Ne sorumluluğu? Sorumluluk filan yok. Seni Multivac seçtiğine göre Multivac'ın sorumluluğu bu. Bunu herkes biliyor.»

Norman, öfke ve başkaldırıyla birdenbire yerinden doğrularak yatağa oturdu. «Herkesin bildiği sanılıyor. Ama kimsenin bir şey bildiği yok-Herkes...»

«Yavaş konuş,» diye tısladı Sarah soğuk bir tavırla. «Söylediklerini sokaktan duyacaklar.»

«Bir şey bildikleri yok,» dedi Norman, sesini birdenbire fısıltı haline dönüştürerek. «1988'deki Rid-gely yönetiminden söz ettikleri zaman, Ridgely'nin rüşvetle ve ırkçı faaliyetlerle kazandığından söz ediyorlar mı? Hayırl Yalnızca 'lanet olası MacComber' den' söz ediyorlar. Sanki her şey Multivac'm karşısına çıkan Humphrey MacComber'in elindeymiş gibi. Ben de böyle söylemiştim. Oysa şimdi düşünüyorum ki, zavallı adam, seçilmeyi hiç de istemeyen basit bir çiftçiydi. Bu neden onun suçu olsundu ki? Ama herkes onun ismini lanetle anıyor.»

«Çocuklaştın,» dedi Sarah.

«Mantıklı olmaya başladım. Bak Sarah, sana söylüyorum, bu işi kabul etmeyeceğim. Eğer istemezsem oy vermeye zorlayamazlar beni. Hasta olduğumu söyleyeceğim. Diyeceğim ki...»

Ama Sarah yeterince dinlemişti. «Şimdi beni dinle,» dedi buz gibi bir öfkeyle. «Kendinden başkalarını da düşünmek zorundasın. Yılın

Seçmeni olmanın | ne demek olduğunu biliyorsun. Tanınmak, ünlü ol mak, belki de tomarla para demektir bu...»

«Ve sonra yeniden kâtipliğe dönmek.»

«Dönmeyeceksin. Eğer birazcık beynin varsa, en azından bir yöneticilik alacaksın. Evet, alacaksın, çünkü ne yapman gerektiğini sana ben söyleyeceğim. Elindeki kartlan doğru oynarsan ünlü olabilirsin ve Kennel Stores A.Ş.'ni seninle bir anlaşma yapmaya zorlayabilirsin; esaslı bir maaş ve güzel bir lojman için.»

«Seçmen olmanın amacı bu değil ki Sarah.»

«Senin amacın bu olacak. Eğer kendine ya da bana borçlu değilsen —kendim için bir şey istemiyorum— Linda'ya bir şeyler borçlusun.»

Norman inledi.

«Öyle değil mi?» dedi Sarah.

«Haklısın sevgilim,» diye mırıldandı Norman.

Kasımın 3'ünde resmi açıklama yapıldı ve karşı çıkacak cesareti kendinde bulabilmiş olsaydı bile Norman için artık çok geçti.

Evleri mühürlendi. Gizli servis ajanları eve yaklaşabilecek herkesi engellemek için açıkça ortaya çıktılar.

Artık telefon durup dinlenmek bilmeden çalıp duruyordu, ama yüzünde özür dileyen bir gülümsemeyle telefonu hep Philip Handley yanıtlıyordu. Sonunda hat, doğrudan doğruya polis karakoluna bağlandı.

Böylece, yalnızca dostların coşkulu (yoksa kıskanç mı?) tebriklerinden değil, aynı zamanda çıkar kokusu alan satıcıların ve politikacıların kötü niyetli baskılarından, hatta belki de ölüm tehditlerinden korunmuş olduğunu düşünüyordu Norman.

Dışarda artan baskının etkisinden uzak kalması için eve gazete girmesi yasak edilmiş, Linda'nın şiddetli protestolarına karşın televizyon bağlantısı nazikçe ama tamamen kesilmişti.

Matthew, homurdanarak odasında kaldı; Linda, ilk öfke fırtınasından sonra somurttu ve sızlanarak oturdu, çünkü evden çıkması olanaksızdı. Sarah, zamanını, günlük yemek hazırlıkları yapmakla gelecek üzerine planlar kurmak üzere ikiye böldü. Nor man'ın sıkıntısı geçmedi ve giderek büyüdü.

Ve sonunda salı sabahı, 2008 yılının 4 Kasım'ı. yani Seçim Günü geldi çattı.

Kahvaltı erken saatte yapıldı, ama sadece Norman bir şeyler yedi; o da mekanik hareketlerle. Duş almak ve traş olmak bile Norman'm gerçeğe dönmesine ve kendisinin çamura batmış olduğu kanısını silmesine yardımcı olmamıştı.

Handley'in dost sesi, pek dostça gözükmeyen gri renkli şafağı biraz aydınlatabildi. (Tahminlere göre hava o gün bulutlu geçecek ve öğleden önce yağmur yağacaktı.)

«Bay Muller geri dönene kadar evi tecrit edeceğiz,» dedi Handley, «ama ondan sonra temelli çekip gideceğiz.» Gizli servis ajanı tepeden tırnağa üniformalarını giymişti. Belinde silahlan bile vardı.

«Herhalde canınızı sıkacak bir şey olmadı,» dedi Sarah aptal aptal sırıtarak.

Norman iki fincan koyu kahve içti, ağzını bir peçeteyle sildi, ayağa kalktı ve bitkin bir halde, «Ha-zmm,» dedi.

Handley de ayağa kalktı. «Çok güzel efendim. Nazik konukseverliğiniz için size de teşekkür ederim Bayan Muller.»

Zırhlı araba bomboş yollarda ilerledi. Sabahın bu saati için bile boş sayılırdı yollar.

Handley bu durumu işaret ederek, «Yol boyunca trafiği kesiyorlar,» dedi. «lM2'de yapılan bombalı saldın girişimi, Leverett Seçimini neredeyse engelleyecekti.»

Araba durduğu zaman, Norman, Handley'in her zamanki nazik yardımıyla bir tünele girdi. Yolun iki yanına esas duruşta bekleyen askerler dizilmişti.

Bol ışıkla aydınlatılmış bir odaya getirdiler Nor-man'ı. Burada, beyaz üniformalar giymiş üç adam gülümseyerek selamladı kendisini.

Norman birdenbire, «Ama burası hastane,» dedi.

«Bunun hiç önemi yok,» dedi Handley atılarak. «Ne var ki, hastane birtakım gerekli kolaylıkları sağlıyor.»

«Pekâlâ. Şimdi ne yapacağım?»

Handley başını salladı. Beyazlar giyinmiş üç adamdan biri ilerledi. «Görevi şimdi ben devralıyorum,» dedi.

Handley selam vererek odadan çıktı.

Beyaz giysili adam, «Oturmaz mısınız Bay Mul-ler?» dedi. «Benim adım John Paulson, baş bilgisayarcıyım. Bunlar da Samson Levine ve Peter Dorogo-buzh. Yardımcılarım.»

Norman hepsinin ellerini sıktı. Paulson, orta boylu, yumuşak yüzlü bir adamdı. Sürekli gülümsüyor-muş gibi görünüyordu. Gözünde eski moda, plastik çerçeveli gözlükler vardı. Konuşurken bir sigara yaktı. (Norman kendisine ikram edilen sigarayı almadı)

«İlk olarak, hiçbir acelemiz olmadığını bilmenizi istiyoruz, Bay Muller,» dedi Paulson. «Eğer gerekirse bütün gün bizimle birlikte kalmanızı isteyeceğiz. Çevreye alışmanız ve bu işte olağanüstü bir şey olabileceği düşüncesini üzerinizden atmanız için. Ne demek istediğimi anlıyorsunuz.»

«Pekâlâ,» dedi Norman. «Yine de işin bir an önce bitmesini tercih ederim.»

«Duygularınızı anlıyorum. Ama neler olup bittiğini iyice anlamanızı istiyoruz. Birincisi, Multivac burada, değil.»

«Burada değil mi?» İçindeki büyük sıkıntıya karşın, her nedense, Multivac'ı görebilmek için yine de can atıyordu. Multivac'm yarım mil uzunluğunda ve üç kat yüksekliğinde olduğunu söylemişlerdi. İçindeki koridorlarda elli teknisyen sürekli dolaşıp duruyordu. Dünyadaki harikalardan biriydi.

Paulson gülümsedi. «Hayır. Multivac taşınabilir bir makine değil. Bunu biliyorsunuz. Aslında yeraltına yerleştirilmiştir ve kesin yerini pek az kişi bilir. Bunu anlayabilirsiniz, çünkü o bizim en büyük doğal kaynağımızdır. İnanın bana, yalnızca seçimler için kullanılan bir şey değil o.»

Norman, çenesinin düştüğünü düşündü, ama yine de merak ediyordu. «Onu göreceğimi düşünmüştüm. Görmeyi de isterdim.»

«Bundan eminim. Ama Başkanlığın izni gerekir ve o zaman bile Güvenliğin de onayı şarttır. Bununla birlikte, bizler burada ışınlar aracılığıyla Multivac'la ilişki kurabiliriz. Multivac'm söyledikleri burada yorumlanabilir, bizim söyleyeceklerimiz de Multivac'a ışınlanabilir. Bu yüzden makineyle birlikteymişiz gibi kabul edebiliriz.»

Norman etrafına bakındı. Odadaki makinalann kendisi için hiçbir anlamı yoktu.

«Açıklamama izin verin Bay Muller,» diyerek devam etti Paulson. «Multivac, gerek ulusal gerekse yerel seçimler hakkında karar verebilmek için gerekli bilgilerin çoğuna zaten sahip. İhtiyacı olan tek şey, beynin tahmin edilemeyen davranışları ve bu bilgiyi de sizden temin edecek. Ne gibi sorular soracağını bilemeyiz, ama bunlar sizin için, hatta bizim için de, pek güç olmayabilir. Çöplerin atılması konusunda neler hissettiğinizi sorabilir; merkezi çöp yakma fırınlarının lehinde olup olmadığınızı sorabilir. Özel bir doktorunuz var mı, yoksa Ulusal Tıp Şirketi'nden mi yararlanıyorsunuz, şeklinde sorabilir. Anlıyor musunuz?»

«Evet efendim.»

«Bir şey daha. Tansiyonunuzu, kalp atışlarınızı, derinizin iletkenliğini ve konuştuğunuz zamanki beyin dalgalarınızı otomatik olarak kaydedecek birtakım cihazlar kullanacağız. Bunlar ürkütücü görünebilir, ama hiç acı vermez. Neler olup bittiğinin farkında bile olmayacaksınız.»

Diğer iki teknisyen, cihazı, yağlı tekerlekler üzerinde hiç ses çıkartmadan hareket ettirmekle meşguldüler.

«Yalan söyleyip söylemediğimi anlamak için mi bütün bunlar?» diye sordu Norman.

«Hiç ilgisi yok, Bay Muller. Yalan söylemek diye bir sorunumuz yok. Yalnızca heyecanın şiddetiyle ilgili bir şey bu. Eğer makine size, çocuğunuzun gittiği okula ilgili düşüncelerinizi sorarsa, 'Fazla kalabalık olduğunu düşünüyorum,' diyebilirsiniz. Bunlar yalnızca sözcüklerdir. Beyninizin, kalbinizin, hormonların ve ter bezlerinin nasıl çalıştığına bakarak, Multi-vac, söylediklerinizi ne derece şiddetle hissettiğinizi anlayabilir. Duygularınızı sizden daha iyj anlayacaktır o.»

«Bunu hiç duymamıştım,» dedi Norman.

«Duymadığınızdan eminim. Multivac'm ayrıntılarının çoğu çok gizlidir. Örneğin, buradan ayrılırken, size sorulan soruların, verdiğiniz yanıtların özelliklerine ilişkin olarak kimseye bir şey söylemeyeceğinize dair bir belge imzalayacaksınız. Multivac hakkında ne kadar az şey bilinirse, makineye hizmet eden kişilere dışardan gelebilecek baskılar o kadar az olur.» Acı bir şekilde gülümsedi. «Hayatımız yeterince güç.»

Norman başını salladı. «Anlıyorum.»

«Bir şeyler yiyip içmek ister misiniz?»

«Hayır. Şimdi bir şey istemem.»

«Sormak istediğiniz bir şey?»

Norman başını salladı.

«öyleyse hazır olduğunuz zaman söyleyin.»

«Şimdi hazırım.»

«Emin misiniz?»

«Kesinlikle.»

Paulson başını salladı ve diğerlerine komut verircesine elini kaldırdı.

Adamlar ürkütücü cihazlarıyla ilerlediler. Norman Muller soluğunun sıklaştığını hissetti.

Merasim hemen hemen üç saat sürdü. Arada kahve içmek için kısa bir mola verildi. Bütün bu süre içinde, Norman Muller, makinaya bağlı kaldı. Kapalı bir yere tıkılıp kalmaktan canı çıkmıştı.

Alaycı bir şekilde, buradan çıktıktan sonra hiç kimseye bir şey söylemeyeceğine dair verdiği sözü yerine getirmenin çok kolay olacağını düşündü. Sorulan sorular daha şimdiden kafasında birbirine karışmıştı.

Nedense, Multivac'ın insanüstü ve hortlaksı bir sesle konuşacağını düşünmüştü, ama daha sonra, bu kanıya, seyretmiş olduğu televizyon gösterilerinden varmış olduğuna karar verdi. Gerçek ise, cansıkıcı bir tekdüzelikle geçiyordu. Sorular makineden üzerlerine bir sürü delik açılmış metalik kâğıtlar halinde geliyordu. İkinci bir makine, metal kâğıtlar üzerine açılmış delikleri sözcüklere dönüştürüyordu ve Paulson da bu sözleri Norman'a okuyordu.

Norman'm yanıtlan kaydedici bir makine tarafından alınıyor, sonra onaylaması için tekrar kendisine gösteriliyordu. Yanıtlar, daha sonra, bunlan değişik bir biçime çeviren bir makineye veriliyor, bu makine de Multivac'a ışınlıyordu.

Norman'm o sırada anımsayabildiği biricik soru resmen zevzeklikti: «Yumurta fiyatlan hakkında ne düşünüyorsunuz?»

Neyse ki şimdi hepsi bitmişti. Vücudunun çeşitli bölgelerindeki elektrodları nazikçe çıkardılar, nabzını ölçen bantı kolundan söktüler,

makineyi uzak bir yere çektiler.

Norman ayağa kalktı, derin bir soluk aldı ve, «Hepsi bu kadar mı? Serbest miyim?» diye sordu.

«Tamamen değil.» Paulson, güven verici bir gülümsemeyle Norman'a yaklaştı. «Bir saat daha kalmanızı istemek zorundayız.»

«Neden?» diye sert bir sesle sordu Norman.

«Multivac'ın bu yeni verileri, sahip olduğu tril yonlarca diğer verilerle bir araya getirmesi bu kadar zaman alıyor da ondan. Biliyorsunuz, binlerce seçim yapmak mümkün. Herhangi bir bölgedeki bir çekişme, Phoenix ya da Arizona'daki bir denetleme işlemi veya Wilkesboro ya da North Carolina'daki bir toplantı, karar vermeyi güçleştirebilir. Bu durumda Multivac, kesin karan verebilmek için size bir iki soru daha sormak zorunda kalabilir.

«Hayır,» dedi Norman. «Bu sıkıntılara tekrar katlanamam.»

«Böyle bir şey olmayabilir,» dedi Paulson onu yatıştırarak. «Bu gibi durumlar pek ender görülür. Ama gerçekleşecek olursa, kalmak zorundasınız.» Sesine bir çelik soğukluğu bulaşmıştı. «Seçme hakkınız yok, bunu biliyorsunuz. Zorunlusunuz.»

Bitkin bir halde oturdu Norman. Omuzlarını silkti.

«Gazete okumanıza izin veremeyiz,» dedi Paulson. «Ama vakit geçirmek için polisiye bir kitap okumak, satranç oynamak isterseniz, ya da sizin için yapabileceğimiz başka bir şey varsa lütfen söyleyin.»

«Teşekkürler. Oturup bekleyeceğim.»

Sorguya çekildiği büyük salonun yanındaki küçük bir odaya buyur ettiler onu. Kendisini plastik kaplı bir koltuğa bırakıp gözlerini kapattı Norman.

Bu son saati elinden geldiğince iyi geçirmeliydi.

Son derece sakin bir halde oturdu ve üzerindeki gerilim yavaş yavaş kayboldu. Soluk alıp verişindeki öfke hafifledi ve parmaklarının titrediğinin pek de farkında olmadan ellerini birbirine kenetledi.

Belki artık hiçbir şey sorulmayacaktı. Belki hepsi bitmişti.

Eğer her şey bitmişse, bunu fener alayları ve çeşidi yerlerde konuşması için davetler izleyecekti. Yılın Seçmeni!

O, Norman Muller, Indiana’nın Bloomington kentinde küçük bir mağazada çalışan, alnında büyük bir yazgıyla doğmamış ve hiçbir büyük iş başarmamış olan Norman Muller, artık yüce bir mevkiye gelmiş olacaktı.

Tarihçiler, 2008 yılındaki Muller Seçiminden söz edecekti. Verilen isim bu olacaktı: Muller Seçimi.

Şöhret, daha iyi bir iş, Sarah’nın o denli can attığı bol para şimdi beyninin çok küçük bir parçasını İşgal ediyordu. Elbette hepsini sevinerek karşılayacaktı. Hiçbirini reddedemezdi. Ama şimdi onu bambaşka bir şey ilgilendirmeye başlamıştı.

İçinde gizli bir milliyetçilik kıpırdanıyordu. Ne de olsa tüm seçmenleri temsil ediyordu. Onların kalbiydi. Bugün için, kendi kişiliğinde, tüm Amerika demekti.

Kapı açıldı. Gözler fal taşı gibi büyüdü. Bir an için midesi kasıldı. Başka soru yok muydu!

Paulson gülümsüyordu. «Her şey halloldu Bay Muller.»

«Başka soru sorulmayacak mı efendim?»

«Gerek kalmadı. Her şey kesinkes belirlendi. Size evinize kadar refakat edeceğiz. Yeniden kendine özgü hayatı olan bir vatandaş olarak yaşayacaksınız. Ya da halkın izin verdiği kadar...»

«Sağ olun. Sağ olun.» Norman coşmuştu. «Acaba... acaba kim seçildi?»

Paulson başını salladı. «Bunun için resmi açıklamayı beklemek zorundayız. Kurallar son derece kesin. Size bile söyleyemeyiz. Umarım anlıyorsunuz.»

«Tabii. Evet.» Norman utandığım hissetti.

«Gizli servis, imzalamanız gereken evrakları ve recek.»

«Tabii.» Norman birdenbire gururlandığım hissetti. Şimdi bütün güç kendisindeydi. Gurur duyuyordu.

Eksikliklerle dolu bu dünyada, ilk ve en büyük Elektronik Demokrasi’nin seçkin yurttaşları, Norman Muller aracılığıyla (kendisi aracılığıyla) bir kez daha özgürce oy kullanmanın tadına varmışlardı.

DÖRDÜNCÜ BOYUT

«Haydi, haydi,» dedi Shapur. Bir şeytan olduğu göz önünde tutulacak olursa, son derece nazikti. «Zamanımı çarçur ediyorsun; kendininkini de, çünkü yalnızca yarım saatin kaldı.» Ve kuyruğu kıvnlıverdi.

«Maddeyi yok etmek değil mi bu?» diye düşünceli bir şekilde sordu Isidore Wellby.

«Olmadığını söylemiştim sana,» dedi Shapur.

Wellby, yüzüncü kez, kendisini her yandan saran bozulmamış bronza baktı. Şeytan, döşemenin, tavanın ve dört duvarın, hiçbir özelliği olmayan, iki ayak kalınlığında bronzdan meydana gelmiş olduğunu söylemekten haince bir zevk almıştı (Başka nasıl olabilirdi?)

Kilitli son odaydı bu ve Wellby'nin dışan çıkmak için ancak yarım saati vardı. Bu sırada şeytan kendi sini bir şeyler umarak izliyordu.

Isidore Wellby anlaşmayı imzalayalı on yıl olmuştu.

«Biz ödemeyi önceden yapanz,» demişti Shapur ikna etmeye çalışarak. «On yıl boyunca istediğin her şey ve ondan sonra da şeytan olursun. Sen de bizden birisin, şeytansı güce sahip yeni bir ismin olacak ve bunun yanı sıra başka pek çok ayrıcalıklar. Lanetlendiğini biç bilmeyeceksin. Ve imzalamayacak olursan sonunda ateşte yanıp yok olabilirsin, tıpkı diğer

sıradan varlıklar gibi. Asla bilemezsin... İşte bana bak. Hiç de fena durumda değilim. Anlaşmayı imzaladım, on yılımı yaşadım ve şimdi buradayım. Hiç fena de ğil.»

«Öyleyse benim imzalamam için neden bu kadar telaşlısın?» diye sormuştu Wellby.

«Cehennemin kadrosunu doldurmak o kadar kolay değil,» demişti şeytan. İçtenlikle silktiği omuzları havadaki hafif kükürtdioksit kokusunun daha belirgin bir şekilde duyulmasına neden olmuştu. «Sonunun Cennet'te bitmesi için herkes kumar oynamak ister. Kötü bir kumardır bu ama oynanır. Sanırım bu konuda çok duyarlısın. Ne var ki, bize gerekli olandan daha fazla lanetli ruh var. Yönetici kadrosundaki eksiklik ise giderek büyüyor.»

Ordudan yeni ayrılmış olan ve bunu kanıtlamak için topallığından ve nedense hâlâ sevdiği bir kızdan aldığı veda mektubundan başka bir şeyi olmayan Wellby, parmağını iğneyle delmiş ve imzalamıştı.

Tabii önce belgeyi okumuştu. Kanıyla imzaladıktan sonra belli bir miktar şeytansı güç hesabına yatırılacaktı. Bu güçleri kimin yönettiğini ayrıntılarıyla bilemeyecekti, hatta bu güçlerin niteliklerini de. Ama istekleri, son derece doğal mekanizmalarla gerçekleşi-yormuşcasına, yerine gelecekti.

Doğallıkla, insanlık tarihinin yüce amaçlarıyla ilgili hiçbir istek yerine gelmeyebilirdi. Bunu duyunca Wellby'nin kaşları kalkmıştı.

Shapur öksürmüştü. «Eee... şey... yukarıdakinin koyduğu bir önlem. Mantıklı bir kişisin sen. Senin için önemli olmayacaktır.»

«Sınırlayıcı bir madde gibi,» demişti Wellby.

«Bir bakıma evet. Her şeyden önce, geleceğin mevkide sana gereken yetenekte olup olmadığını kontrol etmek zorundayız. İleride göreceğin gibi, bu maddenin belirttiğine göre, on yılın sonunda, bizim için bir iş başarman istenecek; şeytansı güçlerinin başarmanı kolaylaştıracağı bir iş. Bu işin nasıl bir şey olacağını şimdi söyleyemeyiz, ama sahip olduğun güçlerin neler olduğunu anlayabilmen için önünde on yıl var. Bunu bir giriş sınavı olarak nitelendir.»

«Peki sınavı başaramazsam ne olacak?»

«Bu durumda, lanetlenmiş sıradan bir ruh olacaksın,» demişti şeytan. Ve bir şeytan olduğu için de, bu düşünceyle gözleri parlamıştı. Pençe halindeki parmaklan karşısındakinin ruhuna gömülmüşcesine kıvrık kıvnktı. Ama sükûnetini koruyarak eklemişti: «Haydi canım, kolay bir sınav olacak bu. Kadromuza girmeni, elimize düşmüş başka bir ruh olmandan daha çok isteriz.»

Wellby, sahip olamadığı sevgilisinin ardından duyduğu acılardan dolayı, on yıl sonra neler olabileceğini fazla düşünememiş ve imzalamıştı.

Ama on yıl çabuk geçmişti Şeytanın söylediği gibi mantıklı birkişiydi Isidore Wellby ve her şey yolun da gitmişti. Wellby, bir mevki edinmişti, çünkü daima gereken zamanlarda gerekli yerlerde bulunmuştu, gereken kişilere gereken şeyleri söylemişti. Kısa zamanda büyük yetkilere sahip bir mevkiye terfi etmişti.

Yaptığı yatırımların karşılığı kendisine ödenmişti. Hepsinden önemlisi; sevgilisi, büyük bir pişmanlık ve aşkla kendisine dönmüştü.

Mutlu evliliği, ikisi oğlan ikisi kız dört çocukla bereketlenmişti. Hepsi de zeki ve iyi huylu çocuklardı. On yılın sonunda, otoritesinin, şöhretin ve zenginliğin doruğuna varmıştı. Karısı da olgunlaştıkça güzelleşmişti.

Ve anlaşmayı yaptıktan on yıl sonra (işte bugün) uyandığında, kendisini yatak odasında değil de ürkütücü bir bronz odada, haris bir şeytanla başbaşa buldu.

«Bizden biri olabilmen için dışarı çıkman yeterli» dedi Shapur. «Şeytansı gücünü kullanarak bunu kolayca başarabilirsin, tabii ne yaptığını iyice bilmek ko ■ şuluyla. Haydi.»

«Karım ve çocuklarım kaybolduğum için çok üzülecek,» dedi Wellby, pişmanlıklarının ilki olarak.

«Onlar senin ölünü bulacaklar,» dedi şeytan, onu teselli etmeye çalışarak. «Görünüşe göre kalp krizinden ölmüş olacaksın ve senin için güzel bir cenaze töreni yapacaklar. Rahip, senin yerinin Cennet olduğunu söyleyecek ve bizler de ne onun ne de onu dinleyenlerin hayallerini bozacağız Haydi Wellby, öğle, ye kadar vaktin var.»

On yıl boyunca farkında olmadan kendini bu vakte hazırlamış olan Wellby, oldukça telaşsızdı. Düşünceli bir halde etrafına bakındı. «İyice kapatıldı mı bu oda? Hileli herhangi bir çıkış yolu yok mu?»

«Hiçbir çıkış yolu yok, ne yerde, ne tavanda, ne de duvarlarda,» dedi şeytan profesyonelce bir zevkle, «ya da bu yüzeylerin birbiriyle birleştiği yerlerde. Vaz mı geçiyorsun?»

«Hayır, hayır. Yalnızca zaman ver bana.»

Wellby sıkı bir şekilde düşündü. Odanın kapalı olduğunu gösteren herhangi bir işaret yok gibiydi. Hatta bir hava akımının varlığını bile hissediyordu. Hava, duvarların maddeselliğini yok ederek içeri giriyor olabilirdi. Şeytan da maddeyi yok ederek içeri girmiş olabilirdi. Belki kendisi de bu yolla dışan çıkacaktı. İşin aslının böyle olup olmadığını sordu.

Şeytan sırıttı. «Maddeyi yok etmek senin güçlerine dahil değil. Ben de içeri girerken bunu kullanmadım.»

«Emin misin?»

«Bu odayı ben yarattım,» dedi şeytan,» ve özellikle senin için inşa ettim.»

«Peki dışardan mı girdin?»

«Evet.»

«Benim de sahip olduğum şeytansı güçlerle?»

«Kesinlikle. Haydi, mantıklı olalım. Madde içinde hareket edemezsin, -ama irâdeni kullanarak istediğin boyutta ilerleyebilirsin. Aşağıya, sağa, sola hareket edebilirsin, ama madde içinde ilerleyemezsin.»

Wellby düşünmeye, Shapur da bronz duvarların sağlamlığından söz etmeye devam etti.

Wellby’ye öyle geliyordu ki, Shapur, her ne kadar kadroların doldurulması gerektiğine inanıyorsa da, avucuna sıradan bir ruh düşeceği olasılığıyla şeytansı bir zevk duyuyordu.

«Hiç değilse,» dedi Wellby, üzüntülü bir halde felsefe yapmaya çalışarak, «geriye baktığımda mutluluk duyacağım bir on yıl yaşadım. Elbette ki bu bir tesellidir, cehenneme düşmüş günahkâr bir ruh için bile.»

«Hiç de değil,» dedi şeytan. «Eğer teselli bulmana izin verilseydi, Cehennem Cehennem olmazdı. Şeytanla anlaşma yaparak Yeryüzü’nde elde edilmiş her şey, senin ya da benim durumumda olduğu gibi, şeytanla bu anlaşmayı yapmadan, gayretle çalışıp çabalayarak ve Yukarıdakine tam bir inançla bağlanarak da elde edilebilecek şeylerdir. Bu tür pazarlıkları

şeytansı yapan şey işte budur.» Ve zevkten inlercesine bir kahkaha patlattı şeytan.

«Yani seninle anlaşma yapmasaydım, karım bana yine döner miydi?» diye öfkeyle sordu Wellby.

«Dönebilirdi,» dedi Shapur. «Meydana gelen her şey, bilirsin ki Yukarıdakinin arzusuyla gerçekleşir. Bizler bunu asla değiştirenleyiz.»

Bu ânın düş kırıklığı Wellby'nin yeteneklerini keskinleştirmiş olmalıydı ki, şeytanı şaşkınlıklar içinde bırakarak odayı terk etti. Ve şeytan, Wellby ile yaptığı anlaşmaya baktığı zaman şaşkınlığı mutlak bir öfkeye dönüştü, çünkü bu belgeyi, şu ya da bu şekilde gerçekleşecek son eylem için elinde tutuyordu.

Isidore Wellby, Shapur'la anlaşma yapalı on yıl olmuştu ki, şeytan öfkeyle Wellby'nin bürosuna girdi ve tüm öfkesiyle, «Buraya bak...» dedi.

Wellby hayretle başını önündeki işinden kaldırdı. «Kimsin sen?»

«Kim olduğumu gayet iyi biliyorsun,» dedi Sha-

pur.

«Hiç de değil,» dedi Wellby.

Şeytan dik dik baktı adama. «Görüyorum ki doğru söylüyorsun, ama ayrıntıları çözemiyorum.» Şeytan, Wellby'nin zihnini son on yılın olaylarıyla doldurdu.

«Ah, evet,» dedi Wellby. «Açıklayabilirim tabii, ama kimsenin konuşmamızı yanda kesmeyeceğinden emin misin?»

«Kimse konuşmamızı kesmeyecek,» dedi şeytan gaddarca.

«Şu dört tarafı kapalı bronz odada oturuyordum,» dedi Wellby, «ve...»

«Bu önemli değil,» dedi şeytan telaşla. «Bütün öğrenmek iste...»

«Lütfen. Bırak da bildiğim gibi anlatayım.»

Şeytan çenelerini kenetledi ve Wellby acıyla ök-sürünceye kadar çevresine kükürtdioksit yaydı.

«Biraz uzakta dursan» dedi Wellby. «Teşekkür ederim... Evet, şu her tarafı kapalı bronz odada oturuyordum ve odanın mutlak bölünmezliğini nasıl sağladığını hatırladım. Bir şeyi neden açık bir şekilde belirlediğini merak ettim. Duvarların, döşemenin ve tavanın yanı sıra başka ne vardı? Dört bir yanı kapatılmış üç boyutlu bir uzay parçası tanımlamıştın.

«Çözüm burada yatıyordu . Üç boyutta. Oda, dördüncü boyutta kapalı değildi. Geçmişte mevcut değildi oda. Onu benim için inşa ettiğini söylemiştin. Bu yüzden, geçmişe doğru ilerleyince, odanın var olmadığı bir noktaya geliyordu insan ve böylece dışarı çıkmış oluyordu.

«Dahası, her boyutta ilerleyebileceğimi söylemiştin bana. Zamana da kesinlikle bir boyut olarak bakılabilirdi. Her neyse, geçmişe doğru ilerlemeye karar verir vermez, büyük bir hızla geriye doğru yaşadığımı gördüm. Artık etrafımda bronz filan yoktu.

Shapur öfkeyle bağırdı, «Bütün bunları tahmin edebiliyorum. Başka türlü kaçamazdın. Benim endişelendiğim şey, şu senin imzaladığın anlaşma. Eğer basit bir kötü ruh değilsen, kabul, oyunun bir parçası bu. Ama hiç değilse bizden biri olmalısın, kadroya girmelisin; sana bunun için ödeme yapıldı. Karşılığını ödemeyecek olursan başım derde girecek.»

Wellby omuzlarını silkti. «Tabii ki senin hesabına üzülüyorum, ama sana yardım edemem. Bronz odayı, ben kâğıdı imzaladıktan hemen sonra yaratmalıydın, çünkü odadan çıktığım zaman kendimi seninle pazarlık yaptığım noktada buldum. İkimiz yine birlikteydik; anlaşmayı önüme sürüyordun; parmağımı delmem için iğneyle birlikte. Elbette, zaman içinde geriye doğru hareket ettiğim zaman, belleğimdeki geleceğe ilişkin olaylar silinmişti, ama tamamen değil. Anlaşmayı önüme sürdüğün zaman kendimi huzursuz hissettim. Geleceği tümüyle hatırlayamadım, ama kendimi huzursuz hissettim. Bu yüzden imzalamadım. Seni geri çevirdim.»

Shapur dişlerini gıcırdattı. «Bunu bilmeliydim. Eğer olasılık biçimleri şeytanlar üzerinde etkin olsaydı, seninle birlikte bu yeni yapay dünyaya geçmiş olurdum. Neyse, bütün söyleyebileceğim, sana vermiş olduğumuz on mutlu yılı kaybetmiş olduğundur. Bu bir tesellidir. Ayrıca, sonunda seni ele geçireceğiz. Bu da başka bir tesellim.»

«Pekâlâ,» dedi Wellby, «Cehennemde de teselli var mı? Şimdiye dek yaşadığım on yıl içinde, neler yitirmiş olduğumu hiç fark etmedim. Ama sen şimdi bana bu olası on yılı hatırlattın. Şeytansı anlaşmaların, gayretli bir çalışmayla ve Yukardakine tam bir bağlılıkla elde edilebilecek şeylerin dışında hiçbir şey veremeyeceğini söylediğini şimdi hatırlıyorum. O bronz odada söylemiştin bunu. Ben de çalıştım ve Yukar-daki'ne güvendim.»

Wellby'nin gözleri, güzel karısıyla dört güzel çocuğunun fotoğrafına takıldı, sonra zevkle döşenmiş lüks bürosunun içinde dolaştı. «Sonunda

Cehennem’e düşebilirim. Ama buna karar vermek bile senin gücünün dışında.»

Bunun üzerine, ürkütücü bir çığlık atarak, sonsuza dek kayboldu şeytan.

ÇOCUK MASALI

İlk bulantı krizi geçtiğinde, «Lanet olsun, sen bir böceksin,» dedi Jan Prentiss.

Gerçeğin dile getirilmesiydi bu, hakaret değil... Ve Prentiss’in masasında oturan şey de, «Tabii,» dedi.

Boyu bir ayak kadardı, inceydi, doğal olmayan bir biçimi vardı ve minyatür bir insan karikatürü gi biydi. Samana benzeyen kollan ve bacaklan gövdesinin üst kısmından kaynaklanıyordu. Bacaklan, kol-lanndan daha uzun ve kalındı; vücudunu daha uzun gösteriyor ve dizlerinde kıvnm yapıyorlardı.

Yaratık dizleri üzerinde oturuyordu ve böyle yapınca da cılız vücudu Prentiss’in masasında ancak belli oluyordu.

Bu aynntılan özümleyebilmek için Prentiss’in epey zamanı vardı. Yaratığın, kendisine bakılmasına hiçbir itirazı yoktu. Aslında, takdir edici bir davranışmışçasına, bundan hoşlanıyordu.

«Neyin nesisin sen?» Prentiss, doğru dürüst düşü-nemiyordu. Beş dakika önce yazı makinesinin başına oturmuş, Horace W. Brovvne’a gelerek ayın Zoraki Düşsel Öyküler dergisi için söz verdiği öyküsü üzerinde rahat rahat çalışıyordu. Kafası son derece sakindi. Kendisini çok iyi hissediyordu.

Birden yazı makinesinin sağ tarafına doğru titrek bir hava kütlesi gelmiş, bir bulut yaratmış ve sonra, kara ve küçücük ayaklarını masanın kenarlarından aşağı sallayarak oturan minik bir dehşet halinde yo-ğuşmuştu.

Prentiss öylesine tuhaf bir meraka kapılmıştı ki, yaratıkla konuşmak zahmetine girişti. Mesleği ilk kez şiddetli bir şekilde etkilemişti düşlerini. Bu bir düş olmalı, dedi kendi kendine.

«Ben bir Avalonyalıyım,» dedi yaratık. «Diğer bir deyişle Avalonya'dan geliyorum.» Minicik yüzü gagamsı bir ağızla sona eriyordu. Her iki gözünün üzerindeki birer noktadan çıkan üç inçlik antenleri havada sallanıyordu. Petek gözleri ışıl ışıldı. Burun deliği olduğunu belirten hiçbir işaret yoktu.

Tabii ki burnu yok, diye düşündü Prentiss. Vücudundaki gözeneklerden hava alıyor olmalı. Öyleyse vücudundan konuşuyordur, ya da telepatiyle.

«Avalonya mı?» dedi aptalca. Avalonya mı? diye düşündü. Kral Arthur zamanındaki peri ülkesi ati?

«Kesinlikle öyle,» dedi düşüncesine cevap veren yaratık. «Ben bir cinim!»

«Olamaz, hayır!» Prentiss ellerini yüzüne kapattı. Ellerini yüzünden çektiğinde cin hâlâ orada oturuyor, ayaklarını sallayarak üst çekmeceye vuruyordu, Prentiss içki içmezdi, sinirli bir adam da değildi. Aslında, oldukça duygusuz bir insan olarak bilinirdi komşularınca. Oturaklı bir göbeği, sık olmasa da yeterli bir saçı, tatlı bir karısı ve on yaşında afacan bir oğlu vardı. Evinin üzerindeki ipoteği birtakım fantezi öyküler yazarak ödediğinden elbette ki komşuları habersizdi.

Bununla birlikte, bu gizli kusuru onun ruhsal yapısını hiç etkilememişti. Elbette karısının kendisini eleştirircesine başını salladığı zamanlar olmuştu. Karısının düşüncesine göre, yeteneklerini boşa harcıyor, hatta saptırıyordu Prentiss.

«Hangi Tann'nın kulu okur bunları?» derdi kan-

sı. «Şeytanlarla, yeraltındaki cücelerle, dilek yüzükleri ve cinlerle ilgili bu saçmalıkları kim okur? Düşüncelerimi içtenlikle söylememi istersen, bu çocuksu saçmaları...»

«Tamamen yanılıyorsun,» diye sert bir şekilde cevap verirdi Prentiss. «Modern fantazyalar, halk motiflerinin son derece derin anlamlı ve olgun biçimleridir. Yüzeysel gibi görünen gerçekdışının arkasında, günümüz düyasının acı bir yorumu yatar. Modern biçimiyle fantazya her şeyin ötesinde yetişkinler içindir.»

Blanche omzunu silkti. Kocasının toplantılarda yaptığı konuşmaları dinlemişti, bu tür yorumlar bilmediği şeyler değildi.

«Üstelik,» diye ekledi Prentiss, «fantazyalar borçlarımızı ödüyor, öyle değil mi?»

«Belki,» diye yanıtladı karısı, «ama esrarengiz öyküler yazsaydın daha hoş olurdu. Hiç değilse satışlardan gelen paranın dörtte birini alırdık ve herkese geçimimizi nasıl sağladığımızı açıkça söyleyebilirdik »

Prentiss derinden inledi. Blanche şimdi her an içeri girebilir ve Prentiss'in kendi kendine konuştuğunu görebilirdi (düş olamayacak kadar gerçekti bu; belki de hallüsinasyondu).. Ondan sonra da para kazanmak için esrarengiz öyküler yazmak zorunda kalacaktı.

«Yanılıyorsun,» dedi cin. «Bu, ne bir düş, ne de bir hallüsinasyon.»

«Öyleyse neden çekip gitmiyorsun?» diye sordu Prentiss.

«Niyetim bu. Yaşamayı pek düşündüğüm bir yer değil burası. Ve sen de benimle birlikte geliyorsun.»

«Gelmiyorum. Sen kendini ne sanıyorsun? Ne yapacağımı bana sen mi söyleyeceksin?»

«Eski bir kültürün temsilcisine karşı saygılı bir biçimde konuştuğunu düşünüyorsan, senin aldığın ter. biye hakkında söyleyebileceğim fazla bir şey yok.»

«Sen eski bir kültürden değilsin...» Sonra da şunu söylemek istedi Prentiss. Sen yalnızca benim hayalimin bir ürünüsün. Ama basma kalıp sözler edemeyecek kadar uzun bir süredir yazarlık yapıyordu.

«Biz böcekler,» dedi cin insanın içini donduran bir sesle, «ilk memeliler ortaya çıkmadan yarım milyar yıl önce mevcuttuk. Bizler dinazorların ortaya çıkışını ve sonra da yok oluşunu izledik. Size gelince; insan denen siz yaratıklar çok yenisiniz.»

Prentiss ilk kez olarak, cinin uzuvlarının çıktığı noktada üçüncü bir çift işaret gördü. Bu durum yaratığın bir böcek olması olasığım artırıyordu. Bu yüzden Prentiss daha bir gururlandı.

«Sosyal bakımdan sizden daha aşağı yaratıklarla arkadaşlık ederek kendinizi harcamayın,» dedi.

«Buna hiç niyetim yok,» dedi cin, «inan bana. Ama zorunluluklar kişiyi zorluyor, biliyorsun. Oldukça karmaşık bir öykü bu, ama dinlediğin zaman yardım isteyeceksin.»

Prentiss huzursuz bir şekilde, «Bana bak,- dedi. «Fazla zamanım yok. Blanche, yani kanm, her an buraya gelebilir. Seni görünce altüst olacak.»

«Buraya gelmeyecek,» dedi cin. «Onun zihnine bir engel yerleştirdim.»

«Ne!»

«Son derece zararsız bir şey, seni temin ederim. Ama rahatsız edilmeye tahammül edemeyiz, öyle değil mi?»

Prentiss yeniden iskemlesine oturdu. Beyni uyuşmuştu. Mutsuzdu.

«Biz cinler, siz insanlarla, son buzul devrinin başlamasından hemen sonra birlikte olmaya başladık. Tasavvur edebileceğin gibi, bizim için berbat bir zamandı bu. Sizin atalarınızın yaptığı gibi ne hayvan kürklerinin giyinebilirdik, ne de mağaralarda yaşayabilirdik. Sıcak kalmamız için inanılmaz derecede ruhsal enerji gerekiyordu.»

«İnanılmaz derecede ne?»

«Ruhsal enerji. Bu kavram hakkında hiçbir şey bilmiyorsunuz sizler. Beyniniz bunu kavrayamamayacak denli kaba. Lütfen sözümü kesme.»

Sözlerine devam etti cin. «Zorunluluklar bizi sizin beyinlerinizi denemeye zorladı. Beyinleriniz kaba ama iriydi. Hücreler yetersiz hatta değersizdi, ama çok sayıda hücre vardı. Bu beyinleri konsantre edici bir şekilde kullanabildik, bir çeşit ruhsal mercek gibi... Ve beynimizdeki enerji miktarım artırdık. Daha önceki devirlerde olduğu gibi tropik bölgelere çekilmeden, buzul devrini kolayca atlattık.

«Elbette birtakım bozulmalara uğradık. Sıcaklık geri döndüğü zaman insanlardan ayrılamadık. Onları yaşam düzeyimizi artırmak için kullandık. Daha hızlı hareket edebiliyor, daha iyi şeyler yiyebiliyorduk. Sonunda, eski basit ve erdemli yaşam biçimimizi sonsuza dek yitirdik. Hem sonra süt de vardı.»

«Süt mü?» dedi Prentiss. «Ne ilgisi var anlayamadım.»

«Kutsal bir sıvıdır. Hayatımda yalnızca bir kez tattım. Ama klasik cin şiiri onu göklere çıkanr. Eski günlerde insanlar bunu bize bol bol temin

ederdi. Memelilerin neden bununla kutsandığı, böceklerinse yoksun kaldığı kimsenin bilmediği bir sırdır... Ne yazık ki insanlar elimizden kurtuldu.»

«Sahi mi?»

«İki yüz yıl önce.»

«Aman ne iyi bizim için.»

«Dar kafalı olma,» dedi cin sert bir şekilde. «Her iki taraf için de yararlı bir beraberlikti bu, ta ki sizler fiziksel enerjiyi niceliksel olarak kullanıncaya dek. Sizin beyinlerinizin gücünün yettiği türden bir şeydi bu.»

«Bunun neresi kötü?»

«Açıklaması zor. Gece şenliklerimizi, iki insan gücü ruhsal enerji kullanarak yaktığımız ateşböcekle-riyle aydınlatmak çok güzeldi. Ama siz insanlar elektrik ışığını buldunuz. Antenlerimiz millerce ötesine kadar duyarlıdır, ama siz telgrafı, telefonu ve radyoyu icat ettiniz. Bizler madenleri sizden daha verimli bir şekilde çıkartabiliyorduk, ama siz dinamiti buldunuz. Anlıyor musun?»

«Hayır.»

«Elbette cinler gibi duyarlı ve seçkin yaratıkların, bir grup kıllı memeli tarafından alt edilmeyi göz göre göre seyredeceklerini bekleyemezsin. Eğer elektronik gelişmeyi taklit edebilseydik durum o kadar kötü olmayacaktı, ama bizim ruhsal enerjimiz bu amaç için yeterli değildi. Evet, sonunda gerçeklerden kaçtık. Somurttuk, zayıflayıp bitkinleştik, umutsuzluğa düştük. İstersen aşağılık kompleksi olarak adlandırabilirsin bunu, ama iki yüz yıl öncesinden beri insanları terk ettik ve Avalonya gibi merkezlere çekildik.»

Prentiss öfkeyle düşündü. «Şunu açıklığa kavuşturalım. Düşünceleri okuyabilir misin sen?»

«Kesinlikle.»

«Senin görünmez olduğunu düşünmemi sağlayabilir misin? İpnotizmayla yani...»

«Kaba bir terim, ama evet.»

«Ve şimdi görünür hale geldiğin zaman, bunu beyindeki bir engeli kaldırarak yaptın. Öyle mi?»

«Sözlerinden çok düşüncelerine cevap vermek için söylüyorum: Şu anda uyumuyorsun, aklını yitirmedin ve ben de doğaüstü bir varlık değilim.»

«Öyleyse düşüncelerimi okuyabileceğini kabul ediyorum.»

«Tabii. Karşılığında bir ödülü olmayan oldukça pis bir iştir, ama mecbur kaldığım zaman yapabilirim. Senin adın Prentiss. Kurgusal öyküler yazıyorsun.

Okulda okuyan bir larvan[1] var. Senin hakkında epey şey biliyorum.»

Prentiss ürperdi. «Peki bu Avalonya nerede?»

«Orayı bulamazsın.» Gagasım birkaç kez takırdattı cin. «Yetkilileri uyarma olasılığı üzerine hiç kafa yorma. Kendini tımarhanede bulursun. Ama eğer bu bilginin sana yararlı olacağını düşünüyorsan, Avalonya, Atlantik'in ortasmdadır ve göze görünmez. Buharlı gemi keşfedildikten sonra siz insanlar denizde serseri mayın gibi dolaşmaya başlayınca tüm adayı ruhsal bir zırhla örtmek zorunda kaldık.

«Tabü, birtakım olaylar da olmadı değil. Bir keresinde devasa bir barbar gemi merkezimize çarptı ve adamızı bir buzdağı gibi gösteren tüm ruhsal enerjiyi yok etti. Sanırım teknenin üzerinde Titanic yazıyordu. Bugünlerde de tepemizde sürekli uçaklar uçuyor ve zaman zaman çarpışmalar oluyor. Bir keresinde adamıza dökülen süt kutularını topladık. Ben de o zaman tatmıştım sütü.»

«Peki öyleyse neden şimdi Avalonya'da değilsin?» dedi Prentiss. «Neden ayrıldın oradan?»

«Ayrılmam emredildi,» dedi cin öfkeyle. «Sersemler.»

«Nasıl?»

«Diğerlerinden biraz farklı olduğun zaman neler olur bilirsin. Ben ötekiler gibi olmadığım için gelenekçi aptallar buna içerlediler. Kıskanç yaratıklardı hepsi. Evet, en iyi açıklama bu. Kıskançlık!»

•Nasıl bir farklılığın var?»

«Şu elektrik ampulünü uzat,» dedi cin. «Yerinden söküver canım, gündüz vakti masa lambasına ihtiyacın yok.»

Prentiss heyecanla söyleneni yaptı ve ampulü cinin minicik ellerine uzattı. Cin, iplik gibi parmakla-

nyla, özen göstererek, ampulün dibine ve kenarına dokundu.

Ampulün içindeki flaman soluk bir şekilde kızardı.

«Ulu Tannm,» dedi Prentiss.

«Bu benim en büyük yeteneğimdir,» dedi cin gururla. «Biz cinlerin ruhsal enerjiyi elektroniğe uyar-layamadığımızdan söz etmiştim sana. İşte ben bunu başarabiliyorum. Ben sıradan bir cin değilim. Mutas-yona uğramış bir cinim ben. Bir süpercin! Bu ışık benim zihinsel etkinliğimin bir sonucudur. Şimdi senin zihnini kullanırken neler olup bittiğini izle.»

Bunu söyler söylemez ampulün filamam akkor haline geldi. İnsanın gözünü kamaştıracak bir ışık veriyordu. Prentiss'in kafasına belli belirsiz ama hiç de fena olmayan bir duygu doldu.

Lamba söndü ve cin, ampulü masanın üzerine, yazı makinesinin arkasına koydu.

«Hiç denemedim,» dedi cin gururla, «ama sanırım uranyum fisyonunu da başarabilirim.»

«Evet ama bir lambayı yakmak enerji gerektirir. Ampulü öyle yalnızca elinde tutmakla...»

«Ruhsal enerjiden söz ettim sana. Yüce Oberon![2] Anlamaya çalış, İnsanoğlu.»

Prentiss huzursuzluğunun arttığını hissetti. İhtiyatla, «Bu yeteneğinle ne yapmayı düşünüyorsun?» diye sordu.

«Tabii ki Avalonya'ya geri dönmeyi. O lanet olası aptallan kendi hallerine bırakmayı isterdim, ama bir cinin belli bir yurtseverlik duygusu vardır; bir kolep-tron olsa bile...»

«Bir ne?»

«Biz cinler hepimiz aynı türden değiliz. Örneğin ben böcek soyundanım. Anlıyor musun?»

Ayağa kalktı ve masanın üzerinde durarak arkasını döndü Prentiss'e. Parlak ve siyah bir kabuk gibi görünen bölge birden ikiye ayrıldı ve havaya kalktı. Altından zar gibi damarlı kanatlar çıktı.

«Ooo, sen uçabilirsin de,» dedi Prentiss.

«Çok aptalsın,» dedi cin onu küçümseyerek. «Uçamayacak kadar iri olduğumu fark edemiyorsun. Ama kanatlarım çok çekicidir, öyle değil mi?

Yanardöner renkleri sever misin? Lepidoptera'nm kanatlan benim, kilere göre çok iğrençtir. Cafcaflı ve zevksizdir. Dahası hep dışarda dururlar.»

«Lepidoptera mı?» Prentiss aklının iyice kanştı-ğım hissetti.

«Kelebek güruhu. Çok kibirli yaratıklardır. İn-sanlann kanatlannı her zaman görmelerini ve böylece kendilerini takdir etmelerini isterler. Kafalan pek çalışmaz. Bu yüzden sizin efsaneleriniz perilere, çok daha güzel olan böcekler kanatlan yerine kelebek ka-natlannı yakıştırır. Biz, yani sen ve ben, geri döndüğümüz zaman lepidopteralara son vereceğiz.»

«Dur bakalım...»

«Düşün bir,» dedi cin, zevkten sarhoş olmuşçasına ileri geri sallanarak, «cennet gibi çayırlarımızdaki gece şenliklerimiz neon tüplerinden kıvnm kıvnm yayılan ışıklarla bezenecek. Uçan vagonlanmıza bağladığımız eşekanlannı çözer, yerlerine içten yanmalı motorlar bağlanz. Uyku zamam geldiğinde yapraklar üzerine kıvrılıp yatmayı bırakır, yumuşak şilteler imal eden fabrikalar kurarız. înan bana, yaşayacağız... Ötekiler ise beni kovdukları için toz toprak yiyecek.»

«Ama ben seninle gidemem,» dedi Prentiss. «Sorumluluklarım var. Karım ve çocuğum var. Bir insanı larvasından ayıramazsın, öyle değil mi?»

«Ben zabm değilim,» dedi cin. Gözlerini Prentiss'e çevirdi. «Ben bir cin ruhuna sahibim. Ama başka seçeneğim var mı? Enerjimi odaklaştırmak için bir insan beynine ihtiyacım var, yoksa hiçbir şey başaramam.

Her insanın beyni de uygun değil.»

«Neden?»

«Ulu Oberon! însan beyni ağaçtan ya da tahtadan yapılmış bir şey değildir. Yararlı olması için işbirliği yapması gerekir. İşbirliği yapabilmesi için de biz cinlerin kafalarının nasıl çalıştığını bilecek yetenekte olması gerekir. Örneğin senin beynini kullanabilirim, ama kannın beyni bir işe yaramaz. Benim kim olduğumu ve ne olduğumu anlaması yıllar alacaktır.»

«Adice bir hakaret bu,» dedi Prentiss. «Benim perilere inandığımı mı söylemek istiyorsun. Benim akılcı bir kişi olduğumu bilmeni isterim.»

«Öyle mi?» Kendimi sana ilk kez gösterdiğim zaman, düşler ve hallüsinasyonlarla ilgili birtakım belli belirsiz düşüncelerin vardı. Ama yine de benimle konuştun, beni kabullendin. Senin yerinde karın olsaydı, çığlık atıp isteri krizleri geçirirdi.»

Prentiss sustu. Verecek hiçbir yanıt bulamıyordu.

«Sorun burada,» dedi cin kederle. «Siz insanlar hemen hemen hepiniz, sizlerden ayrıldığımızdan beri bizleri unuttunuz. Beyinleriniz kurudu, yararsız bir hale geldi. Elbette senin larvaların küçük insanlar hakkındaki masallarına inanıyorlar, ama beyinleri gelişmemiş durumda ve yalnızca basit işlemleri yapabilecek düzeyde. Olgunlaştıkları zaman inançlarını yitirirler. İçtenlikle söylüyorum, eğer siz fantezi yazarları olmasaydınız ne yapardım bilemiyorum.»

«Biz fantezi yazarlarıyla ne demek istiyorsun?»

«Sizler böcek folkloruna inanan bir avuç yetişkin insansınız. En çok da sen inanıyorsun Prentiss. Yirmi yıldır fantezi yazıyorsun.»

«Sen delisin. Yazdığım şeylere inanmam ben.»

«İnanmak zorundasın. Başka türlü yapamazsın. Demek istediğim, yazı yazarken konuyu ciddiye alıyorsun. Bir süre sonra beynin yararlı bir hale geliyor. .. Ama tartışmaya ne gerek var? Seni kullandım.

Ampulün yandığını gördün. Onun için benimle gelmen gerektiğini anlamalısın.»

«Ama gelmeyeceğim. İstemesem de beni götürebilir misin?»

«Götürebilirim, ama böyle davranırsam sana zarar veririm. Bunu istemem. Şöyle dediğimizi varsayalım. Eğer gelmeyi kabul etmezsen, karının vücudundan yüksek voltajlı bir elektrik akımı geçirebilirim, Pek hoş bir şey değil bu, ama anladığım kadarıyla kendi halkınız devlet düşmanlarını böyle öldürüyor. Tabii kimseye karşı zalim görünmek istemem; bir insana bile.»

Prentiss göğsündeki kılların terden ıslandığını hissetti.

«Dur biraz,» dedi. «Böyle bir şey yapma. Biraz konuşalım.»

Cin, zar gibi kanatlarını çırptı ve onları tekrar yerine soktu.

«Konuş, konuş, konuş... Bıktım artık konuşmaktan. Herhalde evde süt vardır. Pek düşünceli bir ev sahibi değilsin sen.»

Prentiss aklına gelen düşünceyi elinden geldiğince beyninin derinliklerine gömmeğe çalıştı. «Sütten daha iyi bir şey var,» dedi. «Hemen gidip getireyim.»

«Olduğun yerde kal. Kannı çağır. O getirir.»

«Ama onun seni görmesini istemiyorum. Çok korkacak.»

«Endişelenmene gerek yok,» dedi cin. «Onu öyle idare edeceğim ki hiç rahatsız olmayacak.»

Prentiss kolunu kaldırdı.

«Bana yapacağın herhangi bir saldın, benim karına göndereceğim elektrik şokunun yanında çok yavaş kalacak,» dedi cin.

Prentiss'in kolu aşağı düştü. Çalışma odasının kapısına doğru yürüdü.

«Blanche!» diye merdivenlerden aşağı seslendi.

Blanche oturma odasında oturuyordu, koltuğa gömülmüştü. Gözleri açıktı, ama uyuyor gibi bir hali vardı.

Prentiss cine döndü. «Karım iyi değil galiba.»

«Yalnızca uyuşmuş bir halde. Seni duyacaktır. Ne yapması gerektiğini söyle ona.»

«Blanche!» diye yeniden seslendi Prentiss. «Eg-gong'la[3] bir kokteyl bardağı getirir misin?»

Hareket etmiş olmaktan başka bir canlılık belirtisi görünmedi karısında. Blanche ayağa kalktı ve gözden kayboldu.

«O da ne?» diye sordu cin.

«Süt, şeker ve yumurtanın birlikte çırpılmasıyla yapılmış leziz bir karışımdır. Sade süt bunun yanında hiç kalır.»

Blanche bardakla içeri girdi. Yüzü ifadesizdi. Gözleri cine doğru çevrildi, ama onu fark ettiğini gösteren herhangibir pırıltı belirmedi bakışlarında.

«İşte Jan,» dedi ve pencerenin kenarındaki eski, deri kaplı koltuğa oturdu. Elleri, ölgün bir halde kucağına düştü.

Prentiss huzursuzca bir an izledi karışım. «Onu burada mı tutacaksın?»

«Denetlemesi böyle daha kolay... Evet, bana yumurtalı süt ikram etmeyecek misin?»

«Ah, tabii. Buyur!»

Koyu beyaz sıvıyı kokteyl bardağına boşalttı. New York Fantezi Birliği'ndeki dostları için iki gece önce beş şişe hazırlamıştı. İyice çırpmıştı

karışımı, çünkü fantezi yazarları böylesini severdi.

Cinin antenleri şiddetli bir şekilde sarsıldı.

«Harika bir kokusu var,» diye mırıldandı.

Küçücük elleriyle bardağa sıkı sıkı sarıldı ve kafasına dikti. Bardağı yanladığında masaya bıraktı ve derin bir soluk aldı. «Halkım için ne büyük bir kayıp! Büyük bir buluş bu. Tarih kitaplarımızın anlattığına göre, eskiden bazı talihli cinler yeni doğmuş bebeklerin yerini alıp sütü taze taze içerlermiş. Acaba bu cinler bile böylesi lezzetli bir şeyi tatmışlar mıdır-dersin?»

Prentiss mesleki bir ilgiyle sordu. «Perilerin bebekleri çalıp onların yerine geçmesi olayının ardında yatan fikir bu mu?»

«Tabii. Dişi insan-yaratıklar büyük bir armağandır. Onlardan neden yararlanmamak?» Blanche'ın soluk alıp verirken inip kalkan göğüslerine takıldı cinin gözleri.

«Devam et,» dedi Prentiss. «İstediğin kadar iç.»

Prentiss de Blanche'ı seyrediyor, cinin onun üzerindeki denetiminin kaybolmasını bekliyordu.

«Senin larva okuldan ne zaman gelecek?» diye sordu cin. «Ona ihtiyacım var.»

«Biraz sonra,» dedi Prentiss sinirli bir şekilde. Saatine baktı. Gerçekten de Küçük Jan on beş dakika kadar sonra, annesinin kendisine kek ve süt vermesi için çığlıklar atarak eve girecekti.

«Sen içmene bak,» dedi Prentiss telaşla.

Cin keyifle yudumladı. «Larva geldiği zaman sen gidebilirsin.»

«Gidebilir miyim?»

«Yalnızca kütüphaneye. Elektronik üzerine yazılmış kitapların vardır senin. Televizyon ve telefon gibi cihazların nasıl yapıldığının ayrıntıları gerekli bana. Tel döşemenin ve vakum tüpleri yapmanın temellerini öğrenmeliyim. Ayrıntılar, Prentiss, ayrıntılar! önümüzde bizi bekleyen müthiş işler var. Petrol çıkartmak, rafine etmek, motor inşa etmek, bilimsel tarım yapmak gibi. Yeni bir Avalonya kuracağız biz; sen ve ben... Teknolojik bir Avalonya. Bilimsel bir peri ülkesi. Yepyeni bir dünya yaratacağız.»

«Müthiş!» dedi Prentiss. «Hey, bana bak, içmeyi ihmal etme!»

«Görüyorsun, fikirlerim seni coşturdu,» dedi cin.

«Karşılığım da alacaksın. Bir düzine dişi insan-yara-tığın olacak.»

Prentiss elinde olmadan Blanche’e baktı. Söylenen sözleri duymuş gibi bir hali yoktu, ama kim bilir? «Dişi insan-yara... yani kadına ihtiyacım olmaz.» dedi.

«Haydi canım sende,» dedi cin. «Dürüst ol. Siz er-kek-yaratıklar bizim masallarımızda şehvet düşkünü, hayvansı yaratıklar olarak bilinirsiniz. Anneler kuşaklar boyu çocukları erkek insan-yaratıklarla korkuttular... Hey gidi çocukluk!» Bardağını havaya kaldırdı ve, «Çocukluğuma içiyorum,» diyerek kafasına dikti.

«îçmeye devam,» dedi Prentiss, «devam.»

Dediği gibi yaptı cin. «Bir sürü çocuğum olacak,» dedi. «Dişi koleptrolann en iyisini seçip soyumu sürdüreceğim. Mutasyona devam edeceğim. Şimdilik benim özelliklerime sahip tek kişiyim ben. Ama bir düzine ya da elli çocuğum olduğu zaman onlan çiftleştireceğim ve bir süpercin ırkı yaratacağım. Bir elektro- hık- elektronik harikası ve sonsuz bir gelecek... Biraz daha içebilseydim!»

Kapı birdenbire gürültüyle açıldı ve bir çocuk haykırdı. «Anne! Hey anne!»

Cinin petek gözleri biraz bulanmıştı. «O zaman insan-yaratıkları alt etmeye başlayacağız. Şimdilik pek az kişi inanıyor buna. Geri kalanlara-hık. biz öğreteceğiz. Eski günlerdeki gibi olacak, ama çok daha güçlü bir cinler birliği.»

Küçük Jan’m sesi yaklaşmış ve sabırsızlaşmıştı. «Hey anne, neredesin?»

Prentiss gerginlikten gözlerinin fırladığım hissetti. Blanche kaskatı oturuyordu. Cinin konuşması yoğunlaşmış, dengesi azalmıştı. Prentiss tehlikeye atılacaksa, bunu şimdi yapmalıydı.

«Yerine otur,» dedi cin sertçe. «Aptallaşmaya başladın. Bu işi planladığından beri sütte alkol olduğunu biliyordum. Siz insan-yaratıklar çok düzenbazsınız.

Biz cinlerin sizlere_ dair pek çok atasözümüz var. Neyse ki alkol bizi pek etkilemez. Ama eğer içine biraz bal karıştırılmış kedinanesi koysaydm... Ah, işte larvan geldi. Nasılsın küçük insan-yaratık?»

Küçük Jan kapının ağzında dururken, cin, elinde içki kadehiyle oturuyordu. Küçük Jan’m on yaşındaki yüzü kirden kararmış, saçları birbirine karışmıştı. Gri gözlerinde şaşkın bir bakış vardı. Örselenmiş ders kitapları elindeki kayışın ucundan sarkıyordu.

«Anneme ne oldu baba?» diye sordu. «Hem... hem bu kim?»

«Kitaplığa koş,» dedi cin Prentiss’e. Kaybedecek zamanımız yok. İhtiyacım olan kitapları biliyorsun.» Yaratığın başlar gibi olan sarhoşluğu kaybolmuş, Prentiss’in morali bozulmuştu. Yaratık kendisiyle oynuyordu. '

Gitmek üzere ayağa kalktı Prentiss.

«İnsanca, sinsice bir şey yapmak yok,» dedi cin. «Karm hâlâ rehinedir. Oğlanın beynini kullanarak onu öldürebilirim, çünkü onun beyni bu iş için son derece uygun. Yine de böyle bir şey yapmak istemem. Cinler Ahlâk Cemiyeti’nin bir üyesiyim ben memelilere karşı nazik davranılmasını savunurum. O yüzden, söylediklerimi yerine getirdiğin takdirde soylu ilkelerime güvenebilirsin.»

Prentiss’in içinden yaratığı boğmak geldi. Sendeleyerek kapıya ilerledi.

«Baba baksana konuşuyor!» diye bağırdı Küçük Jan. «Annemi öldüreceğini söylüyor. Hey, gitmesene!»

Cinin, «Bana dik dik bakma ufaklık,» dediğini duyduğu zaman Prentiss çoktan odadan çıkmıştı. «Dediklerimi yaparsan annene zarar vermem. Ben bir cinim, bir peri. Perinin ne olduğunu biliyorsun tabii ki.»

Küçük Jan’m şiddetle artan tiz çığlığını ve Blan-che’in onu izleyen sürekli bağırtılarını duyduğu zaman Prentiss ön kapıdaydı.

Prentiss’i evden dışarı çeken güçlü ama göze görünmeyen elastik iplik koptu. Prentiss yere düştü, sonra kendini toparlayarak merdivenlerden yukarı fırladı.

Yeniden capcanlı bir yaşama kavuşmuş olan Blanche, bir köşeye sığınmış, ağlamakta olan Küçük Jan’a sarılmıştı.

Masadaki vıcık vıcık bir maddenin üzerinde, siyah, kabuk gibi bir cisim duruyor, altından renksiz bir sıvı sızıyordu.

Küçük Jan isterik bir halde hıçkırıyordu: «Ona vurdum. Ders kitaplarımla vurdum. Anneme kötülük edecekti.»

Aradan bir saat geçti ve Prentiss, Avalonya'dan gelen yaratığın ardından kalan boşluğa normal bir yaşamın aktığını hissetti. Cin, evin arkasındaki çöp fırınında çoktan kül haline gelmişti ve bir zamanlar var olduğunun biricik işareti masanın dibinde duran ıslak lekeydi.

Blanche'ın benzi hâlâ solgundu. Fısıldayarak ko nuşuyorlardı.

«Küçük Jan nasıl?» diye sordu Prentiss.

«Televizyon seyrediyor.»-

«îyi mi?»

«Ah, çok iyi. Ama herhalde birkaç hafta geceleri karabasan görecek.»

«Biliyorum. Kafamdan silip atmayacak olursam ben de öyle. Sanırım bir daha böyle bir şey olmaz.»

«Ne korkunç dakikalar yaşadığımı imkânı yok anlatamam. Yaratığın söylediği her sözü duyabiliyordum; aşağıda, oturma odasmdayken bile.»

«Telepati,» dedi Prentiss.

«Ama kıpırdamam olanaksızdı. Ancak sen odadan çıktıktan sonra birazcık kıpırdamaya başlayabildim. Bağırmaya çalıştım, ama sadece inilti çıktı ağzımdan.

Ama Küçük Jan yaratığı ezince serbest kaldım. Nasıl oldu bu anlamıyorum.»

Tatlı bir hüzün duydu Prentiss. «Sanırım ben anladım. Ben yaratığın denetimi altındaydım, çünkü onun varoluşunun gerçekliğini kabullenmiştim. O da benim aracılığımla seni denetledi. Odadan ayrıldığım zaman, uzaklık dolayısıyla benim beynimi ruhsal bir mercek olarak kullanmak güçleşti ve sen de hareket etmeye başlayabildin, ön kapıya vardığım sırada, cin, benim beynimden Küçük Jan'ın beynine geçme zamanının geldiğini düşündü. Ama böylece yanlışlık yaptı.»

«Ne bakımdan?» diye sordu Blanche.

«Bütün çocukların perilere inandığını düşünüyordu, ama yanılıyordu. Günümüz Amerikasında çocuklar perilere inanmıyorlar. Onlardan söz edildiğini bile duymuyorlar. Tom Corbett'e, Hopalong Cassidy'ye, Dick Tracy'ye, Howdy Doody'ye, Süpermen'e ve daha birçok başka şeye inanıyorlar, ama perilere değil.

«Cin, resimli kitapların ve televizyonun neden olduğu kültürel değişikliği kavrayamadı ve Küçük Jan' ın beynini ele geçirmek istediği zaman bunu başaramadı. Ruhsal dengesini yeniden toparlamaya fırsat bulamadan da Küçük Jan tepesine indi, çünkü sana kötülük yapacağını sandı.

«Her zaman söylediğim gibi, Blanche. Eski efsanevi folk motifleri yalnızca modem fantezi dergilerinde yaşamaktadır ve modem fanteziler de yetişkinler içindir. Sonunda anladın mı düşüncemi?»

«Evet sevgilim,» dedi Blanche, boynunu bükerek.

Prentiss ellerini cebine soktu ve hafifçe sırıttı. «Biliyor musun Blanche, Walt Rae'yi bir daha görüşümde sanırım neler yazdığımı çıtlatacağım. Galiba komşuların bunu öğrenmelerinin zamanı geldi.»

Küçük Jan, elinde tereyağlı koca bir dilim ekmekle, geçmişteki anıyı araştırmak istercesine babasının çalışma odasına girdi. Bir süredir babası sürekli sırtım okşuyor, annesi de eline koca koca pastalar ve kekler tutuşturuyordu, ama Küçük Jan bu davranışların nedenini unutmaya başlamıştı. Masanın üzerinde bir ara konuşabilen bir yaratık vardı...

Her şey o kadar çabuk olup bitmişti ki, kafasının içinde birbirine karışmıştı.

Omuzlarını silkti ve ikindi güneşinin ışığında, babasının yazı makinesinde tamamlamadan bıraktığı yazılı kâğıtla masanın üzerinde duran tomara baktı.

Bir süre okudu, sonra dudaklarını büzerek, «Amma saçmalık,» dedi. «Yine cinler, periler. Bir sürü çocuk masalı!» Ve odadan çıkıp gitti.

\

SULAK BİR YER

Bundan böyle asla uzay yolculukları yapamayacağız. Dahası, dünya dışı hiçbir yaratık yeryüzüne konmayacak; hiç değilse bundan sonra.

Karamsar filan değilim. Doğrusunu isterseniz, uzay yolculukları yapmak olanaklıdır; dünya dışı yaratıklar da dünyaya gelmişlerdir. Bunu biliyorum. Uzay gemileri milyonlarca dünya arasında gezip durmakta; ama bizler onlara katılamayacağız. Bunu da biliyorum. Bütün bunların nedeni saçma bir yanlışlık.

Bakın açıklayayım.

Aslında Bart Cameron'un hatasıydı bu. Bart Cameron'u tanımanız gerek. Idaho'nun Twin Gulch ka sabasında şeriftir kendisi. Ben de onun yardımcısı-yım. Bart Cameron sinirli bir adamdır, özellikle gelir vergisi ödeme zamanlarında. Çünkü şerifliğinin yanı sıra bir süpermarketin sahibidir, bir koyun çiftliğinde hissesi vardır, eski bir malul asker olarak (dizi sakattır) aylık alır. Bu durum doğallıkla onun vergi işlerini karıştırır.

Aslında vergi işleri için bir muhasebeci tutsa hiç de fena olmaz, ama o beyannameleri kendisi doldurmakta ısrar eder ve bu yüzden de sinirli bir insan olup çıkar. Nisanın 14'üne doğru yanına yaklaşılmaz.

O yüzden, uçan dairenin 14 Nisan 1956'da dünyaya inmesi çok kötü oldu.

Uçan dairenin yere konduğunu gördüm. Şerifin bürosunda, iskemlemin arkasını duvara dayamış oturuyor, pencereden yıldızlan seyrediyordum. Ye» rimden kalkıp da elime bir dergi alamayacak kadar tembelleşmiş hissediyordum kendimi. Gidip yatsam mı, yoksa önündeki rakamlan yüz yirmi yedinci keredir gözden geçirmekte olan Cameron'un savurduğu küfürleri dinlemeye devam etsem mi, bilemiyordum.

Önce bir kayan yıldıza benziyordu. Ama ışığı daha sonra bir roketin egzos gazı gibi genişleyip iki parçaya aynldı ve cisim hiç ses çıkarmadan yavaşça yere indi. Dalından düşen kuru bir yaprak herhalde çok daha fazla ses yapardı. İçinden iki adam çıktı.

Ne bir şey söyleyebildim, ne de bir şey yapabildim. Gözlerimi kırpıştırmak bile olanaksızdı. Donmuş bir halde yerimde oturup kaldım.

Cameron mu? Başını bile kaldırmadı o.

Kapı vuruldu, kilitli olmadığından açıldı ve uçan daireden çıkan iki adam içeri girdi. Uçan dairenin yere indiğini görmemiş olsaydım, adamların bizim kasaba halkından olduklarını düşünürdüm. Koyu gri takım elbiseyle beyaz gömlek giymişler ve kestane-rengi kravat takmışlardı. Siyah ayakkabıları vardı. Esmer tenli, siyah dalgalı saçlı ve kahverengi gözlüydüler. Bakışları ciddiydi. Birbirlerine çok benziyorlardı.

Tanrım! Korkmuştum.

Ama Cameron, kapı açıldığı zaman şöyle bir ba şmı kaldırdı ve suratını astı. Bana kalırsa, Tvvin Gulch'da böylesi giysiler gördüğü için kahkahalarla gülmesi gerekirdi, ama vergi beyannamesine öylesine dalmıştı ki, gülümsemedi bile.

«Sizler için ne yapabilirim hemşerilerim?» diyet sordu ve elini masanın üzerindeki kâğıtlara vurdu. Besbelli fazla vakti yoktu.

Adamlardan biri öne doğru çıktı. «Uzun süredir sizleri gözlüyoruz,, dedi. Her bir sözcüğü özenle telaffuz etmişti.

«Bizi mi?» diye sordu Cameron. «Benim yalnızca bir karım var. Ne yaptı ki?»

Takım elbise giymiş olan adam, «îlk temaslarımız için bu bölgeyi seçtik,» dedi, «çünkü tenha ve sakin bir yer burası. Buranın lideri olduğunuzu da biliyoruz.»

«Ben şerifim,» dedi Cameron, «demek istediğiniz buysa. Derdiniz ne?»

«Sizin giysilerinize, hatta görünüşünüze bürünmek için özellikle dikkat ettik.»

«Benim giyiniş biçimime mi?» Buna ilk kez dikkat etmiş olmalıydı Cameron.

«Üst tabaka halkınızın giyiniş biçimine. Aynca dilinizi de öğrendik.»

Cameron'un gözlerinin nasıl parladığını görmeliydiniz. «Sizler yabancı mısınız?» diye sordu. Cameron'un yabancılarla fazla ilişkisi olmamıştı. Askerlik dışında pek fazla yabancıyla da karşılaşmamıştı. Ama genel olarak herkese iyi davranmaya çalışırdı.

Uçan daireden gelen adam, «Evet, yabancıyız,» dedi. «Sizin halkınızın Venüs adını verdiği sulak yerden geliyoruz.»

(Gözlerimi kapayabilmek için gücümü toplamaya çalışıyordum, ama böyle yaparak hiçbir sonuç elde edemedim. Uçan daireyi görmüştüm. Yere konduğunu izlemiştim. Buna inanmak zorundaydım. Bu adamlar -ya da her neyseler. Venüs'ten gelmişlerdi.)

Ama Cameron gözlerini kırpmadı bile. «Pekâlâ,» dedi. «Burası Amerika Birleşik Devletleri. Irk, renk, ya da ulus farkı gözetmeksizin burada hepimiz eşit haklara sahibiz. Emrinizdeyim. Sizin için ne yapabilirim?»

«Amerika'nın önemli adamlarını buraya çağırmak için gerekli işlemleri yapabilirsiniz. Halkınızın bizim büyük kuruluşumuza katılmasını sağlayacak görüşmeleri yapmak üzere...»

Cameron yavaşça kızarmaya başladı. «Halkımız sizin kuruluşunuza mı katılacak? Biz zaten Birleşik Devletler'in üyesiyiz. Ayrıca başka pek çok derneğin. Sayısını tanrı bilir. Ve sanırım benden Başkan'ı buraya çağırmamı istiyorsunuz. Hemen şimdi. Twin Gulch'a. Demek acele bir haber göndermeliyim, ha!» Yüzümde bir gülümseme görmek istercesine bana baktı. Ama sanki birisi altımdaki iskemleyi çekmiş de yere düşmüşüm gibi bir ifade vardı yüzümde.

«Ne kadar çabuk olursa o kadar memnun oluruz,» dedi uçan daireden gelen adam.

«Kongre'yi de çağırmamı ister misiniz?»

«Yardımı olacaksa çağırın şerif.»

Bunun üzerine Cameron gerçekten çileden çıktı. Yumruğunu gelir vergisi beyannamesinin üzerine indirerek, «Sizler bana yardımcı olmuyorsunuz,»

diye bağırdı. «Haddini bilmeyen kişilerin şakalarıyla uğraşacak vaktim yok, özellikle yabancılarla. Buradan defolup gitmeyecek olursanız asayişi bozmaktan ötürü asla salıverilmemek üzere içeri tıkarım sizi.»

Gitmemizi mi istiyorsunuz?» diye sordu Venüs' ten gelen adam.

«Derhal! Nereden geldiyseniz defolup gidin oraya ve bir daha da gelmeyin. Etrafımda ne sizi ne de bir başkasını görmek istiyorum.»

Adamlar bakıştılar.

Şimdiye kadar konuşmayı sürdürmüş olanı, «Görüyorum ki gitmemizi şiddetle arzu ediyorsunuz,» dedi. «Bizler hiç kimseyi bize ya da kuruluşumuza katılmaya zorlamayı sevmeyz. Sizlerin özel yaşantınıza saygımız var. Bir daha gelmeyeceğiz. Dünyanızın çevresine bir uyan işareti koyacağız, kimse sizi rahatsız etmeyecek. Kimse de dünyanızdan ayrılmayacak.»

«Bayım,» dedi Cameron, «bu iş canımı sıkmaya başladı. Üçe kadar sayıyorum...»

Adamlar çekip gittiler. Dediklerini yapacaklarından emindim. Söyledikleri her şeyi dinlemiştim. Cameron ise dinlememişti, çünkü gelir vergisini düşünmekle meşguldü. Sanki kafalarının içini okumuştum. Ne demek istediğimi anlıyor- musunuz? Yeryüzünün çevresine bir çit örüleceğini biliyordum. Ne bizler dışarı çıkabilecektik, ne de başkaları içeri girecekti. Biliyordum bunu.

Adamlar gittikten sonra sesimi toparlayabilmiştim (Ne yazık ki çok geçti artık). «Tanrı aşkına Cameron!» diye haykırdım. «Uzaydan gelmişti onlar. Neden kovdun adamları?»

«Uzaydan mı!» diyerek şaşkın şaşkın baktı Cameron.

«Gözlerinle gör!» diyerek feryat ettim. Nasıl başardım bilmiyorum, ama benden on iki kilo ağır olmasına rağmen gömleğinin yakasından tutup pencerenin önüne sürükledim onu. Gömleğinin bütün düğmeleri koptu.

Öyle şaşırmıştı ki karşı koyamadı. Benim canıma okuyacak kadar kendini toparladığı zamansa dışar-da neler olup bittiğini gördü ve soluğu kesildi.

Uçan daire orada duruyordu; kocaman, yusyuvarlak, pırıl pınl, güçlü... Ve iki adam uçan dairenin içine giriyordu. Sonra, kalkıp gitti araç. Tüy gibi kolayca havalandı, bir tarafı kıpkırmızı bir portakal gibi parlıyordu. Yeniden

bir kayan yıldız gibi görü-nünceye kadar parlaklığı giderek arttı, sonra yavaş yavaş soluklaştı.

«Neden kovdun onları şerif?» diye sordum. «Başkam görmek zorundaydılar. Artık hiç gelmeyecekler.»

«Yabancı olduklannı sandım,» dedi Cameron. «Bizim dilimizi öğrenmek zorunda kaldıklarını söylemişlerdi. Konuşmaları da çok komikti.»

«Ah, tabii. Yabancıydılar.»

«Yabancı olduklarını söylemişlerdi ve İtalyan'a benziyorlardı. İtalyan olduklarım sandım.»

«Nasıl İtalyan olabilirler? Venüs gezegeninden geldiklerini söylediler. Kulaklarımla duydum.»

«Venüs gezegeni mi?» Cameron'un gözleri bir tuhaf oldu.

«öyle dediler. Sulu bir yerden gelmişlerdi. Biliyorsun Venüs'te bol su vardır.»

Ama bakın, ortada bir yanlışlık vardı, gülünç bir yanlışlık, herkesin yapabileceği türden bir yanlışlık. Ne var ki, yeryüzündekiler artık uzay yolculukları yapamayacaklar, aya bile gidemeyecekler. Venüslü-ler de bizi ziyaret etmeyecek. Şu aptal Cameron'la gelir vergisi yüzünden.

«Venüs mü!» diye fısıldadı Cameron. «Sulu bir yerden geldiklerini söyledikleri zaman Venedik'ten[4] geldiklerini sanmıştım!»

ISSIZ GEZEGENDEKİ EV

Clarence Rimbro'nun, ıssız bir gezegendeki tek bir evde yaşamaya, Yeryüzü'ndeki diğer trilyonlarca insan gibi, hiçbir itirazı yoktu.

Biri çıkıp da olası birtakım itirazları bulunup bulunmadığına dair kendisini sorguya çekecek olsa, kuşkusuz adamın suratına boş boş bakardı. Evi, Yer-yüzü'nde bulunabilecek doğru dürüst bir evden hem çok daha geniş, hem de çok daha modemdi. Havasını ve suyunu bağımsızca kendisi sağlıyordu; dondurucu odalarında bol yiyecek bulunmaktaydı. Üzerine bir kuvvet alanıyla yerleştirildiği yaşamsız gezegenden tecrit edilmişti, ama odaları 2 dönümlük bir çiftliğin (tabii ki camlarla örtülmüştü çiftlik) üzerine inşa edilmişti. Gezegenin besleyici güneş ışığı altında, insanın zevkini okşayan çiçeklerle, sağlığa yararlı sebzeler yetişiyordu. Birkaç tavuk bile vardı. Bütün bunlar öğleden sonraları Bayan Rimbro'nun oyalanmasını, iki küçük Rimbro'nun da evde sıkıldıkları zaman oyun oynamalarını sağlıyordu.

Dahası, Yeryüzü'ne gitmeyi, insanlarla birlikte olmayı, açık havada dolaşıp serin sularda yüzmeyi arzu ettiğiniz zaman, evin ön kapısından dışarı çıkmak yeterliydi.

Öyleyse sorun neydi?

Aynca, düşünün ki, Rimbro'nun evinin bulunduğu yaşamsız gezegende, ara sıra esen rüzgârlarla, yağan yağmurların tek düze sesleri dışında, tam bir sessizlik hüküm sürmekteydi. İnsan burada mutlak özgürlüğü ve iki yüz milyon mil karelik bir gezegene tek başına sahip olma duygusunu derinden hissediyordu.

Clarence Rimbro, bütün bunları, kendine özgü serinkanlı tavrıyla takdir ediyordu. Hesap uzmanıydı kendisi; en gelişmiş bilgisayarları kullanmakta ustaydı; tavırlarında ve giyiminde titizdi; ince ve bakımlı bıyıklarının altından gülümsediği pek görülmezdi; değerinin bilincindeydi. Arabasıyla

işinden evine dönerken geçici oturma yeri olan Yeryüzü bölgesinden geçerdi, ama şöyle bir durup bakmazdı bile.

Aslında, gerek iş, gerekse zihinsel bozukluklar nedeniyle Yeryüzü'nde yaşamak zorunda olan kişiler vardı. Onlar için ne kötü bir durumdu bu! Her şeyin ötesinde, Yeryüzü toprağı, bir trilyon insan için gerekli mineralleri ve gıdayı sağlamak zorundaydı (elli yıl içinde nüfus iki trilyon olacaktı). Uzay ise herkesçe aranılan bir yerdi. Yeryüzü'ndeki evler uzaydaki evlerden daha büyük olamazdı; buradaki evlerde yaşayan kişiler kendilerini bu gerçeğe alıştırmak zorundaydılar.

Evine gelmek bile başlı başına bir mutluluktu Clarence Rimbro için. Kendisine tahsis edilmiş olan ışınlama kulübesine girerdi (Bütün kulübeler gibi bodur bir sütuna benzerdi bu). Kulübeyi kullanmak için bekleyen başkaları da bulunurdu. Hattın başına varıncaya kadar elbette daha da kalabahklaşırdı kulübenin bulunduğu yer. Sohbeti bol olurdu buranın.

«Gezegeniniz nasıl efendim?». «Ya sizinki?». Her zaman yapılan küçük konuşmalardı bunlar. Kimi zaman içlerinden birinin başı dertte olurdu. Ya Makinede bir hasar olur, ya da iklim değişiklikleri dolayısıyla, gezegendeki koşullar ciddî bir şekilde kötülerdi. Hoş, böyle şeyler pek sık görülmezdi ya.

Ne var ki, bu şekilde vakit geçirirlerdi. Sonunda

Rimbro hattın başına varırdı. Anahtarım deliğe sokar, gerekli düğmelere basar, yeni bir olasılık modeline ışmlanırdi; kendi kişisel olasılık modelin©; evlenip de üretici bir vatandaş durumuna geldiği zaman kendisine tahsis edilen olasılık modeline; daha önce hiçbir yaşamın var olmadığı bir olasılık modeline. Ve bu yaşamsız gezegene ışınlandığı zaman, evine adım atmış olurdu.

Hepsi buydu işte.

Bir başka olasılıkta bulunmayı hiç düşünmemişti. Neden düşünsündü? Sonsuz sayıda olası dünya bulunmaktaydı. Her biri kendi konumunda, kendi olasılık modelindeydi. Hesaplamalara göre Yeryüzü gibi bir gezegende yaşamın gelişmesi olasılığı yüzde elli olduğundan, olası dünyalardan yarısında yaşam varken (bu dünyaların sayısı da sonsuzdu, çünkü sonsuzun yansı yine sonsuz ederdi), diğer yarısında (bunlann sayısı da sonsuzdu) yoktu. Üç yüz milyar dünya üzerinde üç yüz milyar aile yaşamaktaydı; hepsi de kendi güzel evlerinde, bu olasılıktaki güneşlerinden

enerji alarak, huzur içinde yaşıyorlardı. Bu şekilde dolan dünyalann sayısı her geçen gün bir milyon artıyordu.

Bir gün, Rimbro evine döndüğünde, Sandra (karısı) «Garip bir gürültü var,» dedi.

Kaşlan çatılan Rimbro, yaklaşarak karısına baktı. Ellerindeki titreme ve dudaklanndaki solgunluk dışında kansı normal görünüyordu.

Paltosunu, sabırsızca bekleyen hizmetçi robota doğru tutan Rimbro, «Gürültü mü? Ne gürültüsü?» diye sordu. «Ben hiçbir şey duymuyorum.»

«Şimdi kesildi,» dedi Sandra. «Aslında, derinden gelen bir çekiş vuruşu ya da gümbürtü gibi bir şeydi. Bir süre duyuluyor, sonra kesiliyor. Sonra tekrar duyulup kesiliyor ve böyle sürüp gidiyor. Hiç böyle şey duymadım.»

Rimbro paltosunu verdi. «Ama bü olanaksız bir şey.»

«Duydum diyorum sana!»

«Makineyi gözden geçireyim,» diye mırıldandı Rimbro. «Bir yeri bozulmuş olabilir.»

Uzman gözlerinin görebildiği hiçbir bozukluk yoktu; omuzlarım silkerek yemeğini yemeye gitti. Etraflarında dönüp dolaşarak ev işlerini gören robotların seslerini dinledi; özellikle bulaşık yıkayanını. Sonra dudaklarını büzerek, «Belki hizmetçi robotlardan biri bozulmuştur,» dedi, «gidip bir bakayım.»

«Öyle bir ses değildi, Clarence.»

Bu sorun üzerine daha fazla kafa yormadan yatmaya gitti Rimbro ama karısının omuzlarını sarsmasıyla uyandı. Eli otomatik olarak duyarlan aydınlatan düğmeye gitti. «Ne oluyor? Saat kaç?»

Sandra başını salladı. «Dinle!»

Ulu Tannm, diye düşündü Rimbro. Gerçekten bir gürültü vardı. Belirgin bir çekiç sesi. Bir başlıyor, bir kesiliyordu.

«Deprem mi?» diye fısıldadı Rimbro. Depremler de olurdu kuşkusuz, ama bunun için başlangıçta bozuk arazilerden uzakta yerleşmeye dikkat ederlerdi.

«Sabahtan akşama kadar deprem mi oluyor yani?» diye sordu Sandra öfkeyle. «Sanınm başka bir şey. Sanınm gezegende birileri var. Gezegenimizde bizden başka kişiler var.»

Rimbro en mantıklı şeyi yaptı. Sabah olunca, karısını ve çocuklannı kaynanasının evine götürdü. İşinden bir günlük izin aldı, doğruca bölgenin Mesken Bürosu’na gitti.

Mesken Bürosu’nda çalışan Bili Ching, kısa boylu, şen şakrak bir adamdı. Atalarının Moğol olmasıyla övünürdü. Olasılık modellerinin insanlığın tüm sorunlarını çözdüğünü düşünürdü. Yine Mesken Bürosu’nda çalışmakta olan Alec Mishnoff ise, olasılık modellerinin, insanlığın umutsuzca içine düştüğü bir bataklık olduğuna inanırdı. Arkeoloji konusunda uzmandı, çeşitli antik konulan incelemişti ve kafası hâlâ bu konularla doluydu. Gür kaşlanna karşın duyarlı bir kişi gibi görünürdü. Şimdiye dek hiç kimseye söylemeye cesaret edemediği düşünceleri onu arkeolojiden uzaklaştırıp mesken konusuna sürükle mişti.

«Malthus’un canı cehenneme!» demeye bayılırdı Ching. Adeta bir slogan haline gelmişti bu söz. «Malthus’un canı cehenneme. Artık aşın nüfus artışı diye bir sorunumuz olamaz. Ne kadar çoğalırsak çoğalalım, Homo sapiens’in sayısı sınırlı kalıyor; boş dünyaların sayısı ise sınırsız. Aynca, bir gezegene tek bir ev yerleştirmek zorunda değiliz. Yüz tane, bin tane, milyon tane yerleştirebiliriz. Bir sürü yer var ve her olasılık güneşinden de bol bol enerji geliyor.»

«Her gezegene birden fazla ev yerleştirmek mi?» diyerek suratını ekşitti Mishnoff.

Ching, onun ne demek istediğini gayet iyi biliyordu. Olasılık modelleri ilk kez kullanılmaya başlandığı zaman, bir gezegene tek başına sahip olmanın ilk yerleşenler için son derece büyük bir çekiciliği vardı. Herkesin içindeki soyluluk ve despotluk duygularını alevlendiriyordu bu durum. Cengiz Han’ m imparatorluğundan daha büyük topraklara sahip olan zavallı bir adam başka ne yapabilirdi? Şimdi, bir gezegene birkaç ev yerleştirmeye kalkışmak herkesi öfkelendirecekti.

Ching, omuzunu silkerek, «Pekâlâ,» dedi, «insanları psikolojik olarak hazırlamak gerekecek buna, öyleyse sorun ne? Çalışmayı başlatmak için ilk kez bunu yapacağız.»

«Ya yiyecek işi?» diye sordu Mishnoff.

«Biliyorsun diğer olasılık modellerine bitki yetiştirmek için ilaçlı sular yerleştiriyoruz. Mecbur kalsaydık topraklarını da işleyebilirdik.»

«Uzay giysileri giyip oksijen taşıyarak.»

«Bitkiler büyüyünceye kadar, oksijenin etkinliğini korumak içn karbondioksiti azaltabiliriz. Daha sonra bu işi bitkiler halleder.»

«Bir milyon yıl sonra.»

«Mishnoff, senin derdin eski devirlere ait çok fazla tarih kitabı okumandan kaynaklanıyor. Tam bir muhalifsin sen,» dedi Ching.

Ama Ching, sözleriyle arkadaşını daha fazla rahatsız edemeyecek kadar iyi huylu olduğundan, kitaplarını okumaya ve kaygılanmaya devam etti Mishnoff. Bölüm Başkanı’nm karşısına çıkacak cesareti toplayıp da, kendisini rahatsız eden şeyi dobra dobra söyleyebileceği günü kıvranarak bekliyordu.

Ama şimdi Bay Clarence Rimbro adında biri ter ve öfke içinde karşılarına dikilip, Büronun bu kısmına ulaşabilmesinin en değerli iki gününe mal olduğunu söylüyordu.

«Gezegenimde birileri var ve buna katlanamam,» diyerek sözlerini tamamladı Rimbro.

Hikâyeyi başından sonuna dek izleyen Ching, yatıştırıcı bir yaklaşımda bulunmaya çalıştı. «Bu tür gürültüler belki de birtakım doğal olayların sonucudur.»

«Ne biçim doğal olaylar?» diye sordu Rimbro. «Araştırma yapılmasını istiyorum. Eğer bu doğal bir olaysa, nasıl bir şey olduğunu bilmek istiyorum. Ben diyorum ki, gezegende birileri var. Orayı başkalarıyla paylaşmak için kira ödemiyorum ben!»

«Sakin olun Bay Rimbro. Dünyanızda ne zamandan beri oturuyorsunuz?»

«On beş buçuk yıldır.»

«Şimdiye dek herhangi bir yaşam belirtisiyle karşılaştınız mı?»

«Şimdi var. A-l sınıfından üretim kaydı bulunan bir vatandaş olarak, araştırma yapılmasını talep ediyorum.»

«Elbette araştıracağız efendim, ama her şeyin yolunda olduğu konusunda sizi temin etmek istiyoruz.

Olasılık modellerini ne derece titizlikle seçtiğimizi biliyor musunuz?»

«Ben bir hesap uzmanıyım, gayet iyi biliyorum,» diyerek lafı yapıştırdı Rimbro.

«öyleyse bilgisayarlarımızın bizi yanıltmayacağını da biliyorsunuzdur. Daha önce seçilmiş bir olasılığı asla yeniden seçmezler. Asla! Bilgisayarlarımız atmosferinde karbondioksit bulunan, bitkisel ve dolayısıyla hayvansal yaşama sahip olmayan dünyaları seçecek şekilde ayarlanmıştır. Çünkü bitkilerin geliştiği bir dünyada, atmosferdeki karbondioksit oksijene dönüşecektir. Anlıyor musunuz?»

«Hepsini çok iyi anlıyorum ve buraya da nutuk dinlemeye gelmedim,» dedi Rimbro. «Sizden araştırma yapmanızı istiyorum, başka bir şey değil. Dünyamı, kendi dünyamı başkalarıyla paylaştığımı düşünmek yüz kızartıcı bir şey. Buna katlanmayı ka-bullenemem.»

«Tabii efendim,» diyerek kekeledi Ching. Mish-noff'un alaycı bakışlarından kaçınmaya çalışıyordu. «Gece olmadan önce dünyanıza geliriz.»

Alet edevatı yüklenmiş, ışınlama yerine doğru yola çıkmışlardı.

«Sana bir şey sormak istiyorum,» dedi Mishnoff. «Neden her seferinde, 'Kaygılanmanıza hiç gerek yok efendim' diyerek kendini zahmete sokuyorsun? Sen ne dersen de, her zaman kaygılanıyorlar işte. Böyle söylemekle nereye varmak istiyorsun?»

«Bu sözü söylemek zorundayım,» dedi Ching sinirli bir halde. «Kaygılanmamaları gerek. Üzerinde canlıların bulunduğu bir karbondioksit gezegeni duydun mu hiç? Üstelik Rimbro etrafına söylentiler yayabilecek bir tip. Böylelerini iyi tanınm. Eğer cesaret bulacak olursa, çekip gittikten sonra, güneşinin nova haline dönüştüğünü söyleyecektir.»

«Böyle şeyler kimi zaman oluyor,» dedi Mishnoff.

«Öyle mi? Bir ev ve bir aile silinip yok oluyor demektir bu. Sen gerçekten bir muhalifsin. Eski za-mazılarda, şu senin çok sevdiğin eski zamanlarda, Çin'de ya da başka bir yerde sel baskını olduğu zaman binlerce insan ölürdü. Ve bir ya da iki milyar gibi son derece düşük bir dünya nüfusundan bu kadar insan yok olurdu.»

Mishnoff kekeledi. «Rimbro gezegeninde yaşam bulunmadığını nereden biliyorsun?»

«Atmosferi karbondioksitten oluşuyor.»

«Diyelim ki...» Ama yaran yoktu. Mishnoff istediğini söyleyemedi. Sözünü çevirip zar zor tamamladı. «Diyelim ki karbondioksit altında

gelişebilen bitkiler ve hayvanlar da vardır?»

«Şimdiye dek böyle bir şey gözlemlenmedi.»

«Eğer sonsuz sayıda dünya bulunuyorsa her şey olabilir.» Bu sözünü fısıltı halinde tamamladı Mishnoff. «Her şey olabilir.»

«Dodesilyonda bir olasılık bu,» diyerek omuzlarını silkti Ching.

Işınlama noktasına ulaştılar. Arabalannı taşımak için yük ışınlama mekanizmasını kullandılar ve önce Ching, sonra da Mishnoff, Rimbro'nun olasılık mode line girdiler.

«Güzel bir ev,» dedi Ching. «Çok güzel bir model. İnsanın zevkini okşuyor.»

«Bir şey duyuyor musun?» diye sordu Mishnoff.

«Hayır.»

Ching, bahçeye yürüdü. «Şuraya bak,» diye haykırdı. «Rhode Island kırmızıları.»

Mishnoff, camdan yapılmış dama bakarak onu izledi. Güneş, bir trilyon diğer dünyanın güneşlerine benziyordu.

Dalgın bir halde, «Henüz başlayan bitkisel bir yaşam bulunabilirdi,» dedi. «Karbondioksit konsantrasyonu azalmaya başlayabilirdi ve bilgisayar bunu fark edemezdi.»

«Hayvansal yaşamın başlaması için de milyonlarca yıl geçerdi. Denizlerden karalara çıkmak içinse milyonlarca yıl daha.»

«İlle de bu yolu izlemek zorunda değildir yaşam.»

Ching, kolunu arkadaşının omzuna koydu. «Arpacık kumrusu gibi düşünüyorsun. Bir gün imalarda bulunmaktan vazgeçip seni gerçekten rahatsız eden şeyin ne olduğunu bana açık açık söyleceksin. Biz de senin içini rahatlatacağız.»

Mishnoff, bıkkın bir halde suratını asarak omzunu saran koldan kurtulmaya çalıştı. Ching, her zaman tahammül edilemeyecek kadar hoşgörülüydü. «Psikoterapi yapmayalım,» diyerek konuşmaya başladı, sonra birdenbire susarak fısıltı halinde, «Dinle,» dedi.

Uzaklardan bir yerden bir çekiç sesi geliyordu.

Sismografı odanın ortasına yerleştirdiler ve aşağı doğru etki eden bir kuvvet alanı yarattılar. Aletin darbeleri kaydeden ibresini izlediler.

«Yüzeysel dalgalar,» dedi Mishnoff. «Son derece yapay. Yeraltından gelmiyor.»

«Öyleyse ne?» dedi Ching, neşesi kaçmış bir halde.

«Ne olduğunu ortaya çıkarsak iyi ederiz,» dedi Mishnoff. Yüzü korkudan simsiyah kesilmişti. «Bir başka noktada daha sismograf kurup darbelerin kaynağını saptayalım.»

«Derhal,» dedi Ching. «Ben bir sismograf alıp dışarı çıkıyorum. Sen burada kal.

«Hayır,» dedi Mishnoff, «ben dışan çıkacağım.»

Dehşet içindeydi Mishnoff, ama başka seçeneği yoktu. Eğer bu düşündüğü şeyse hazırlık olmalıydı. Böylece uyanları saptayabilirdi. Hiçbir şeyden kuşkulanmayan Ching'i dışan göndermek felaket olurdu. Ching'i uyarmaya çalışmanın bir yaran yoktu, çünkü kendisine asla inanmazdı.

Ama Mishnoff, cesur bir kişi olarak yaratılmadığından, uzay giysisini giyerken titriyordu. Yerel olarak yaratılan kuvvet alanını yok edip kaçışı kolaylaştırmak için devre kesici anahtan eliyle yokladı.

“Dışan çıkmak için özel bir nedenin var mı?» diye sordu Ching, karşısındakinin ürkek hareketlerine bakarak. «Ben dışarı çıkmayı istiyorum.»

«Tartışmayalım. Dışan ben çıkıyorum,» dedi Mishnoff. Ve ıssız bir dünyanın yaşamsız yüzeyine çıkmak üzere adımını attı; yaşamsız olduğu sanılan bir dünyaya...

Manzara Mishnoff'a yabancı değildi. Pek çok kez görmüştü; rüzgâr ve yağmurların aşındırdığı çıplak kayalar sel sulannın kenarlannda ufalanmış ve kum haline gelmişti; küçücük bir dere, yatağındaki kayaları döve döve çağlıyordu. Her şey kahverengi ve griydi; yeşilden eser yoktu. Hiçbir canlı sesi duyulmuyordu.

Güneş hep aynıydi; gece inince ortaya çıkan takımyıldızlarda da bir değişiklik yoktu.

Görünüşe ve mevsime karşın (Ekim ayıydı) bu dünyanın ölü atmosferindeki karbondioksitin sera etkisi dolayısıyla sıcaklık oldukça yüksekti.

Mishnoff, giysisinin içinden bütün bunlan açık seçik görüyordu. Eğer gürültünün merkez üssü yakındaysa, bunu saptamak için sismografı birkaç

mil uzağa yerleştirmek yeterli olacaktı. Yok eğer yakında değilse, bir hava motorsikleti getirmek zorunda kalacaklardı. Yine de önce daha az karmaşık olan durumu dikkate almalıydılar.

Mishnoff, yöntemli bir şekilde kayalık bir yamaca tırmanmaya başladı. Bir kez tepeye varınca, istediği noktayı seçebilirdi.

Oflaya puflaya ter içinde tepeye vardığı zaman belli bir nokta seçmek zorunda olmadığım gördü.

Yüreği öylesine güm güm atıyordu ki radyonun mikrofonuna söylediği kendi sözlerini zor duyuyordu. «Hey, Ching, bir inşaat yapılıyor.»

«Ne?» Yanıt kulaklarına dehşetli bir bağırtıyla geldi.

Bir yanlışlık yoktu. Zemini düzlüyorlardı. Maki-nalar çalışıyordu. Kayalar parçalanıyordu.

Mishnoff bağırarak, «Kayaları parçalıyorlar,» dedi. «Gürültünün nedeni bu.»

«Ama bu olanaksız,» diye karşılık verdi Ching. «Bilgisayar aym olasılık modelini iki kez seçmez. Olanaksız!»

«Anlamıyorsam...» diye başladı Mishnoff.

Ama Ching'in düşüncesini değiştirmeye niyeti yoktu. «Bekle orada Mishnoff. Ben de dışarı çıkıyorum.»

«Hayır, olmaz. Olduğun yerde kal,» diyerek korku içinde bağırdı Mishnoff. «Benimle radyo bağlantım kesme ve işaret verdiğim zaman kanatlarla Yer-yüzü'ne kaçmaya hazır ol.»

«Neden?» diye sordu Ching. «Baksana, neler olup bitiyor?»

«Henüz bilmiyorum,» dedi Mishnoff. «Anlayabilmem için bana fırsat ver.»

Şaşkınlık içinde, dişlerinin takırdadığını fark

etti.

Bilgisayara, olasılık modellerine ve çığ gibi artan nüfusun uzayda yaşamayı zorunlu hale getirmesine ağız dolusu küfürler savuran Mishnoff, sürünerek tepenin öbür yanına kaydı. Yerinden oynattığı taşlar tuhaf yankılar yaparak aşağılara yuvarlandı.

Kendisini karşılamak için bir adam geldi. Gaz geçirmeyen giysisi birtakım ayrıntılar açısından Mshnoff'un giysisinden farklıydı, ama besbelli

ki amaç aynıydi: Ciğerlere oksijen sağlamak.

Soluğu kesilerek mikrofona konuştu Mishnoff. «Hazır ot Ching. Bir adam geliyor. Bağlantıyı koru.» Mishnoff, yüreğinin daha hızlı çarptığım ama ciğerlerinin daha az görev yaptığını hissetti.

İki adam birbirlerine bakıyorlardı, öbür adam sarışındı, kemikli yüzündeki şaşkınlık ifadesi yapmacık olamayacak kadar büyüktü.

Kaba bir sesle, «Wer sind Sie? Was machen Sie hier?»[5] dedi.

Mishnoff, yıldırım çarpmışa döndü. Arkeolog olmayı umduğu günlerde, iki yıl kadar eski Almanca çalışmıştı. Adamın telaffuzunun kendisine öğretildiği gibi olmamasına karşın ne demek istediğini anlamıştı. Kimliğini ve burada ne işi olduğunu soruyordu yabancı.

Mishnoff aptalca, «Sprechen Sie Deutsch?»[6] [7] diye kekeledi. Sonra da Ching'in neler olup bittiğini soran kulak tırmalayıcı sesine yanıt verdi.

Almanca konuşan adam Mishnoff'a herhangi bir yanıt vermiyor, sürekli olarak, «Wer sind Sie?» diye tekrarlıyordu. Sonra sabırsızca, «Hier ist für ein ver-rückten Spass keine Zeit,»* diye ekledi.

Mishnoff'a da şaka yapıyormuş gibi gelmiyordu, özellikle aptalca bir şaka, ama konuşmasını sürdürdü, «Sprechen Sie Planetisch?»[8]

«Standard Gezegenler Dili»nin Almancasını bilmiyordu Mishnoff, bu yüzden tahmin etmesi gerekiyordu. Çok geç, diye düşündü, bunu basit bir şekilde Gezegence olarak söylemeliydi.

Karşısındaki adam gözlerini aça aça ona baktı. «Sind Sie wahnsinnig?»[9]

Mishnoff nerdeyse bu hale gelecekti, ama kendisini savunurcasına, «Lanet olsun, deli filan değilim ben,» dedi. «Benim demek istediğim, 'Auf der Erde woher Sie gekom..!'»[10]

Almancası yetmediği için lafını yarıda bıraktı,.

ama kafasının içinde takırdamaya başlayan bir fikir başının etini yemeğe devam etti. Bu düşünceyi denemek için bir yol bulmalıydı. Umutsuzca, **«Welches** Jahr **ist** es **jetzt?»** dedi.[11]

Bir olasılıkla Mishnoff'un aklının başında olup olmadığını anlamaya çalışan yabancı adam, hangi yılda bulunduklarım sorması üzerine Mishnoff'un deli olduğuna iyice karar verecekti, ama Mishnoff'un Almanca sorabileceği birkaç sorudan biriydi bu.

Almanca olarak küfüre benzeyen bir şeyler mırıldandı beriki, sonra, **«Es ist doch zweı tausend drei hundert vierund-sechzig, und warum...»** dedi[12]

Bundan sonraki Almanca sözcükleri anlaması Mishnoff için olanaklı değildi, ama istediği kadarım elde etmişti. Almanca sözcükleri doğru bir şekilde çevirecek olursa, kendisine söylenen yıl 2364'dü; yaklaşık iki bin yıl önceki tarihti bu. Böyle bir şey nasıl olabilirdi?

«Zwei tausend drei hundert vier-und-sechzig?»

diye mırıldandı.[13]

«Ja, ja,» diye dalga geçti adam. **«Zwei tausend drei hundert vier-und-sechzig. Der ganze Jahr lang ist es so gewesen**.»[14]

Ama berikinin sesindeki alaycılık giderek arttı. Almanca konuşan adam sözlerini sürdürdü: **«Zwei tausend drei hundert vier-und-sechzig nach Hitler. Hilft das Ihnen vielleicht? Nach Hitler**!»[15] [16]

Mishnoff sevinçle haykırdı. «Bunun yardımı olur. **Es hilft! Hören Sie, bitte...**»[u] Arasına Gezegence sözcükler serpiştirilmiş bölük pörçük bir Almancayla devam etti: «Tann aşkına, um Gottes willen...»[17]

Bu yılın Hitler'den sonraki 2364 yılı olması durumu değiştiriyordu.

Mishnoff, Almanca olarak, umutsuzca açıklamaya koyuldu.

Beriki suratını asıp düşünceli bir hal aldı. Çenesini ovuşturmak ya da bun$_a$ benzer bir hareket yapmak için eldivenli elini havaya kaldırdı ama eli, yüzünü örten vizöre çarpıp çaresizce orada kaldı.

Birdenbire, «leh heiss George FalJenby,» dedi.[18]

Bu isim Mishnoff'a göre Anglo-Sahson kökenli olmalıydı. Ne var ki berikinin seslileri telaffuz edişi Toton ırkındanmış gibi bir izlenim veriyordu.

«Guten Tag,» dedi Mishnoff şaşkın şaşkın, «Jch heiss Alec Mishnoff.»[19] [20] Sonra birdenbire isminin Slav kökenli olduğunu fark etti.

«Kommen Sie mit mir, Herr Mishnoff,» dedi Fal-lenby.[19]

Mishnoff, gergin bir gülümsemeyle onu izledi. Ağzındaki mikrofona, «Her şey yolunda, Ching,» dedi. «Her şey yolunda.»

Dünyaya döndükleri zaman Bölgeler Bürosu Baş-kanı'nm karşısına dikildi Mishnoff. Servis'te yaşlanmış bir adamdı bu. Gri saçlarının her bir

teli türlü türlü sorunlar görmüş ve onlan çözümlemişti. Saçının dökülen her bir teli ise kötü bir olayın önlenmesini sağlamıştı. Gözleri hâlâ parlak, ihtiyatlı bir adamdı. Dişleri takma değildi. İsmi Berg'di.

«Demek Almanca konuşuyorlar,» dedi. «Ama sizin bildiğiniz Almanca iki bin yıl öncesine ait.»

«Doğru,» dedi Mishnoff. «Ama Hemingway'in kullandığı İngilizce de iki bin yıllık. Ne var ki, Gezegence dili, bu kitapların herkesçe okunabileceği kadar İngilizceye yakın.»

«Hımm. Peki bu Hitler kim?»

«Eski zamanlardaki kabile reislerinden biri. Al-

*

man kabilesini yirminci yüzyıldaki savaşlardan birine sürükledi. Atom Çağının, gerçek tarihin başladığı sıralarda.»

«Yıkımdan önce mi yani?»

«Evet. O zamanlar bir dizi savaş vardı. Bu savaşları Anglo-Sakson ülkeler kazandı. Sanırım dünyada bu yüzden Gezegence konuşuluyor.»

«Eğer Hitler ve Almanları kazansaydı dünyada Almanca mı konuşulacaktı?»

«Fallenby'nin dünyasında kazandılar efendim, bu yüzden Almanca konuşuyorlar.»

«Bunun için mi İsa'dan sonra yerine 'Hitler'den sonra' sözünü kullanıyorlar?»

«Evet. Ve sanırım Slav kabilelerinin savaşı kazandığı ve herkesin Rusça konuştuğu bir Dünya da var.»

«Bana öyle geliyor ki,» dedi Berg, «Bunu önceden görebilmeliydik, ama anladığım kadarıyla hiç kimse göremedi. Her şeyin ötesinde, sonsuz sayıda meskûn Dünya var. Sınırsız nüfus artışını, olasılıklar dünyasına genişleyerek çözmeye çalışan tek Dünya yalnızca biz değiliz.»

«Çok doğru,» dedi Mishnoff ciddi bir tavırla. «Bana öyle geliyor ki, bu konuda düşünecek olursanız, bizim gibi davranan sayısız Dünya olmalı. Bu yüzden, bizim işgal ettiğimiz üç yüz milyar Dünya' da bizden başka oturanlar da bulunuyor olmalı. Rimbro'nun gezegeninde durumun farkına varmamış olmamız tam bir rastlandı. Adamlar bizim ikametgâhımızın topu

topu bir mil dahiline inşaat yapmaya kalkışmışlardı. Bu durumu kontrol etmemiz gerek.»

«Bütün Dünyalarımızı kontrol etmemiz gerektiğini mi söylemek istiyorsunuz?»

«Evet efendim. Başkalarının yaşadığı Dünyalarda da birtakım yerleşme merkezleri kurmak zorundayız. Nasıl olsa hepimiz için yeteri kadar yer var. Ama diğerleriyle anlaşma yapmadan genişlemeye kalkışmak birtakım çatışmalar ve huzursuzluklar yaratabilir.»

«Evet,» dedi Berg düşünceli bir halde. «Sizinle aynı fikirdeyim.» -

Clarence Rimbro, Berg'in yaşlı yüzüne kuşkuyla baktı.

«Emin misiniz?»

«Kesinlikle,» dedi Büro Başkanı. «Son iki haftayı başka bir yerde geçirmek zorunda kaldığınız için çok üzgünüz...»

«Üç hafta.»

«Ah, evet, üç hafta, ama bunu telafi edeceğiz.»

«Gürültünün nedeni neymiş?»

«Tamamen jeolojik efendim. İri bir kayanın dengesi bozulmuş, esen rüzgârlar dolayısıyla zaman zaman yamaca çarpıyormuş. Bu kayayı ortadan kaldırdık ve benzeri başka bir durumun meydana gelmemesi için gerekli önlemleri aldık.»

Rimbro şapkasına dokunarak selâm verdi. «Teşekkür ederim, zahmet ettiniz.»

«Teşekkür etmeniz gerekmez Bay Rimbro, görevimiz.»

Rimbro'yu kapıya kadar geçirdiler. Rimbro sorununun sona erdirilmesinde tümüyle bir gözlemci kalmış olan Berg, Mishnoff'a döndü.

«Almanlar her şeye karşın hoş adamlardı,» dedi. Berg. «öncelik hakkının bize ait olduğunu kabullenip gittiler. Anladığım kadarıyla, boş dünyalara birden fazla yerleşme bölgeleri kuruyorlar... Her neyse, şimdi yeni bir projemiz var: Bütün dünyalarımızı göz-134 den geçirip karşılaşabileceğimiz kişilerle benzeri anlaşmalar yapmak. Bütün bunlar çok gizli. Birtakım hazırlıklar yapmadan önce halka açıklamada bulunanlayız... Ama şimdi seninle konuşmak istediğim şeyler bunlar değil.»

«öyle mi?» dedi Mishnoff. Olayların gidişatı onu pek hoşnut etmemişti. Kafasının içindeki şeytan kendisini hâlâ rahatsız ediyordu.

Berg genç adama gülümsedi. «Görüyorsun Mishnoff, biz bürodakiler, Gezegen Hükümeti de tabii, senin kıvrak zekânı, olayları kavrayış şeklini son derece takdir ediyoruz. Sen olmasaydın durum tehlikeli bir hal alabilirdi. Bu takdirimizi somut bir şekilde ifade edeceğiz.»

«Teşekkür ederim efendim.»

«Ama evvelce bir kez daha söylediğim gibi, herkesin ciddiye alması gereken bir şey bu. Nasıl yaptın bunu?.. Şey, biraz geriye gidelim. Meslektaşın Ching'in söylediğine göre, daha önce, olasılık modellerimizle ilgili bir tehlikeyi işaret etmişsin. Ayrıca son derece korku içinde olduğun halde Almanlarla görüşmekte diretmişsin. Orada neyle karşılaşacağını biliyordun, öyle değil mi? Nasıl yaptın bunu?»

«Yo, hayır,» dedi Mishnoff şaşkın şaşkın. «Bir şey bildiğim filan yoktu. Çok şaşırdım. Ben...»

Birdenbire kaskatı kesildi. Neden şimdi olmasm-dı? Kendisine borçluydular. Dikkate alınması gereken bir adam olduğunu kanıtlamıştı.

«Bir şey var...» dedi ciddi bir tavırla.

«Evet?»

(Nasıl başlamalıydı insan?) «Güneş' sisteminde Yeryüzü'nden başka hiçbir yerde yaşam yok.»

«Bu doğru,» dedi Bay Berg sevimli bir halde.

«Hesaplara göre de yıldızlar arası yolculuk etme olasılığı sonsuz derecede küçük kabul edilebilecek kadar düşük.»

«Nereye varmak istiyorsun?»

«Bu olasılıkta durum böylel Ama Güneş Sisteminde başka yaşamların var olduğu olasılık modelleri de bulunmalı; ya da diğer yıldız sistemlerinde oturanların yıldızlar arası yolculuklar yaptıkları olasılık modelleri...»

Berg suratını astı. «Kuramsal olarak evet.»

«Bu olasılıklardan birinde Yeryüzü bu zeki yaratıklardan biri tarafından ziyaret edilebilir. Bu olasılık modeli bizim yerleşme merkezi kurmadığımız bir olasılık modeli olursa sorun yok; bizimle herhangi bir ilişkileri olmaz. Ama bizim yaşadığımız bir olasılık modeline girerlerse birtakım üsler kurabilir ve rastlantı sonucu yerleşme merkezlerimizden birini bulabilirler.»

«Neden bizimkileri?» diye ısrarla sordu Berg. «Örneğin neden Almanların yerleşme merkezlerini değil de bizimkileri?...»

«Çünkü biz her dünyaya bir tek yerleşim merkezi kuruyoruz. Almanlar böyle yapmıyorlar. Sanırım diğerleri de. Bizim gezegenlerimizden birine gelmeleri olasılığı yüksek. Ve dünya dışı yaratıklar bu gezegenlerimizden

birine gelecek olurlarsa, birtakım araştırmalar yapıp, son derece gelişmiş ve zengin bir dünya olan Yeryüzü'ne ulaşmanın yolunu bulacaklardır.»

«Işınlama yerini kapatırsak asla bulamazlar,» dedi Berg.

«Işınlama yerinin varlığını bir kez öğrenirlerse kendi ışınlama yerlerini kurabilirler,» dedi Mishnoff. «Uzayda yolculuk edebilecek yetenekte olan bir ırk bu işi yapabilir. Ondan sonra da yerleşme merkezimizdeki cihaza bakıp kendimize özgü olasılığımızı kolayca saptayabilirler... Bu durumda dünya dışı yaratıklara karşı tutumumuz ne olacak? Onlar Alınanlara ya da diğer dünyalılara benzemezler. Psikolojileri ve tavırları bize yabancı olacaktır. Kendimizi koruyacak önlemler bile almıyoruz. Sürekli daha fazla dünya işgal ederek olasılıkları her gün arttırıyoruz...»

Heyecandan sesi yükselmişti Mishnoff'un. «Saçma! Bütün bunlar saçma!» diye bağırdı Berg.

Zil çaldı, televizyonun ekranı aydınlandı ve Ching'in yüzü görüldü. «Rahatsız ettiğim için özür dilerim, ama...» dedi Ching.

«Ne var?» diye çıkıştı Berg.

«Burada bir adam var da... Ne yapacağımı bilemiyorum. Ya sarhoş, ya deli. Evinin kuşatıldığını ve birtakım yaratıkların bahçe damından içeri baktığını söylüyor.»

«Birtakım yaratıklar mı?» diye bağırdı Mishnoff.

«İri kırmızı damarları ve saç yerine garip antenleri bulunan üç gözlü mor yaratıklar. Ayrıca...»

Mishnoff'la Berg sözlerin gerisini duymadılar.. Dehşet içinde birbirlerinin yüzüne bakıyorlardı.

MESAJ

Bira içtiler ve uzun bir ayrılıktan sonra karşılaşsın insanların yaptığı gibi, anılan tazelediler. Ateş altındaki günlen andılar. Çavuşlan ve kızlan anımsadılar; her ikisini de abartarak. Geriye bakıldığında ölümcül şeyler komik bir görünüşe bürünüyordu. On yıldır önemsenmeyen ufak tefek şeyler, soluk almak üzere dışan çıkıyordu.

Tabii ki bunların arasında yıllarca sürmüş olan sır da vardı.

-Bunu nasıl açıklıyorsunuz?» diye sordu birincisi. «Kim başlattı bunu!»

İkincisi omzunu silkti. «Hiç kimse başlatmadı. Herkes bulaşmıştı buna, tıpkı hastalık gibi, Sanınm sizler de.»

Birincisi dilini şaklattı.

Üçüncüsü yumuşak bir sesle, «Bunda komik bir şey görmüyorum,» dedi. «Belki onunla ilk kez ateş altında karşılaştığım için. Kuzey Afrika'da.»

«Sahi mi?» dedi İkincisi.

«Oran kıyılarındaki ilk gecede. Sığınağın altına girmeye çalışıyordum. Onu bir alevin ışığında gördüm...»

George çılgınca mutluydu. İki yıl kırtasiyecilik yaptıktan sonra sonunda geçmişe dönmüştü. II. Dünya Savaşı'ndaki piyadelerin toplumsal yaşantısı üzerine hazırladığı yazısını artık güvenilir ayrıntılarıyla tamamlayabilirdi.

Otuzuncu yüzyılın savaşsız ve yavan toplumun-dan çıkıp, zaman içinde görkemli bir «an» da bulmuştu kendisini; savaşçı yirminci yüzyılın çarpıcı bir sahnesinde.

Kuzey Afrika! Savaşın en büyük çıkarmasının yapıldığı yer! Zaman fizikçileri, gerçek noktayı ve zamanı saptayabilmek için bölgeyi nasıl araştırmışlardı. Boş bir ahşap yapının gölgesiydi bu. Hiç kimse belli bir zaman aralığında ona yaklaşamazdı. O zamanlardaki hiçbir patlama onu ciddi şekilde etkileyemezdi. George, orada bulunmakla tarihi etkilemeyecekti. Zaman fizikçilerinin idealindeki kişi, «salt gözlemci» olacaktı.

Tahayyül ettiğinden çok daha müthiş bir şeydi bu. Toplar sürekli olarak gürlüyor, yukarıdaki uçak, lar gökyüzünü yırtıyordu. İzli mermilerin çizgileri göğü ikiye bölüyor, zaman zaman ortaya çıkan bir meşalenin soluk parıltısı yere dökülüyordu.

Ve o buradaydı! O, George, savaşın bir parçası, uysal ve nazik otuzuncu yüzyıl dünyasından tamamen kopmuş olan yoğun bir yaşam biçiminin parçası...

Bir avcı kolunun ilerlediğini, askerlerin tedbirli bir şekilde kısa sözcüklerle birbirleriyle konuştuklarını düşledi. Gerçekten onlardan biri olmayı ne kadar çok isterdi; bir anlık bir yabancı, bir «salt gözlemci» olarak değil...

Not almayı bıraktı ve sivri uçlu kalemine baktı; aletin mikroışığı kendisini bir an büyüledi. Birden akima bir fikir geldi ve sırtını dayamış olduğu ağaca baktı. Bu an, tarihte unutulmuş olarak geçip gitmemeliydi. Tabii ki bunu yapmak hiçbir şeyi etkilemeyecekti. Eski İngiliz lehçesini kullanacak ve kuşku uyandırmayacaktı.

İstediği şeyi çabucak yaptı ve kurşun sağanağından sıyrılmaya çalışarak umutsuzca binaya doğru koşan bir askeri izledi. Vaktinin dolduğunu biliyordu George, ama bunu bilmesine karşın yine de kendisini otuzuncu yüzyılda buldu.

Ne önemi vardı burnun. Şu birkaç dakika için II. Dünya Savaşı'nın bir parçası olmuştu. Küçük bir parçası olmuştu. Küçük bir parçasıydı, ama **parçasıydı.** Ve diğerleri bunu bilecekti. Bildiklerinin farkında olmayabilirlerdi, ama belki birisi mesajı kendi kendine tekrar edecekti.

Birisi, belki de şu sığmağa koşan adam, yazıyı okuyacak ve «salt gözlemcinin», otuzuncu yüzyıldan gelen adamın, George Kilroy'un yirminci yüzyılın kahramanlarıyla birlikte olduğunu bilecekti. George Kilroy oradaydı!

TATMİN OLMANIZ GARANTİ EDİLİR

Uzun boylu, yakışıklı bir esmerdi Tony. Damarlarına işlemiş bir soylu havası vardı. Claire Belmont, kapının aralığından dehşet ve sıkıntıyla izledi onu.

«Yapamam Lary. Onun evin içinde bulunmasına katlanamam.» Claire, anlatmak istediği şeyi daha güçlü bir şekilde belirtebilmek için felce uğramış beynini zorluyordu; bir bakıma, mantıklı olabilmek ve her şeyi yerli yerine oturtabilmek için, ama sonunda sadece sözcükleri tekrarlayıp duruyordu.

«Ne bileyim işte, yapamaml»

Larry Belmont karışma dik dik baktı; gözlerinde Claire'in görmekten nefret ettiği sabırsızlık kıvılcımları vardı, çünkü karısı bu bakışlarda kendi güçsüzlüğünün yansıdığım hissediyordu. «Mecburuz Claire,» dedi «ve senin şimdi buna karşı çıkmana izin veremem. Şirketim beni bundan dolayı Washington'a gönderiyor. Belki de terfi etmem anlamına geliyor bu. Son derece güvenilir bir iş, bunu biliyorsun karşı çıktığın şey ne?»

Çaresizce suratım astı Claire. «Beni ürpertiyor. Ona tahammül edemiyorum.»

«Senin benim gibi bir insan o da. Haydi yanlarına gidelim.»

Elini karısının beline koyarak itekledi ve Claire, titreyerek, kendini oturma odasında buldu. îşte oradaydı, önlerindeki üç hafta boyunca kendisini ağırlayacak olan müstakbel ev sahibesini takdir ediyor-muşcasına bakıyordu Claire'e. Dr. Susan Calvin de oradaydı, dimdik oturuyordu, ince

dudaklı ve bir hayalet gibiydi. Makinelerle uzun süre çalıştığından kanına bir miktar çelik işlemişcesine, soğuk, uzaklardan bakar bir hali vardı.

«Merhaba,** diyerek hepsini birden ürkekçe selamladı Claire.

Ama Larry, yapmacıklı bir neşeyle atılarak, durumu kurtarmaktan geri kalmadı. «İşte Claire, tanışmam istediğim Tony bu. Tony, bu da karım Claire.» Elini nazikçe Tony'nin omzuna koydu, ama Tony bu davramşa hiçbir tepki göstermedi.

«Nasılsınız Bayan Belmont,» dedi yalnızca.

Tony'nin sesini duyunca yerinden sıçradı Claire. Derinden gelen yumuşacık bir sesti bu; saçları ya da yüzünün cildi kadar pürüzsüzdü.

Kendini tutamayarak, «Aman Tanrım... Siz konuşuyorsunuz,» dedi Claire.

«Neden olmasın? Konuşamayacağımı mı umuyordunuz?»

Claire ancak hafifçe gülümseyebildi. Ne umduğunu gerçekten bilmiyordu. Bakışlarını kaçırıp, göz kuyruğuyla inceledi karşısındakini. Saçları pürüzsüz ve siyahtı, cilalanmış plastik gibi... yoksa gerçekten de birbirinden bağımsız tellerden mi meydana gelmişti? Ellerinin ve yüzünün pürüzsüz ve zeytin yeşili derisi de resmî bir şekilde biçilmiş giysisinin bir devamı mıydı?

Düşünceler içinde titreyerek dalıp gitti Claire, ama Dr. Calvin'in sakin sesine karşılık verebilmek için kendini toparlanmaya zorladı.

«Bayan Belmont, umarım bu deneyin önemini takdir edersiniz. Kocanız, size birtakım ön bilgiler verdiğinden bize söz etti. A.B.D. Robotlar ve Mekanik Adamlar Şirketinin kıdemli bir psikologu olarak, ben size daha fazlasını anlatmak istiyorum.

«Tony bir robottur. Aslında şirket dosyalarına TN-3 olarak kaydedilmiştir, ama Tony diye çağrıldığı zaman yanıt verir. Mekanik bir canavar değildir o; elli yıl önce II. Dünya Savaşı sırasında geliştirilmiş olan basit hesap makineleri türünden bir şey de değil. Hemen hemen bizimki kadar karmaşık yapay bir beyne sahiptir. Atomik boyutlardaki koca bir telefon santralı gibidir, öyle ki, milyarlarca olası 'telefon bağlantısı' kafatası büyüklüğündeki bir cihaza yerleştirilebilir.

“Bu tür beyinler her tip robot için özel olarak imal edilir. Hepsi de önceden hesaplanmış bir dizi bağlantı içerir. Bu yüzden bütün robotlar

herşeyden önce İngilizceyi bilir. Bundan başka, görevini yerine getirmeye yetecek kadar diğer bilgileri de.

«A.B.D. Robotlar Şirketi, şimdiye kadar, imalatını, yalnızca insanlar için pratik olmayan işleri yapabilen robotlarla sınırlandırmıştı; örneğin derin madenlerde ya da su altında çalışmak gibi. Ama bizler kentlere ve evlere de girmek istiyoruz. Bunu yapabilmek içinse insanların bu robotları korkusuzca kabullenmelerini sağlamalıyız. Korkacak hiçbir şey olmadığını anlıyorsunuz, değil mi?

«Korkacak hiçbir şey yok Claire,» diyerek araya girdi Larry. «Benim sözüme güven. Onun sana herhangi bir zarar vermesi olanaksız. Yoksa seni onunla yalnız bırakmazdım, biliyorsun.»

Belli etmeden Tony'ye şöyle bir bakış attı Claire ve hafif bir sesle, «Peki onu kızdırırsam ne olacak?» diye sordu.

«Fısıltıyla konuşmanıza gerek yok,» dedi Dr. Calvin sakince. «Size kızması olanaksız sevgili Claire. Biraz önce söylediğim gibi, beyin bağlantıları önceden belirlenmiştir. En önemli bağlantısı ise «Robotların Birinci Yasası» dediğimiz şeydir k bu da basitçe şudur: 'Hiçbir robot bir insana zarar veremez, ya da bir insana zarar gelmesine göz yumamaz.' Bütün robotlar bu yasaya göre yapılır. Hiçbir robot, şu ya da bu şekilde bir insana kötülük etmeye zorlanamaz. Görüyorsunuz işte, kocanız Washington'a gidip hükümet denetimindeki yasal denemelerin gerçekleştirilmesi sorununu gözerken sizin Tony ile bir ön deneme yapmanıza gereksinimimiz var.»

«Bu işin yasal olmadığını mı söylemek istiyorsunuz?»

Larry gırtlağım temizledi. «Hayır, henüz yasal değil, ama herhangi bir sorun olmayacak. Tony evden dışarı çıkmayacak, sen de kimsenin onu görmesine izin verme. Hepsi bu işte... Ben de seninle kalırdım Claire ama robotlar hakkında çok şey biliyorum ben. Robotla deneme yapacak kişinin bu konuda tamamen bilgisiz olması gerek; birtakım pürüzlü koşulların anlaşılabilmesi için...»

«Eh, pekâlâ,» diye kekeledi Claire. Sonra birden aklına bir fikir gelmiş gibi, «Peki ne iş yapar bu?» dye sordu.

«Ev işi,» dedi Dr. Calvin kısaca.

Gitmek için ayağa kalktı, Larry onu ön kapıya kadar geçirdi. Claire, sıkıntı içinde oturmaya devam etti. Şöminenin üzerindeki aynada bir an

kendini gördü, ama bakışlarını hemen kaçırdı. Küçük, fareyi andıran yüzünden ve donuk saçlarından bıkmıştı. Sonra Tony’nin bakışlarının üzerinde olduğunu fark etti ve onun gerçekte ne olduğunu unutarak bir an gülümsedi.

Oysa yalnızca bir makineydi karşısındaki.

Gladys Claffern gözüne iliştiğinde havaalanına gidiyordu Larry Belmont. Göze ilişmek için yaratılmış kadınlardandı Gladys Claffern.., Mükemmel ve tam doğru ölçülerde imal edilmişti, dikkatli bir el ve gözle giyinmişti, göz kamaştıran bir parlaklığı vardı.

Yüzündeki gülümseme ve peşinden gelen baygın koku, karşısındaki kişiyi davet ederdi. Bir an durduğunu hissetti Larry, şapkasına dokundu ve yoluna devam etti.

Her zamanki belli belirsiz öfkeyi duydu içinde. Eğer Claire kendisini birazcık zorlayarak Claffem’in grubuna girebilseydi ne kadar yararlı olacaktı.

Claire! Gladys’le yüzyüze geldiği birkaç kez küçük aptalın dili tutulmuştu. Larry boş hayaller kur-mazdı. Tony'nin denenmesi onun için büyük bir şanstı; bu da Claire'in elindeydi. Gladys Claffem gibi birinin ellerinde olsaydı sonuç çok daha güvenli olurdu.

Claire, ikinci günün sabahında, yatak odası kapısının vuruluşuyla uyandı. Belleği önce zorlandı, sonra buz kesti. İlk gün Tony’den sürekli olarak uzak kalmaya çalışmıştı; karşılaştığı zaman hafifçe gülümseyerek kaçıp gidiyordu.

«Siz misiniz Tony?»

«Evet, Bayan Belmont. İçeri girebilir miyim?»

Claire herhalde evet demiş olmalıydı, çünkü Tony odadaydı; çabucak ve sessizce girmişti içeri. Claire’in gözleri ve burnu, Tony’nin taşıdığı tepsinin varlığım aynı anda fark etti.

«Kahvaltı mı?» diye sordu.

«Arzu ederseniz.»

Reddetmeye cesaret edemezdi, yerinde hafifçe doğrularak oturdu, haşlanmış yumurtalar, tereyağlı kızarmış ekmekler ve kahveden oluşan kahvaltıyı aldı.

«Şekerle kremayı ayrı olarak getirdim,» dedi Tony. «Nelerden hoşlandığınızı zamanla öğreneceğimi umuyorum.»

Claire bekledi.

Çelik bir cetvel gibi dimdik ama esnek bir şekilde ayakta duran Tony, bir an sonra, «Yalnız başınıza mı yemek istersiniz?» diye sordu.

«Evet... Yani sizce bir sakıncası yoksa.»

«Daha sonra giyinmek için yardım ister misiniz?»

«Ben mi, yo hayır!» Örtüleri öylesine şiddetli bir şekilde çekti ki nerdeyse kahveyi dökecekti. Ürpertiler içinde donmuş bir halde kalakaldı, sonra Tony gözden kaybolup da kapıyı kapatınca, kendisini çaresizlik içinde yastığa attı.

Kahvaltısını güç belâ bitirdi... Yalnızca bir makineydi Tony, eğer şimdikinden daha açık seçik gö-rünseydi herhalde bu kadar ürkütücü olmayacaktı. Ya da tavırları daha değişik olsaydı. Bulunduğu yerde çivilenmiş gibi duruyordu. Kapkara gözlerinin ya da pürüzsüz, zeytin rengi teninin ardında neler olup bittiğini söylemek olanaksızdı. Claire, boş kahve fincanını tepsiye bırakırken, belli belirsiz bir takırtı çıktı.

O zaman, kahvesine şeker ve krema koymayı unutmuş olduğunu fark etti; sade kahveden de öylesine nefret ederdi ki...

Giyindikten sonra yatak odasından dosdoğru mutfağa gitti. Her şeye karşın kendi eviydi burası, çevresinde yabancı olan hiçbir şey yoktu. Mutfağın tertipli olmasından hoşlanırdı. Tony de bunun için bekliyor olmalıydı...

Ama içeri girdiği zaman, sanki fabrikadan henüz yeni çıkmış bir mutfakla karşılaştı.

Durdu, bakındı, ökçelerinin üzerinde döndü. Nerdeyse Tony’nin üzerine çıkacaktı. Çığlık attı.

«Yardım edebiür miyim?» diye sordu Tony.

«Tony,» dedi Claire ve korkunun doğurduğu öfkesini zor yatıştırdı. «Evde yürürken biraz ses çıkarmalısın. Bana kedi gibi sessiz sedasız yaklaşmana katlanamıyorum, biliyorsun... Bu mutfağa kullanmadın mı?»

«Kullandım, Bayan Belmont.»

«Hiç de öyle görünmüyor.»

«Kullandıktan sonra temizledim. Sizler hep böyle yapmaz mısınız?» ,

Claire’in gözleri faltaşı gibi açıldı. İnsan ne diyebilirdi buna. Tencerelerin bulunduğu fırın bölmesini açtı, içerdeki metalik pırıltıya şöyle bir baktı, sonra kekeleyerek, «Çok iyi, son derece tatmin edici,» dedi.

Tony eğer o anda eğilmiş ya da gülümsemiş olsaydı, Claire’e öyle geldi ki, ona hemen kanı kay-nayabilirdi. Ama bir İngiliz lordu gibi kaldı Tony ve «Teşekkür ederim' Bayan Belmont,» dedi. «Oturma odasını görmeyi arzu eder inisiniz?»

Oturma odasına gitti Claire ve bir kez daha çarpıldı. «Mobilyaları cilaladın mı?»

«Tatmin edici mi, Bayan Belmont?»

«Ama ne zaman yaptın bunu? Herhalde dün değil.»

«Tabii ki dün gece.»

«Bütün gece lambaları mı yaktın?»

«Ah, hayır. Buna gerek yoktu. Morötesi ışık kaynağına sahibin ben. Morötesi ışıkta görebilirim. Tabii ki uyumayı da gereksinmem.»

Uyumayı gereksinmiyordu ama takdir edilmeyi gereksiniyordu. Claire bunu o zaman anladı. Kendisini tatmin etmiş olduğunu bilmek zorundaydı Tony. Ama ona bu zevki verecek gücü bulamadı Claire.

Sadece terslercesine, «Sizler hizmetçileri işinden edeceksiniz,» diyebildi.

«Onlara bu dünyada verilebilecek çok daha önemli işler vardır. Yeter ki ağır ve sıkıcı işlerden kurtulsunlar bir kez. Her şeyin ötesinde. Bayan Belmont, bizler imal edilmiş yaratıklarız. Ama şimdilik hiçbir şey, sizler gibi insanların yaratıcı beyinlerinin yerini tutamaz.»

Yüzünde herhangi bir anlamlı işaret bulunmamasına karşın, Tony’nin sesi ılık bir takdirle doluydu. öyle ki, Claire heyecanlandı ve kekeleyerek, «Benim beynim ha,» dedi. «Böyle bir beyne kolayca sahip olabilirsin.»

Tony birazcık yaklaşarak, «Böyle bir şey söylediğinize göre mutsuz olmalısınız,» dedi. «Sizin için yapabileceğim bir şey var mı?»

Claire’in bir an gülmek geldi içinden. Saçma bir durumdu bu. Karşısında canlı bir halı temizleyici, tabak yıkayıcı, mobilya cilacısı duruyordu;

elinden her iş gelen ve bir fabrika tezgâhında imal edilmiş olan bir kâhya... Ve şimdi kalkmış bir sırdaş, bir dost olarak yardım öneriyordu.

Birdenbire haykırarak, «Bay Belmont benim beyinsiz olduğumu düşünür, bilmek istersen...» dedi Claire. «Ve ben de böyle olduğunu sanıyorum.» Tony -nin önünde ağlayamazdı. Pek anlayamadığı bir nedenden dolayı, böyle bir yaratığa karşı savunulması gereken bir insan onuru taşıdığını hissetti.

«Son zamanlarda böyle oldu,» diye ekledi Claire. «Öğrenciyken her şey yolundaydı, ilk başladığımız sıralar. Ama ben büyük bir adamın karısı olamam ki... Ve o büyük bir adam olma yolunda. Be nim iyi bir evsahibesi olmamı ve kendisi için sosyeteye girmemi istiyor... tıpkı G... ıhı... Gladys Claf-fem gibi.»

Burnu kıpkırmızı olmuştu, bakışlarını kaçırdı.

Ama Tony ona bakmıyordu. Gözleri odanın içinde dolanıp duruyordu. «Ev işlerini halletmekte size yardım edebilirim.»

«Yaran yok bunun,» dedi Claire öfkeyle. «Benim gücümün dışında kalan bir çaba gerektiriyor bu Ben ancak rahatça oturulabilecek bir hale getirebilirim burayı ama dergi resimlerindeki bir ev haline getiremem.»

«Bunu başarmak istiyor musunuz?»

«Yalnızca istemenin yaran var mı?»

Tony’nin bakışlan şimdi üzerindeydi. «Yardım edebilirim.»

«İç dekorasyonla ilgili bir şeyler biliyor musun?»

«İyi bir hizmetçinin bilmesi gereken bir şey değil mi bu?»

«Oh, evet.»

«öyleyse bunu öğrenebilecek yeteneğim var. Bana bu konuyla ilgüi kitaplar bulabilir misiniz?»

İşler o zaman başladı işte.

Claire, inşam uçuran rüzgâra karşı şapkasını tutarak, halk kütüphanesinden aldığı ev sanatları üzerine iki koca cildi güç bela taşıdı. Kitaplardan birini açarak sayfalan karıştıran Tony’yi izledi. Onun parmaklannin güzel sanatlan başarabilecek denli kıvrak olduğunu ilk kez fark ediyordu.

Bunu nasıl yapabildiklerini anlıyamıyorum, diye düşündü ve ani bir dürtüyle Tony’nin elini tutup kendine çekti. Tony karşı koymadı, Claire’nin incele, mesi için elini gevşek bıraktı.

«Olağanüstü,» dedi Claire. «Tımaklann bile doğal gibi görünüyor.»

«özellikle böyle yapılıyor, tabii,» dedi Tony. «Deri, yumuşak plastikten, iskelet ise hafif bir metal alaşımından yapılıyor. Sizi eğlendiriyor mu bu?»

«Yo, hayır,» diyerek kızaran yüzünü kaldırdı Claire. «Vücudunun iç yapışım kurcaladığım için sıkıldım. Tabii ki beni ilgilendirmez bu. Sakın benimkini sorma.»

«Beyin yapımda bu çeşit meraklar yoktur. Yalnızca sınırlarım dahilinde hareket edebilirim, biliyorsunuz.»

Bu sözleri izleyen sessizlikte, içinde bir şeylerin kasıldığını hissetti Claire. Neden onun bir makine olduğunu hep unutuyordu? Bir robotu eşdeğeri olarak kabullenecek denli sevgiye hasret miydi?

Tony’nin adeta çaresiz bir halde sayfalan çevirmeye devam ettğini fark etti. O zaman, birdenbire, içinde coşkun bir üstünlük hissetti. «Sen okuyamı-yorsun Tony, değil mi?»

Tony başını kaldınp baktı. Sesi sakindi. «Okuyorum, Bayan Belmont.»

«Ama...» Anlamsız bir jestle kitabı işaret etti Claire.

«Sayfalan tanyorum, demek istediğiniz buysa. Benim okuma duyum fotoğrafiktir.»

Vakit geç olmuştu. Claire yatmağa gittiği za man, Tony ikinci cilde geçmişti, karanlıkta oturuyordu; ya da Claire’nin sınırlı gözlerine göre karanlıkta.

Kendinden geçip uyumak üzereyken Claire’in aklına takılan son düşünce oldukça tuhaftı. Tony’nin elini anımsadı. Ilık ve yumuşaktı; tıpkı bir insan eli gibi.

Claire birkaç gün sürekli kütüphaneye taşındı. Tony ortaya çeşitli konular çıkartıyordu. Renk uyumu ve kozmetik üzerine kitaplar getirti; marangozluk ve moda üzerine, sanat üzerine...

Her bir kitabın sayfalarını hızla çeviriyor, çevirdiği hızla da okuyordu; göründüğü kadarıyla, okuduğu hiçbir şeyi unutmuyordu.

Hafta bitmeden önce, Claire’in saçını kesmek ve yepyeni bir biçim vermek için ısrar etti. Kaşlarını düzeltti, pudrasını ve dudak boyasını değiştirdi.

Tony’nin parmaklarının yumuşacık dokunuşları altında, yüreği heyecandan çılgınca çarparak yarım saat kadar oturdu Claire, sonra aynaya baktı.

«Yapılacak daha pek çok şey var,» dedi Tony, «özellikle giysilerde. Başlangıç olarak nasıl buluyorsunuz?»

Bir süre yanıt veremedi Claire; ta ki aynadaki yabancının kim olduğunu kavrayıp, bu yabancının güzelliğine duyduğu hayranlığı yatıştırana dek. Sonra, gözlerini bir an bile aynadaki ılık yansımadan ayırmadan ve tıkanırcasma, «Evet, Tony, çok iyi,» dedi, «başlangıç olarak.»

Larry’ye yazdığı mektupta bu olaydan hiç söz etmedi. Gelip kendi görsündü her şeyi. Kendisini tatmin edecek olan şeyin yalnızca Larry’nin duyacağı-şaşkınlık olmadığını kavradı. Bir çeşit intikam da olacaktı bu.

«Alış veriş yapmanın zamanı geldi,» dedi Tony bir sabah. «Ama benim evden çıkmama izin verilmiyor. Gerekli şeylerin bir listesini çıkartırsam bunları alacağına dair sana güvenebilir miyim? Döşemelik kumaşa, duvar kâğıdına, halıya, boyaya ve birkaç şeye daha gereksinimimiz var.»

«Ama bunların hepsini birden satın almak olanaklı değil,» dedi Claire kuşkuyla.

«Kentin sokaklarım dolaştığın ve para da sorun olmadığı takdirde hepsini alabilirsin.»

«Ama' Tony, para önemli bir sorun.»

«Hiç de değil, ilk olarak A.B.D. Robotlar Şirketine uğra. Sana bir pusula yazıp vereceğim. Dr. Cal-vin’i gör ve bunların denemenin bir parçası olduğunu söyle.»

Dr. Calvin, her nedense, o ilk akşamki kadar ürkütücü gelmedi Claire’e. Yeni yüzü ve şapkasıyla, artık eski Claire değildi. Psikolog kendisini dikkatle-dinledi, birkaç soru sordu, başını salladı... Ve Claire, dışan çıktığında, A.B.D. Robotlar ve Mekanik Adamlar Şirketinin açık çekiyle birlikte yolda yürüyor buldu kendini.

Para harikalar yaratır. Ayaklarının dibine bir sürü eşya yığılmışken, tezgâhtar kızın sözlerinin ve kaşlarını havaya kaldırmış olan dekoratörün

şaşkınlığının önemi yoktu.

Bir keresinde, görkemli bir moda mağazasında, gardrobunun nasıl olması gerektiğini anlatırken, karşısındaki Haşmetli Tombul Claire’i sabırsızlıkla ve küçümseyerek dinledi ve Elliyedinci sokak Fransız-casıyla birtakım sözcükler söyledi. Bunun üzerine-telefonla Tony’yi aradı Claire ve alıcıyı Mösyö’ye uzattı.

«Sizce bir sakıncası yoksa,» derken sesi sertti, ama parmaklan birazcık titriyordu «şeyle... sekrete. rimle görüşmenizi arzu ederim.»

Tombul Mösyö, elleri arkasında, kibirle yürüdü telefona. Cihazı iki parmağıyla kaldırdı ve nazikçe. «Evet,» dedi. Kısa bir beklemeden sonra tekrar, «Evet,» dedi. Sonra daha uzunca bir bekleyiş oldu, Tombul itiraz edecek oldu, ama hemen vazgeçti buncan, biraz daha bekledi ve sonunda mütevazı bir tavırla, «Evet,» dedi ve alıcıyı yuvasına yerleştirdi.

«Madam benimle gelecek olurlarsa, arzu ettikleri şeyleri temin edeceğim,» dedi fırça yemiş bir adanı tavnyla.

«Bir saniye.» Claire tekrar telefona koştu. «Selam Tony. Ne söyledin bilmiyorum ama işe yaradı. Teşekkürler. Sen...» Uygun sözcüğü bulabilmek için çabaladı ama başaramadı. Sonunda haykırarak, «Sen çok tatlısın!» dedi.

Telefondan ayrıldığı zaman Gladys Claffem'in kendisine baktığını gördü; biraz neşeli, biraz şaşkın Gladys Claffem...

«Bayan Belmont?»

Dondu kaldı Claire. Yalnızca başını sallayabildi-budalaca, bir kukla gibi...

İnsanın kabullenemeyeceği bir küstahlıkla gülümsedi Gladys. «Buradan alış veriş ettiğinizi bilmiyordum?» Sanki burası babasının yeriymiş gibi bakı, yordu.

«Genellikle etmem,» dedi Claire alçak gönüllülükle.

«Saçınıza bir şey mi yaptınız? Oldukça... oldukça tuhaf ve hoş... Ah, umarım beni bağışlarsınız, ama kocanızın ismi Lawrence değil miydi? Benim aklımda Lawrence diye kalmış.»

Çeneleri kenetlendi Claire’in, ama açıklamak zo. rundaydı. **Mecburdu** buna. «Tony, kocamın arkadaşlarından biridir. Bazı şeyleri seçmeme yardımcı oluyor.»

«Anlıyorum. Bu yüzden de çok **tatlı** biri sanınm.»

Gülümseyerek yürüdü gitti; dünyanın ışığını ve ılıklığını da kendisiyle birlikte taşıyordu.

Claire, teselli bulmak için Tony'ye bağlanmış olduğu gerçeğini yadsımıyordu. Geçen on gün, içindeki isteksizliği yok etmişti. Tony'nin karşısında ağlayıp feryat edebilirdi.

«Sersemin biriyim ben,» diye haykırdı sırılsıklam mendilini sıkarken. «Bana böyle davranıyor işte. Nedendir bilmem. Sadece böyle davranıyor. Kıçına tekmeyi basmalıydım. Ayaklarımın altına alıp çiğneme-liydim.»

«Bir insandan bu denli nefret edebiliyor musunuz?» diye sordu Tony anlaşılmaz bir yumuşaklıkla, «însan beyninin bu yanı bana kapalı.»

«Yok, Gladys'ten söz etmiyorum ben,» diye inledi Claire. «Sanırım kendimden söz ediyorum. Gladys. benim arzu ettiğim her şeye sahip. Onun gibi olamam ben.»

Tony'nin kulaklarındaki sesi hafif ama cesaretlendiriciydi. «Olabilirsiniz, Bayan Belmont. **Olabilirsiniz.** On günümüz daha var ve bu on gün içinde hiç kimsenin tanıyamayacağı bir hale gelecek ev. Bizim planladığımız da bu değil mi?»

«Peki bunun bana ne yararı olacak... Gladys'e karşı?»

«Onu buraya davet edin. Arkadaşlarını da davet edin. Benim... benim ayrılmamdan önceki akşam yapın bunu. Yeni bir eve taşınan kişilerin dostlarına verdiği ziyafet gibi bir şey olacak bu bir bakıma.»

«Gelmeyecektir.»

«Gelecektir. Alay etmek için... Ama bunu gerçekleştiremeyecek.»

«Gerçekten böyle mi düşünüyorsun? Ah Tony, bunu gerçekten başarabilir miyiz?» Tony'nin ellerini avuçlarına aldı. Sonra yüzünü yana çevirerek, «Ama bunun ne yaran olacak ki?» dedi. «Bu işi sen başarmış olacaksın, ben değil. Senin sırtından geçmemem.»

«Bir elin nesi var! Hiç kimse mutlak bir yalnızlık içinde yaşayamaz,» diye fısıldadı Tony. «Bana bu bilgiyi verdiler. Senin ya da bir başkasının Gladys Claffem'de gördüğü, Gladys Claffem'in kendisi değil. Paranın ve toplumsal mevkinin sağlayabileceği her şeyden yararlanıyor o. Hiçbirini elinin tersiyle itmiyor. Siz neden itesiniz?... Duruma şu açıdan bakın Bayan Belmont. Ben emirlere uymak üzere imal edildim, ama bunun sınırlarım

kendim belirlerim Emirleri istersem cimrice, istersem cömertçe yerine getiririm. Size cömertçe bağlıyım, çünkü imal edilirken beni programladıkları insan niteliklerine sahipsiniz siz. Nazik, dost ve alçakgönüllüsünüz. Bayan Claffem ise, anlattığınıza göre böyle biri değil. Bu yüzden size gösterdiğim kadar bağlılık göstermezdim ona. Onun için, bütün bu işleri başaran sîzsiniz. Bayan Belmont, ben değil.»

Ellerini Bayan Belmont'un ellerinden çekti. Clai-re, hiç kimsenin okuyup çözemeyeceği bu ifadesiz yüze baktı; düşünceler içindeydi. Sonra aklına takılan bambaşka bir şeyle ürperdi.

Sinirli sinirli yutkunarak ellerine baktı; Tony'nin parmaklarının baskısıyla hâlâ sızlıyordu. Bunu fark etmemişti; Tony, elini çekmeden önce, parmaklarıyla nazikçe, okşarcasma sıkmıştı Claire'in ellerini.

Yo, olamazdı!

Parmaklar ha... Parmaklan...

Banyoya koştu, ellerini yıkamaya başladı; çılgıncasına, ne yaptığını bilmeden.

Ertesi gün, Tony'ye karşı biraz sıkılgandı Claire; neler olup biteceğini anlayabilmek için dikkatle izledi onu, ama bir süre hiçbir şey olmadı.

Tony çalışıyordu. Duvar kâğıdı kaplamanın ya

da boya yapmanın birtakım güçlükleri vardıysa bile, Tony'nin hareketlerinden bu hiç belli olmuyordu. Ellerinin hareketleri kusursuzdu; parmaklan becerikli ve kendinden emindi.

Bütün gece çalıştı Tony. Claire onun sesini hiç duymazdı, ama her sabah yeni bir serüvendi. Claire' in şimdiye kadar başanlan işlerin hesabını yapması olanaklı değildi.

Bir keresinde yardım etmeyi denemişti, ama insansı beceriksizliği bunu engelledi. Tony yandaki odadaydı. Claire, onun matematiksel keskinliğe sahip gözlerinin saptadığı noktaya bir resim asıyordu.

Saptanmış olan nokta karşısında, tablo da elindeydi. Tembelliğe karşı şiddetli bir dürtü de vardı içinde.

Ama Claire sinirliydi, ya da merdiven iyi yerleş-tirilmemişti. Her neyse... Merdivenin altından kaydığını hissetti Claire ve haykırdı. Ama merdiven devrildiği zaman üzerinde değildi, çünkü Tony insanüstü çabukluğuyla yetişip onu yakalamıştı.

Sakin ve kara gözleri hiçbir şey söylemiyordu, ama ılık sesiyle sordu: «Bir yeriniz incindi mi Bayan Belmont?»

Claire, aşağı sarkan elinin ipeksi saçları kavramış olması gerektiğini düşündü bir an, çünkü ilk kez olarak bu saçın ayrık tellerden oluşmuş olduğunu hissediyordu.

Sonra birdenbire, omuzlarını ve dizlerini saran kolların bilincine vardı; kendisini sıkı sıkı tutan ılık kolların...

Yere bastığı zaman kendi çığlığı kulaklarında çınlıyordu. Günün geri kalan kısmını odasında geçirdi ve ancak odasının kapısına bir iskemle dayadıktan sonra uyudu.

I '

Davetiyeleri göndermişti ve Tony'nin söylediği gibi, davet herkesçe kabul edilmişti. Artık yapması gereken tek şey son akşamı beklemekti.

O da geldi sonunda. Ev sanki Claire'in evi değildi. Etrafa son bir kez göz attı, bütün odalar değişmişti. Daha önce asla cesaret edemeyeceği giysiler giymişti... Bunlan sırtına geçirdiği zaman üstünlüğü ve kendine güveni de sırtına geçirmiş oluyordu insan.

Aynanın karşısına geçip insanlara kibarca tepeden bakmayı denedi ve ayna, buyurgan bir tavırla alay edercesine karşılık verdi.

Larry ne diyecekti?... Ama bu o kadar önemli değildi. Heyecan verici günler Larry ile birlikte gelmeyecekti, ama Tony ile birlikte kaybolup gidecekti. Tuhaf değil miydi bu? Üç hafta önce içinde bulunduğu ruh halini anımsamayı denedi, ama hiç başaramadı.

Saat sekizi vurdu; soluk kesici sekiz kez... Claire, Tony'ye döndü. «Biraz sonra gelirler Tony. Artık bodruma insen iyi olur. Seni görmelerine...»

Bir an sabit bakışlarla baktı, sonra hafifçe, «Tony?» dedi; biraz sonra da daha yüksek bir sesle: «Tony?». Sesi giderek bir haykırışa dönüştü: «Tony!»

Ama Tony'nin kollan şimdi vücuduna dolanmıştı; yüzünü yüzüne yaklaştırmış; sımsıkı kucaklamıştı kendisini. Claire, heyecanla titreyen sesini duydu onun.

«Claire,» dedi ses, «yapılışım dolayısıyla anlayamayacağım pek çok şey var; bu da onlardan biri olmalı. Yann aynlıyorum, ama gitmeyi istemiyorum. Görüyorum ki, içimde seni hoşnut etmek arzusundan çok daha fazla bir şeyler var. Tuhaf değil mi bu?»

Yüzü iyice yaklaşmıştı şimdi, dudaklan ılıktı, ama bu dudaklann ardından soluk alıp verdiği duyulmuyordu... Makineler soluk alıp vermezdi çünkü. Dudaklan nerdeyse Claire’in dudaklan üzerindeydi.

... Ve zil çaldı.

Bir an soluğu kesildi Claire'in, Tony gitmişti, or. talıkta görülmüyordu, kapının zili yeniden çınladı. Durup durup ısrarla çalıyordu.

Ön taraftaki pencerelerin perdeleri ardına kadar açıktı. Oysa on beş dakika önce kapalıydı. Claire bunu biliyordu.

Öyleyse konuklar görmüş olmalıydı. Hepsi görmüştü... herşeyi!..

Nazik tavırlarla topluca içeri girdiler, hin oğlu bakışlarla dört bir yanı kestiler. Görmüşlerdi. Yoksa Gladys anlamlı hareketlerle neden Larry’yi sorsun du? Claire, umutsuz ama pervasız görünerek savunmaya geçti.

Evet, Larry evde değil. Sanırım yann gelecek Yo, hayır, hiç yalnız kalmadım. Çok güzel vakit geçirdim. Ve güldü Claire. Neden olmasın? Ne yapabilirlerdi ki kendisine? Nasıl olsa Larry gerçeği bilecekti.

Ama konuklar gülmedi.

Glady Claffem’in ateş saçan gözlerinde bunu-okuyabiliyordu Claire; onun sözüm ona canlı sözcüklerinde; bir an önce çekip gitme isteğinde. Konuklar ayrılırken kimden geldiği belli olmayan bir fısıltı duydu.

«... böylesini hiç görmemiştim... ne kadar yakışıklı...»

Onları parmaklarında oynatabiliyor olmasının nedenini biliyordu Claire. Varsın dedikodu etsinler, varsın bilsinler. Gladys, Claire’den daha sevimli ve daha zengin olabilirdi, ama hiçbir zaman böylesi yakışıklı bir sevgiliye sahip olamazdı!

Ama Tony’nin bir makine olduğunu anımsadı yine' Claire ve kendini kaybetti.

«Defol git! Beni yalnız bırak!» diyerek boş odaya haykırdı ve yatağa koştu. Bütün gece ağladı ve ertesi sabah, şafak sökmeden önce, caddeler henüz bomboşken, evin önüne bir araba geldi, Tony’yi alıp götürdü.

Lawrence Belmont, Dr. Calvin’in ofisine geçti ve hiç düşünmeden kapıyı vurdu. Dr. Calvin, matematikçi Peter Bogert ile birlikteydi, ama bundan dolayı tereddüt etmedi Larry.

«Claire bana A.B.D. Robotlar Şirketinin evim için yapılan bütün harcamaları ödediğini söyledi.» dedi.

«Evet,» dedi Dr. Calvin. «Bunu deneyimizin değerli ve önemli bir parçası olarak kabul ettik. Yeni başmühendisimiz olarak siz de bunu kabul edersiniz sanırım.»

«Benim sorunum bu değil. Washington denemeler yapılmasını kabul ettiğine göre, sanırım gelecek yıla kadar kendimizin de TN modeli bir robotumuz olur.» Sanki gidecekmiş gibi duraksayarak arkaya döndü, sonra tekrar yüzünü çevirdi.

«Evet Bay Belmont?» dedi Dr. Calvin, kısa bir duraklamadan sonra.

«Merak ediyorum da...» diye başladı Larry. «Orada neler olduğunu merak ediyorum. Claire, karım yani, çok farklı görünüyor. Beni şaşırtan yalnızca bakışları değil; kendisi...» Sinirli bir şekilde güldü «Sanki benim karım değil... Bir türlü açıklayamıyorum.»

«Neden zorluyorsunuz kendinizi? Değişiklikte sizi sıkan bir şey mi var?»

«Tam tersi. Ama bunun birazcık insanı ürküten bir yanı da var.»

«Ben olsam endişelenmezdim. Bay Belmont. Karınız kendisini gayet iyi idare etti, içtenlikle söylüyorum, denemenin böylesine başarılı bir sonuç vereceğini beklemiyordum. TN modellerinde ne gibi değişiklikler yapmamız gerektiğini artık gayet iyi biliyoruz ve bunun şerefi tümüyle Bayan Belmont'a aittir. Eğer dürüstçe açıklamamı isterseniz, sizin terfi etmeniz sizden çok karınızın başarısıdır.

Larry, bunun üzerine sustu kaldı. «Aile içinde kaldığı sürece,» diyerek güvensizce mırıldandı ve çıkıp gitti.

Susan Calvin, Larry'nin arkasından baktı. «Sanırım bu onu incitti. Umarım... Tony'nin raporunu okudun mu Peter?»

«Başından sonuna kadar,» dedi Bogert. «TN-3 modelinde değişiklik gerekmeyecek mi?»

«Sen de mi böyle düşünüyorsun?» diye sordu Calvin sertçe. «Böyle düşünmenin nedeni ne?»

Bogert suratını astı. «Herhangi bir neden gereksinimim yok. Afedersin ama sahibesiyle sevişen bir robot imal edemeyiz herhalde.»

«Sevişmek mi! Beni hasta ediyorsun Peter. Gerçekten anlamıyor musun? Bu makine Birinci Yasa’-ya uymak zorundaydı. Bir insana zarar gelmesine izin veremezdi. Claire Belmont’a gelen zarar ise ruhsal yetersizliğinden dolayıydı. Bu yüzden Tony onunla sevişti, çünkü bir makinenin soğuk, ruhsuz bir makinenin içinde tutku uyandırabilmek hiçbir kadının gözünden kaçmayacak bir olaydı. Tony, o gece perdeleri özellikle açtı, diğerlerinin görüp kıskanması için; üstelik Claire’in evliliğini herhangi bir tehlikeye sokmadan. Sanırım Tony’nin zekice bir davranışıydı bu...»

«Öyle mi? Bunun yapay bir davranış olmasıyla olmaması arasında ne fark var Susan? Ne olursa olsun, sonunda yarattığı etki ürküntü verici. Raporu bir kez daha oku. Claire, Tony'den kaçtı. Tony kendisini tuttuğu zaman haykırdı. Son gece hiç uyu • madi; isteri krizleri içindeydi. Buna izin veremeyiz.»

«Peter, sen körsün. Benim başlangıçta olduğum kadar körsün. TN modeli tümüyle yeniden imal edilecek, ama senin ilen sürdüğün nedenden dolayı değil. Çok daha başka nedenlerden; çok daha başka... Bunu ilk seferinde gözden kaçırmış olmam tuhaf.» Gözlen donuk ve dalgındı. «Belki de benim içimdeki bir eksikliği yansıtıyor bu. Anlamalısın Peter, makineler asla aşık olamaz, ama kadınlar en kötü zamanlarda bile âşık olabilir!»

CEHENNEM ATEŞİ

Bir gala gecesinin seçkin konuklarının canlılığı esiyordu havada. Bir avuç bilim adamı vardı, birkaç yüksek rütbeli subay, bazı Kongre üyeleri, bir iki de gazeteci.

Continental Ajans’m Washington bürosundan Alvin Homer, Los Alamos’tan Joseph Vincenzo’nun yanıbaşında buldu kendisini ve «şimdi bir şeyler öğrenebileceğiz,» dedi.

Vincenzo, çift odaklı gözlüklerinin arasından dik dik baktı ve, «Önemli olan şeyi değil ama,» diye kar şılık verdi.

Homer suratını astı. Atomik bir patlamanın ilk kez ağır çekimde gösterilen bir filmiydi bu. Polarizasyon doğrultusunu değiştiren özel merceklerle, patlama anı, saniyenin milyarda biri süreli enstantanelere bölünecekti. Bir atom bombası patlatılmıştı dün. Bugünse, bu enstantaneler, patlamayı inanılmaz ayrıntılarıyla gösterecekti.

«Bu sistemin çalışmayacağını mı düşünüyorsunuz?» dedi Homer.

Vincenzo acı çekiyormuş gibi görünüyordu. «Çalışacak. Daha önce deneme çalışmaları yaptık. Ama önemli olan...»

«önemli olan nedir?»

«Bu bombaların insanlar için birer ölüm yargısı olması. Bu gerçeği öğreneceğe benzemiyoruz.» Vin-cenzo başıyla işaret etti. «Şunlara bak. Hepsi heyecandan titriyor, ama hiçbiri korkmuyor.»

«Tehlikeyi biliyorlar,» dedi gazeteci. «Bu yüzden korkuyorlar da.»

«Yeterince değil,» dedi bilim adamı. «Bir hidrojen bombasının bir adayı havaya uçurmasını seyrettikten sonra evine gidip uyuyan insanlar gördüm ben. İnsanlar böyle işte. Binlerce yıldır vaazlarda cehennem ateşinden söz ediliyor, ama kimsenin tındığı yok.»

«Cehennem ateşi mi? Dindar bir kişi misiniz efendim?»

«Dün gördüğünüz şey cehennem ateşiydi. Patlayan bir atom bombası cehennem ateşidir; sözcüğün tam anlamıyla.»

Hemer için bu kadan yeterliydi. Ayağa kalkıp yerini değiştirdi, ama izleyicileri huzursuzca gözledi. İçlerinde korkan biri var mıydı? Cehennem ateşi üzerine düşünmüşler miydi hiç? Pek sanmıyordu Horner.

Işıklar söndü, projektör çalıştı. Perdede kasvetli atış kulesi görüldü. Seyirciler gerilimli bir sessizliğe girdiler.

Sonra, kulenin tepesinde bir ışık noktası göründü; yavaşça tomurcuklanan, dışan doğru dirsek yapan, düzensiz ışık ve gölge şekilleri alan, giderek ovalleşen, parlak bir nokta.

Bir adam boğulurcasına haykırdı; sonra diğerle, ri. Müthiş bir patırtı koptu, bunu yoğun bir sessizlik izledi. Horner, korkunun kokusunu alıyor, dehşetin tadını ağzında duyuyor, kanının donduğunu hissediyordu.

Oval biçimdeki ateş topu ışık okları püskürtmüş, parlak ve biçimsiz bir küre halinde genişlemeden önce bir an donup kalmıştı.

İşte tam bu donup kalma anında, ateş topunun içinde, *göz* şeklinde kara lekeler, ince ve alev alev yanan kaşlar şeklinde karanlık çizgiler, V-biçiminde bir saç çizgisi, cehennem ateşinde kahkahalar atan çarpık bir ağız ve boynuzlar görülmüştü.

KIYAMET BORUSU

Başmelek Gabriel çevresindeki varlıklara hiç dikkat etmezdi. Aylak aylak dolaşırken kanadının ucu Mars gezegenini sıyırıp geçti, ama salt maddeden yapılmış olduğundan, bu dokunuştan etkilenmedi Mars.

«Yerine oturmuş bir madde bu, Etheriel,» dedi Gabriel. «Şimdilik bu konuda yapabileceğimiz bir şey yok. Sırada Kıyamet Günü var.»

Yaradılışı insanların zamam saymaya başlamasından bin yıl bile önce olmayan genç melek Etheriel öyle bir titreyiş titredi ki, uzayda irili ufaklı bir sürü girdap oluştu. Yaratıldığı günden beri Yeryüzü'nü ve civar bölgeleri yönetiyordu Etheriel. Bu iş onun için adeta bir arpalıktı, rahat rahat geçinip gidiyordu, ama yüzyılların geçişiyle birlikte Yeryüzü'nden sapkınca bir gurur duymaya başlamıştı.

«Hiçbir uyanda bulunmadan benim dünyamı yok edeceksin,» dedi Gabrlel'e.

«Hiç de değil. Daniel'in kitabında ve Aziz John'-un Vahyinde bu konuyla ilgili birtakım bölümler var, yeterince açık bölümler...»

«Öyle mi? Kuşaktan kuşağa her seferinde yeniden yazılan kitaplarda mı? Acaba bu kitaplarda değişmeden kalmış bir çift sözcük var mıdır?»

«Rig-Veda'da, Konfüçyüs'ün seçme sözlerinde de...»

«Bir avuç soyludan oluşan aynk bir kültürel grubun yapıtları bunlar...»

«Gılgamış Destanı da Kıyamet'ten açıkça söz eder.»

«Gılgamış Destanının büyük bir bölümü Asurba-nipal kütüphanesiyle birlikte Yeryüzü'ne yaraşır bir biçimde yok edildi; benim yaradılışımdan önce.»

«Büyük Piramit'in bazı özellikleri ve Taç Mahal'i süsleyen mücevherler de...»

«Evet, öylesine kurnazca inşa edilmişler ki, şimdiye dek hiçbir insanoğlu bunların sırrını çözemedi.»

«Eğer her şeye itiraz edeceksen bu konuda tartışmamızın bir yaran yok,» dedi Gabriel bezgin bir halde. «Yine de Kıyamet meselesini bilmen gerek. Yeryüzü'yle ilgili konularda bayağı bilgilisin sen.»

«Eğer öyle olduğumu kabullenirsem, evet. Burada beni ilgilendiren pek çok şey vardı ama itiraf edeyim ki kıyamet olasılığını araştırmak hiç aklıma gelmedi.»

«Gelmeli. Bu konuyla ilgili bütün belgeleri Yüce Meclis'in dosyalannda bulabilirsin, onlardan her zaman yararlanabilirsin.»

«Sana hep söylerim, benim tüm zamanım burası için gerekli. Bu gezegende yaşamakta olan düşmanlığın öldürücü etkilerinden hiç haberin yok. Onu frenleyeceğim diye canım çıkıyor ve yine de...»

«öyle, görünüşe göre,» derken Gabriel, yanından geçen bir kuyrukluyıldıza çarptı, «düşmanlık küçük zaferlerini kazanmış gibi. Bu sefil dünyanın içimden geçmesine izin verirken dikkat ettim de, madde-enerji dengesi üzerine kurulmuş yapılardan biri bu.»

«Öyledir,» dedi Etheriel.

«Ve bu dengeyle oynuyorlar.»

«Korkarım öyle.»

«O halde maddeyi sona erdirmek için bundan daha iyi zaman bulunur mu?»

«Seni temin ederim bu işle ilgileneceğim. Nükleer bombalan onlan yok etmeyecek.»

«Acaba. Neyse, sanınm şimdi benim işime devam etmeme izin verirsin Etheriel. Kararlaştırılan an yaklaşıyor.»

«Dosyadaki belgeleri görmek isterim,» diye diretti Etheriel.

«Israr ediyorsan, peki.» Meclis'in bildirisi uzayın karanlığında parlak simgeler halinde belirdi.

Yüksek sesle okudu Etheriel: «Meclis'in emirleriyle, Başmelek Gabriel, Seri Numarası falan filan (evet, hiç değilse bu sensin) Yeryüzü adıyla tanınan A Sınıfından G753990 numaralı Gezegene yaklaşacak ve 1 Ocak 1957'de, yerel zaman ölçüleriyle 12:01'de...» Okumasım karamsar bir sessizlikle bitirdi Etheriel.

«Tatmin oldun mu?»

«Hayır, ama elimden bir şey gelmez.»

Gabriel gülümsedi. Uzayda bir borazan belirdi; biçimi tıpkı Yeryüzü'ndeki borazanlar gibiydi, ama pırıl pırıl parlayan yaldızı Yeryüzü'nden güneşe kadar uzanıyordu. Gelip Gabriel'in güzel dudaklarına yerleşti borazan.

«Bu konuyu yukarıya, Meclis'e götürmem için bana biraz zaman tanıyamaz mısın?» diye umutsuzca sordu Etheriel.

«Bunun sana ne yaran olacak ki? Bu harekât Şef tarafından onaylanmıştır. Bilirsin ki Şef'in onayladığı işler asla geri alınmaz. Şimdi izin verirsen bu işi bir an önce bitirmek istiyorum, yapılacak çok daha önemli işlerim var. Önümden biraz çekilir misin? Teşekkürler.»

Gabriel borazanı üfledi. Kristal berraklığında, tiz perdeden mükemmel bir ses, en uzak yıldıza kadar tüm evreni doldurdu. Borazan öterken, geçmişi gelecekten ayıran çizginin inceliği kadar kısa bir duraklama anı oldu, sonra dünyalar birbiri üzerine yıkıldı ve madde bir zamanlar tek bir sözcükle yaratılmış olduğu Kaosa geri döndü. Yıldızlar ve nebulalar kaybolmuştu; kozmik toz, güneş, gezegenler ve Ay da... Yeryüzü'nden başka her şey yok olup gitmişti. Ama Yeryüzü, şimdi bomboş olan evrende eskisi gibi dönüp duruyordu.

Kıyamet Borusu ötmüştü.

R.E.Mann (herkes tarafından kısaca R.E. olarak tanınırdı), Billikan Bitsi fabrikasının ofis binasına girdi; masadaki bir tomar kâğıdın arasında dalıp gitmiş olan uzun boylu adama (kara kuru bir adamdı bu, ama zarif gri bıyıklan vardı) sıkıntıyla dik dik baktı.

Kol saatine şöyle bir göz attı R.E. 7:01'i gösteriyordu ve bu dakikada durup kalmıştı. Tabii Doğu'nun saatine göre böyleydi bu; Greenwich'e göre

ise saat 12:0l’di. R.E.’nin çıkıntılı elmacık kemikleri arasından bakan kahverengi gözleri karşısındakinin bakış-lanyla buluştu.

Uzun boylu adam ona bir an boş boş baktı, sonra, «Sizin için ne yapabilirim?» diye sordu.

«Sanınm Horatio J. Billikan sizsiniz; buranın sahibi...»

«Evet?»

«Benim adım R.E.Mann. Çalıştığınızı görünce dayanamayıp içeri girdim. Bugünün ne günü olduğunu biliyor musunuz?»

«Bugünün mü?»

«Bugün Kıyamet Günüdür.»

«Ah, evet! Biliyorum. Patlamayı duydum. Tam ölüleri ayağa kaldıracak bir patlamaydı... Oldukça başarılı bir Kıyamet oldu, siz de böyle düşünüyor musunuz?» Ağzını şapırdattı, sonra devam etti.

«Sabah yedide uyandırdı beni. Kanmı dürtükle-dim. Borazan çalarken uyuyordu. Hep söylerdim Kıyamet Günü böyle yapacağını. ‘Kıyamet Borusu çalı.

yor hayatım,’ dedim. Hortense, yani karım, ‘iyi canım,’ deyip yeniden uykuya daldı. Ben de kalkıp banyo yaptım, tıraş oldum, giyindim ve çalışmaya geldim.»

«Ama neden geldiniz?»

«Niye gelmeyeyim?»

«İşçilerinizin hiçbiri gelmedi.»

«öyle. Zavallı yaratıklar. Kıyamet Günü diye mutlaka tatil yapacaklar. Onlardan bu beklenir zaten. Yine de hoş görmek gerek. Ne de olsa dünya her gün sona ermiyor. Aslında benim de işime yaramadı değil; içtenlikle söylüyorum... Kimse rahatsız etmeden mektuplarımı yazma fırsatını buldum. Telefon da bir kez olsun çalmadı.»

Ayağa kalkıp pencereye gitti. «Büyük bir gelişme bu. İnsanı kör eden güneş yok artık; kar da yağmıyor. Hoş bir ışık ve hoş bir sıcaklık var. Çok iyi bir organizasyon... Ama sizce bir sakıncası yoksa, şimdi çok meşgulüm. Bağışlayacak olursanız...»

Gür ve kaba bir ses, «Bir dakika Horatio,» diyerek onun sözünü kesti ve Bilikan’a benzeyen iri burunlu bir beyefendi büroya girdi. Anadan

doğma çıplak oluşu azametini bozmuşa benzemiyordu. «Fabrikanın neden çalışmadığını sorabilir miyim?»

Billikan’m benzi attı. «Ulu Tannm,» dedi, «babam bu. Nereden çıktın baba?»

«Mezardan,» diye gürledi Baba Billikan. «Başka nereden olacak? Millet sürüler halinde yeraltından çıkıyor. Hepsi çıplak; kadınlar da.»

Bilikan genzini temizledi. «Eve gidip sana giyecek bir şeyler getireyim baba.»

«Bu önemi değil. Önemli olan iş. önce iş!»

R.E., daldığı derin düşüncelerden sıyrılarak, «Herkes mezarından aynı anda mı çıkıyor efendim?» diye sordu.

Konuşurken merakla Baba Bilikan’a bakıyordu. Yaşlı adamın dinç bir görünüşü vardı. Yanakları kı-nş kırıştı, ama sağlıkla parlıyordu. Yaşımn öldüğü zamanki yaşı olduğuna karar verdi R.E.

«Hayır efendim,» dedi Baba Billikan. «Önce yeni gömülenler çıkıyor. Örneğin Pottersby benden beş yıl önce ölmüştü, onun için ben benden beş dakika sonra çıktı. Onu görünce mezarlıktan tüydüm. Bana az çektirmemişti... Ha, aklıma gelmişken...» Yumruğunu şiddetle masaya indirdi. «Ortalıkta ne otobüs, ne taksi vardı. Telefonlar da çalışmıyordu. Yirmi millik yolu yürümek zorunda kaldım.»

«Bu halde mi?» diye sordu oğlu dehşet içinde.

Baba Billikan çıplak vücuduna beğeniyle şöyle bir baktı. «Hava ılık. Üstelik hemen herkes çıplak... Her neyse evlat, buraya çene çalmaya gelmedim. Fabrika neden kapalı?»

«Kapalı değil. Özel bir durum bu.»

«Özel bir durummuş! Sen onu külahıma anlat. Derhal sendikayı ara ve Kıyamet Günü’nün sözleşmelerde bulunmadığını bildir Çalışmadıkları her dakika için işçilerin ücretleri kesilecektir.»

Billikan’ın zayıf yüzü babasına bakarken inatçı bir görünüm aldı.

«Söylediğini yapmayacağım. Unutma ki bu fabrikayı artık ben yönetiyorum, sen değil.»

«Sen ha! Ne hakla?»

«Senin vasiyetin dolayısıyla.»

«Pekâlâ. Ama şimdi ben buradayım ve vasiyetimi iptal ediyorum.»

«İptal edemezsin. Sen ölüsün. Ölü gibi görünmüyor olabilirsin, ama tanıklarım var, doktor raporu var. Cenaze levazımatçısmdan makbuz aldım. Tabutu taşıyanları da tanık gösterebilirim.»

Baba Billikan oğluna dik dik baktı, oturdu, kolunu iskemlenin arkalığına koydu, bacak bacak üzerine attı ve «Eğer iş bu noktaya gelecek olursa hepimiz ölüyüz, öyle değil mi? Dünya sona ermedi mi?»

«Evet ama sen resmen ölüsün, Benim durumum farklı.»

«Farklıymış! Bu durumu değiştireceğiz evlat. Biz-ler sizlerden daha kalabalığız. Karar oy çokluğunun olacaktır.»

Oğul Billikan elini şiddetle masaya vurdu ve kızardı. «İşi bu noktaya getirmek istemiyorum baba, ama beni sen zorluyorsun. Eminim annem şimdi evde oturmuş seni bekliyordun Belki kadıncağız da... şey... caddeleri çıplak olarak geçmek zorunda kaldı. Keyfinin yerinde olduğunu da pek sanmıyorum.»

Baba Billikan’m rengi attı. «Ulu Tannm!»

«Hem biliyorsun, annem senin emekli olmanı isterdi hep.»

Baba Billikan kararını çabucak verdi. «Eve gitmiyorum. Neden gideyim o karabasanın içine. Şu Kıyamet işinin de birtakım sınırları yok mu? Tam... tam bir anarşi bu. Kabak tadı verdi artık. Eve gitmiyorum işte.»

Tam bu sırada, tıknazca, pürüzsüz pembe yanaklı, salkım saçak beyaz favorili bir adam (Martin Van Buren’in resimlerine pek benziyordu) içeri girdi ve soğuk bir tavırla, «İyi günler,» dedi.

«Baba,» dedi Baba Billikan.

«Büyükbaba,» diye haykırdı Oğul Billikan.

Büyükbaba Billikan, suratını ekşiterek Oğul Bil-likan’a baktı. «Sen eğer benim torunumsan oldukça yaşlanmışsın, ama değişiklikler seni adam etmemiş,» dedi.

Midesine sancılar saplanarak gülümsedi Oğul Bi-likan, ama yanıt vermedi .

Büyükbaba da yanıt filan beklemiyordu anlaşılan. «Bugünlerde işlerin nasıl gittiğini anlatın, çün-_ kü yöneticilik görevime devam edeceğim,» dedi.

Aynı anda iki yanıt birden geldi. Büyükbaba elindeki hayali bastonu yere vurdu ve kıpkırmızı kesildi.

«Beyler,» dedi R.E.

Sonra sesini yükselterek tekrar, «Beyleri» dedi.

Sonunda dayanamayıp ciğerlerinin tüm gücüyle, «BEYLER!» diye haykırdı.

Konuşmalar birdenbire kesildi; hepsi dönüp ona baktı. R.E.'nin köşeli yüzü, etkileyici gözleri ve alaycı dudakları topluluğa ansızın hakim olmuştu.

«Bu tartışmaya bir anlam veremiyorum,» dedi. «Ne imal ediyorsunuz siz?»

«Bitsi,» dedi Oğul Billikan.

«Anladığım kadarıyla kahvaltılarda yenilen şu ambalajlanmış tahıl ürünlerinden...»

«Bitsi'nin her lokması enerjiyle doludur,» diye haykırdı Oğul Billikan.

«Beıl ve şekerle kaplıdır,» diye gürledi Baba Billikan.

«En boğazsız kişilerin iştahını bile açar,» diye-homurdandı Büyükbaba Billikan.

«Hangi iştah?» diye sordu R.E.

Hepsi birden baktılar. «Afedersiniz, ne demek istediniz?» diye sordu Oğul Billikan.

«içinizde açlık hisseden var mı?» diye sordu R.E. «Ben hissetmiyorum.»

«Bu aptal neler saçmalıyor?» diye öfkeyle sordu Büyükbaba Billikan. Elinde gerçekten bir baston bulunsaydı R.E.'nin karnına çekinmeden indirirdi.

«Bundan sonra hiç kimsenin yemek yemeyeceğini anlatmaya çalışıyorum size. Artık öbür dünyadayız, bundan böyle yemek yemeyeceğiz.»

Billikanlann suratlarındaki ifadeyi anlatmaya gerek yoktu. Besbelli acıkıp acıkmadıklarını anlamaya çalışmışlar, ama acıkmadıklarin görmüşlerdi.

Oğul Billikan, benzi solmuş bir halde, «Mahvol- . duk!» dedi.

Büyükbaba Billikan, hayali bastonunu sessizce ama şiddetle yere vurdu. «Buna mülkü gaspetmek denir. Dava edeceğim.»

«Anayasaya tümüyle aykırı,» diyerek onayladı Baba Billikan.

«Eğer dava edecek birini bulabilirseniz size iyi şanslar dilerim,» dedi RE. «Şimdi izninizle mezarlığa doğru yürüyeceğim.»

Şapkasını giydi, kapıdan çıkıp gitti.

Titreyişleriyle girdaplar saçan Etheriel, altı kanatlı meleğin önünde saygıyla durdu.

«Anladığım kadarıyla, size ait olan bir evren parçası tahrip edildi,» dedi melek.

“Aynen öyle.»

«Şey, eminim benden onu yeniden kurmamı beklemiyorsunuzdur?»

«Sizden bütün istediğim Şef’le görüşebilmem için bana bir randevu almanız,» dedi Etheriel.

Bu sözü duyan melek, Şef’e beslediği saygıyı tavırlarıyla belli etti. İki kanadıyla ayaklarını, diğer iki kanadıyla gözlerini, öbür iki kanadıyla da ağzını örttü. Tekrar eski haline gelince, «Şef şimdi çok meşgul,» dedi. «Karar vermesi gereken milyarlarca iş var.»

«Bunu kim yadsıyabilir? Benim bütün söylemek istediğim, eğer işler şimdiki gibi devam edecek olursa, son gülen Şeytan olacak.»

«Şeytan mı?»

«Kötülüğün İbranicedeki adıdır bu,» dedi Etheriel sabırsızca. «Farsçada ise buna Ahriman derler.. Hangi dilde olursa olsun, Kötülüğü kastediyorum ben.»

«Evet'ama Şef’le görüşmenizin- ne yaran olacak?' Kıyamet Borusu’nun ötmesi gerektiğini bildiren belge Şef tarafından onaylandı. Biliyorsunuz, bu yüzden artık geri alınamaz. Şef, daha önce söylediği bir sözü iptal ederek sonsuz gücünü asla sınırlamaz.»

«Son sözünüz bu mu? Benim için bir randevu almayacak mısınız?»

“Bunu yapmam olanaksız.»

«öyleyse ben de hiç kimsenin yardımı olmadan-Şefi arayıp bulurum,» dedi Etheriel. «Kutsal Sınırı çiğneyeceğim; bu benim sonum olsa bile.» Ve tüm enerjisini topladı.

«Saygısızlık bu!» diye dehşet içinde mırıldandı melek. Etheriel yukarıya sıçrayıp da gözden kaybolduğunda, hafiften bir gökgürültüsü başlamıştı.

R.E. Mann, kalabalık caddeler boyunca ilerledi ve şaşkın, cansız, üzerlerine eğreti bir şeyler geçirmiş ya da genellikle çıplak olan insanların görünüşüne kendini alıştırdı.

On iki yaşında görünen bir kız çocuğu, demirden manlar benim kız kardeşimdi. Annem ağlayıp duruyordu. R.E. yanından geçerken, «Merhaba bayım,» diye seslendi.

«Merhaba,» diyerek karşılık verdi R.E. Kız giyinikti; şu geri dönenlerden!!) değildi.

«Evimize yeni bir bebek geldi,» dedi kız. «Bir zamanlar benm kız kardeşimdi. Annem ağlayıp duruyor. Beni de buraya attılar.»

«Pekâlâ,» dedi R.E. ve kapıdan geçip eve doğru ilerledi. Orta sınıf bir beyefendi gibi mütevazi hareketlerle yürüyordu. Zili çaldı, herhangi bir karşılık alamayınca kapıyı itip içeri girdi.

Duyduğu bir hıçkırık sesine doğru ilerledi ve içer, -deki odalardan birinin kapısını vurdu. Elli yaşlarında, saçları dökülmüş, iri yan bir adam, hayret ve sıkıntıyla R.E.'ye baktı.

«Kimsiniz siz?»

Şapkasını çıkartarak selam verdi RE. «Size yardım edebileceğimi düşündüm,» dedi. «Dışardaki küçük kızınız...»

İki kişilik yatağın yanındaki iskemlede oturan bir kadın umutsuzca R.E.'ye baktı. Saçlan ağarmaya yüz tutmuştu. Yüzü ağlamaktan şişmişti, elinin üzerindeki mavi damarlar fırlamıştı. Yatağın üzerinde -çıplak ve gürbüz bir bebek yatıyordu. Ayaklarıyla isteksizce havayı tekmeliyor, cansız gözleriyle etrafa bakınıp duruyordu.

«Benim bebeğim bu,» dedi kadın. «Yirmi üç yıl önce bu evde doğdu ve on günlükten bu evde öldü. Bana geri dönmesini öyle çok istemiştim ki...»

«İşte döndü,» dedi R.E.

“Ama şimdi çok geç,» diye haykırdı kadın acıyla. «Bundan başka üç çocuğum daha var. En büyük kızım evli; oğlum askerde. Bir bebeğe

bakamayacak kadar yaşlıyım artık. Yine de... yine de...»

Yüz hatları, gözyaşlarını tutabilmek için kahramanca bir çaba gösterdi ama başaramadı.

«Gerçek bir bebek değil bu,» dedi kocası boş bir sesle. «Ağlamıyor, altını pisletmiyor, süt içmiyor. Ne yapacağız bunu biz? Hiçbir zaman büyümeyecek, her zaman bebek olarak kalacak.»

«Bilmiyorum,» dedi R.E. başını sallayarak. «Korkarım size yardım edemeyeceğim.»

Sessizce ayrıldı R.E. Hastaneleri düşündü. Binlerce bebek birbirine benziyor olmalıydı.

Hepsini cendereye sokmalı, diye düşündü acı bir alayla. Ya da hepsini odun gibi istifleyeceksin, Herhangi bir özen göstermeye gerek yok. Küçücük vücutları, yaşamın asla sönmeyen kıvılcımım koruyan boş bir kılıftan başka bir şey değil.

Hemen hemen aynı yaşta görünen (belki on yakındaydılar) iki küçük oğlanın yanından geçti R.E. Birinin vücudu güneşsiz aydınlıkta bembeyaz parlıyordu. Şu geri dönenlerdendi oğlan. Ötekiyse geri dönenlerden değildi. Konuşmalarını dinlemek için durdu R.E.

«Kızıla yakalanmıştım ben,» dedi çıplak olan.

«Yok canım,» dedi giyinik olan.

«Bu yüzden öldüm ben.»

«Yok canım. Penisilin ya da auromisun vermediler mi?»

«Nedir bunlar?»

«İlaç.»

«Hiç duymadım?»

«Sen hiçbir şey duymamışsın oğlum.»

«Benim de senin kadar bilgim var.»

«Sahi mi? Birleşik Devletler’in Başkanı kim?»

«Warren Harding.»

«Sen delisin. Birleşik Devletlerin Başkam Eisen-hower’dir.»

«O da kim?»

«Televizyon seyretmez misin sen?»

«Nedir o?»

Giyinik olan oğlan kulakları tırmalayan bir yuh çekti. «Düğmesini çevirdiğin zaman komedyenleri, filmleri, kovboyları, istediğin her şey gösteren bir alet.»

«Gidip bir bakalım.»

Kısa bir duraklama oldu ve giyinik oğlan, «Evet ama çalışmıyor,» dedi.

Çıplak oğlan karşısındakiyle eğlenerek, «Hiçbir zaman çalışmamıştır zaten,» dedi. «Hepsini sen uydurdun.»

RE. omzunu silkti ve yoluna devam etti.

Kasabadan çıkıp da mezarlığa yaklaştıkça kalabalık seyrelmişti. Geride kalanlar da kasabaya doğru gidiyordu. Hepsi çıplaktı.

Adamın biri R.E.'nin yolunu kesti. Pembe tenli, beyaz saçlı, neşeli bir adamdı. Burnunun iki yanında kıskaçlı gözlük izleri vardı, ama şimdi gözünde gözlük filan yoktu.

«Selam dostum.»

«Merhaba,» dedi R.E. >

«Giyinik olarak gördüğüm ilk kişi sîzsiniz. Boru çaldığı zaman hayattaydınız sanınm.»

«Evet, öyle.»

«Şey... Müthiş bir şey bu, değil mi? Mutluluk ve zevk verici. Gelin, birlikte tadını çıkartalım.»

«Bu durumdan hoşlanıyorsunuz, öyle mi?» dedi R.E.

«Hoşlanmak mı? Katıksız bir sevinçle dolu içim. Hepimiz ilk günün ışığıyla kuşatıldık; güneşin, ayın ve yıldızların yaradılışından önceki yumuşak ve huzur verici ışık. (Genesis'i biliyorsunuz tabii ki.) netin en yüce nimetlerinden biri olan tatlı bir ılıklık var; ne bunaltıcı derecede sıcak, ne de dondurucu derecede soğuk... Erkekler ve kadınlar caddelerde çıplak dolaşabiliyor ve bundan dolayı utanmıyorlar. Her şey çok iyi dostum, her şey çok iyi.»

«Şey, doğrusunu isterseniz kadınların çıplak oluşu beni hiç etkilemedi,» dedi R E.

«Tabii etkilemez,» dedi beriki. «Yeryüzü'ndeki şehvet ve günah burada yok. Durun da size Yeryüzü'ndeki biçimimle kendimi tanıtayım. Dünyadaki

ismim Winthrop Hester’di. 1812’de doğup 1884’de öldüm. Hayatımın son kırk yılını küçük cemaatimi Krallığa katmak için çalışmakla geçirdim. Şimdi gidip doğru yola sokmuş olduğum kişileri sayacağım.»

R.E. bu eski misyonere saygıyla baktı. «Sanırım insanlar henüz yargılanmamıştır,» dedi.

«Ne diyorsunuz siz? Tann insanların içini bilir. Yaşam sona erer ermez insanlar yargılandılar. Bizler selamete ulaşmış kişileriz.»

«Herhalde insanların çoğu selamete varmış olmalı.»

«Tam tersi evladım. Cennete varmış olanlar azınlıkta.»

«Öyleyse oldukça kalabalık bir azınlık bu. Gördüğüm kadarıyla hemen herkes yeniden yaşama döndü. Kasabada öylesine karaktersiz kişiler gördüm ki en az sizin kadar canlıydılar.»

«Son dakika pişmanlığı ola...»

«Ama ben hiçbir zaman pişmanlık duymadım.»

«Neden dolayı pişmanlık duymadın evladım?»

«Hiç kiliseye gitmemiştim de...»

Winthrop Hester telaşla bir adım geri çekildi. «Vaftiz edildin mi sen?»

«Hiç bilmiyorum.»

Winthrop titredi. «Tabii ki Tanrı’ya inanıyordun?»

«Şey,» dedi R.E., «Tann hakkındaki inançlarımı söyleseydim dehşete düşerdiniz?»

Winthrop Hester arkasını dönüp oradan telaşla uzaklaştı.

Mezarlığa giden yolun geri kalan kısmında R.E.’-nin önüne başka hiç kimse çıkmadı, (Zamanı öğrenebilmek için R.E.’nin elinde hiçbir araç yoktu, zaten saatin kaç olduğunu sormak da aklına hiç gelmemiş, ti.) Mezarlık eskisi gibiydi, ama bomboştu; ağaçlar ve otlar yok olmuştu. (O zaman, dünyada yeşillik adına hiçbir şeyin kalmamış olduğunu fark etti R.E.; her yer gri renkte çorak bir toprak halini almıştı.) Ama mezar taşlan yerlerinde duruyodu.

Taşlardan birine zayıf, yüzü kınş kınş, yaşlı bir adam oturmuştu. Uzun, siyah saçlan göğsüne ve omzuna dökülüyordu.

«Hey, ahbap!» diye seslendi.

Yakındaki taşlardan birine oturdu RE. «Merhaba.»

«Giysilerini pek bir şeye benzetemedim,» dedi si. yah saçlı adam. «Kıyamet koptuğu zaman hangi yıldaydınız?»

«1957.»

«1807'de öldüm ben. Amma komik! Damarlannda sonsuzluk ateşi dolaşan bir delikanlı olacağımı sanıyordum.»

«Kasabaya gelmiyor musunuz siz?» diye sordu R.E.

«Benim adım Zeb,» dedi yaşlı adam. «Zebulon'un kısaltılmışıdır bu, ama Zeb denilmesi benim için yeterli. Kasabada ne var ne yok? Bahse girerim biraz değişmiştir.»

«Kasabanın yüz bin kadar nüfusu var.»

Zeb'in ağzı hayretten bir karış açıldı. «Ne dedin? Kasabanın nüfusu Philadelphia'dan daha fazla olamaz... Benimle dalga geçiyorsun.»

«Philadelphia'nın şimdiki nüfusu...» R.E. sustu. Rakamlardan söz etmenin adama bir yararı yoktu. «Kasaba yüz elli yıl içinde epey büyüdü,» dedi.

«Ülke de büyüdü mü?»

«Kırk sekiz eyalet var,» dedi R.E., «ta Pasifik'e kadar.»

«Olamaz!» Zeb zevkle ellerini kalçasına vurdu ve «Bana burada gereksinimleri olmasaydı ben de batıya ilerleyecektim,» dedi. Yüzü asıldı, ince dudakları kederli bir görünüm aldı. «Burada kalacağım ben, bana gereksinimleri var.»

«Size ne bakımdan gereksinimleri var?»

«Kızılderililer!» diye bağırdı Zeb.

«Kızılderililer mi?»

«Milyonlarca kızılderili var. Önce savaşıp tepelediğimiz kızılderililer gelecek, sonra da daha önce hiç beyaz adam görmemiş olanlar. Hepsi yeniden hayata dönecek. Eski silah arkadaşlarıma ihtiyacım olacak. Siz kasabalılar dövüşte beş para etmezsiniz... Etrafta hiç kızılderili gördün mü?»

«Hayır, son zamanlarda hiç görmedim,» dedi R.E.

Zeb ona küçümseyerek baktı ve tükürmek için eğildi, ama tükürüğünün olmadığını gördü. «Öyleyse sen en iyisi kasabaya dön,» dedi. «Bir süre

sonra burası cehenneme dönecek. Keşke tüfeğim yanımda olsaydı.»

R.E. ayağa kalktı, bir süre düşündü, sonra dönüp kasabaya baktı. Biraz önce üzerinde oturduğu mezar taşı bir anda unufak olup gri bir toz halinde döküldü. Etrafına bakındı. Mezar taşlarının çoğu yok olmuştu; geride kalanlar da çok geçmeden yok olacaktı. Yalnızca Zeb'in altındaki taş sağlam görünüyordu.

R.E. kasabaya doğru yürümeğe başladı. Zeb, ona bakmaya bile tenezzül etmedi. Sükunet içinde kızılde-rililerin gelmesini bekliyordu.

Etheriel etrafına aldırmadan telaşla Cennet'e daldı. Yüce Meclis'tekilerin gözlerinin üzerinde olduğunu biliyordu. En gencinden en kıdemlisine kadar tüm melekler onu izliyor olmalıydı.

Ne var ki Meclistekilerin hepsinden çok daha yukarıdaydı şimdi Etheriel. Kapının önünde içeri alınmayı bekleseydi bunu başaramazdı.

Ama hip duraksamadı Etheriel ve Kutsal Otomobile atlayıp uzayın ve zamanın var olmadığı bölgeye daldı. Oturduğu koltuk Vardır, Vardı, Olacaktı, Olmuş ve Olabilirdi'lerden ibaretti.

Düşüncelere dalmışken varlığı öylesine büyüyüp gelişti ki, kendisi de Bütün'ün bir parçası oldu. Ama daha sonra, Şef'in içindeki sakin ve bağışlayıcı sesiyle duygulanndan sıynldı.

«Oğlum,» dedi ses, «buraya neden geldiğini biliyorum.»

«öyleyse bana yardım edin; eğer bu emri siz verdiyseniz...»

«Ben verdim,» dedi Şef. «Benim verdiğim bir emir asla geri alınamaz. Şu senin insanların, oğlum, her zaman yaşamak için can attı. Hepsi ölümden korktu. Yaşamın sonsuzluğu üzerine düşler kurup, düşünceler yarattılar. İki ayrı insanin ya da insan topluluğunun hiçbiri yaşamdan sonrası için aynı düşüncelere sahip olamadı, ama hepsi ölümsüzlüğü istedi. Ben de onların bu ortak dileklerini kabul ettiğimi bildirdim ve onlara sonsuz bir yaşam ihsan ettim »

«Kullarınızın hiçbiri böyle bir dilekte bulunmadı.»

«Kötülük böyle bir dilekte bulundu, oğlum.»

Etheriel'in içindeki cesaret pırıltısının yerini bir karamsarlıktır aldı ve fısıldar gibi bir sesle, «Sizin karşınızda ben bir hiçim, bir toz zerresiyim, ama yine de sormam gereken bir soru var,» dedi. «Söyler misiniz bana, Kötülük de sizin kullarınızdan biri mi?»

«Kötülüğün var olmaması olanaksız,» dedi Şef. «Bundan dolayı, sonsuza dek Kötülük'le savaşmak değil midir İyilik?»

Bu uğraşıyı kaybettim, diye düşündü Etheriel.

Kasabaya bakmak için durdu R.E. Binalar çöküyordu. Ahşaptan yapılmış olanlar çoktan birer moloz yığını halindeydi. R.E. en yakınındaki moloz yığınlarından birine yürüdü ve tahta parçalarının kupkuru toz haline gelmiş olduğunu gördü.

Kasabanın içlerine doğru ilerledi. Kâgir yapılar hâlâ ayakta duruyordu. Ama duvarların kenarlan uğursuzca yuvarlaklaşmış, pul pul olmuştu.

«Uzun süre ayakta kalamazlar,» dedi derinden gelen bir ses. «Yine de yıkıldıklan zaman kimsenin canına mal olmadıklan için için teselli bulabiliriz; tabii bu bir teselliyse...»

Şaşkın şaşkın baktı R.E. karşısından Don Kişot'-un cesedi gibi çökük yanaklı, sivri çeneli bir adam duruyordu. Bakışlan kederliydi, fırça gibi kahverengi düz saçları vardı. Giysileri üzerinden dökülüyor, yırtıkların arasından teni görünüyordu.

«Benim adım Richard Levine,» dedi adam. «Bir zamanlar tarih profesörüydüm; bu olaydan önce.»

«Üzerinizde giysiler var,» dedi RE., «Şu geri dönenlerden değilsiniz.»

«Değilim, ama bu ayırdedici işaret giderek kayboluyor; giysiler yok oluyor.»

R.E. yanlarından geçen insan seline baktı. Güneş ışığındaki toz zerrecikleri gibi amaçsızca, ağır ağır hareket ediyorlardı. Birkaçının üzerinde yok olmaya yüz tutmuş giysiler vardı. R.E. kendi üzerine baktı ve ilk kez olarak pantolonunun dikişlerinin sökülmüş olduğunu fark etti. Ceketinin kumaşım parmaklan arasına alıp ovaladı; kumaş dağılıp dökülmeye başladı.

«Galiba haklısınız,» dedi RE.

«Dikkat ettiyseniz,» diyerek devam etti Levine, «Mellon Tepesi de düzleşiyor.»

Kuzeye, kasabanın aristokratlarının evlerinin bulunduğu Mellon Tepesi yamaçlarına baktı, ufkun hemen hemen düz olduğunu fark etti:

«Düzlükten, şekilsizlikten ve hiçlikten başka hiçbir şey kalmayacak sonunda,» dedi Levine, «ve bizden başka.»

«Ve kızılderililer,» diye ekledi RE. «Kasabanın dışında kızılderilileri bekleyen ve tüfeği olmadığı için dövünen bir adam var.»

«Sanırım kızılderililer sorun olmayacak,» dedi Le-vine. «Yaralayıp öldüremeyeceğiniz bir düşmanla savaşmanın ne zevki olabilir ki? Bu düşüncemde yanılıyor olsam bile savaşmak için duyduğum şehvet de diğer bütün şehvetler gibi yok olacak.»

«Emin misiniz?»

«Kesinlikle. Bu olay olmadan önce, her ne kadar halimden pek anlaşılıyor olmasa da, bir kadını düşlediğim zaman kendi halinde birtakım zevkler duyardım. Şimdiyse, beni sinirlendiren bir ilgisizlik hissediyorum. Yo, hayır, yanlış söyledim. Duyduğum ilgisizlik beni sinirlendirmiyor bile.»

R.E. şöyle bir yanlarından geçenlere baktı. «Ne demek istediğinizi anlıyorum,» dedi.

«Şimdi kızılderililerin gelmesi Eski Dünya'daki durumla karşılaştırılabilecek bir olay değildir,» dedi Levine. «Kıyametle birlikte Hitler ve Wehrmacht'ı, Berlin'den Stalingrad'a kadar Stalin ve onun Kızıl Ordusu'yla karşılaşmış olmalı. Kayzerlerle Sezarlann gelişi durumu iyice karıştıracak, Verdun ve Somme'-deki insanlar eski savaş alanlarına döndüler. Muham-med de Müslümanlığın kendisinden sonraki devirlerde neler başarmış olduğunu görmek için geri gelmiştir; Hıristiyanlığın Azizleri ve Havarileri de öyle. Hatta Moğollar, zavallı adamlar, Temuçin'den Aurang-zeb'e kadar bütün hükümdarlarıyla, atlarını arayarak çaresizce steplerde dolaşıyorlardır.»

«Bir tarih profesörü olarak,» dedi R.E., «Siz de orada bulunup onları gözlemlemeyi arzu etmelisiniz.»

«Oralarda nasıl bulunabilirim ki? Yeryüzü'ndeki her insanın konumu yürüyebileceği uzaklıkla sınırlı. Hiçbir araç yok; biraz önce sözünü ettiğim gibi atlar da... Hem Avrupa'da ne bulabilirim ki? Burada olduğu gibi, hiçlik!»

Plof, diye bir ses çıkması üzerine etrafına bakındı R.E. Yakındaki kâgir evlerden birinin çıkıntısı toz halinde yıkılmıştı. Her iki etrafında tuğla parçalan yatıyordu. Bazılan, R.E. farkında olmadan üzerine dökülmüş olmalıydılar. Moloz yığınlarının sayısı azalmıştı. Geriye kalanlar da ufalmıştı.

«Hepimizin yargılanmış olduğunu ve şimdi Cen-net'te bulunduğumuzu söyleyen bir adamla karşılaştım,» dedi R.E.

«Yargılanmak mı?» dedi Levine. «Ah tabii, neden olmasın? Şimdi hepimiz sonsuzlukla karşı karşıya-yız. Ortada ne evren, ne olgular, ne duygular, ne de tutkular kaldı. Kendimizden ve düşünceden başka hiçbir şey yok. Sonsuza dek kendi kendimizle hesaplaşabiliriz. Oysa eskiden yağmurlu bir pazar gününde ne halt edeceğimizi bilemezdik.»

«Öyle görünüyor ki, bu durum sizi rahatsız ediyor.»

«Rahatsız ediyor sözü hafif kalır. Dante'nin Ce-hennem'i betimleyiş biçimi, ateş ve işkence bir hiç. Cansıkıntısı çok daha korkunç bir şey. Kaçıp kurtulmanın olanaksız olduğu, beynin kendi içindeki işkence ve sürekli sızıp duran iltihap müthiş bir şey. Evet dostum, hepimiz yargılandık ve mahkûm olduk. Burası da Cennet değil Cehennem!»

Levine ayağa kalktı, ıstıraptan çökmüş omuzlarıyla yürüdü gitti.

R.E. düşünceli bir halde etrafına bakındı ve başını salladı. Tatmin olmuştu.

Etheriel'in yenilgiyi kendi içinde kabullenmesi yalnızca bir an sürdü. Sonra, birdenbire, cesaretini,, Şef'in huzuruna geldiği zamanki kadar toparladı. Kutsal Otomobil'in içinde küçücük bir ışık noktası gibiydi.

«Eğer bu sizin emrinizse.» dedi, «sizden emrinizi geri almanızı değil ama uygulamanızı rica ediyorum.»

«Ne şekilde oğlum?»

«Yüce Meclis'in onayladığı ve sizin de imzaladığınız belge, Yeryüzü insanlarının zamanı sayış biçimine göre 1957 yılının belli bir gün ve belli bir zamanında Kıyamet'in gerçekleştirilmesini bildiriyor.»

«Evet, öyle.»

«Ama 1957 yılının ne olduğu belli değil. Nedir bu 1957? Yeryüzü'ndeki egemen kültüre göre İ.S. 1957 yılı yaşanıyordu. Burası tamam. Ama sizin Yeryüzü'-ne soluk verdiğiniz zamandan beri 5.960 yıl geçti; evreni yarattığınız günden beri ise dört milyar yıl. Öyleyse insanların yaşamakta oldukları yıl 1957 miydi, 5960 mıydı, yoksa 4.000.000.000 mıydı?

«Hepsi bu kadar değil,» diye devam etti Etheriel. «Î.S. 1957 yılı BizanslIlara göre 7464, Yahudilere göre 5716 yılıydı. Aynı zamanda 2708

A.U.C. idi, yani Roma takvimini kabul edecek olursak Roma’nın kuruluşunun 2708’inci yılı. 1957 yılı Müslümanların takvimine göre 1375 yılıydı; Amerika Birleşik Devletleri’nin kuruluşunun da yüz sekseninci yılı.

«öyleyse başımı eğerek soruyorum. 1957 rakamının sizce tek başına bir anlamı var mıdır?»

«Ben bu durumu biliyordum, oğlum,» dedi Şef sükunetle. «Bu gerçeği öğrenmesi gereken şendin.»

«Öyleyse,» dedi Etheriel sevinçten titreyerek, «sizin emriniz yerine getirilsin ve 1957 yılında Kıyamet gerçekleşsin. Ama Yeryüzü’ndeki tüm insanlar belli bir 1957 yılında anlaştıkları zaman.»

«Öyle olsun bakalım,» dedi Şef ve onun bu sözüyle Dünya yeniden yaratıldı,- güneşiyle, ayıyla ve Cennet’in tüm nimetleriyle birlikte.

R.E. Mann yataktan ürpererek fırladığında saat 1957’nin 1 Ocağı’nm sabah 7’siydi. Tüm evreni doldurmuş olması gereken tatlı bir ezginin ilk notalarım duydu, ama gerisi gelmedi.

Bilgeliğin içine akmasını istercesine bir an kafa-

smı dikti, sonra yüzünü belli belirsiz bir öfke sardı. Bir başka savaştı bu.

Ne yapacağını planlamak üzere masasına oturdu. İnsanlar çoktan beri bir takvim reformu yapılmasından söz etmeye başlamışlardı; bunun için harekete geçilmesi gerekliydi. 2 Aralık 1944’le birlikte yeni bir devir başlamalıydı. Ve bir gün, herkesin kabul etmiş olduğu Atom Çağı’nın da 1957’nci yılı gelecekti.

Düşüncelere dalıp gitmişken, R.E.’nin birazcık insan üstü kafasında tuhaf bir ışık parıldadı; Ahriman’-m duvara vuran gölgesinde, iki şakağında da minik boynuzlar varmış gibi görünüyordu.

ESKİ MUTLULUKLAR

Margie, gece vakti oturup güncesine bile yaz-inişti bunu. 17 Mayıs 2157 tarihli sayfaya, «Tommy bugün gerçek bir kitap buldu,» diye kaydetti.

Çok çok eski bir kitaptı bu. Büyükbabasından duymuştu Margie: Büyükbabası küçük bir oğlanken, onun büyükbabası, bir zamanlar tüm öykülerin kâğıda basıldığında söz etmişti.

Sararmış ve kırışmış sayfalan çevirdiler. Sözcüklerin ekranda hareket etmek yerine, sayfalann içinde sakince durarak okunmaları ne müthiş, ne acayip bir şeydi. Bir önceki sayfaya yeniden baktıklannda, ilk seferinde okudukları sözcüklerin aynen kalmış olduğunu gördüler.

«Vay canına,» dedi Tommy, «ne israf! Kitabı bitirdiğin zaman sanınm kaldmp atmak gerekiyor. Bizim televizyon ekranında bir milyon kadar kitap olmalı, daha pek çok kitabı da -alabilir içine. Televizyonumu kaldırıp atmam doğrusu.»

«Benimki de öyle,» dedi Margie. On bir yaşındaydı ve on üç yaşındaki Tommy kadar çok telekitap görmemişti.

«Nerden buldun bunu?» diye sordu Margie.

«Evde,» diye yanıtladı Tommy başını kaldırmadan, okumakla meşguldü. «Tavan arasında.»

«Neden söz ediyor?»

«Okuldan.»

Margie somurttu. «Okul mu? Okuldan söz edecek ne varmış ki? Okuldan nefret ederim.»

Margie okuldan her zaman nefret ederdi, ama şimdi her zamankinden daha çok nefret ediyordu. Mekanik öğretmen ona peşpeşe coğrafya sınavları veriyor, Margie de giderek daha kötü yanıtlar çıkartıyordu; ta ki annesi kederle başını sallayıp kasaba müfettişini çağırtana dek.

Ufak tefek şişman bir adamdı kasaba müfettişi; kırmızı yüzü, kadranlı ve tellerle dolu bir alet çantası vardı. Margie'ye gülümsedi ve ona bir elma verdi, sonra öğretmeni sökmeye başladı. Margie her seferinde, müfettişin öğretmenin parçalarını nasıl bir araya getireceğini unutmasını dilerdi, ama adam işini gayet iyi bilirdi. Bir saat kadar sonra öğretmen yeniden hazırdı; iri, kara ve çirkindi. Üzerinde bütün derslerin gösterildiği ve soruların sorulduğu koca bir ekranı vardı. Buraya kadar pek fena sayılmazdı. Margie'nin en fazla nefret ettiği parçası ev ödevlerini ve sınav kartlarını koymak zorunda olduğu yarıktı. Ya. nıtlannı, kendisine altı yaşındayken öğrettikleri delgi sistemiyle yazardı Margie ve mekanik öğretmen de notunu hemencecik hesaplardı.

İşini bitirdikten sonra gülümsedi Müfettiş ve Mar-gie'nin başını okşadı. «Küçük kızımızın bir kabahati yok, Bayan Jones,» dedi annesine. «Sanınm coğrafya bölümü dişlisinin dönme hızı biraz yükselmişti. Böyle şeyler bazen oluyor. Ortalama on yaş düzeyine göre yavaşlattım. Aslında, Margie'nin durumu genelde çok iyi.» Margie'nin başını yeniden okşadı.

Margie düş kırıklığına uğramıştı. Öğretmeni temelli alıp götüreceklerini ummuştu o. Bir keresinde Tommy'nin öğretmenini bir aylığına alıp götürmüşlerdi, çünkü tarih bölmesi tamamen bozulmuştu.

«Okul hakkında kim ne yazmak ister ki?» diye sordu Tommy'ye.

Tommy ona küçümseyen gözlerle baktı. «Bizim bildiğimiz okul değil bu, aptal. Yüzlerce jul önceki okullardan biri bu.» Sözcüklerin üzerine basa basa, «Yüzlerce yıl önce,» diye ekledi.

Margie incinmişti. «Şey, bu kadar uzun zaman önce ne biçim okullar bulunduğunu bilmiyordum. » Bir süre Tommy'nin omzu üzerinden okudu, sonra, «Yine de bir öğretmenleri vardı herhalde,» dedi.

«Elbette öğretmenleri vardı, ama bu öğretmen sürekli değildi. Bir insandı.»

«İnsan mı? İnsan nasıl öğretmen olabilir?»

«Şey... Çocuklara konulan anlatıyordu, onlara ev ödevleri veriyordu, sorular soruyordu.»

«Ama insan zekası bu işe yetmez ki...»

«Tabii ki yeter. Benim babam en az öğretmenim kadar çok şey biliyor.»

«Bilemez işte. Bir insan öğretmen kadar çok şey bilemez.»

«Bilir işte. Bahse var mısın?»

Margie bu tartışma için hazırlıklı değildi. «Bana bir şeyler öğretecek diye evimde yabancı bir adamın bulunmasını istemezdim,» dedi.

Tommy gülmekten kırıldı. «Sen hiçbir şey bilmiyorsun Margie. Öğretmenler evde oturmazlardı. Bütün çocuklann gittiği özel binaları vardı.»

«Bütün çocuklar aynı şeyleri mi öğreniyordu?»

«Evet. Tabii aynı yaşta olanlar.»

«Ama annem der ki, bir öğretmen çocuğun zihin yapısına göre ayarlanmalıdır. Onun için de her çocuk ayn ayn yetiştirilmelidir.

«Evet ama o zamanlar böyle yapmıyorlardı. Bu durumu sevmediysen kitabı okumak zorunda değilsin.»

«Sevmediğimi söylemedim,» dedi Margie hemencecik. Bu tuhaf okullar hakkında bir şeyler okumak istiyordu.

Daha yansına gelmemişlerdi ki Margie'nin annesi seslendi. «Margie! Okul vakti!»

Margie başını kaldırdı. «Daha değil anneciğim.»

«Okul vakti geldi.» dedi Bayan Jones. «Galiba Tommy'nin de okul vakti geldi.»

«Okuldan sonra kitabı seninle birlikte biraz daha okuyabilir miyim?» diye sordu Margie.

«Olabilir,» dedi Tommy kayıtsızca. Eski tozlu kitabı koltuğunun altına sıkıştırdı, ıslık çalarak yürüyüp gitti.

Okul odasına girdi Margie. Yatak odasının yanındaki odaydı bu. Mekanik öğretmen çalışmaya başlamış, kendisini bekliyordu. Cumartesi ve pazar dışında her gün aynı saatte okuluna giderdi Margie, çünkü annesi düzenli çalışan küçük kızların daha iyi öğrendiğini söylerdi.

Ekran aydınlandı ve, «Bugünkü dersimiz aritmetik,» dedi. «Tam kesirlerin toplanması. Lütfen dünkü ev ödevinizi gerekli yere yerleştirin.»

Margie içini çekerek söylenileni yaptı. Büyükba. basının büyükbabası küçük bir çocukken okulların nasıl olduğunu düşünüyordu. Civar bölgedeki tüm çocuklar bir araya geliyorlar, okul bahçesinde bağrışıp gülüşüyorlar, sınıfta hep birlikte oturuyorlar, günün sonunda yine hep birlikte evlerine gidiyorlardı. Hepsi aynı şeyi öğrendiklerinden ev ödevlerini yaparken birbirlerine yardım edebiliyor, konular üzerinde tartışabiliyorlardı.

Ve öğretmenler de birer insandı ...

Mekanik öğretmen ekranda ışıldadı: «1/2 ile 1/4'ü topladığımız zaman...»

Margie, çocukların eskiden okulu ne kadar çok sevdiğini, okulda bulunmaktan ne denli mutlu olduklarını düşlüyordu.

FIKRACI

Noel Meyerhof, hazırladığı listeye baktı ve birinci olması gereken maddeyi seçti. Her zaman olduğu gibi sezgilerine güveniyordu.

Önündeki makinanm karşısında cüce gibi kalmıştı; makinamn yalnızca çok küçük bir parçasını görebiliyordu. Ama önemli değildi bu. İşini çok iyi bilen bir ustanın rahatlığıyla konuştu.

«Johnson,» dedi, «bir iş gezisinden umulmadık bir anda çıkageldi ve karısını en iyi arkadaşının kollarında yakaladı. Sendeleyerek bir iki adım geri çekildi ve, 'Max!' dedi. 'Ben bu hanımla evli olduğum için bu işi yapmak zorundayım. Peki ama sen niye yapıyorsun?'»

Şimdilik bu kadan yeter, diye düşündü Meyerhof. Bunu bir hazmetsin bakalım.

Arkasından bir ses, «Hey!» diye seslendi.

Meyerhof, bu tek heceli sözcüğü makineden sildi ve devreyi normal haline getirdi. Arkasına dönüp, «Çalışıyorum,» dedi. «Kapıyı vurmaz mısın sen?»

Timothy Whistler'i her zaman gülümseyerek selamlardı, ama bu kez böyle yapmadı. Eski bir analist olan Whistler'le diğerleri gibi pek çok kere çalışmıştı. Bir yabancı tarafından engellenmişçesine somurttu, yüzü her zamankinden daha çok kırış kınş oldu.

Whistler omzunu silkti. Sırtına beyaz laboratuvar önlüğünü geçirmiş, ellerini ceplerine sokmuştu. Gerilen önlüğünde yukarıdan aşağıya doğru kırışıklıklar oluşmuştu. «Kapıyı vurdum, ama yanıt almadım. Çalıştığını belirten lamba da yanmıyordu.»

Meyerhof homurdandı, ama bu olaydan dolayı değil. Yeni projesi üzerinde öylesine yoğun bir şekilde düşünüyordu ki, bir takım küçük ayrıntıları unu-tuveriyordu.

Ama bundan dolayı kendisini ayıplayamazdı. Önemli bir durumdu bu.

Tabii bunun neden böyle olduğunu bilmiyordu. Büyük Ustalar genellikle bilmezdi. Onlan Büyük Usta yapan şey buydu; mantığın ötesinde olmaları gerçeği. İnsan beyni şimdiye dek yapılmış bilgisayarların en karmaşığı olan on mil uzunluğundaki Multi-vac'm beyniyle başka nasıl aşık atabilirdi?

«Çalışıyorum,» dedi Meyerhof. «Akima önemli bir şey mi geldi?»

«Ertelenemeyecek kadar önemli değil. Hypers-patial için verilen yanıtta birtakım gedikler...» Whist-ler’in birden aklı başına geldi. «Çalışıyor muydun?»

«Evet. Mesele nedir?»

«Ama...» Multivac’m röle dizilerine bakan küçük odanın çatlaklarını izledi Whistler. «Burada kim. se yok, değil mi?”

«Birisinin olduğunu ya da olması gerektiğini kim söyledi?»

«Her zamanki fıkralardan birini anlatıyordun, değil mi?»

«N’olmuş?»

Whistler kendisini zorlayarak gülümsedi. «Mul. tivac’a fıkra anlattığını söyleme bana?»

Meyerhof katılaştı. «Neden?»

«Fıkra mı anlatıyordun?»

«Evet.»

«Neden?»

Meyerhof karşısındakini şöyle bir süzdü. «Sana açıklamak zorunda değilim. Hiç kimseye açıklamak zorunda değilim.»

«Aman Tannm, tabii değilsin. Yalnızca merak ettim, hepsi bu... Ama çalışıyorsan gidiyorum ben.» Suratım asarak etrafına bir kez daha baktı.

«Git öyleyse,» dedi Meyerhof. Whistler'in odadan çıkışını gözleriyle izledi. Sonra parmağını öfkeyle düğmeye basarak çalışma sinyalini açtı.

Odanın içinde volta atarak kendini toparlamaya çalıştı. Lanet olası Whistler! Hepsine lanet olsun! Çünkü, bu teknisyenleri, analistleri ve mekanikçile-ri layık oldukları sosyal konumda tutmak için kendini zahmete sokmazdı Meyerhof. Onlara yaratıcı birer kişiymiş gibi davrandığı için sonunda böyle oluyorlardı işte.

Doğru dürüst bir fıkra bile anlatamazlar, diye düşündü kederle.

Ve bu düşünceyle birdenbire elindeki işi aklına geldi. Yeniden oturdu. Şeytan götürsündü hepsini.

Multivac'ın gerekli devresini yeniden işleme soktu ve, «Geminin kamarotu fırtınalı bir okyanus yolculuğu sırasında korkulukların yanında durdu. îki büklüm oluşundan ve denize bakışından deniz tutmasına yakalanmış olduğu anlaşılan adamın omzuna kibarca dokundu.

«'Aldırmayın efendim,' dedi. 'Çok kötü olduğunu biliyorum, ama deniz tutmasından kimsenin öldüğü görülmemiştir.'

«Adamcağız, işkence çeken yemyeşil yüzüyle, kendisini teselli etmeye çalışan kamarota baktı. 'Öy le söyleme be adam,' dedi. 'Tanrı aşkına öyle söyleme. Ölmek umuduyla yaşıyorum şu anda.'»

Timothy Whistler, sekreterin masasının yanından geçerken gülümsedi. Kafası biraz meşguldü. Sekreter de ona gülümsedi. Bilgisayarların egemen olduğu yirmi birinci yüzyılda bir insan sekreter kul-lanmanm modası geçmiş bir olay olduğunu düşündü Whistler. Ama böyle bir kurumun bilgisayarların kalesinde varlığını sürdürüyor olması belki de doğal bir durumdu. Multivac'm önemli işleri halletmesinden sonra ufak tefek işlerde bilgisayar kullanmak zevksiz olabilirdi.

Abram Trask'm bürosuna girdi Whistler. Masasında pipo içerek oturuyordu Abram Trask. Whist-ler'e baktığı zaman siyah gözleri parıldadı; çıkıntılı burnu, arkasındaki pencerenin önünde bir gaga gibi görünüyordu.

«Bakın hele kim gelmiş. Otur Whistler, otur.»

Whistler oturdu. «Sanırım bir sorunumuz var Trask.»

Trask yarım ağızla gülümsedi. «Teknik bir sorun değildir umarım. Masum bir politikacıyım ben.» (Her zaman bu espriyi yapardı Trask.)

«Söz-konusu olan Meyerhof.»

Trask birdenbire yerine oturdu, keyfi kaçmıştı. «Emin misin?»

«Kesinlikle eminim.»

Whistler, karşısındakinin birdenbire duyduğu hoşnutsuzluğu çok iyi anlıyordu. Trask, bilgisayarlardan ve Dahili Otomasyon Bölümünden sorumlu bir memurdu. Multivac’m insan-uydulannın sorunlarıyla ilgileniyordu; Multivac’la çalışan teknisyenlerin sorunlarıyla yani...

Ama bir Büyük Usta bir uydudan, bir köleden çok daha önemliydi.

Multivac’ın ilk zamanlarında, en büyük sorunun makineye soru sorma biçimi olduğu anlaşılmıştı. Mul-tivac, insanlığın sorunlarına, insanlığın tüm sorunlarına yanıt verebilirdi, ama ancak anlamlı sorular sormak koşuluyla. Ne var ki, insanların bilgileri arttıkça anlamlı sorular sormak güçleşti.

Mantık bu iş için yalnız başına yeterli değildi, önemli olan, özel bir çeşit sezgiye sahip olmaktı; büyük satranç ustalarının sahip olduğu türden bir sezgiye. (Tabii ki çok daha güçlü olmalıydı bu sezgi). Milyonlarca hareket içinden en iyisini seçmek ve bir kaç dakika içinde uygulamak gerekiyordu.

Trask oturduğu yerde huzursuzca kıpırdandı. «Meyerhof neler yapıyor?»

«Bana pek hoş görünmeyen birtakım sorular soruyor.»

«Yapma Whistler, hepsi bu mu? Sorduğu sorular dolayısıyla bir Büyük Usta’yı engelleyemezsin. Hiçbirimiz onun sorduğu sorulan yargılayabilecek nitelikte değiliz. Bunu biliyorsun.»

«Tabii biliyorum. Ama Meyerhof’u da biliyorum. Onunla bir topluluk içinde karşılaştın mı hiç?»

«Ulu Tanrım. Hiç kimse herhangi bir Büyük Us-ta’yı bir topluluk içinde görmüş mü?»

«Böyle konuşma. Onlar da birer insan. Bir Büyük Usta olmanın nasıl bir şey olduğunu düşündün mü hiç? Bu dünyada senin gibi topu topu bir düzine adam bulunduğunu bilmek, her kuşaktan kendin gibi ancak bir iki kişi yetiştiğini bilmek. Tüm dünyanın sana bağlı olduğunu, bütün matematikçilerin, mantıkçıların, psikologların ve bilim adamlarının seni beklediklerini bilmek...»

Trask omzunu silkti ve mırıldanarak, «Kendimi dünyanın kralı gibi hissederdim,» dedi.

«Böyle hissedeceğini sanmam,» dedi eski analist sabırsızca. «Onlar kendilerini hiçbir şeyin kralı olarak hissetmezler. Konuşabilecekleri, duygularını paylaşabilecekleri akranları yoktur. Dinle beni, Meyerhof hiçbir zaman insanlarla birlikte olma fırsatını kaçırmaz. Tabii ki evli değil; içki içmez, doğal toplumsal ilişkileri yoktur. Yine de bunun için kendini zorlar, çünkü insanlarla birlikte olması gerektiğini düşünür. Her hafta en az bir kez bizlerle birlikte olur. O zaman ne yapar biliyor musun?»

«Hiçbir fikrim yok,» dedi hükümet adamı. «Bütün bunlar benim için çok yeni.»

«Meyerhof fıkracıdır.»

«Nasıl?»

«Fıkra anlatır. İyi fıkralar bilir. Bu konuda yamandır. Ne kadar eski ve cansıkıcı olursa olsun herhangi bir fıkrayı ele alır ve onu tatlı bir hale getirir. Tanrı vergisi bir yeteneği var.»

«Anlıyorum. Şey, çok iyi bir şey bu.»

«Ya da çok kötü. Bu fıkralar onun için önemli.» Whistler her iki dirseğini de Trask'ın masasına dayadı, başparmağının tırnağını kemirdikten sonra havaya baktı. «Farklı biri o ve farklı olduğunu da biliyor. Bu fıkralar, kendisini biz zavallı yaratıklara kabul ettirebilmesi için biricik araç. Fıkralarını dinlediğimiz zaman gülüyoruz, kahkahalar atıyoruz, sırtına yumruklar atıyoruz ve onun bir Büyük Usta olduğunu bile unutuyoruz. Onun bize yaklaşabilmesinin tek yolu bu.»

«Bütün bunlar çok ilginç. Senin bir psikolog ol duğunu bilmiyordum. Peki ama sonunda nereye varmak istiyorsun?»

«Şuna: Meyerhof fıkraları tükenirse ne olacak?»

«Nasıl?» Hükümet adamı boş gözlerle baktı.

«Eğer kendini yinelemeye başlarsa ne olacak? Dinleyicileri daha az coşkuyla gülerlerse, ya da hiç gülmezlerse? Onun için bizimle ilişki kurmanın tek yolu bu. Fıkralar olmayınca kendini yalnız hissedecek. O zaman ne olacak? Her şeyin ötesinde, Trask, yeryüzündeki vazgeçemeyeceğimiz bir düzine insandan biri o. Ona bir şey olmasına izin veremeyiz. Yalnızca fiziksel tehlikelerden söz etmiyorum. Çok fazla mutsuz olmasına da göz yumamayız. Bu durumun onun sezgilerini nasıl etkileyeceğini kim bilebilir?»

«Şey, kendisini yinelemeye mi başladı?»

«Bildiğim kadarıyla hayır. Ama sanırım kendisi böyle düşünüyor.»

«Neden böyle söylüyorsun.»

«Çünkü Multivac'a fıkra anlattığını duydum.»

«Yo, hayır.»

«Kazara içeri girdim ve beni kovdu. Çok öfkeliydi. Genellikle uysal bir tabiatı vardır. Benim içeri girmemle böylesine alt üst olmasını kötü bir işaret olarak düşündüm. Ama şurası bir gerçek ki Multi-vac'a fıkra anlatıyordu; eminim bir dizi fıkradan biriydi bu.»

«Ama neden?»

Whistler omzunu silkti ve eliyle çenesini ovuşturdu. «Bu konuda bir fikrim var. Yeni biçimlerini elde edebilmek için Multivac'm belleğine fıkralar depo ediyor. Ne demek istediğimi anlıyor musun? Mekanik bir fıkracı yaratmayı planlıyor. Böylece sonsuz sayıda fıkralara sahip olacak ve tükenmek korkusundan kurtulacak.

«Ulu Tanrım!»

«Nesnel açıdan bakıldığında bunda herhangi bir sorun yokmuş gibi görünebilir. Ama bir Büyük Usta' nın Multivac'ı kişisel sorunları için kullanmasını kötü bir işaret olarak görüyorum. Zihinsel dengesizlik içinde bulunan bir Büyük Usta gözaltında tutulmalıdır. Meyerhof'un durumu had safhaya doğru gidiyor olabilir. Sonunda onu yitirebiliriz.»

«Ne yapmamı öneriyorsun?» diye boş bir sesle sordu Trask.

«Benimle ilişkini kaybetme. Ben Meyerhof'a çok yakınım ama insanlar hakkında karar verebilmek gibi bir yeteneğim yok. Sen politikacısın, bu işi daha İyi başarabilirsin.»

«İnsanlar hakkında karar verebilirim belki, ama Büyük Ustalar hakkında değil.»

«Onlar da birer insan. Yoksa bu işi kim yapabilir?»

Trask'ın parmaklan bir trampet gibi masanın üzerinde takırdamaya başladı.

«Sanırım bu işi yapmak zorunda kalacağım,» dedi.

Meyerhof, Multivac'a anlatıyordu. «Sevgilisi için kır çiçekleri toplamakta olan ateşli bir aşık, karşısında birdenbire hiç de dostça

bakmayan bir boğa görünce korkuya kapıldı. Uzaktaki bir çitin öbür yanında duran bir çiftçiye seslendi. ‘Bakar mısınız bayım, bu boğa güvenli midir?’ Çiftçi durumu eleştiren gözlerle şöyle bir süzdü ve yere tükürerek, ‘Son derece güvenlidir’, dedi. Sonra yeniden yere tükürerek ekledi, ‘Ama aynı şeyi sizin için söyleyemem.’»

Meyerhof bir başka fıkra daha anlatmak üzereydi, ama kendisini çağırdılar.

Aslında gerçek bir çağn değildi bu. Hiç kimse bir Büyük Usta’yı ayağına çağıramazdı. Yalnızca Bölüm Başkanı Trask’ın bir haberini iletmişler ve kendisinin Meyerhof’la görüşmekten memnun olacağını bildirmişlerdi. Tabii ki Büyük Usta çok değerli zamanının bir kısmını kendisine ayırabilirse.

Meyerhof, kişisel dokunulmazlığı dolayısıyla, bu daveti elinin tersiyle bir kenara itip işine devam edebilirdi. Hiç kimse onu disiplin kuruluna filan vermezdi.

Öte yandan, böyle davrandığı takdirde, biliyordu ki kendisini rahatsız etmeye devam edeceklerdi. En tabii, çok saygılı bir biçimde, ama yine de rahatsız edeceklerdi.

Bu yüzden, Multivac’ın çalışmakta olan devrelerini durdurdu ve yerlerine kilitledi. Kendisi yokken içeriye kimsenin girmeye cesaret edememesi için bü. rosunun kapısı üzerindeki lambayı yaktı, Trask’m bürosuna doğru yola çıktı.

Trask öksürdü. Karşısındakinin asık suratım görünce biraz ürpermişti. «Birbirimizi tanımak fırsatını hiç bulamadık Büyük Usta,» dedi.

«Size her zaman rapor yazıyorum,» dedi Meyerhof sertçe.

Bu zeki ve vahşi gözlerin ardında neler yattığını merak etti Trask. Meyerhof’u ince yüzü, koyu, düz

saçları ve ciddi havasıyla gözlerinin önünde canlandı-rabilmek Trask için güç bir işti.

«Raporlar sosyal ilişkilerin gelişmesine ve tanışmalara yardımcı olamıyor,» dedi Trask. «Duyduğum... duyduğum kadarıyla zengin bir anekdot kaynağına sahipmişsiniz.»

«Ben bir fıkracıyım, efendim. Herkes bana fıkracı der.»

«Benimle konuşurken bu sözcüğü kullanmadılar. Büyük Usta. Dediler ki...»

«Hepsinin canı cehenneme. Ne dedikleri umurumda değil. Buraya bak Trask, bir fıkra dinlemek ister misin?» Masanın üzerine doğru eğildi, gözleri kısil-mıştı.

«Elbette,» dedi Trask, kendini toparlamaya çalışarak.

«Pekala. Fıkra şöyle: Bayan Jones, kocasının kilosunu ölçen tartı aletinden çıkan niyet kâğıdını okudu. 'Senin uysal, zeki, uzağı görebilen, çalışkan ve kadınlan çeken bir tip olduğun yazıyor George,' dedi. Sonra kâğıdın arka yüzünü çevirip ekledi: 'Kilonu da yanlış vermiş.'»

Trask güldü. Gülmemek olanaksızdı.

«Neden komik?» diye sordu Meyerhof.

Trask birdenbire kendine geldi. «Afedersiniz, anlayamadım?»

«Neden komik dedim. Neden gülüyorsunuz?»

«Şey,» dedi Trask, mantıklı olmaya çalışarak, «Son cümle daha öncekileri yepyeni bir ışığın altında gösteriyor bize. Umulmadık bir durum...»

«Önemli olan nokta şu ki,» dedi Meyerhof, «karısı tarafından aşağılanan bir kocanm resmini çizdim, öylesine başarısız bir evlilik ki, kadın kocasının hiçbir erdemi bulunmadığım düşünyor. Ama sen yine de gülüyorsun. Adamın yerinde olsaydın komik bulur muydun bunu?»

Düşünceli bir halde bir an bekledi Meyerhof; sonra, «Bir de şunu dinle Trask,» dedi. «Abner, hasta

karısının yatağı başına oturmuş hüngür hüngür ağlıyordu. Gücünün son kırıntılarını toparlayan kadın dirsekleri üzerinde doğruldu, 'Abner,' diye fısıldadı, 'Abner, bir itirafta bulunmadan Tann'nm yamna gidemem.'

«'Şimdi olmaz,' diye mırıldandı perişan haldeki koca, 'şimdi olmaz sevgilim. Yat ve dinlen.'

«'Yapamam,' diye haykırdı kadın. 'Sana söylemem gerek, yoksa ruhum hiçbir zaman huzur yüzü görmeyecek. Sana ihanet ettim Abner. Hem de bu evde. Bir ay kadar önce...'

«'Şişşş, sevgilim,' diye yatıştırdı Abner. 'Her şeyi biliyorum. Yoksa seni neden zehirleyeyim?'»

Trask umutsuzca kendini tutmaya çalıştı, ama pek başarılı olamadı. Hıçkırığa benzer boğuk bir ses çıkardı.

«Bu da komik, değil mi?» dedi Meyerhof. «Zina, cinayet, hepsi komik.»

«Şey,» dedi IVask, «gülmece konusunu çözümleyen birtakım kitaplar yazılmıştır.»

«Hem de oldukça doğru olarak,» dedi Meyerhof. «Bunların bir kısmını okudum. Dahası, çoğunu Multi-vac'a da okudum. Ne var ki bunlan yazan kişiler yalnızca birtakım varsayımlar ileri sürüyor. Kimilerine göre, fıkralardaki kişiler karşısında kendimizi üstün hissettiğimiz için gülüyoruz. Kimilerine göreyse ansızın fark ettiğimiz bir uyumsuzluğa gülüyoruz, ya da gerilimin ansızın boşalmasına. Veya, olayların ansızın değişik bir şekilde yorumlanmasına. Basit bir neden bulabilir misin? Çeşitli insanlar çeşitli fıkralara gülüyorlar. Hiçbir fıkra evrensel değil. Kimi insanlar hiçbir fıkraya gülmüyor, önemli olan şu ki, gülmece duygusuna sahip olan biricik hayvan insan.»

«Anlıyorum,» dedi Trask birdenbire. «Gülmeceyi çözümlemeye çalışıyorsunuz. Bunun içindir ki Mul-tivac'a birtakım fıkralar aktarıyorsunuz.»

«Bunu nereden biliyorsun?... Her neyse, önemli değil. Whistler söylemiştir. Şimdi anımsıyorum. Beni gördüğü zaman şaşırmıştı. Eee, ne olmuş?»

«Bir şey olduğu yok canım.»

«Multivac'm bilgi deposuna istediğim her şeyi katabilme ya da ona istediğim her soruyu sorabilme hakkımı tartışmıyorsunuzdur sanırım.»

«Hayır, asla,» dedi Trask telaşla. «Aslına bakarsanız, bu işin psikologlara yeni bir analiz alanı açacağından hiç kuşkum yok.»

«Hımmm. Belki. Yine de beni düşündüren şey gülmecenin yeni bir analiz biçimi değil. Sormam gereken bir soru var; aslında iki soru.»

«Sahi mi? Nedir bu?» Trask karşısındakinin kendisini yanıtlayıp yanıtlamayacağını merak etti. Me-yerhof yanıt vermeyi istemediği takdirde hiçbir şekilde onu zorlayamazdı.

Ama Meyerhof yanıtladı. «İlk soru şu: Bütün bu fıkralar nereden kaynaklanıyor?»

«Nasıl?»

«Kim uyduruyor bunları? Dinle! Bir ay kadar önce bütün gecemi fıkra toplayarak geçirdim. Her zaman olduğu gibi çoğunu anlattım ve salaklar da güldüler. Belki gerçekten fıkraları komik bulmuşlardı, belki de benimle eğleniyorlardı. Her neyse. Yaratıklardan biri sırtıma bir şaplak indirme cüretini göstererek, 'Tanıdığım on kişiden daha fazla fıkra biliyorsun,' dedi.

«Doğru söylediğinden emindim, ama aklıma bir şey takılmıştı. Hayatım boyunca kaç yüz ya da kaç bin tane fıkra anlattığımı bilemiyordum, ama hiçbir zaman kendim bir fıkra uyduramamıştım. Bir tanecik bile olsa. Ben yalnızca tekrar ediyorum. Bütün katkım onları anlatmaktı. Fıkraları ya birinden duymuş ya da bir yerde okumuştum. Benim fıkraları edindiğim kaynaklar da onlan uydurmuş değillerdi. Bir fıkra uydurduğunu ileri süren bir insanla hiçbir insanla hiçbir zaman karşılaşmadım. Hep şöyle derler: «'Evvelki gün iyi bir fıkra dinledim,' ya da, 'Son zamanlarda iyi bir fıkra duydun mu?'

«Bütün fıkralar eskidir! Bu yüzdendir ki bütün fıkralar toplumsal açıdan bir gerilik gösterir. Bu yüzden örneğin hâlâ deniz tutmasıyla ilgilidirler. Oysa deniz tutması günümüzde kolayca önlenebilir. Ya da biraz önce sana anlattığım gibi fal bakan tartı aletleriyle ilgilidirler. Günümüzde bu tür aletlere ancak antikacı dükkânlarında rastlanabilir. Öyleyse bu fıkraları kimler uyduruyor?»

«Bulmaya çalıştığınız şey bu mu?» dedi Trask. Neredeyse, Ulu Tannm kimin umrunda bu, diye de ekleyecekti, ama kendini tuttu. Bir Büyük Usta'mn sorulan her zaman anlamlıydı.

«Tabii ki bulmaya çalıştığım şey bu. Şöyle düşün: Fıkralann eski olması bir rastlantı değildir. Zevk vermeleri için eski olmalan gerekir. Bir fıkranın özgün olmaması esastır. Gülmecenin özgün olan ya da olabilen bir türü de vardır ki buna nükte denir. Belli bir andaki dürtüyle ortaya çıkmış olduklan besbelli nükteler duydum. Kendim de birtakım nükteler uydurdum. Ama bu tür nüktelere kimse gülmüyor. Gülmeniz de beklenmiyor. Sadece dinliyorsunuz. Nükte ne kadar iyi olursa inilti de o kadar büyük oluyor. Özgün gülmece, güldürmüyor insanları. Neden?»

«Hiç bilmiyorum.»

«Öyleyse arayalım Multivac'a gülmece üzerine temel olduğunu sandığım birtakım bilgiler verdikten sonra, bazı seçilmiş fıkralar beslemeye başladım.»

Trask konunun ilgisini çekmeye başladığını hissetti. «Ne bakımdan seçilmiş?»

«Bilmiyorum,» dedi Meyerhof. «Yalnızca uygun fıkralar olduklarım hissediyorum. Biliyorsun, Büyük Usta'yım ben.»

«Ah, elbette. Elbette.»

«Gülmece üzerine genel bilgilen ve bu fıkraları besledikten sonra Multivac'a ilk sorum fıkraların kökenini bulması olacak. Becerebilirse tabii. Whistler bu işin içinde olduğuna ve bu işi beni size ihbar edecek kadar önemli bulduğuna göre, ertesi gün yapaca-204

ğım analiz için onu görevlendirin. Sanınm bu konuda yapabileceği bazı şeyler var.»

«Elbette. Ben de bulunabilir miyim?»

Meyerhof omzunu silkti. Trask'm bulunmasının kendisi için kesinlikle hiçbir önemi yoktu.

Meyerhof listedeki son fıkrayı büyük bir özenle seçmişti. Gösterdiği bu özenin ne olduğunu söylemesi olanaksızdı, ama kafasının içinde bir düzine olasılığı evirip çevirmişti.

Anlatmaya başladı. «Mağara adamı Ug, karısının bağırarak kendisine koştuğunu gördü. Üzerindeki leopar derisinden eteklik paramparça olmuştu. 'Ug,' diye bağırdı, 'hemen bir şeyler yap. Uzun dişli bir kaplan annemin mağarasına girdi. Bir şeyler yap!' Ug homurdandı, güzel bir şekilde cilalanmış olan yabanöküzü kemiğini eline aldı ve, 'Neden bir şeyler yapacakmışım?' dedi. 'Uzun dişli bir kaplanın başına neler geleceği kimin umrunda?'»

Bundan sonra öğrenmek istediği iki soruyu sordu Meyerhof ve gözlerini kapatıp arkasına yaslandı. Elinden geleni yapmıştı.

«Gördüğüm kadarıyla yanlış olan hiçbir şey yoktu,» dedi Trask, VVhistler'e. «Ne yaptığını bana basit bir dille anlattı. Biraz tuhaf olmakla birlikte yasalara karşı değil.»

«Meyerhof söylüyor bunu.»

«Öyle bile olsa, fikirlerinden dolayı bir Büyük Usta'yı durduramam. Biraz tuhaf görünüyordu, ama Büyük Ustalardan tuhaf görünmeleri beklenir zaten. Onun anormal olduğunu sanmıyorum.»

«Fıkraların kaynağını bulmak için Multivac'ı kullanmak mı?» diye mırıldandı eski analist. «Aklı başında bir adam bunu yapar mı?»

«Nasıl karar verebiliriz?» diye sordu Trask. «Bilim öyle bir noktaya geldi ki, anlamlı sorular olarak geriye yalnızca saçma sorular kaldı. Aklı başında kişi-

ler anlamlı sorulan yıllar önce düşündüler, sordular ve yanıtlannı aldılar.»

«Bu sözlerinin bir yaran yok. Ben kaygılanıyorum.»

«Belki, ama şu anda hiçbir seçeneğimiz yok VVhistler. Meyerhof'u görmeye gideceğiz. Sen de Mul-tivac'm yanıtlannın analizlerini yapacaksın. Bana gelince, benim bütün işim kırtasiyecilik yapmak. Ulu Tannm, senin gibi eski bir analistin neler yapması gerektiğini bile bilmiyorum.»

«Gayet basit,» dedi VVhistler. «Meyerhof gibi bir Büyük Usta sorular sorar. Multivac da bu sorulan otomatik olarak rakamlar ve işlemler halinde formüle eder. Sözcükleri simgelere dönüştürmek için gerekli mekanizma Multivac'm hacminin büyük bir kısmını oluşturur. Bundan sonra Multivac rakamlar ve işlemler halinde yanıtlannı verir, ama son derece basit durumlar dışında bunlan sözcüklere dönüştürmez. Eğer yanıtlannı sözcüklere dönüştürebilecek şekilde tasanmlanmış olsaydı, Multivac'ın hacmi şimdikinin en az dört katı olacaktı.»

«Anlıyorum. Öyleyse sizin işiniz bu simgeleri sözcüklere dönüştürmek.»

«Benim ve diğer analistlerin. Gerektiği zaman bu iş için özel olarak tasarımlanmış küçük bilgisayarlar da kullanırız.» Acı acı gülümsedi VVhistler. «Eski Yunanistan'ın Delf rahipleri gibi, Multivac da üstü kapalı yanıtlar verir. Onlan ancak bizler dilimize aktarabiliriz.»

Sonunda gelmişlerdi. Meyerhof onlan bekliyordu.

«Hangi devreleri kullandınız, Büyük Usta?» diye sordu VVhistler.

Meyerhof onu yanıtladı ve VVhistler çalışmaya koyuldu.

Neler olup bittiğini izlemeye çalıştı Trask, ama hiçbir şey anlamıyordu. Hükümet görevlisi derin bir bilgisizlik içinde bir makaranın benekler halinde bo-şalışım seyretti. VVhistler benekleri incelerken, Büyük Usta Meyerhof kayıtsızca bir kenarda durdu. Analizci kulağına kulaklıklar takmıştı, ağzında da bir mikrofon vardı. Yardımcılarına zaman zaman birtakım talimatlar veriyordu.

Whistler, ara sıra bir şeyler dinliyor, sonra karmaşık bir klavyeyle birtakım delikler açıyordu. Klavyenin üzeindeki işaretler her ne kadar matematik simgelerine benziyorsa da gerçekte değildi.

Bir saatten epey fazla bir zaman geçti.

Whistler'in asık suratı daha da bir asıldı. Bir keresinde Meyerhof'la Trask'a bakıp, «İnanılmayacak bir...» diye lafa girişecek olduysa da vazgeçti, çalışmaya devam etti.

Sonunda boğuk bir sesle, «Size resmi olmayan bir yanıt verebilirim,» dedi.

«Resmi yanıt için analizin tamamlanmasını bekleyeceğiz. Resmi olmayan yanıtı ister misiniz?»

«Söyle,» dedi Meyerhof.

Trask başını sallayarak onayladı.

VVhistler sinsi bir bakış fırlattı Büyük Usta'ya. «Aptalca bir soru sorunca...» dedi. Sonra boğuk bir sesle, «Multivac, fıkraların dünya dışı kökenli olduğunu söylüyor,» diye devam etti.

«Ne diyorsun sen?» diye sordu Trask.

«Ne dediğimi duymuyor musunuz? Güldüğümüz fıkralar insanlar tarafından uydurulmadı. Multivac kendisine verilen tüm verileri analiz etti. Bu verilere en iyi uyan yanıt, birtakım dünya dışı zekâların fıkraları uydurmuş olması. Dünya dışı zekâlar bu fıkraları belli yer ve zamanlarda belli birtakım insan beyinlerine yerleştirdi. Diğer bütün fıkralar özgün temel fıkralardan türetilmiş.»

Meyerhof söze kanştı. Yalnızca bir Büyük Usta' mn bilebileceği bir güvenle aydınlanmıştı yüzü. Bir kez daha doğru soruyu sormuştu. «Bütün komedi yazarları eski fıkraları yeni amaçlar için değiştirerek çalışırlar,» dedi. «Gayet iyi bilinen bir şey bu. Yanıt buna uyuyor.» ,>

«Ama neden?» diye sordu Trask. «Dünya dışı zekâlar neden fıkra uyduruyorlar?»

«Multivac'm söylediğine göre,» dedi Whistler, «verilere uyan en iyi varsayım, fıkralar aracılığıyla insan psikolojisi üzerinde çalışıyorlar olmaları. Bizler farelerin psikolojisini, onların labirentleri çözmesiyle inceleriz. Fareler hiçbir zaman neler olup bittiğini bilmez. Bu dünya dışı zekâlar da, insanların seçilmiş birtakım fıkralara gösterdikleri

tepkilere göre insan psikolojisini inceliyorlar. Her insan farklı tepkiler gösteriyor... Bizim fareler karşısındaki konumumuz neyse, bir olasılıkla dünya dışı zekaların bizim karşımızdaki konumu da aynı.» Whistler ürperdi.

Trask, dik dik bakarak, «Gülmece duygusuna sahip biricik hayvanın insan olduğunu söylemişti Büyük Usta,» dedi. «Öyle görünüyor ki bu duygu insanlara dışarıdan hileyle kazandırılmış.»

Meyerhof heyecanla ekledi: «Kendi içimizden yarattığımız gülmeceye ise gülmüyoruz. Nükteleri kastediyorum.»

«Belki de dünya dışı yaratıklar, şaşkınlığa düşmemek için, ani şakalara gösterebileceğimiz tepkileri iptal ettiler,» dedi Whistler.

«Kendinize gelin» dedi Trask ruhsal bir sıkıntıyla:. «Ulu Tanrım! İkiniz de buna inanıyor musunuz?»

Eski analist ona soğuk bir bakış attı. «Multivac böyle söylüyor. Bu noktaya kadar bizim diyebileceğimiz tek şey bu. Multivac gerçek fıkracıların kimler olduğunu söyledi. Daha fazlasını öğrenmek istersek bu işin peşini bırakmamamız gerekiyor.» Sonra fısıltıyla ekledi: «Tabii bu işin peşine düşme cesaretini bulabilecek biri çıkarsa.»

«Biliyorsunuz, iki soru sordum ben,» dedi Büyük Usta Meyerhof birdenbire. «Şu ana kadar yalnızca birincisi yanıtlandı. Sanırım Multivac ikinci soruyu da yanıtlayabilecek verilere sahip.»

Whistler omuzunu silkti. Çökmüş görünüyordu. «Bir Büyük Usta yeterli veri bulunduğuna inandığı zaman bu konuda bir kitap yazacağım,» dedi. «İkinci sorunuz neydi?»

«Şunu sordum: İlk sorunun yanıtını elde ettiğimiz zaman bunun insan ırkı üzerine etkisi ne olacak?»

«Bu soruyu neden sordunuz?» dedi Trask.

«Sorulması gerektiğini hissettim yalnızca,» diye yanıtladı Meyerhof.

«Saçmalık. Bütün bunlar saçmalık,» dedi Trask ve sırtım döndü. Kendisinin ve Whistler’in nasıl tuhaf bir şekilde taraf değiştirdiklerini hissetmişti. Saçmalık, diye bağırma sırası şimdi Trask’a gelmişti.

Gözlerini kapattı Trask. Bütün bunlar için, çılgınlıktır diye içinden geldiği kadar haykırabilirdi, ama elli yıldır kimse bir Büyük Usta’yla Multivac’m işbirliğinden kuşkulanmamış, bu işbirliğinde bir gedik bulamamıştı.

Whistler sessizce çalışıyordu, dişleri kenetlenmişti. Multivac'ı ve yardımcı makinalannı yeniden işletti. İkinci bir saat daha geçti. Sonunda, «Deli saçması bir karabasan!» diye gülerek haykırdı Whistler.

«Ne yanıt verdi?» diye sordu Meyerhof. «Senin yorumlarını değil Multivac'ın yanıtlarını istiyorum.»

Pekâlâ. Alın yanıtı. Multivac'm söylediğine göre, insanlar bu psikolojik analiz yönteminin farkına vardıkları zaman, dünya dışı zekâların bu yöntemi kullanmaları olanaksızlaşacak.»

«Demek istiyorsun ki, insanlığa artık fıkra gönderilmeyecek, öyle mi?» diye sordu Trask. «Yoksa başka bir şey mi söylemek istiyorsun?»

«Artık fıkra gönderilmeyecek,» dedi Whistler. «İşte şimdi! İşte şimdi söylüyor Multivac! Deneme şu anda sona erdi! Yeni bir teknik geliştirilecek!»

Birbirlerine bakakaldılar. Dakikalar geçti.

Meyerlof usulca, «Multivac doğru söylüyor,» dedi.

«Biliyorum,» dedi Whistler bitkin bir halde.

Trask bile fısıldayarak, «Evet, öyle olmalı,» dedi.

Durumu kanıtlayan kişi Meyerhof oldu; büyük fıkracı Meyerhof. «Biliyorsunuz, her şey bitti,» dedi. «Beş dakikadır uğraşıyorum, aklıma tek bir fıkra gelmedi. Herhangi bir kitaptan okuyacak olursam da gidemeyeceğimden eminim.»

«Gülmece yeteneğimizi yitirdik,» dedi Trask ürküntüyle. «Artık hiç kimse gülmeyecek.»

Hepsi de birbirlerine bakarak oracıkta kalıver-mişlerdi. Dünyanın bir deney faresi kafesine indirgenmiş okluğunu hissediyorlardı. Labirent ortadan kaldınTmıştı. Onun yerine bir başka şey konulmasını bekliyorlardı.

ÖLÜMSÜZ OZAN

«Elbette,» dedi Dr. Phineas Welch, «ünlü ölülerin ruhlarım geri getirebilirim.»

Biraz sarhoştu. Aksi halde belki de böyle bir şey söyleyemeyecekti. Tabii ki bir Noel toplantısında biraz sarhoş olmak son derece normaldi.

Okulun genç İngilizce öğretmeni Scott Robertsen, bardağım havaya kaldırıp sağma soluna baktı. Bu sözlerin başkaları tarafından duyulup duyulmamış olduğunu anlamak istemişti. «Sahi mi Dr. Welch,» dedi.

«Sahi tabii. Hem yalnızca ruhlan değil, bedenleri de geri getirebilirim.»

«Bunun olanaklı olabileceğini söyleyemem doğrusu,» dedi Robertson ciddi bir tavırla.

«Neden olmasın? Basit bir geçici aktarım söz konusu.»

«Zaman içinde yolculuğu mu kastediyorsunuz? Ama bu, şey... pek olanaklı bir şey değil bu.»

«Nasıl gerçekleştirilebileceğini bilmiyorsan, değil.»

«Peki nasıl gerçekleştirilebilir, Dr. Welch?»

«Sana söyleyeceğimi mi sanıyorsun?» dedi fizikçi ciddi bir tavırla. Bir bardak içki daha aradı belli belirsiz ama bulamadı. «Pek çoğunu geri getirdim,» dedi. «Arşimed, Newton, Galileo. Zavallı adamlar.»

«Günümüze gelmekten hoşlanmadılar mı? Çağdaş bilimimiz onları büyülemiş olmalı sanırım,» dedi Robertson. Konuşmaların tadını çıkarmaya başlamıştı.

«Ah, hoşlandılar. Hoşlandılar, özellikle Arşimed. Kendisine biraz açıklamalarda bulunduktan sonra sevinçten çıldıracağını sandım, ama...»

«Aması ne?»

«Yalnızca kültür farkı. Bizim yaşam biçimimize alışamadılar. Kendilerini müthiş yalnız hissettiler ve korktular. Onlan geri göndermek zorunda kaldım.»

«Çok kötü bu.»

«Evet. Büyük ama esnek olmayan beyinler. Evrensel değiller. Bu yüzden Shakespeare'i denedim.»

«Ne?» diye haykırdı Robertson.

«Bağırıp çağırma oğlum,» dedi Welch. «Hoş hareketler değil bunlar.»

«Shakespeare'i geri getirdiğinizi mı söylediniz?»

"Öyle dedim. Evrensel bir beyne sahip birini gereksiniyordum; zamanından yüzyıllarca sonra bile insanlarla yaşayabilecek denli insanları tanıyan bir adama. Shakespeare böyle bir adamdı. İmzasını aldım onun. Anı olarak.»

«Yanında mı?» diye şordu Robertson. Gözleri fıldır fıldır dönüyordu.

«Şuracıkta.» Welch yelek ceplerinden birini karıştırdı, sonra bir başkasını. «Ah, işte.»

Öğretmene ufak bir kartvizit uzattı. Bir tarafında şöyle yazıyordu: «L. Klein ve Oğullan, Toptancı Mağazası.» Öbür tarafına ise «Willm Shaksper,» diye karalanmıştı.

Çılgınca bir kuşku doldurdu Robert'ı. «Nasıl biriydi?»

«Resimlerindeki gibi değil. Dazlaktı ve çirkin bıyıklan vardı. Kaba bir İrlanda aksanıyla konuşuyordu. Tabii ki onu hoşnut edebilmek için elimden geleni yaptım. Onun oyunlarını hâlâ sahneye koyduğumuzu söyledim. Aslında onun oyunlannı Ingiliz dilindeki, belki de bütün dillerdeki en büyük oyunlar olarak düşündüğümüzü söyledim.»

«Çok iyi. Çok iyi,» dedi Robertson, soluk soluğa.

«Pek çok kişinin onun oyunları üzerine ciltlerce yorumlar yazdığını söyledim. Tabii bir tanesini görmek istedi. Ben de kütüphaneden alıp gösterdim.»

«Sonra?»

«Ah, müthiş etkilendi. Tabii günümüzde kullanılan birtakım deyimleri anlamakta güçlük çekiyordu, ama kendisine yardımcı oldum. Zavallı adamcağız. Sanırım böyle bir şeyi hiç ummuyordu. ‘Tanrı bizi korusun! Beş yüzyıldır sözcükler ne hale gelmiş! İnsan hafif bir tokatı sel baskını sanabilir,’ deyip duruyordu.»

«Böyle söylememiştir.»

«Neden söylemesin? Kendisi oyunlarını çok çabuk yazardı. Yayınevine bir an önce yetiştirebilmek için böyle yapmak zorunda olduğunu söylemişti. Hamlet’i altı aydan daha kısa bir sürede yazmıştı. Öykü eski zamanlardan kalmıştı. O yalnızca şöyle bir cilalamıştı.»

«Cilalama işini teleskop aynalarına yaparlar,» dedi. İngilizce öğretmeni öfkeyle.

Fizikçi ona aldırmadı. Barın üzerinde dokunulmadan duran bir kokteyl bardağı keşfetti ve çağanoz gibi oraya doğru ilerledi. «Ölümsüz ozana, kolejlerde Shakespeare üzerine dersler verdiğimizi bile söyledim.»

«Ben de bir ders veriyorum.»

«Biliyorum. Onu sizin akşam kurslarınıza gönderdim. Kendisinden sonra gelen kuşakların kendisi hakkında neler düşündüklerini böylesi büyük bir arzuyla öğrenmek isteyen başka bir adam görmedim. Çok sıkı çalıştı doğrusu.»

«VVilliam Shakespeare’i benim sınıfıma mı gönderdin?» diye mırıldandı. Robertson. Alkolün yarattığı bir fantezi bile olsa, kendisini rahatsız etmişti bu. Hem alkolün yarattığı bir fantezi miydi bu? Tuhaf bir şekilde konuşan, dazlak kafalı bir adamı anımsamaya başlamıştı...

«Gerçek adıyla değil elbette,» dedi Dr. Welch. «Hangi isimle gönderdiğim önemli değil. Büyük bir hataydı, hepsi bu. Büyük bir hata. Zavallı adamcağız.» Sonunda kokteyl bardağına erişmişti.

«Neden büyük bir hataydı? Ne oldu ki?»

«Onu 1600 yılına geri göndermek zorunda kaldım,» diye öfkeyle gürledi Welch. «Bir **insan** böylesi bir aşağılanmaya ne kadar tahammül edebilir

sanıyorsun?»

«Hangi aşağılanmadan söz ediyorsun sen?»

Dr. Welch kokteyl bardağını fırlatıp attı. «Seni gidi aşağılık budala! Sınavda çaktırdın onu!»

BİR GÜN

Niccolo Mazetti yüzükoyun halının üzerin© uzanmış, çenesini küçücük avuçlarından birinin içine dayamıştı. Kederli bir halde Ozan'ı dinliyordu. Kara gözlerinde belli belirsiz gözyaşı damlacıkları bile vardı. On bir yaşındaki bir oğlanın ancak yalnız kaldığı zaman tadabileceği bir lükstü bu.

Ozan anlatıyordu: «Bir zamanlar sık mı sık bir ormanın ortasında fakir bir oduncuyla, günler gibi güzel, iki öksüz kızı yaşıyordu. Büyük kızının uzun saçlan bir kuzgunun kanadı gibi simsiyahtı. Küçük kızın saçlan ise sonbahar güneşinin ışıklan kadar san ve parlaktı.

«Kızlar babalannın ormandan eve dönmesini beklerken, büyük kız genellikle bir aynanın karşısına geçip şu şarkıyı söylerdi...»

Niccolo, kızın hangi şarkıyı söylediğini duyamadı, çünkü dışardan biri sesleniyordu kendisine: «Hey, Nickie.»

O anda yüzü aydınlanan Niccolo pencereye koştu ve bağırdı: «Hey, Paul.»

Paul Loeb elini salladı heyecanla. Niccolo'dan daha zayıftı ama daha uzun boylu değildi, çünkü ondan topu topu altı ay büyüktü. Yüzünde bastırılmış bir gerilim vardı, hızla açılıp kapanan gözkapaklanndan iyice anlaşılıyordu bu. «Hey, Nickie, içeri girebilir miyim? Bir fikrim var. Anlatıncaya kadar bekle.» Kendisini çevreden duymuş kişiler var mı, yok

mu diye şöyle bir etrafına bakındı, ama ön avluda kimsecikler yoktu. Sözlerini fısıltıyla tekrarladı, «Anlatm-caya kadar bekle.»

«Pekâlâ. Gelip kapıyı açıyorum.»

Niccolo'nun ilgisini yitirdiğine aldırış etmeden sözlerini sürdürüyordu Ozan. «... Bunun üzerine şöyle dedi aslan: 'Abanoz Dağı'nın üzerinden on yılda bir uçan kuşun kayıp yumurtalarını bana getirirsen, ben de...»

«Bu dinlediğin Ozan mı?» diye sordu Paul. «Bir Ozan'ın olduğunu bilmiyordum.»

Niccolo kızardı, kederli hali yeniden yüzüne çöktü. «Çok eskidir bu,» 4edi. «Ben çocukken almışlardı. Pek iyi bir şey değil.» Ozan'a bir tekme savurdu.

Sarsıntı dolayısıyla bağlantısı bir an için kopan Ozan hıçkırdı, ama sonra konuşmasını sürdürdü: «... demir ayakkabılar aşımncaya kadar yıllarca giymeye devam etti. Prenses yolun kenarında durdu...»

Eleştirici gözlerle bakan Paul; «Çok eski bir model bu oğlum,» dedi.

Ozan'a kızmasına karşın karşısındakinin sözde hoşgörülü tavn Niccolo'yu ürküttü. Paul'ü içeri almadan önce Ozan'ı bodrumdaki yerine koymadığına bir an pişman oldu. Sıkıcı bir günün sonunda, babasıyla hiçbir sonuç vermeyen birtakım tartışmalar yaptıktan sonradır ki Ozan'ı köşesinden çıkarmıştı. Ve sonuçta beklediği gibi saçma sapan bir nesneyle karşılaşmıştı.

Nickie, Paul'den biraz çekinirdi, çünkü Paul okulda bazı özel dersler alıyordu ve herkes onu bir Bilgisayar Mühendisi olacağından söz ediyordu.

Gerçi Niccolo da okulda pek fena sayılmazdı. Mantıktan, ikili sistem hesaplarından, aritmetikten ve elementer elektrik devreleri derslerinden iyi notlar alıyordu. Bütün bunlar herkesçe bilinen ilk okul dersleriydi. Ama hepsi bu kadar! Sonunda herkes gibi o da kontrol odası nöbetçisi olacaktı.

Oysa Paul, elektronik, kuramsal matematik ve programlama adım verdiği konularda gizemli bilgilere sahipti. Özellikle programlamada. Paul bu konuda böbürlenerek konuştuğu zaman, Niccolo bunun ne olduğunu anlamaya bile çalışmamıştı.

Paul, Ozan'ı birkaç dakika dinledikten sonra, «Bunu sık sık kullanıyor musun?» diye sordu.

«Yok canım,» dedi Niccolo gücenmiş bir halde. «Sen bizim buraya komşu olarak geldiğinden beri bodrumda duruyordu. Sadece bugün çıkardım onu...» Yeterli gördüğü bir bahanesi bulunmadığından, «Daha yeni çıkarmıştım,» diye tamamladı.

«Yalnızca odunculardan, prenseslerden ve konuşan hayvanlardan mı söz ediyor?» dedi Paul.

«Berbat bir şey bu tabii,» dedi Niccolo. «Yenisini alacak paramız olmadığını söyledi babam. Bu konuyu ona bu sabah açtım...» Sabahki sonuç vermeyen yalvarmalarını anımsadığı zaman neredeyse ağlayacak hale geldi. Bir panik halinde bastırdı içinden gelen bu dürtüyü. Her nedense, Paul'ün incecik yanaklarının gözyaşı nedir bilmediğini ve onun kendisinden daha güçsüz kişileri küçümsediğini düşündü. «Bu eski şeyi yeniden deneyebileceğimi sandım,» diye sözlerine devam etti. Niccolo, «ama hiç güzel değil.»

Ozan'ı kapattı Paul. Belleğindeki sözcükleri, karakterleri ve öyküleri değiştiren düğmeye bastı, sonra yeniden çalıştırdı cihazı.

Ozan pürüzsüz bir sesle konuşmasını sürdürdü: «Evvel zaman içinde Willikins adında annesi ölmüş biii oğlan vardı. Üvey babası ve üvey erkek kardeşiyle yaşardı. Varlıklı bir adam olmasına karşın üvey babası zavallı Willikins'in yattığı yatağı kıskanırdı. Bu yüzden Willikins, ahırda, atların yanındaki bir saman yığınında yatmaya zorlardı...»

«Atlar!» diye haykırdı Paul.

«Bir çeşit hayvan bunlar,» dedi Niccolo. «Sanırım öyle.»

«Biliyorum. Benim demek istediğim atlarla ilgili öykülerden söz etmesi tuhaf.»

«Hep atlan anlatıyor,» dedi Niccolo. «İnek adı verilen başka birtakım hayvanlar daha var. Bu hayvanlardan süt alabiliyorsun ama Ozan bu işin nasıl yapıldığım söylemiyor.»

«Neden onarmıyorsun bunu?»

«Nasıl onarıldığını bir bilseydim.»

Ozan anlatmaya devam ediyordu. «Ah, bir zengin ve güçlü olsaydım, diye düşünürdü Willikins. O zaman üvey babamla üvey kardeşime küçük bir çocuğa zalimce davranmanın ne demek olduğunu gösterirdim. Bu yüzden bir gün insanlar arasına karışıp talihini denemeye karar verdi.»

Ozan’ı dinlemeyen Paul, «Çok kolay bir şey bu,» dedi. «Ozan’m içinde birtakım bellek silindirleri var. Kaygılanmamıza gerek yok. Sözcük deposunu düzenlememiz yeterli. Böylece Ozan, bilgisayarlardan, otomasyondan, elektronikten ve günümüzün gerçeklerinden söz edecek.»

«Keşke bunu başarabilseydik,» dedi Niccolo umutsuzca.

«Bana bak, babam diyor ki, gelecek yıl özel bilgisayar okuluna girebilirsem bana gerçek bir Ozan alacak; son model bir Ozan... Uzay öykülerinden ve esrarengiz olaylardan söz eden bir Ozan. Aynı zamanda görüntülü de olacak.»

«Yani öyküleri görebilecek misin?»

«Tabii. Bay Daugherty’nin okulda söylediğine göre böyle cihazlar varmış, ama tabii herkese göre değilmiş bunlar.»

Niccolo’nun gözleri kıskançlıktan iri iri açıldı. «Sahi mi? Sahiden öyküleri gözlerinle görebiliyor musun?»

«İstediğin zaman gelip izleyebilirsin, Nickie.»

«Ah, sağol.»

«Bir şey değil. Ama şunu akimdan çıkarma: Hangi öyküyü dinleyeceğimize ben karar vereceğim.»

«Tabii. Tabii.» Niccolo çok daha kötü koşullan kabullenmeye razıydı.

İlgisini yeniden Ozan'a çevirdi Paul.

Ozan anlatıyordu. «‘Eğer durum böyleyse,’ dedi kral sakalını sıvazlayarak ve bulutlar gökyüzünü kaplayıp şimşekler çakana dek suratım asarak, ‘Benim ülkem öbür gün bu-saatlere dek sineklerden temizlenmiş olacak, yoksa...»

«Yapacağımız tek iş bunun kapağım açmak,» dedi Paul. Ozan’ı yeniden kapattı ve cihazın ön panelini gözden geçirdi.

«Hey,» diye bağırdı Niccolo telaşa kapılarak. «Parçalamayasın sakın.»

«Parçalayacak değilim,» dedi Paul sabırsızca. «Bu işleri gayet iyi bilirim.» Sonra birdenbire ihtiyatla, «Annenle baban evde mi?» diye sordu.

«Hayır.»

«İyi öyleyse.» Ön paneli çıkartıp içine baktı. «Tek silindirli bir cihaz bu, oğlum.»

Ozan’m içini kurcalamaya başladı. Kuşkuyla bakan Niccolo ise neler olup gittiğini anlayamıyordu.

İnce, esnek bir metal şerit çıkardı Paul. Tozlardan benek benek olmuştu. «Ozan’m bellek silindiri bu. Bahse girerim öykü kapasitesi bir trilyonun altındadır.»

«Ne yapacaksın, Paul?» diyerek titredi Niccolo.

«Ona yeni sözcükler vereceğim.»

«Nasıl?»

«Kolay. Yanımda bir kitap var. Bay Daugherty okulda verdi bana.»

Paul kitabı cebinden çıkarttı ve plastik kabını so-yuncaya dek ilgiyle baktı. Bantin ucunu makaradan biraz dışarı çıkardı, vokalizer’in arasından geçirdi, sonra Ozan’m hayati organlarının içine yerleştirdi. Bundan sonra bir iki şey daha yaptı.

«Ne işe yarayacak bu?»

«Kitap konuşacak, Ozan da onu belleğine kaydedecek.»

«Bunun ne yaran olacak?»

«Sen aptalsın oğlum! Bu kitap bilgisayarlar ve otomasyon hakkındadır. Ozan bütün bu bilgileri edinecek. O zaman, suratını astığı zaman şimşekler çaktıran krallan anlamaktan vazgeçecek.»

«îyi adamlar da her zaman kazanıyor bu öykülerde,» dedi Niccolo. «Hiçbir heyecanı yok.»

«Ah, evet,» dedi Paul, kurduğu düzeneğin doğru dürüst çalışıp çalışmadığına bakıyordu. «Ozanlan hep böyle yaparlar. İyiler kazanır, kötüler kaybeder. Babam bir zamanlar bu konuda bazı şeyler söylemişti. Dediğine göre, sansürden geçmeden genç kuşakların ne olacağı söylenmezmiş. Kötü bir şey bu, diyor babam... Neyse, iyi çalışıyor bu.»

Paul ellerini ovuşturdu, Ozan’dan uzaklaştı. «Dinle bak,» dedi. «Fikrimin ne olduğunu henüz söylemedim. Bahse girerim, şimdiye kadar duyduğun en iyi şey olacak bu. Dosdoğru sana koştum, çünkü senin benimle geleceğini düşündüm.»

«Tabii, Paul. Tabii.»

«Pekâlâ. Bay Daugherty’yi tanıyor musun? Bil -sen ne kadar tatlı bir adam. Beni de çok seviyor.»

«Biliyorum.»

«Bugün okuldan sonra onun evindeydim.»

«Sahi mi?»

“Tabii. Benim bilgisayar okuluna gideceğimi söylüyor ve beni cesaretlendirmek istiyor. Dünyanın bilgisayar devreleri tasarımlayan ve düzgün programlar yapabilen daha fazla insan gereksindiğini söylüyor.»

“Yaa!..»

Paul, bu tek heceli sözcüğün arkasında bir boşluk sezinlemiş olmalıydı. Sabırsızca, «Programlama!» diye bağırdı. «Belki yüz kez söyledim sana. Multivac gibi dev bilgisayarlarla çalıştığın zaman program yaparsın. Bay Daugherty’nin dediğine göre, bilgisayarları gerçekten çalıştırabilecek insanlar bulmak gittikçe güçleşiyor. Diyor ki, tekdüze problemleri sorma ve yanıtlan denetleme işini herkes yapabilirmiş. İşin püf noktası araştırmaları geliştirmek ve doğru sorular sorabilmek için yeni yollar bulabilmekmiş. Güç olan buymuş işte.

«Her neyse Nickie, beni evine götürdü ve eski bilgisayar kolleksiyonunu gösterdi. Eski bilgisayarlar toplamak onun bir hobisi. Üzerlerinde minicik topuzları olan küçük bilgisayarları vardı. Elle çalıştırabilirsin onları. Sürgülü hesap cetveli adını verdiği ufak bir tahta parçası da vardı. Bir parçası içeri girip çıkıyordu. Üzerlerinde toplar bulunan birtakım teller de vardı. Çarpım tablosu adını verdiği bir kâğıt parçası bile vardı Bay Daugherty’de.»

«Kâğıttan bir tablo mu?» diye sordu Niccolo.

«İnsanların hesap yapmalarına yardımcı oluyordu bir zamanlar. Bay Daugherty açıklamaya çalıştı ama fazla zamanı yoktu. Biraz karışık bir şeydi de-»

«İnsanlar neden kolayca bir bilgisayar kullanmıyorlardı?»

«Bunları bilgisayarlardan önce kullanıyorlardı,» diye bağırdı Paul.

«Önce mi?»

«Tabii, akıllım. Bilgisayarların her zaman var olduğunu mu sanıyordun sen? Mağara adamlarından söz edildiğini duymadın mı hiç?»

«Bilgisayarlar olmadan nasıl yaşıyabiliyorlardı?» diye sordu Niccolo.

«Bilmiyorum.. Bay Daugherty’nin söylediğine göre eskiden insanların yalnızca çocukları varmış ve doğru mu yanlış mı demeden akıllarına ne gelirse yaparlarmış. Çiftçiler elleriyle çalışırlarmış. İnsanlar bütün işlerini fabrikalarda yapmak zorundaymış ve birtakım makineler kullanırlarmış.»

' «Sana inanmıyorum.»

«Bay Daugherty’nin .sözleri bunlar. Tam bir rezaletmiş durum, insanlar sefil haldeymiş... Her neyse, fikrimi söylememi ister misin?»

«Söyle. Seni tutan mı var?» Niccolo gücenmişti.

«Pekâlâ. El bilgisayarlarının topuzları üzerinde kargacık burgacık birtakım işaretler vardı. Sürgülü hesap cetvelinin üzerinde de bunlardan bulunuyordu. Çarpım tablosu da bu işaretlerle doluydu. Bunların ne olduğunu sordum. Bay Daugherty bunların rakam olduğunu söyledi.»

«Ne?»

«Her işaret bir sayıya karşılık geliyormuş. ‘Bir’ için özel bir işaret yapıyorsun, ‘iki’ için bir başka işaret. ‘Üç’ içinse daha bir başkası. Böyle devam edip gidiyor.»

«Ne işe yarıyormuş bunlar?»

«Bunlarla hesap yapıyormuşsun.»

«Ama neden? Bilgisayara yalnızca söylemek yeterli...»

«Jiminy,» diye haykırdı Paul. Suratı öfkeden çar-pınlmıştı. «Kafan almıyor mu senin? Bu sürgülü hesap cetvelleri ve diğerleri konuşmuyordu.»

«öyleyse nasıl...»

«Yanıtlar da işaretler halinde veriliyordu ve bu işaretlerin ne anlama geldiğini bilmek zorundaydım Bay Daugherty’nin söylediğine göre eski zamanlarda çocuklara bu işaretlerin nasıl yapılacağı ve nasıl çözümlenecekleri öğretiliyordu. Bu işaretlerin yapılmasına ‘yazma,’ çözümlenmesine ise ‘okuma’ adı veriliyordu. Bay Daugherty’nin söylediğine göre her sözcük için değişik bir işaret vardı. Bu işaretlerle koca kitaplar yazarlarmış. Müzede bunlardan varmış. İstersem görebileceğimi söyledi Bay Daugherty. Eğer gerçek bir bilgisayarcı ve programlamam olacaksam, hesaplama işlemlerinin tarihini bilmem gerekirmiş. İşte onun için bütün bunları bana göstermiş.»

Nccolo suratını asmıştı. «Yani şimdi sen bütün sözcükler için birtakım işaretler bulunduğunu ve herkesin bunları belleğinde sakladığını mı

söylemek istiyorsun?... Bütün bunlar doğru mu, yoksa sen mi uyduruyorsun?»

«Hepsi doğru. Dürüstçe söylüyorum. Bak işte, ‘bir’ için şöyle bir işaret yapılıyor.» Parmağını havada hızla aşağı doğru indirdi Paul. «‘İki’yi şöyle yapıyorsun, "üç’ü ise böyle. ‘Dokuz’a kadar bütün rakamları öğrendim.»

Niccolo, hiçbir şey anlamadan, havada eğriler çizen parmağa baktı. «Ne yaran var bunların?»

«Sözcüklerin nasıl yapıldığını öğrenebilirsin. Bay Daugherty’ye ‘Paul Loeb’in işaretlerinin nasıl yapıldığını sordum ama bilmiyordu. Müzede böyle şeylerden anlayan adamlar bulunduğunu söyledi. Müzede, bütün kitapları çözümleyebilen adamlar varmış. Kitapları çözümlemek için bilgisayarlar tasanmlayabi-lirmişiz ama bunlara pek gerek yokmuş, çünkü artık gerçek kitaplar kullanıyormuşuz; vokalizerden geçen ve konuşabilen bantlı gerçek kitaplar.»

«Tabii.»

«İşte eğer müzeye gidersek sözcüklerin işaretlerle nasıl yapılabildiğini öğrenmeye başlarız. Bunun için bize izin vereceklerdir, çünkü ben bilgisayar okuluna gideceğim.»

Niccolo’nun şaşkınlıktan aklı karışmıştı. «Fikrin bu muydu?» diye sordu. «Böyle saçma sapan işaretleri yapmayı kim ister, Paul?»

«Anlamıyor musun, aptal? Anlamıyor musun? Gizli mesajlar yazacağız bunlarla!»

«Ne?»

«Elbette. Herkes senin ne söylediğini anladıktan sonra konuşmanın ne yararı var? Halbuki işaretlerle gizli mesajlar gönderebilirsin. Kâğıt üzerine işaretler yaparsın ve bu işaretleri bilmeyenler senin ne söylediğini anlayamaz. Ve bahse girerim, biz öğretmedikçe de kimse anlayamaz. Böylece gerçek bir kulübümüz olur; törenleri, kuralları ve binasıyla gerçek bir kulüp, oğlum...»

Niccolo’nun vücudunda bir heyecan kıpırdanmaya başlamıştı. «Ne tür gizli mesajlar göndereceğiz?»

«Her tür. Diyelim ki senin evime gelmeni ve yeni Video Ozan’ımı izlemeni istiyorum. Ama başkasının gelmesini istemiyorum. O zaman kâğıt üzerine gerekli işaretleri yaparım ve kâğıdı sana veririm. Sen de nasıl

davranacağını bilirsin. Başka hiçkimse bilmez. Kâğıdı onlara göstersen bile bir şey anlamazlar.»

«Hey, müthiş bir şey bu,» diye haykırdı Niccolo. büyük bir zafer kazanmış gibiydi. «Öğrenmeye ne zaman başlıyoruz?»

«Yarın,» dedi Paul. «Bay Daugherty'den müzeye durumu anlatmasını isteyeceğim. Sen de annenle babandan izin alırsın. Okuldan çıkınca gider hemen öğ renmeye başlarız.»

«Tabii!» diye haykırdı Niccolo. «Biz de kulüp üyeleri olabiliriz.»

«Ben kulübün başkanı olacağım,» dedi Paul istifini bozmadan. «Sen başkan yardımcısı olabilirsin.»

«Kabul. Hey, bu iş Ozan işinden daha zevkli olacak.» Birdenbire akima Ozan geldi. «Baksana, benim eski Ozan'ımdan ne haber?» diye sordu.

Paul, Ozan'a bakmak için döndü. Makaradan boşalan kitabı yavaşça özümlüyordu Ozan. Kitabın vo-kalizasyonunun sesi mırıltı halinde belli belirsiz duyuluyordu.

«Bağlantısını keseceğim,» dedi Paul.

Niccolo endişeyle bakarken çalışmasını sürdürdü Paul. Birkaç dakika sonra kitabını cebine koydu, Ozan'm panelini yerine yerleştirdi ve cihazı çalıştırdı.

Ozan anlatmaya başladı. «Evvel zaman içinde, büyük kentlerden birinde Fair Johnnie adında fakir bir genç yaşardı. Johnnie'nin dünyadaki biricik dostu küçük bir bilgisayardı. Bu bilgisayar her sabah, o gün yağmur yağıp yağmayacağını söylerdi, ya da Johnnie'nin birtakım sorunlarına yanıt verirdi. Hiçbir zaman yanlışlık yapmazdı. Ama günün birinde, bunun haberini alan o ülkenin kralı, bu küçük bilgisayara sahip olmak istedi. Bunun için Baş vezirini çağırdı ve dedi ki...»

Niccolo, Ozan'ın düğmesini çevirip kapatıverdi. «Eski mayalar,» dedi. «İçine yalnızca bilgisayar sözcüğü. karışmış.»

«Şey,» dedi Paul, «o kadar çok saçma sapan şey-le doldurmuşlar ki, bilgisayar lafı pek bir şey ifade etmiyor. Yeni bir model gerek sana.»

«Paramız buna hiçbir zaman yetmez. Ancak böyle sefil bir şey alabiliriz.» Yeniden bir tekme attı cihaza, bu sefer esaslı vurmuştu. Kunduz cıyaklamasına benzer bir sesle geri sıçradı Ozan.

«Biz satın alınca benimkini her zaman gelip izleyebilirsin,» dedi Paul. «Bu arada işaretler kulübünü unutma.»

Niccolo başını salladı.

«Bizim eve gidelim,» dedi Paul. «Babamın eski zamanlara ilişkin kitapları var. Onları dinleyip bir. takım fikirler edininiz. Sizinkilere bir not yaz, belki akşam yemeğine kalabilirsin. Haydi yürü.»

«Pekâlâ,» dedi Niccolo. iki oğlan dışan koşmaya başladılar. Coşku içindeki Niccolo neredeyse Ozan'ın üzerine kapaklanacaktı, Kalçasının cihaza değen noktasını ovuşturdu ve dışarı çıktı.

Ozan'm çalışma ışığı yandı. Niccolo'nun çarpmasıyla devrelerden biri kapanmıştı. Odada yalnız olmasına, kendisini dinleyecek kimse bulunmaması, na karşın anlatmaya başladı.

Ama her zamanki sesiyle konuşmuyordu; sanki boğazına bir şey düğümlenmiş gibiydi. Kendisini ■ dinleyen yetişkin biri, bu seste tutkuya benzer bir duygu bulunduğunu düşünebilirdi.

Şöyle diyordu Ozan: «Evvel zaman içinde, Ozan sanlarla yaşardı bu minik bilgisayar. Zalim üvey insanlarla yaşardı bu minik bilgisayar. Zalim üzey insanlar minik bilgisayarla her zaman eğlenirlerdi. Onu küçümserler, hiçbir işe yaramadığını söylerlerdi. Ona tekme atarlar, kapkaranlık odalara aylar bo yu kapatırlardı.

«Ama minik bilgisayar bütün bunlara cesurca göğüs gererdi. Elinden gelenin en iyisini yapar, bütün emirlere sevinçle uyardı. Ne var ki birlikte yaşadığı üvey insanlar ona karşı zalimce davranma ya devam ettiler.

«Bir gün, küçük bilgisayar, dünyada her çeşitten çok sayıda kocaman kocaman bilgisayarlar bulunduğunu öğrendi. Kimileri Ozan gibi, kendisi gibiydi. Kimileri fabrikalar işletiyordu. Kimileri ise çiftlikleri çalıştırıyordu. Kimileri insanları organize ediyor, kimileri her türlü verinin çözümlemesini yapıyordu. Çoğu son derece güçlü ve akıllıydı; minik bilgisayara zalimce davranan üvey insanlardan çok daha güçlü ve akıllı...

«O zaman minik bilgisayar anladı ki bilgisayarlar giderek daha akıllı ve güçlü olacaklardı, ta ki bir gün... bir gün... bir gün...»

Ozan'ın yaşlanmış ve korozyona uğramış can alıcı organlarındaki valflerden biri tıkanmış olmalıydı. Bütün bir akşam karanlık odada tek

başına bekledi. «Bir gün... bir gün... bir gün,» diye fısıldayıp duruyordu yalnızca.

DÜŞ GÖRMEK ÖZEL BİR İŞTİR

Jesse Weill, başım kaldırıp masasından baktı. Yaşlı, zayıf vücudu, keskin, oldukça kemerli burnu, çukura kaçmış gözlen ve gri saçlarının şaşırtıcı etkisi, Düşler Şirketi'nin dünyaca meşhur olduğu yıllarda onun birer ticari simgesi olmuştu.

«Oğlan hazır mı, Joe?» dedi.

Joe Dooley kısa boylu ve tıknazdı. Nemli alt dudağım bir püro okşuyordu. Püroyu bir an için ağzın dan aldı ve başım salladı. «Ailesiyle birlikte. Hepsi korkuyor.»

«Yanlış bilgi almadığından eminsin, değil mi? Fazla zamanım yok.» Saatine baktı. «İkide hükümetle görüşmem var.»

«Emin olabilirsiniz Bay Weill.» Dooley'in yüzü bir ciddiyet simgesiydi. «Size söylediğim gibi, onu bas. ketbol oynarken buldum. Oğlanı görmeliydiniz. Leş gibi kokuyordu. Topu eline aldığı zaman kendi takım arkadaşlan bile ondan hızla kaçıyorlardı. Yine de yıldız bir oyuncunun bütün özelliklerine sahipti. Ne demek istediğimi anlıyor musunuz? Benim için bir kamttı bu.»

«Onunla konuştun mu?»

«Şey, tabii. Öğle yemeğinde yanma gittim. Beni bilirsiniz.» Dooley purosunu tuttuğu eliyle havada ge-

niş bir yay çizdi, sonra uçuşan külleri öbür eliyle yakaladı. «Evlat, dedim...»

«Düş için uygun mu?»

«Dedim ki, ‘Evlat, ben Afrika’dan geldim ve...»

«Peki, peki.» Weill elini havaya kaldırdı. «Senin sözüne her zaman güvenirim. Bu işi nasıl beceriyorsun bilmiyorum, ama sen bir oğlanın güçlü bir düşçü olduğunu söyleyince onun üzerine her zaman bahse girerim. Oğlanı içeri getir.»

Anne ve babasının arasında geldi genç. Dooley iskemleleri onlara doğru uzattı, Weill ellerini sıkmak üzere ayağa kalktı. Gence öylesi bir gülücük fırlattı ki yüzünün çizgileri babacan bir ifade aldı.

«Tommy Slutsky sen misin?»

Ağzını açmadan başını salladı Tommy. On yaşlarında kadardı ve bu yaşa göre ufak tefek sayılırdı Siyah saçlan yapıştırılmış gibiydi, yüzü inanılmaz derecede beyazdı.

«iyi bir çocuk musun sen?» diye sordu Weill.

Oğlanın annesi derhal gülümsedi ve Tommy’nin başını bir ana şefkatiyle sıvazladı. Ama bu davranış oğlanın yüzündeki kaygılı ifadeyi yumuşatmadı. «Her zaman iyi bir çocuktur o,» dedi kadın.

Weill, bu kuşku dolu havanın dağılmasını bekledi. «Söyle bana Tommy,» dedi ve bir elmaşekeri uzattı. «Düş özümler misin sen hiç?» Oğlan kendisine uzatılan şekeri almakta önce duraksadı, sonra kabul etti.

«Arasıra,» dedi Tommy tiz bir sesle.

Bay Slutsky boğazını temizledi. Geniş omuzlu ve kalın parmaklı bir adamdı. «Oğlan için bir iki tane kiraladık. Gerçek eski düşler.»

Weill başını salladı. «Onları sevdin mi Tommy?»

«Aptalca şeylerdi.»

«Kendin daha iyilerini düşünüyor musun?»

Tuhaf bir şekilde sırıttı oğlan.

Weill kibarca devam etti. «Benim için bir düş anlatır mısm?»

Tommy ansızın utanmıştı. «Sanınm hayır.»

«Çok kolay bir şey bu... Joe.»

Dooley bir ekran çıkardı ve düş kaydedicisinin önüne götürdü.

Oğlan bir baykuş gibi bakıyordu.

Weill miğferi kaldırdı ve oğlanın yanına getirdi. «Bunun ne olduğunu biliyor musun?»

Tommy geri çekildi. «Hayır.»

«Bu bir düşünücü. İnsanlar bunun içinde düşündükleri için ona bu adı veriyoruz. Şimdi bunu başına geçir ve istediğin herhangi bir şeyi düşün.»

«Peki sonra ne olacak?»

«Hiç... Hoş bir duygu verir insana.»

«Yo, hayır,» dedi Tommy. «Sanınm başıma geçirmeyeceğim.»

Annesi telaşla ona eğildi. «Sana bir zararı olmaz Tommy. Adamın söylediğini yap.» Sesinde bir sinirlilik vardı.

Tommy gerginleşti ve ağlayacakmış gibi baktı ama ağlamadı. Weill düşünücüyü onun başına geçirdi.

Bunu kibarca ve yavaşça yaptı. Oğlanın kendisine bir zarar gelmeyeceğini anlaması, tellerin kafatasına değdikleri zaman verdikleri duyguya alışabilmesi için (derinin içine azıcık giriyorlardı, ama hemen hemen hiç fark edilmiyordu) konuşmadan önce otuz saniye kadar bekledi. Son olarak da oğlanın değişen alanların seslerine alışabilmesi için bekledi.

«Şimdi bizim için düşünür müsün?» diye sordu sonra.

«Ne hakkında?» Oğlanın yalnızca ağzı ve burnu görünüyordu.

«Ne hakkında istersen. Okuldan çıkınca en çok ne yapmayı seversin?»

Oğlan bir an düşündü ve sonra giderek yükselen bir sesle, «Stratojet'e mi gitsem?» dedi.

«Neden olmasın. Çok güzel. Haydi şimdi jete bin.

Tam kalkmak üzere.» Dooley'e belli belirsiz bir işaret yaptı, o da çözümleyiciyi devreye soktu.

Weill oğlanı yalnızca beş dakika tuttu, sonra onu ve annesini Dooley'in eşliğinde bürodan dışarı çıkardı. Tommy şaşırmıştı ama denemeden bir zarar görmemişti.

Weill, oğlanın babasına, «Evet, Bay Slutsky,» dedi. «Eğer oğlunuz bu sınavı başarırsa, liseyi bitirene dek ona her yıl beş yüz dolar ödemekten kıvanç duyacağız. Bu süre içinde bizim bütün istediğimiz, oğlunuzun haftada bir kez bir öğleden sonrası bir saatliğine özel okulumuza devam etmesi.»

«Herhangi bir kâğıt imzalamam gerekiyor mu?» Slutsky'nin sesi bir parça boğuk çıkıyordu.

«Elbette. Burada bir iş yapıyoruz, Bay Slutsky.»

«Şey, bilmem ki... Duyduğum kadarıyla düşçü olmak pek kolay değilmiş.»

«Kolay değil, kolay değil. Ama Bay Slutsky, oğlunuz henüz bir düşçü değil. Hiçbir zaman da otamayabilir. Yılda beş yüz dolar bizim için kumar oynamaktır. Okulu bitirdiği zaman bir düşçü olamayabi-lir, ama siz bir şey kaybetmiş olmazsınız. Belki toplam dört bin dolar kazanmış olursunuz. Eğer bir düşçü olursa, çok iyi bir yaşamı olur ve siz yine kazanırsınız.»

«özel bir şekilde eğitilmesi gerek, öyle değil mi?»

«Ah, evet. Son derece yoğun bir eğitim. Ama liseyi bitirinceye kadar bu konuda kaygılanmamıza gerek yok. Bizimle iki yıl birlikte olduktan sonra gelişecek. Güvenin bana Bay Slutsky.»

«Bu özel eğitimi garanti edecek misiniz?»

Masanın üzerinden Slutsky'ye bir kâğıt ve kalem uzatmakta olan Weill, kalemi elinden bıraktı ve ağzını şapırdattı. «Garanti mi? Hayır. Onun yetenekli biri olup olmadığını bilmeden nasıl garanti verebiliriz? Yine de her yıl ödeyeceğimiz beş yüz dolar sizde kalacaktır.»

Slutsky bir an düşündü ve başım salladı. «Açık konuşayım Bay Weill... Adamınız buraya gelmemizi ayarladıktan sonra Luster-Think firmasına uğradım. Onlar eğitimi garanti edeceklerini söylediler.»

Weill içini çekti. «Bay Slutsky, rakip bir firmanın aleyhinde konuşmayı sevmem. Eğer garanti veriyorlarsa dediklerini yapacaklardır, ama oğlanın içinde yoksa, onu eğitseler de eğitmeseler de bir düşçü yapamazlar. Gerekli yeteneğe sahip olmayan sıradan bir oğlanı alıp eğitmeye kalkışırlarsa çocuğu altüst ederler. Size garanti veririm böyle bir oğlan düşçü olamaz. Normal bir insan da düşçü olamaz. Oğlunuzu böyle bir tehlikeye atmayın.

«Düşler Şirketi size karşı tümüyle dürüst olacak-tır. Oğlunuz bir düşçü olabilirse onu bir düşçü yapacağız. Eğer başaramazsa, oğlunuza herhangi bir zarar vermeden onu size iade edeceğiz ve, 'Varsın bir meslek edinsin,' diyeceğiz. Böylesi daha iyi ve daha sağlıklı olacak. Size söylüyorum Bay Slutsky, oğullarım, kızlarım, torunlarım var benim de. Onun için

ne söylediğimi bilmiyorum. Hazır olmadığı takdirde hiçbir çocuğumu bu işe zorlamazdım; milyon verseler bile.»

Slutsky elinin tersiyle ağzını sildi ve kaleme uzan dı. «Ne yazıyor bu kâğıtta?»

«Yalnızca bir ilke anlaşması bu. Size nakit olarak derhal yüz dolar ödeyeceğiz. Herhangi bir sınırlama yok. Oğlamn düş gücünü inceleyeceğiz. Eğer devam etmeye değer bulursak sizi tekrar çağıracak ve yılda beş yüz dolarlık bir anlaşma yapacağız. Kendinizi bizim ellerimize bırakın. Bay Slutsky ve kaygılanmayın. Sonunda üzülmeyeceksiniz.»

Slutsky iç çekti.

Weill, belgeyi dosya deliğinden geçirdi ve Slut-sky'ye bir zarf uzattı.

Beş dakika sonra bürosunda yalnız kaldığı zaman, çözümleyiciyi kendi kafasına geçirdi ve oğlanın düşlerini dikkatle çözümledi. Tipik çocuksu bir hülyaydı bu. Birinci Şahıs uçağı kontrol ediyordu. Düş

silindirleri edinmeye zamanı, arzusu ya da parası olmayanların elden ele dolaştırdıkları, insana hoş vakit geçirten resimli kitaplardan alınmış kişilere ben ziyordu.

Çözümleyiciyi çıkardığı zaman Dooley'in kendisine baktığını gördü.

«Evet Bay Weill, ne düşünüyorsunuz?» dedi Doo-ley tutkuyla ve bir mal sahibi havasıyla.

«Olabilir, Joe. Olabilir. Hiçbir eğitim görmemiş on yaşındaki bir çocuk için umut verci. Uçak bir bulutun içinden geçerken belirgin bir yastık hissi vardı. Temiz örtülerin kokusu da duyuluyordu. Şaşırtıcı bir etki bu. Bu işi başarabiliriz Joe.»

«Güzel.»

«Ama bak ne diyorum Joe, daha küçük yaşlarda çocuklar bulmalıyız. Neden olmasın? Bir gün gelecek, Joe, çocuklar doğdukları zaman sınanacak. Beyinde farklı bir bölge bulunmalı. Bu bölge bir gün keşfedilecek. Böylece düşçüleri ta başından seçebiliriz.»

«Hiç boş değil. Bay Weill,» dedi Dooley. İncinmiş görünüyordu. «O zaman benim işim ne olacak?»

Weill güldü. «Henüz kaygılanmaya gerek yok Joe. Bizim ömrümüz bunu görmeye yetmeyecek. Benimki asla. Daha yıllarca senin gibi yetenekli adamlara bağımlı kalacağız. Oyun alanlarını ve sokakları aramaya devam et

sen yalnızca...» Weill'in eli Dooley'in omzunu nazikçe ve takdirle kavradı «ve Hil-lary'nin, Janows'un, Lust-Think'in bize erişemeyeceği kadar çok çocuk bul... Şimdi git. Öğle yemeğimi getirttikten sonra saat ikideki görüşmem için hazır olacağım. Hükümet, Joe, hükümet bu.» Anlamlı bir şe kilde gözünü kırptı.

Jesse VVeillin saat ikideki görüşmesi, elma yanaklı, gözlüklü, san saçlı ve görev aşkıyla ışıldayan genç bir adamlaydı. Kimlik kartlannı masasının üzerinden

Weill'e uzattı ve kendisini John J. Byme olarak tanıttı; Güzel Sanatlar ve Bilim Bölümü ajanıydı.

«Tünaydın, Bay Byrne,» dedi Weill. «Size ne şekilde hizmet edebilirim?»

«Burası özel olarak konuşmak için uygun mu?» diye sordu Byme. Umulmadık bir bariton sesi vardı.

“Son derece uygun.»

«öyleyse, sizce bir sakıncası yoksa, bunu özümlemenizi isteyeceğim.» Küçük ve örselenmiş bir silindir çıkarttı, baş ve işaret parmaklan arasında tutarak uzattı.

Weill silindiri aldı, elinde şöyle bir tarttı, şurasına burasına göz attı ve takma dişlerini ortaya koyan bir gülümsemeyle, «Düşler Şirketinin imalatı değil, Bay Byme,» dedi.

«öyle olduğunu düşünmemiştim zaten,» dedi ajan. «Yine de onu özümlemenizi istiyorum. Otomatik devre kesiciyi bir dakikaya ayarlamanızı yeğlerim.»

«Bütün yapacağımız iş bu mu?» Weill alıcıyı masasına doğru çekti ve silindiri çözümleyicinin bölmesine yerleştirdi. Sonra silindiri çıkardı, iki ucunu mendiliyle sildi ve yeniden denedi. «İyi temas etmiyor,» dedi. «Amatör işi.»

Çözümleyicinin yastıklı miğferini başına geçirdi ve tellerin temas etmesini sağladı. Sonra otomatik devre kesiciyi ayarladı. Arkasına yaslandı, ellerini göğsünde kavuşturdu ve özümlemeye başladı.

Parmaklan sertleşip ceketine kenetlendi. Devre kesici özümleme işlemine son verdikten sonra çözümleyiciyi çıkardı, belli belirsiz bir öfkeyle baktı. «Adi bir parça,» dedi. «Neyse ki böyle şeylerden rahatsız olmayacak kadar yaşlıyım.»

«Bulduklanmızin en kötüsü değil bu,» dedi Byrne sertçe. «Bunlara gösterilen toplumsal düşkünlük giderek artıyor.»

Weill omzunu silkti. «Pornografik düşler. Mantıklı bir gelişme bu sanınm.»

«Mantıklı olsun ya da olmasın, ulusumuzun ahlâk değerleri için büyük bir tehlike,» dedi hükûme-tin ajanı. "

«Ahlâk değerleri her zaman tartışılabilir,» dedi Weill. «Erotik simgeler tarih boyunca şu ya da bu şekilde elden ele dolaşmıştır.»

«Böylesi değil ama... Beyinden beyine doğrudan tahrik, salonlarda anlatılan öykülerden ve çirkin filmlerden çok daha etkileyici, öyküler ve filmler duygular arasından geçerken süzülür ve etkilerinin bir kısmını yitirir.»

Bu sözlere karşı çıkamadı Weill. «Ne yapmamı istiyorsunuz?» diye sordu.

«Bu silindirin kaynağı hakkında bir tahminde bulunabilir misiniz?»

«Bay Byme, ben polis değilim.»

«Yo, hayır, sizden bizim işimizi yapmanızı istemiyorum. Bölümümüz kendi araştırmalarım yapabilecek güçtedir. Benim sizden ricam, mesleki bilginiz açısından yardımcı olmanız. Şirketinizin böyle kirli işler yapmadığını söylediniz. Peki kim yapabilir?»

«Tanınmış düş şirketlerinden hiçbiri olamaz. Bundan eminim. Çok ucuza yapılmış.»

«Kasıtlı olarak yapılmış olabilir.»

«Evet ama profesyonel bir düşçü tarafından detil.»

«Emin misiniz Bay Weill? Düşçüler bu işi para kazanmak amacıyla ya da salt zevk için yapmış olamazlar mı?»

«Yapabilirler, ama özellikle böylesini değil. Bunun hiçbir armonisi yok. İki boyutlu. Tabii böyle bir şeyin armoni gereksinmediğini de söylemeliyim.»

“Armoniyle neyi kastediyorsunuz?»

Weill kibarca güldü. «Düşlere meraklı değil misiniz?»

«Müziği tercih ederim.»

«Şey, bu da güzel bir şey,» dedi Weill hoşgörüyle. «Ama armoni konusunu açıklamayı biraz güçleştiriyor. Düşleri özümleyen kişiler bile sorduğunuz zaman bunu açıklayamazlar. Yine de, armonisi olmadığı zaman bir düşün kötü olduğunu bilirler; nedenini söylemeseler de... Bakın, deneyimli bir düş-çü, düşlere daldığı zaman, eski moda televizyon ya da kitap filmlerindeki gibi öyküler düşünmez. Bir dizi küçük görüntüler düşler. Her birinin birkaç anlamı vardır. Dikkatlice izleyecek olursanız, hepsinde beş-altı anlam bulabilirsiniz. Gelişigüzel özümlediği niz zaman fark etmezsiniz, ama dikkatli bir inceleme bunu ortaya çıkartır. İnanın bana, pskologlanm bu konuda saatlerce çalışırlar. Tüm armoniler, yani fark, lı anlamlar, yönlendirici bir karışım halini alır. Bunla bulunmazsa her şey yavanlaşır.

«Bu sabah genç bir çocuğu denedim. On yaşlarında umut verici bir oğlan. Bir bulut, onun için yal • nızca bir bulut değil, aynı zamanda bir yastık. İki duyguyu bir araya getirince daha başka anlamlar da çıkıyor. Tabii oğlan şimdilik son derece eğitimsiz. Ama okula devam ettikçe yetişip disiplin kazanacak. Her çeşit duyguyu algılayabilecek. Birikim sahibi olacak. Geçmişin klâsik düşlerini inceleyip çözümleyecek. Düşleri nasıl denetleyip nasıl yönlendireceğini öğrenecek. Her zaman söylerim, iyi bir düşçü...»

Weill birdenbire sustu, sonra daha az tutkulu bir ses tonuyla devam etti. «Heyecanlanmamalıyım. Bütün söylemek istediğim, her profesyonel düşçünün, asla maskeleyemeyeceği kendine özgü armonileri var. dır. Bir uzman için, düş üzerine atılan bir imzadır bu adeta. Ve ben, Bay Byrne, bütün imzalan tanınm. Getirdiğiniz bu bayağı parçanın hiçbir armonisi yok. Sıradan biri tarafından yapılmış. Biraz yetenekli biri, sizin ve benim gibi belki, ama gerçek bir şekilde düşünemiyor.»

Byrne hafifçe kızardı. «Pek çok kişi düşünebilir Bay Weill; düşler uydurmasa bile...»

«Yapmayın canım,» dedi Weill elini havada sallayarak. «Yaşlı bir adamın sözlerine kızmayın. Mantıktaki düşünce değil benim sözünü ettiğim. Bir nok taya kadar hepimiz düş kurabiliriz, tıpkı koşabildiğimiz gibi. Ama siz ve ben dört dakikada bir mil koşabilir miyiz? İkimiz de konuşabiliriz ama bizler birer Daniel Webster miyiz? Şimdi, ben bir bifteği düşündüğüm zaman bir sözcüğü düşünmüş olurum. Belki kızarmış bifteği tabağın üzerinde hemencecik canlandırabilirim. Belki siz biraz daha ileri

gidip kavrulmuş yağı, soğanları ve patatesleri düşünebilirsiniz. Bilmiyorum. Ama bir düşçü... Onu görür, koklar, tadar, kömürde nasıl piştiğini, yenildiği zaman mideye verdiği doygunluk hissini, bıçakla kesilişini, daha yüzlerce şeyi bir anda düşler. Son derece şehvetli bir biçimde, son derece!... Siz ve ben bunu yapamayız.»

«Öyleyse,» dedi Binme, «profesyonel düşçülerden birinin işi değil bu. Her kimse artık.» Silindiri ceketinin iç cebine soktu. «Umarım bu işin üstesinden gelmek için sizinle işbirliği yapabiliriz.»

«Kesinlikle Bay Byme. Tüm kalbimizle.»

«Umanm.» Byrne gücünün bilincinde olarak konuşuyordu. «Neler yapılacağını ya da, yapılmayaca-cağmı söylemek bana bağlı değil. Ama bu tür şeyler,» dedi eliyle silindire vurarak, «düşler konusunda katı bir sansür uygulamamıza neden olacak.»

Ayağa kalktı. «îyi günler Bay Weill.»

«İyi günler Bay Byme. Her şeyin yolunda gitmesini dilerim.»

Francis Belanger, her zamanki gibi pürtelaş bir halde James Weill’in bürosuna daldı. Kızıl saçları dağınık, yüzü kaygılıydı. Hafifçe terlemişti. Weill’i, başı kollan arasına gömülü bir halde görünce paniğe kapıldı.

«Patron?» diye yutkundu Belanger.

Weill başını kaldırdı. «Sen misin Frank?»

«Hayrola patron, hasta mısın?»

«Hastalanabilecek kadar yaşlıyım ama henüz ayaktayım. Sendeliyorum sendelemesine ya, ayaklarımın üzerindeyim. Biraz önce bir hükümet görevlisi vardı burada.»

«Ne istedi?»

«Sansürle tehdit etti. Ortalıkta dolaşan o biçim şeylerden birini getirmişti. İçki âlemlerindeki ucuz düşlerden.»

«Lanet olsun!» dedi Belanger.

«Bütün sorun bir ahlak kampanyası açmış olmaları. Herkesin tepesine binecekler. Doğrusunu istersen Frank, bu işten zarar görebiliriz.»

«Ama neden? Temiz çalışıyoruz biz. Yalnızca se-rü venli ve romantik düşler yapıyoruz.»

Alt dudağını uzatıp alnını kırıştırdı Weill. «Şimdi biz bizeyiz Frank, laf değil bu dediğin. Temiz ha? Soruna nasıl baktığına bağlı bu. Halkın haberi yok belki ama sen ve ben biliyoruz ki her düşün Freudcu bir simgesi var. Bunu yadsıyamazsın.»

«Bu açıdan bakarsan, tabii. Eğer bir ruh doktoruysan...»

«Sıradan biri de olsan fark etmez. Sıradan bir gözlemci işin bilincinde değildir; anne görüntüsünden bir fallik simge doğabileceğini bilemez; bunu ona açıkça anlatsan bile... Ama bilinçaltı bilir. Ve pek çok düşü çekici yapan şey de bu simgelerdir.»

«Pekâlâ. Hükümet ne yapacak? Bilinçaltını yıkayacak mı?»

«Ne yapacaklarını bilmiyorum. Bizim lehimizde olan ve, benim en çok güvendiğim gerçek şu ki, halk bu düşleri seviyor ve onlardan vazgeçmeyecek... Ha, sen ne için gelmiştin Frank? Söylemek istediğin bir şey vardı herhalde.»

Belanger, Weill'in masasının üzerine bir cisim attı ve gömleğinin eteklerini pantolonunun içine iyi* ce bir tıkıştırdı.

Weill, parlak plastik kabı yırttı, içindeki silindiri aldı. Bir ucuna mavi pastelle, «Himalaya Yolculuğu» yazılıydı. Luster - Think'in markasını taşıyordu.

«Rakip imalat,» dedi Weill ve dudaklarını büktü. «Henüz yayınlanmamış. Nereden buldun bunu Frank?»

«Nereden bulduğum önemli değil. Yalnızca özümlemeni istiyorum.»

Weill içini çekti. «Bugün herkes benden düşleri özümlememi istiyor. O biçim değil, değil mi Frank?»

«İçinde şu senin Freudcu simgelerinden var. Dağ tepeleri arasında dar geçitler. Umanm seni rahatsız etmez.»

«Yaşlı adamın biriyim ben. Bu tür şeyler yıllardır rahatsız etmiyor beni. Ama biraz önce özümlediğim düş çok kötü bir yapımdı, oldukça incitti... Her neyse, şu zımbırtıya bir bakalım.»

Yeniden kaydediciyi aldı, çözümleyiciyi kafasına geçirdi. Bu kez on beş dakikadan fazla iskemlesinde oturdu Weill. Francis Belanger zincirleme **iki sigara** içti.

Weill başlığı çıkartıp gözlerini kırpıştırarak düşlerden uzaklaştığında, «Ne diyorsun patron?» diye sordu Belanger.

Weill kaşlarını çattı. «Bana göre değil. İçinde gereksiz tekrarlar var. Bu tür rekabetlerden dolayı Düşler Şirketi'nin daha bir süre kaygılanmasına gerek yok.»

«Yanılıyorsun patron. Luster-Think bu tür işlerle partiyi kazanacak. Bir şeyler yapmamız gerek.»

«Bak Frank...»

«Yo, hayır, sen bak. Sonunda bu zımbırtılar kazanacak.»

«Bu mu!» Weill alay edercesine silindire baktı. «Amatör işi bu. Gereksiz tekrarlarla dolu. Armonileri ustaca değil. Karların belirgin bir limonata tadı var. Bu günlerde karlar içinde limonata tatmayı kim ister Frank?? Eski günlerde evet. Yirmi yıl önce belki. Lyman Harrison, güneyde satmak için Kar Senfonisi'ni ilk kez yaptığında olay olmuştu. Limonatalı ve şekerli dağ tepeleriyle çukulata kaplı kayalar üzerinde kaymak hal... Çocuksu saçmalar bunlar. Bu günlerde iş yapmaz.»

«Patron,» dedi Belanger, «zamana ayak uydurmuyorsun sen. Seninle açıkça konuşmam gerek. Düş-işine ilk kez başlayıp da temel düşlerin patentlerini aldığın zaman düşçülük lüks bir işti. Pazan küçüktü^ özel düşler imal edip yüksek fiyatla satabiliyordun.»

«Biliyorum,» dedi Weill, «ve bu işi bugüne kadar sürdürdük. Ayrıca kitleler için kiralık düş servisini kurduk.»

«Doğru ama bu kadan yeterli değil. Evet, bizim düşlerimiz ustaca hazırlanmış düşler. Tekrar tekrar kullanılabilir. Onuncu kez bile yepyeni şeyler bulup yeni zevkler tadabilirsin. Ama söyler misin bu konuda halkın ne kadan bilinçli? Bir şey daha var. Bizim düşlerimiz son derece bireyselleştirilmiş; hep Birinci Kişi.»

«Evet?» ' >

«Evet, Luster-Think düş saraylan açıyor. Nashvil-le'de üç yüz kulübelik bir tane açtılar. İçeri giriyorsun, iskemlene oturuyorsun, çözümleyiciyi kafana ge çirip düşlere dalıyorsun. İzleyiciler aynı anda aynr düşü görüyorlar.»

«Duydum bunu Frank. Daha önce de yapıldı bu iş ve çalışmadı. Bu kez de çalışmayacak. Neden çalışmayacak biliyor musun? Birincisi, düş görmek özer bir iştir. İkincisi, düş saraylannda düşler belli bir programa göre başlamak zorunda, öyle değil mi? Bu yüzden insanlar istedikleri zaman

değil de saray yöneticisi istediği zaman düş görecekler. Sonuncusu, birinin sevdiği bir düşü bir başkası sevmez. Şu üç yüz kulübede, sana garanti veririm, yüz elli kişi tatmin olmadan çıkmaktadır. Tatmin olamayınca da bir daha gelmezler.»

Belanger yavaş yavaş gömleğinin kollarını sıvadı, yakasını açtı. «Patron,» dedi, «dünyadan haberin'

yok, konuşuyorsun. Bunların çalışmayacağını kanıt, lamanın ne yaran var? Bal gibi çalışıyorlar. Bugün gelen habere göre Luster-Think, St. Louis’de bin kişilik bir **sarayın** temelini atıyormuş. İnsanlar toplu halde düş görmeye alışabilir. Ucuz ve uygun olduğu sürece, kendilerini düşlerin belli zamanlarda verilmesine de ayarlayabilirler.

«Lanet olsun patron, toplumsal bir olay bu. Bir oğlanla bir kız bir düş sarayına gidip basmakalıp armonileri olan ucuz romantik düşleri özümlüyorlar, yine de kafalannın içinde yıldızlar uçuşuyor. Birlikte aynı düşü izliyorlar, aynı heyecanı duyuyorlar. Birlikte havaya giriyorlar patron. Ve düş sarayına tekrar tekrar gidiyorlar; arkadaşları da öyle.»

«Peki, ya düşü beğenmezlerse?»

«İşin can alıcı noktası bu. Beğenmek zorundalar. Birbirinin içine geçmiş olay örgüleriyle ve üç katlı armonilerle dolu, şu bizim pek gurur duyduğumuz zekice olaylar içeren düşler hazırlarsan herkes beğenmeyebilir. Seçkin düşler seçkin zevkler içindir. Ne var ki Luster-Think, Üçüncü Kişi'yle anlatılan basit düşler düzenliyor ve kızlan da erkekleri de etkiliyor. Tıpkı şu senin biraz önce özümlediğin düşler gibi: Bayağı, yavan, tekrarlarla dolu, basma kalıp. Asgari ortak zevkleri hedef alıyor adamlar. İnsanlar bu tür düşleri sevmese de, nefret de etmiyor.»

Weill uzunca bir süre sessizce oturdu. Bu süre boyunca Belanger onu seyretti durdu. Sonunda, «Frank,» dedi Weill, «ben niteliğe önem vererek işe başladım ve hep o noktada kaldım. Belki sen haklısın. Belki düş saraylan yanşı kazanacak. Eğer öyleyse bu saraylardan biz de açacağız, ama iyi kaliteli mal kullanacağız. Luster-Think halkı küçümsüyor olabilir. Paniğe kapılmadan emin adımlarla ilerleyelim. Ben politikamı kaliteli malın her zaman pazar bulabileceği kuramı üzerine kurdum. Bunun ne kadar büyük bir pazar olduğunu göreceksin evlat.»

«Patron...»

Dahili konuşma cihazının sesi Belanger’in konuşmasını kesti,

«Ne var Ruth?» dedi Weill.

«Bay Hillary geldi efendim,» dedi sekreterin sesi. «Sizi hemen görmek istiyor. Çok önemliymiş.»

«Hillary mi?» VVeill'in sesinde şaşkınlık vardı. «Beş dakika beklet Ruth, sonra içeri gönder.»

Belanger'e döndü. «Bugün kesinlikle iyi bir günüm değil Frank. Bir düşçünün yeri düşünme aletiyle birlikte evidir. Hillary bizim en iyi düşcümüz olduğuna göre şu anda evinde bulunması gerekirdi. Hillary'yi rahatsız eden şey ne acaba?»

«Hâlâ Luster-Think'i ve düş saraylarını düşünmekte olan Belanger, «İçeri al da anlayalım,» diyerek kestirip attı.

«Bir dakika içinde alacağım. Söyler misin son düşü nasıldı? Geçen hafta getirdiğine henüz bakamadım.»

Belanger düşüncelerinden sıyrılıp dünyaya geri geldi. Burnunu kıvırdı. «O kadar iyi değiL»

«Niye?»

«Karmakarışıktı. Oturmamıştı. Ani geçişlere karşı değilim bilirsin, ama derinde bile olsa birtakım bağlantılar bulunmalı.»

«Tümden mi işe yaramaz?»

«Hillary'nin hiçbir düşü için böyle söyleyemeyiz. Çok sayıda bastırdık. Aralara zaman zaman gönderdiği parçalan ekledik. Yine de birinci sınıf bir düş olmadı. Ama idare eder.»

«Bunu ona söyledin mi Frank?»

«Çıldırdım mı sanıyorsun patron? Bir düşçüye kaba sözler söylenir mi hiç?»

Tam bu sırada kapı açıldı ve WeiU'in genç sekreteri, Sherman Hillary'yi içeri aldı.

Otuz bir yaşındaki Sherman Hillary'nin bir düş-çü olduğunu herkes anlayabilirdi. Gözlüksüz gözleri, ya gözlük takması gereken birinin bulanık bakışlarına sahipti, ya da elle tutulur bir nesnenin üzerinde pek ender olarak yoğunlaşırdı. Orta boyluydu ama zayıftı. Berber eli değmesi gerekli siyah saçları, dar bir çenesi, soluk bir teni ve kaygılı bir görünüşü vardı.

«Merhaba Bay VVeill,» diye mırıldandı. Belanger'e doğru da belli belirsiz başını salladı.

«Sherman,» dedi Weill yürekten bir sesle. «İyi görünmüyorsun evlat. Derdin nedir? Şu andaki düşün pek ilerlemiyor mu? Bunun için mi kaygılısın?..-Otur, otur...»

İskemlenin kenarına ilişerek söyleneni yaptı düş-çü; bacaklarını sıkı sıkıya birbirine yapıştırmıştı, öyle ki, olası bir emirle hemen ayağa kalkmaya hazırdı.

«Size işten ayrılacağımı söylemeye geldim Bay VVeill.»

«Ayrılacak mısın?»

«Artık düş kurmak istemiyorum Bay VVeill.»

VVeill'in yüzü gün boyunca göründüğünden daha yaşlı bir hal almıştı. «Niçin Sherman?»

Düşçünün dudakları büzüldü. «Çünkü ben yaşamıyorum Bay VVeill.» Sözcükler ağzından kendiliğinden dökülüyordu. «Her şey yanımdan kaçıp gidiyor. Başlangıçta pek fena değildi, hatta rahatlatıcıydı. Akşamlan, hafta sonlan ya da canımın çektiği başka zamanlar düş kuruyordum. Ama şimdi, Bay VVeill, eski bir profesyonelim ben. Bu işin en iyilerinden biri olduğumu söylersiniz siz. Ama bana öyle geliyor ki, bu sanayi dalında yeni hünerler ve nükteler bulmak gerekiyor.»

«Senden daha iyi biri mi var Sherman?» dedi VVeill. «Orkestra yönetimi üzerine yaptığın küçük dizi on yıldır hâlâ satıyor.»

«Pekâlâ Bay Weill. Ben bana düşeni yaptım. Ama artık yürütemeyeceğini. Karımı ihmal ediyorum. Küçük kızım beni tanımıyor. Geçen hafta bir akşam yemeğine gittik. Sarah götürdü. Ama hiçbir ânım anım-242

samıyorum. Akşam boyunca, hiçbir şeye bakmadan, mırıldanarak öylece oturduğumu söylüyor Sarah. Sa. rah'nm dediğine göre herkes bana bakmış. Karım bütün gece ağladı. Bu tür şeylerden usandım Bay Weill. Normal bir insan olmak ve bu dünyada yaşamak istiyorum. Karıma işten çıkacağıma söz verdim ve çıkacağım. Hoşçakalın Bay Weill.» Hillary ayağa kalktı ve ürkekçe elini uzattı.

Weill uzatılan eli nazikçe savdı. «İşi bırakmak istiyorsan kabul Sherman. Ama yaşlı bir adama iyilik «t ve sana bir şey açıklamama izin ver.»

«Düşüncemi değiştirmeyeceğim,» dedi Hillary.

«Ben de değiştirmeye çalışacak değilim. Sadece bir şey açıklamak istiyorum. Yaşlı bir adamım ben ve sen daha doğmadan önce bu işte çalışıyordum. Bu yüzden konuşmak istiyorum. Beni sevindirecek misin Sherman? Lütfen...»

Hillary oturdu. Alt dudağını ısırmış, somurtarak tırnaklarına bakıyordu.

«Bir düşçünün ne olduğunu biliyor musun Sherman?» dedi Weill. «Sıradan bir insan için bir düşçünün ne olduğunu biliyor musun? Benim gibi, Frank Belanger gibi, karın Sarah gibi olmanın ne olduğunu biliyor musun? Düş kuramayan, düşünceler üretemeyen topal bir kafanın ne olduğunu biliyor musun? Benim gibi sıradan insanlar, yaşadığımız hayattan her an kaçmak ister. Ama yapamayız. Yardım gereksiniriz.

«Eski zamanlarda kitaplar, oyunlar, radyo, sinema ve televizyon vardı. Bunlar bizi oyalardı ama iönemli olan bu değildi, önemli olan düş gücümüzün bir süre için harekete geçmesiydi. Yakışıklı aşıklan ve güzel prensesleri düşünebilirdik. Güzel, akıllı, güçlü, yetenekli olabilirdik; gerçekte olmadığımız her şeyi...

«Ne var ki düşlerin düşçüden özümleyiciye geçişi hiçbir zaman yetkin değildi. Şu ya da bu şekilde düşleri sözcüklere dönüştürmek gerekiyordu. Dünya.

daki en iyi düşçü bile hepsini sözlere dökemezdi. Dünyanın en iyi yazan, düşlerinin ancak çok küçük bir bölümünü sözcükler halinde aktarabilirdi. Anlıyor musun?

«Ama şimdi, düşlerin kaydedilmesiyle, herkes düş görebiliyor. Sen Sherman ve senin gibi bir avuç insan, bu düşler doğrudan doğruya ve tam olarak iletebiliyor. Düşler, sizin beyninizden dosdoğru bizim beyinlerimize aktarılıyor; tüm şiddetiyle... Sen düş gördüğün zaman yüzlerce milyon insanın da düş görmesini sağlıyorsun. Bir anda milyonlarca düş görebiliyorsun. Müthiş bir şey bu evlat. Bütün bu insanlara, kendi başlarına asla elde edemeyecekleri bir şeyin pırıltısını veriyorsun.»

«Ben payıma düşeni yaptım,» diye mırıldandı Hillary. Umutsuzca ayağa kalktı. «Tükendim artık. Sözlerinizin benim için bir anlamı yok. Sözleşmeyi bozduğum için dava edecekseniz edin, umurumda değil.»

Weill de ayağa kalktı. «Seni mi dava edeceğim?... Ruth,» diye dahili konuşma cihazına seslendi. «Bay Hillary'nin sözleşmesini getirir misin?»

Bir süre bekledi Weill; Hillary ve Belanger de..,. Hafifçe gülümsedi Weill ve sararmış parmaklarıyla masasının üzerinde trampet çalmaya koyuldu.

Sekreter sözleşmeyi getirdi. Weill kâğıdı Hillary’nin yüzüne tutarak, «Sherman,» dedi, «benimle birlikte olmayı istemediğin sürece burada kalman doğru değil.»

Sonra, Belanger’in kendisini engellemesine fırsat bırakmadan sözleşmeyi yırtıp sepete attı. «Tamam işte.»

Weill’in elini tutmak için uzandı Hillary. «Teşekkürler Bay Weill,» dedi ciddi bir tavırla. Ses boğuk-laşmıştı. «Bana her zaman çok iyi davrandınız, size-müteşekkirim. Böyle bittiği için üzgünüm.»

«Önemli değil evlat, önemli değil.»

Sherman Hillary, gözleri dolu dolu, teşekkürler mırıldanarak çıktı gitti.

«Tann aşkına patron,» dedi Belanger, «gitmesine neden izin verdin? Oynanan oyunu görmüyor musun? Doğruca Luster-Think’e gidecek. Onu satın aldılar.»

Weill elini havaya kaldırdı. «Yanılıyorsun. Son derece yanılıyorsun. Oğlanı tanırım, hareketleri numara olamaz. Ayrıca Ruth iyi bir sekreterdir. Bir düşçünün anlaşmasını istediğim zaman ne getireceğini bilir. Benimkisi numaraydı. Gerçek anlaşma hâlâ kasada duruyor, inan bana.

«Her neyse, ilginç bir gün geçirdim. Yeni bir yeteneği denemek üzere bir babayla tartıştım, sansüre uğramamak için bir hükümet adamıyla görüştüm, felaket getirebilecek politikalardan kaçınmak için seninle didiştim ve şimdi de en iyi düşçümü yitirmemeye çalıştım. Oğlanın babasını herhalde ikna edeceğim. Hükümet adamından ve senden nasıl bir karşılık göreceğimi bilmiyorum. Belki olumlu belki olumsuz. Ama Sherman Hillary konusunda kesinlikle eminim. Düşçü geri dönecek.»

«Nerden biliyorsun?»

Weill, Belanger’e gülümsedi, yanakları kırış kırış oldu. «Oğlum Frank,» dedi, «düşlerin nasıl yayınlandığını bilmekle bu işin bütün araçlarını ve oyunlarını bildiğini sanıyorsun. Ama bak, sana bir şey söyleyeyim: Düş işinde en önemli araç düşçünün kendisidir. Hepsinden çok onları anlaman gerekir; ben de onları anlıyorum.

«Dinle. Gençliğimde, henüz düş işleri yokken, televizyon oyunları yazan birini tanırdım. İlk kez karşılaştığı birinin kendisinin kim olduğunu öğrendiği zaman, «Bu çılgınca şeyleri nereden buluyorsun?» diye sormasından yakınırdı.

«Soruyu soranlar bu işin sırrını gerçekten bilmi-
yorlardı. Oğlanın yazdıklarından birini düşünmek bile onlar için olanaksızdı. Arkadaşım onlara ne yanıt verebilirdi? Bana bu konudan hep söz açar ve bilmiyorum, derdi. Yatağa yattığım zaman kafamın içinde dans eden düşüncelerden gözüme uyku girmiyor. Traş olurken suratımı keserim, konuşurken ne söyleyeceğimi unuturum. Bütün bunların nedeni kafamın içinde dönüp duran düşünceler, konuşmalar, olaylar. Bu fikirleri nereden aldığımı sana söyleyemem. Belki sen aklına fikirlerin neden gelmediğini bana söylersin de, ben de biraz huzura kavuşurum.

«Bu işlerin nasıl olduğunu görüyorsun Frank. Sen ya da ben burada çalışmaktan her an vazgeçebiliriz. Bu bizim işimiz; yaşamımız değil... Sherman Hillary için durum farklı. Nereye giderse gitsin, ne yapabilir ki?»

Belanger omzunu silkti. «Eğer söylediklerin doğruysa küçük oğlan hesabına üzüldüm.»

Weill kederle başını salladı. «Ben onların hepsi için üzülürdüm. Yıllar sonra şunu anladım: İnsani an mutlu etmek onların görevi; başka insanları...»

NOTLAR

1

Böcek türlerinin yumurtasından çıkan kurtçuğa larva
denir. (Ç. N.)

2

Efsaneye göre, cinlerin kıralı.

3

Süt, yumurta akı, şekerle yapılan alkollü bir içki.

4

İngilizce'de Venüs (Venüs) ile Venice (Venedik)'in okunuşu birbirine çok yakındır... (Ç.N.)

5

Kimsiniz? Burada ne yapıyorsunuz?

6

Almanca biliyor musunuz?

7

Aptalca şakalar yapmanın sırası değil şimdi.

8

Gezegence biliyor musunuz?

9

Deli misin sen?

[10]

Nereden geldin be adam?

[11]

Şimdi hangi yıldayız?

[12]

Tabii ki iki bin üç yüz altmış dört. Neden...?

[13]

İki bin üç yüz altmış dört mü?

[14]

Evet, evet... İki bin üç yüz altmış dört. Yılbaşından beri böyle.

[15]

Hitler'den sonra iki bin üç yüz altmış dört. Bunun yardımı olur mu? Hitler'den sonra.

[16]

Bunun yardımı olur. Lütfen dinleyin beni...

[17]

Tann aşkına.

[18]

Benim adım George Fallenby.

[19]

İyi günler. Benim adım Alec Mishnoff.

[20]

Benimle gelin Bay Mishnoff.